Podpisany przez:
Przemysław Leszczyński
dnia 29 października 2026 r.

UCHWAŁA NR 66/XXVII/2026
RADY GMINY KOBIÓR

z dnia 29 października 2026 r.

w sprawie przyjęcia „Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór"

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2026 r. poz. 662 z późn. zm) oraz art. 18 ust 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2025r poz. 647 z późn. zm)

RADA GMINY
uchwala:

§ 1.

Przyjmuje się „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór" stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

mgr Przemysław Leszczyński

PROGRAM OCHRONY ŚRODOWISKA
DLA GMINY KOBIÓR

Kobiór, wrzesień 2026 roku

Treści zawarte w publikacji nie stanowią oficjalnego stanowiska organów Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

Zamawiający:

Gmina Kobiór

Urząd Gminy Kobiór
Kobiórska 5
43-210 Kobiór

Telefon: 32 218 81 82, 32 218 82 88,
Adres do e-doręczeń: AE:PL-16449-94701-URWIC-20
E-mail: gmina@kobior.pl
strona www: www.kobior.pl

Wykonawca:

ATsys.pl Sp. z.o.o. Spółka Komandytowa
ul. Lompy 7/3
40-030 Katowice

NIP: 634-28-17-144
REGON: 243232469
KRS: 0000457756

E-mail: kontakt@atsys.pl

Opracowanie zbiorowe pod kierownictwem

Katarzyny Budzisz

Spis treści

1. WYKAZ SKRÓTÓW 7

2. WSTĘP 9

2.1. PODSTAWA PRAWNA I CEL OPRACOWANIA 9
2.2. METODYKA OPRACOWANIA 9
2.3. STRUKTURA OPRACOWANIA 10
2.4. SPÓJNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PROGRAMOWYMI 11
2.5. ZGODNOŚĆ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA Z KRAJOWYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI 13
2.5.1. Polityka ekologiczna państwa 2030 13
2.5.2. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 14
2.6. ZGODNOŚĆ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA Z WOJEWÓDZKIMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI 15
2.6.1. Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego 15
2.6.2. Projekt zintegrowany LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit" 16
2.7. ZGODNOŚĆ PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI POWIATU 17
2.7.1. Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022–2030 17
2.7.2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030 19
2.8. ZGODNOŚĆ Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY 20
2.8.1. Plan Ogólny Gminy Kobiór 20
2.8.2. Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Kobiór na lata 2024–2026 21
2.8.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór 22

3. STRESZCZENIE OPRACOWANIA 24

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY, STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA 25

4.1. INFORMACJE OGÓLNE 25
4.1.1. Położenie Gminy, podział administracyjny 25
4.1.2. Demografia 26
4.1.3. Przedsiębiorcy 26
4.1.4. Rolnictwo 27
4.1.5. Leśnictwo 28
4.1.6. Zasoby przyrodnicze 28
4.2. INFRASTRUKTURA DROGOWA I SAMOCHODOWA 29
4.2.1. Drogi 29
4.2.2. Komunikacja publiczna 32
4.3. INFRASTRUKTURA MIESZKALNA 33
4.4. EDUKACJA EKOLOGICZNA 34

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA 36

5.1. POWIETRZE ATMOSFERYCZNE I KLIMAT 36

5.1.1. Klimat 36

5.1.2. Emisje zanieczyszczeń powietrza 41

5.2. KLIMAT AKUSTYCZNY 58

5.2.1. Hałas komunikacyjny 58

5.2.2. Hałas kolejowy 68

5.2.3. Hałas lotniczy 71

5.2.4. Hałas przemysłowy 72

5.3. POLA ELEKTROMAGNETYCZNE 75

5.3.1. Promieniowanie jonizujące 75

5.3.2. Promieniowanie niejonizujące 77

5.3.3. Elektroenergetyczne stacje i linie przesyłowe 81

5.4. ZASOBY PRZYRODNICZE 85

5.5. ZASOBY WODNE 97

5.5.1. Wody powierzchniowe 97

5.5.2. Wody podziemne 106

5.5.3. Bezpieczeństwo powodziowe 111

5.5.4. Zagrożenia suszą 113

5.5.5. Zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych 115

5.6. ZASOBY GEOLOGICZNE I KOPALINY 119

5.6.1. Budowa geologiczna 119

5.6.2. Złoża kopalin 119

5.6.3. Zjawiska osuwiskowe 124

5.7. WARUNKI GLEBOWE I UKSZTAŁTOWANIE TERENU 126

5.8. GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA 132

5.8.1. Gospodarka wodociągowa 132

5.8.2. Gospodarka ściekowa 133

5.9. GOSPODARKA ODPADAMI 139

5.9.1. Utylizacja azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór 153

5.10. AWARIE PRZEMYSŁOWE 158

5.11. POZOSTAŁE ELEMENTY WPŁYWAJĄCE NA ŚRODOWISKO 160

5.11.1. Energia wodna 160

5.11.2. Energia wiatrowa 161

5.11.3. Energia słoneczna 162

5.11.4. Adaptacja do zmian klimatu 163

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA 167

7. DOSTĘPNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA 196

7.1. WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W KATOWICACH 196
7.2. NARODOWY FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ 198
7.2.1. Program priorytetowy Czyste powietrze 198
7.2.2. Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS) 199
7.3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA ŚLĄSKIEGO NA LATA 2021-2027 200
7.4. USTAWA Z DNIA 20 MAJA 2016 R. O EFEKTYWNOŚCI ENERGETYCZNEJ (DZ.U. 2025 R., POZ. 711) TZW. „BIAŁE CERTYFIKATY" 200
7.5. KRAJOWY PLAN ODBUDOWY 201
7.6. RZĄDOWY FUNDUSZ POLSKI ŁAD: PROGRAM INWESTYCJI STRATEGICZNYCH 208
8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU 211
8.1. INFORMACJE OGÓLNE 211
8.2. STRUKTURA ORGANIZACYJNA 211
8.3. PLAN WDRAŻANIA, MONITOROWANIA I WERYFIKACJI 212
8.4. IDENTYFIKACJA INTERESARIUSZY 216
9. SPIS TABEL 218
10. SPIS RYSUNKÓW 221

1. WYKAZ SKRÓTÓW

Skróty użyte w niniejszym dokumencie:

1. B(a)P – benzo(a)piren
2. CBDG – Centralna Baza Danych Geologicznych
3. D-P-S-I-R – model „siły sprawcze – presja – stan – wpływ – reakcja”
4. FOŚ – Fundusz Ochrony Środowiska
5. GDDKiA – Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad
6. GIOŚ – Główny Inspektorat Ochrony Środowiska
7. GUS – Główny Urząd Statystyczny
8. GZWP – Główny Zbiornik Wód Podziemnych
9. IUNG – Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach
10. JCW – Jednolite części wód
11. JCWP – Jednolite części wód powierzchniowych
12. JCWPd – Jednolite części wód podziemnych
13. JST – Jednostka/Jednostki samorządu terytorialnego
14. MŚiK – Ministerstwo Środowiska i Klimatu
15. NFOŚiGW – Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
16. NIK – Najwyższa Izba Kontroli
17. NPPDL – Narodowy Program Przebudowy Dróg Lokalnych
18. OChK – Obszar Chronionego Krajobrazu
19. OZE – Odnawialne źródła energii
20. Q - Czwartorzęd
21. PK – Park krajobrazowy
22. PM2.5 – Pył zawieszony o średnicy cząstek do 2,5 μm
23. PM10 – Pył zawieszony o średnicy cząstek do 10 μm
24. PN – Park Narodowy
25. PROW – Program Rozwoju Obszarów Wiejskich
26. POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko 2014-2020
27. Program – Program Ochrony Środowiska
28. PSH – Państwowa Służba Hydrogeologiczna
29. PZRP – Plan Zarządzaniem Ryzykiem Powodziowym
30. SMART – Zasada Skonkretyzowane-Mierzalne-Akceptowalne-Realne-Terminowe
31. Tr - Trzeciorzęd

32. UE – Unia Europejska
33. WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
34. WIOŚ – Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska
35. WPF – Wieloletnia Prognoza Finansowa
36. WWA – wielopierścieniowe węglowodory aromatyczne
37. ZDR – Zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej
38. ZZR – Zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii przemysłowej

2. WSTĘP

2.1. Podstawa prawna i cel opracowania

Ochrona środowiska naturalnego wraz z odpowiednią dbałością o życie mieszkańców jest obowiązkiem gminy, a cel ten powinien wynikać z harmonijnie prowadzonej polityki ekologicznej, zgodnej z przyjętymi dokumentami strategicznym na danym obszarze. Efektywność działań zależy od przyjętych kierunków i rozwiązań, a także współpracy pomiędzy podmiotami i jednostkami samorządu terytorialnego - szczególnie w obszarach, w których przewidywane są zagrożenia środowiskowe lub na terenach ochrony przyrodniczej. Niezbędne jest więc przyjęcie Programu ochrony środowiska, jako dokumentu zarządzania strategicznego, który określi zadania dla wszystkich podmiotów korzystających z zasobów i mających swój udział w ochronie środowiska.

Niniejszy dokument został sporządzany przy współpracy z Urzędem Gminy z wykorzystaniem danych przekazanych przez instytucje, podmioty i przedsiębiorstwa działające na terenie gminy.

Głównym i nadrzędnym celem opracowania Programu Ochrony Środowiska jest weryfikacja podjętych działań wraz z aktualną oceną stanu środowiska, w porównaniu do zakładanych efektów, a także uaktualnienie celów polityki ekologicznej zapewniającej bezpieczeństwo wszystkich komponentów środowiska naturalnego z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju gospodarczego i społecznego. W Programie Ochrony Środowiska wskazany został sposób realizacji założeń na terenie gminy, zgodnie z wytyczonymi priorytetami ekologicznymi, a także z wyszczególnieniem działań krótkoterminowych do roku 2029 jak i działań długoterminowych do 2033 roku, zgodnych z celami ustalonymi w strategiach, programach i dokumentach programowych szczebla międzynarodowego i krajowego. Opracowany dokument wyznacza również harmonogram działań w odniesieniu do wszystkich komponentów środowiska naturalnego, wraz z aspektami finansowymi realizacji planowanych zadań i koncepcją prowadzenia monitoringu, a także aktualizacji założeń. Istotnym celem jest również włączenie społeczeństwa na etapie kreowania dokumentu, a następnie przy jego realizacji i ewaluacji podjętych działań. Przyczyni się to do uspołecznienia procesu, a tym samym spełni edukacyjną rolę dokumentu.

2.2. Metodyka opracowania

Metodyka opracowania Programu bazowała na prostocie, zwięzłości i jak najefektywniejszym ujęciu wykorzystanych danych w postaci tabel i rysunków, co pozwala na łatwiejszy odbiór i większe zrozumienie, a tym samym na szerszy zasięg oddziaływania. Dokument został

opracowany zgodnie z celami przedstawionymi w obowiązujących dokumentach strategicznych i programowych z uwzględnieniem założonych ram czasowych dla podejmowanych działań i kierunków rozwoju - w oparciu o wiarygodne i aktualne, w momencie powstawania, dane statystyczne i pomiarowe. Źródłem metodologii opracowania dokumentu były Wytyczne do opracowania wojewódzkich, powiatowych i gminnych programów ochrony środowiska, które przygotowało i opublikowało Ministerstwo Środowiska 2 września 2015 roku.

Przedstawione w Programie cele rozwoju zostały wyznaczone zgodnie z zasadą SMART pozwalającą na określenie jak najbardziej konkretnych kierunków działania, których wykonanie jest mierzalne, akceptowalne i realne do osiągnięcia dla osób i podmiotów. Wskazuje także terminy, w których powinny zostać ukończone. Zastosowany przy tworzeniu opracowania, został również model DPSIR, w którym określone zostały warunki występujące na analizowanym obszarze wraz z opisem wywieranych przez nie presji środowiskowych, a także oceną obecnego stanu środowiska i jego wpływu na warunki społeczno-gospodarcze. Model DPSIR wskazuje również reakcję poprzez utworzoną politykę ekologiczną oddziaływującą i kształtującą wszystkie elementu modelu. Przyjęta metodyka pokazuje wzajemną sieć powiązań i interakcji wszystkich komponentów środowiska oraz określa dynamizm zmian występujący w otaczającej rzeczywistości.

2.3. Struktura opracowania

Dokument został sporządzony zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Środowiska i przyjętymi zasadami wewnętrznymi pozwalającymi na uzyskanie ujednoliconego i przejrzystego opracowania, w którym zawarto:

1. Wykaz wykorzystanych skrótów wraz z rozwinięciem i wyjaśnieniem.
2. Wstęp zawierający podstawę prawną, cel i metodykę tworzenia opracowania, a także opis struktury dokumentu, zgodność ze strategicznymi dokumentami i charakterystykę realizacji założeń przedstawionych w dotychczas obowiązującym programie ochrony środowiska.
3. Streszczenie w języku niespecjalistycznym pozwalające na pełne zrozumienie dokumentu przez wszystkich potencjalnych odbiorców.
4. Ocenę aktualnego stanu środowiska, w którym zawarto również charakterystykę gmin, charakterystykę, stanu środowiska, którą podzielono na dziesięć obszarów interwencyjnych:
    a. ochrona klimatu i jakości powietrza,
    b. zagrożenia hałasem,
    c. pola elektromagnetyczne,

d. gospodarowanie wodami,
e. gospodarka wodno-ściekowa,
f. zasoby geologiczne,
g. gleby,
h. gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów,
i. zasoby przyrodnicze,
j. zagrożenia poważnymi awariami,

dla których sporządzona została analiza SWOT, będąca podsumowaniem każdego obszaru, a także dla których uwzględniono zagadnienia horyzontalne: adaptację do zmian klimatu, nadzwyczajne zagrożenia środowiska, działania edukacyjne oraz (IV) monitoring środowiska.

5. Cele ochrony środowiska w oparciu o wydzielone obszary interwencyjne wymagające reakcji wraz z działaniami pozwalającymi na osiągnięcie zakładanych efektów i harmonogramem rzeczowo-finansowym uwzględniającym finansowanie zewnętrzne i własne gminy.
6. System realizacji programu ochrony środowiska, w którym zawarta została współpraca z interesariuszami, zarządzanie i monitoring, a także ewaluacja wyników wraz z raportowaniem i aktualizacją.

2.4. Spójność z dokumentami strategicznymi i programowymi

Istotną cechą, przy tworzeniu programów ochrony środowiska, jest zachowanie spójności z zapisami nadrzędnych dokumentów strategicznych określających strategię zrównoważonego rozwoju kraju, jak i wizję bezpieczeństwa energetycznego, a także z zapisami dokumentów sektorowych sporządzonych dla odpowiednich obszarów interwencyjnych środowiska i opracowań o charakterze programowym na szczeblu województwa, powiatu i gminy. Zgodność z ww. dokumentami pozwala na osiągnięcie zakładanych regionalnych celów rozwojowych poprzez zintegrowaną współpracę podmiotów o różnych kompetencjach środowiskowych. Pozwala również pozyskać środki finansowe ze źródeł zewnętrznych, które warunkowane są podejmowaniem działań zgodnych z kierunkami wskazanymi w dokumentach szczebla krajowego bądź wojewódzkiego. Program jest spójny z zapisami i celami kierunkowymi dokumentów:

1. Strategia Zrównoważona Europa 2030.
2. Strategia Europa 2020.
3. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 r.
4. Polityka Energetyczna Polski do 2040 roku.
5. Polityka Wodna państwa do roku 2030.
6. Program Wodno-Środowiskowy Kraju.

7. Projekt Narodowej Strategii Gospodarowania Wodami 2030.
8. Ramowa Dyrektywa Wodna.
9. Krajowy Plan Gospodarki Odpadami 2030.
10. Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032.
11. Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej.
12. Krajowa Strategia Ochrony i Umiarkowanego Użytkowania Różnorodności Biologicznej.
13. Krajowy Plan Działania w zakresie Energii ze Źródeł Odnawialnych.
14. Narodowa Strategia Edukacji Ekologicznej.
15. Długookresowa Strategia Rozwoju kraju, Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności.
16. Średniookresowa Strategia Rozwoju Kraju.
17. Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku).
18. Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030.
19. Strategia „Sprawne i Nowoczesne Państwo 2030".
20. Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2030.
21. Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2030.
22. Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2030.
23. Polityka Ekologiczna Państwa 2030.
24. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030".
25. Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego.
26. Programy ochrony powietrza dla województwa śląskiego.

2.5. Zgodność Programu Ochrony Środowiska z krajowymi dokumentami strategicznymi

2.5.1. Polityka ekologiczna państwa 2030

Kierunkami wyznaczonymi przez „Politykę ekologiczną Polski" utworzoną w 2019 roku są:

1. W ramach celu szczegółowego Środowisko i zdrowie. Poprawa jakości środowiska i bezpieczeństwa ekologicznego:
    a) zrównoważone gospodarowanie wodami, w tym zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
    b) likwidacja źródeł emisji zanieczyszczeń powietrza lub istotne zmniejszenie ich oddziaływania,
    c) ochrona powierzchni ziemi, w tym gleb,
    d) przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska oraz zapewnienie bezpieczeństwa biologicznego, jądrowego i ochrony radiologicznej.
2. W ramach celu szczegółowego Środowisko i gospodarka. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska:
    a) zarządzanie zasobami dziedzictwa przyrodniczego i kulturowego, w tym ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu,
    b) wspieranie wielofunkcyjnej i trwale zrównoważonej gospodarki leśnej,
    c) gospodarka odpadami w kierunku gospodarki o obiegu zamkniętym,
    d) zarządzanie zasobami geologicznymi poprzez opracowanie i wdrożenie polityki surowcowej państwa,
    e) wspieranie wdrażania ekoinnowacji oraz upowszechnianie najlepszych dostępnych technik BAT.
3. W ramach celu szczegółowego Środowisko i klimat. Łagodzenie zmian klimatu i adaptacja do nich oraz zapobieganie ryzyku klęsk żywiołowych:
    a) przeciwdziałanie zmianom klimatu i adaptacja do nich.
4. W ramach celu horyzontalnego Środowisko i edukacja. Rozwijanie kompetencji (wiedzy, umiejętności i postaw) ekologicznych społeczeństwa:
    a) edukacja ekologiczna, w tym kształtowanie wzorców zrównoważonej konsumpcji.
5. W ramach celu horyzontalnego Środowisko i administracja. Poprawa efektywności funkcjonowania instrumentów ochrony środowiska:
    a) usprawnienie systemu kontroli i zarządzania ochroną środowiska oraz doskonalenie systemu finansowania.

Rolą Polityki jest zapewnienie bezpieczeństwa ekologicznego Polski oraz wysokiej jakości życia dla wszystkich mieszkańców. Wzmacnia działania rządu polegające na budowie innowacyjnej gospodarki z zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju. Polityka ekologiczna państwa 2030 będzie stanowiła podstawę do inwestowania środków europejskich z perspektywy finansowej na lata 2021–2027. Strategia wspiera także realizację celów i zobowiązań Polski na szczeblu międzynarodowym, w tym na poziomie unijnym oraz ONZ, szczególnie w kontekście celów polityki klimatyczno-energetycznej UE do 2030 oraz celów zrównoważonego rozwoju ujętych w Agendzie 2030.

2.5.2. Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 (KPEiK) został przyjęty przez Komitet do Spraw Europejskich na posiedzeniu w dniu 18 grudnia 2019 r.

KPEiK przedstawia założenia i cele oraz polityki i działania na rzecz realizacji 5 wymiarów unii energetycznej tj.

- bezpieczeństwa energetycznego,
- wewnętrznego rynku energii,
- efektywności energetycznej,
- obniżenia emisyjności,
- badań naukowych, innowacji i konkurencyjności.

Krajowy plan został opracowany uwzględniając wnioski z uzgodnień międzyresortowych i konsultacji publicznych, jak również wnioski z konsultacji regionalnych oraz rekomendacji Komisji Europejskiej C(2019) 4421 z dnia 18 czerwca 2019 r. Dokument został sporządzony w oparciu o krajowe strategie rozwoju zatwierdzone na poziomie rządowym (m.in. Strategia zrównoważonego rozwoju transportu do 2030 roku, Polityka ekologiczna Państwa 2030, Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa 2030) oraz uwzględniając projekt Polityki energetycznej Polski do 2040 r.

Krajowy plan na rzecz energii i klimatu na lata 2021-2030 wyznacza następujące cele klimatyczno-energetyczne na 2030 r.:

- 7% redukcji emisji gazów cieplarnianych w sektorach nieobjętych systemem ETS w porównaniu do poziomu w roku 2005,
- 21-23% udziału OZE w finalnym zużyciu energii brutto (cel 23% będzie możliwy do osiągnięcia w sytuacji przyznania Polsce dodatkowych środków unijnych, w tym przeznaczonych na sprawiedliwą transformację), uwzględniając:
    - 14% udziału OZE w transporcie,
    - roczny wzrost udziału OZE w ciepłownictwie i chłodnictwie o 1,1 pkt. proc. średniorocznie,

- wzrost efektywności energetycznej o 23% w porównaniu z prognozami PRIMES2007,

redukcję do 56-60% udziału węgla w produkcji energii elektrycznej.

2.6. Zgodność Programu Ochrony Środowiska z wojewódzkimi dokumentami strategicznymi

2.6.1. Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego

Program ochrony środowiska dla województwa śląskiego, został przyjęty Uchwałą nr VII/5/1/2024 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 23.09.2024 r. Dokument jest kontynuacją poprzedniego „Programu Ochrony Środowiska dla Województwa Śląskiego do roku 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2024", który przyjęto uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/11/8/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.

Głównym celem Programu jest dążenie do poprawy stanu środowiska na terenie województwa śląskiego, ograniczenie negatywnego wpływu emisji zanieczyszczeń na środowisko, ochrona i rozwój walorów środowiska oraz racjonalne gospodarowanie jego zasobami. Cele oraz kierunki interwencji określone w Programie są tożsame z celami przyjętymi w krajowych i wojewódzkich dokumentach strategicznych ze szczególnym uwzględnieniem Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030" oraz Polityki ekologicznej państwa 2030 – strategia rozwoju w obszarze środowiska i gospodarki wodnej (PEP2030).

Celem nadrzędnym Programu jest poprawa stanu środowiska poprzez racjonalne gospodarowanie zasobami.

Program składa się z następujących elementów:

- oceny stanu środowiska, w tym:
  - diagnoza stanu istniejącego dokonana w oparciu o aktualne uwarunkowania w obrębie poszczególnych obszarów interwencji;
  - tendencja zmian;
  - efekty realizacji założeń dotychczasowego Programu;
  - analiza SWOT poszczególnych komponentów środowiska w zakresie słabych i mocnych stron województwa oraz szans i zagrożeń;
- celów, kierunków działań i zadań wraz z harmonogramem finansowym ich realizacji w zakresie zadań własnych oraz zadań monitorowanych;
- źródeł finansowania zadań zawartych w Programie;
- opisu systemu wdrażania Programu wraz z jego monitoringiem i sprawozdawczością z realizacji Programu.

Powyższe elementy zostały przedstawione z uwzględnieniem podziału na obszary interwencji:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza (OKJP);

- Zagrożenia hałasem (ZH);
- Pola elektromagnetyczne (PEM);
- Gospodarowanie wodami (GW);
- Gospodarka wodno-ściekowa (GWS);
- Zasoby geologiczne (ZG);
- Gleby (GL);
- Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów (GO);
- Zasoby przyrodnicze (ZP);
- Zagrożenia poważnymi awariami (ZPA).

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór jest zbieżny z Programem ochrony środowiska dla województwa śląskiego pod względem kierunków przewidywanych działań i obszarów interwencji.

2.6.2. Projekt zintegrowany LIFE "Śląskie. Przywracamy błękit"

„Śląskie. Przywracamy błękit" to największy w Europie projekt ochrony powietrza, obejmujący swoim zasięgiem całe województwo śląskie. Bierze w nim udział 89 partnerów i współbeneficjentów.

Nadrzędnym celem projektu jest sprawna i efektywna realizacja Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego (dalej POP), który został przyjęty Uchwałą nr VI/21/12/2020 z dnia 22 czerwca 2020 roku przez Sejmik Województwa Śląskiego.

Główny cel projektu jest zbieżny z nadrzędnym celem POP tj. opracowaniem i wdrożeniem działań naprawczych, których realizacja doprowadzi do poprawy jakości powietrza, co w konsekwencji spowoduje ograniczenie niekorzystnego wpływu zanieczyszczeń powietrza na zdrowie i życie mieszkańców województwa śląskiego. Podjęte w ramach projektu działania umożliwią znaczące przyspieszenie tempa wymiany urządzeń grzewczych małej mocy (poniżej 1MW) opalanych paliwami stałymi w sektorze komunalno-bytowym, co stanowi główne źródło sytuacji problemowej na terenie województwa.

Realizacji projektu przyczyni się do osiągnięcia celów szczegółowych takich jak:

- podniesienie skuteczności wdrożonych rozwiązań legislacyjnych (Uchwała antysmogowa) wymuszających wymianę przestarzałych, niskosprawnych urządzeń grzewczych;
- wdrożenie mechanizmów efektywnej kontroli zanieczyszczeń na szczeblu samorządowym i wypracowanie dobrych praktyk w tym zakresie (monitoring emisji z wykorzystaniem dronów, kontrole palenisk);
- wypracowanie dobrych praktyk w zakresie planowania inwestycji na poziomie gminnym;

- wdrożenie metod optymalnego podnoszenia efektywności energetycznej i racjonalnego inwestowania w obiektach użyteczności publicznej (modelowe rozwiązania celu do szerokiego zastosowania);
- wsparcie władz lokalnych w działaniach na rzecz poprawy jakości powietrza i adaptacji do zmian klimatu poprzez podniesienie jakości przestrzeni publicznej oraz zwiększenie udziału powierzchni zielonej na terenach zurbanizowanych.

Do głównych działań prowadzonych w ramach programu należą:

- System wsparcia doradczego (Ekodoradcy).
- Wsparcie wdrażania uchwały antysmogowej, Program ochrony powietrza - monitoring emisji i badania próbek:
    - Monitoring zanieczyszczeń pyłowych PM10 z wykorzystaniem dronów na obszarach występowania tzw. „hot spotów" związanych z „niską emisją".
    - Podnoszenie kompetencji służb kontrolnych oraz zwiększenie efektywności realizowanych kontroli.
- Wypracowanie modeli zmniejszenia oddziaływania środowiskowego w budynkach użyteczności publicznej.
- Koncepcje zwiększenia obszarów zieleni.
- Ograniczenie emisji transportowej.
- Utworzenie regionalnego systemu eko-informacji mieszkańca.
- Podnoszenie świadomości społecznej i rozpowszechnianie wyników.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór jest zbieżny z projektem LIFE „Śląskie. Przywracamy błękit" w zakresie prowadzonych działań.

2.7. Zgodność Programu Ochrony Środowiska z dokumentami strategicznymi powiatu

2.7.1. Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022–2030

Strategia Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022–2030 jest podstawowym dokumentem określającym długookresowe kierunki rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego Powiatu. Przyjęta w Strategii wizja zakłada, że w 2030 r. Powiat Pszczyński będzie atrakcyjnym miejscem do życia, prowadzenia działalności gospodarczej i uprawiania turystyki, harmonijnie łączącym bogate zasoby przyrodnicze, kulturalne i rekreacyjne z rozwojem gospodarczym. Założenie to jest bezpośrednio związane z zasadą zrównoważonego rozwoju, stanowiącą również podstawę opracowania i realizacji Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór.

Zgodność obu dokumentów widoczna jest również na poziomie misji Powiatu, która zakłada kreowanie rozwoju społeczno-gospodarczego w sposób zrównoważony, z poszanowaniem zasobów środowiskowych i komfortu życia wszystkich grup społecznych. Nadrzędnym celem strategicznym Powiatu jest podejmowanie konsekwentnych i systematycznych działań zmierzających do osiągnięcia zrównoważonego rozwoju we wszystkich aspektach jego funkcjonowania. Program Ochrony Środowiska Gminy Kobiór wpisuje się w realizację tego celu poprzez określenie działań dotyczących ochrony poszczególnych komponentów środowiska, racjonalnego gospodarowania zasobami oraz ograniczania presji wynikającej z działalności człowieka.

Najsilniejsze powiązanie występuje z celem strategicznym C.2. „Udostępnienie wysokiej jakości życia na terenie powiatu pszczyńskiego i warunków do rozwoju kapitału ludzkiego", a w jego ramach przede wszystkim z celem operacyjnym C.2.4. „Wysoka jakość środowiska przyrodniczego". Strategia przewiduje w tym zakresie m.in. zwiększenie wykorzystania OZE, termomodernizację budynków, prowadzenie edukacji ekologicznej, aktywną ochronę zasobów przyrodniczych, rozwój infrastruktury technicznej ograniczającej negatywny wpływ gospodarki na środowisko oraz promowanie inwestycji realizowanych zgodnie z założeniami zielono-niebieskiej infrastruktury, w tym małej retencji. Kierunki te znajdują bezpośrednie odzwierciedlenie w działaniach przewidzianych w POŚ Gminy Kobiór w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, gospodarowania wodami, ochrony przyrody, adaptacji do zmian klimatu oraz rozwoju odnawialnych źródeł energii.

Istotna jest również zgodność z celem operacyjnym C.2.3. „Funkcjonalny system komunikacyjny". Strategia zakłada m.in. rozwój komunikacji publicznej, promocję transportu multimodalnego, dalszą rozbudowę systemu ścieżek i tras rowerowych oraz promowanie transportu rowerowego jako środka codziennych podróży. Działania te są spójne z celami POŚ dotyczącymi ograniczania emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych z transportu oraz zmniejszania oddziaływania hałasu komunikacyjnego. Ma to szczególne znaczenie dla Gminy Kobiór ze względu na występującą na jego terenie presję komunikacyjną, a jednocześnie dostęp do transportu autobusowego i kolejowego oraz możliwości rozwoju powiązań pieszo-rowerowych.

Program pozostaje również zgodny z celem strategicznym C.3. „Wykorzystanie wysokiej aktywności społecznej do integracji mieszkańców i działań rozwojowych oraz tworzenie warunków do solidarnego rozwoju wśród powiatowych gmin". Strategia podkreśla potrzebę współpracy Powiatu z tworzącymi go gminami, wspólnego planowania i wdrażania przedsięwzięć oraz opracowywania wspólnych diagnoz i dokumentów branżowych. Realizacja polityki ochrony środowiska wymaga takiej współpracy m.in. w zakresie gospodarki wodnej,

ochrony powietrza, gospodarki odpadami, transportu, ochrony przyrody oraz adaptacji do zmian klimatu.

Powiązania występują także z priorytetem TURYSTYKA i celem strategicznym C.5. „Wykreowanie spójnego produktu turystycznego przy wykorzystaniu obecnych zasobów i współpracy z sektorem prywatnym". Strategia zakłada m.in. rozwój tras rowerowych i innych form aktywnej turystyki przy wykorzystaniu istniejących zasobów. W przypadku Gminy Kobiór, którego istotnym walorem są rozległe kompleksy leśne i związane z nimi funkcje rekreacyjne, zachowanie wysokiej jakości środowiska stanowi jednocześnie warunek rozwoju turystyki i rekreacji zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Realizacja POŚ wspiera ponadto cel C.6. „Zbudowanie konkurencyjnej marki kierowanej do potencjalnych mieszkańców i przedsiębiorców – Ziemia Pszczyńska dobrym miejscem do zamieszkania i prowadzenia biznesu". Zachowanie wysokiej jakości środowiska, ochrona terenów przyrodniczych, rozwój infrastruktury publicznej, poprawa efektywności energetycznej oraz kształtowanie przestrzeni z poszanowaniem istniejących walorów przyczyniają się do zwiększenia atrakcyjności osiedleńczej i gospodarczej zarówno Gminy Kobiór, jak i całego Powiatu Pszczyńskiego.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór jest zatem w pełni zgodny ze Strategią Rozwoju Powiatu Pszczyńskiego na lata 2022–2030. Realizacja działań przewidzianych w Programie będzie wspierała osiągnięcie przyjętej przez Powiat wizji rozwoju, w szczególności poprzez ochronę zasobów przyrodniczych, poprawę jakości środowiska i warunków życia mieszkańców, rozwój OZE i efektywności energetycznej, adaptację do zmian klimatu oraz rozwój zrównoważonego transportu.

2.7.2. Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023-2026 z perspektywą do roku 2030

Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Pszczyńskiego na lata 2023–2026 z perspektywą do roku 2030 stanowi podstawowy dokument wyznaczający kierunki prowadzenia polityki środowiskowej na poziomie powiatu. Jego założenia odnoszą się do najważniejszych komponentów środowiska oraz problemów związanych z presją działalności człowieka, wskazując cele i działania służące poprawie stanu środowiska oraz racjonalnemu gospodarowaniu jego zasobami.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór zachowuje zgodność z dokumentem powiatowym zarówno w zakresie przyjętych celów, jak i kierunków interwencji. Oba dokumenty opierają się na zasadzie zrównoważonego rozwoju i zakładają prowadzenie działań umożliwiających poprawę jakości życia mieszkańców przy jednoczesnym ograniczaniu negatywnego oddziaływania na środowisko.

Spójność dokumentów dotyczy w szczególności działań w zakresie ochrony klimatu i jakości powietrza, ograniczania zagrożeń związanych z hałasem, ochrony przed oddziaływaniem pól elektromagnetycznych, gospodarowania wodami, gospodarki wodno-ściekowej, ochrony powierzchni ziemi i gleb, gospodarki odpadami, ochrony zasobów przyrodniczych oraz zapobiegania poważnym awariom. Program gminny uwzględnia tym samym podstawowe obszary interwencji wskazane na poziomie powiatowym, dostosowując zakres planowanych działań do lokalnych uwarunkowań Gminy Kobiór.

Istotnym elementem zgodności jest również dążenie do ograniczania emisji zanieczyszczeń, poprawy efektywności energetycznej i zwiększania wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Wspólnym kierunkiem jest ponadto ochrona zasobów wodnych, rozwój i utrzymanie odpowiedniej infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, racjonalne gospodarowanie wodami oraz podejmowanie działań zwiększających odporność na skutki zmian klimatu.

Szczególne znaczenie w przypadku Gminy Kobiór ma zgodność w zakresie ochrony przyrody i różnorodności biologicznej. Zachowanie terenów cennych przyrodniczo, ochrona kompleksów leśnych, właściwe gospodarowanie zasobami przyrodniczymi oraz prowadzenie edukacji ekologicznej odpowiadają zarówno celom polityki środowiskowej Powiatu Pszczyńskiego, jak i lokalnym potrzebom wynikającym z wysokiego udziału terenów leśnych w powierzchni Gminy.

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór stanowi zatem uszczegółowienie i przeniesienie na poziom lokalny kierunków polityki środowiskowej określonych dla Powiatu Pszczyńskiego. Realizacja przewidzianych w nim zadań będzie przyczyniała się do osiągania celów środowiskowych określonych w dokumencie powiatowym, a tym samym zapewnia spójność działań podejmowanych na szczeblu gminnym i powiatowym.

2.8. Zgodność z dokumentami strategicznymi gminy

2.8.1. Plan Ogólny Gminy Kobiór

Plan Ogólny Gminy Kobiór został uchwalony w lutym 2026 roku i stanowi podstawowy akt planowania przestrzennego Gminy. Tym samym zastąpił dotychczasowe Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Dokument określa podstawowe zasady kształtowania polityki przestrzennej, w tym strukturę funkcjonalno-przestrzenną oraz uwarunkowania dalszego rozwoju zabudowy.

Założenia Programu Ochrony Środowiska są spójne z kierunkiem prowadzonej polityki przestrzennej Gminy. POŚ zakłada ochronę zasobów wodnych, powierzchni ziemi, różnorodności biologicznej, krajobrazu oraz terenów leśnych, a także ograniczanie negatywnego oddziaływania zabudowy i infrastruktury na środowisko. Istotnym wspólnym

elementem jest uwzględnianie uwarunkowań przyrodniczych, zagrożeń środowiskowych i skutków zmian klimatu w procesach rozwojowych.

Program Ochrony Środowiska nie przesądza o przeznaczeniu poszczególnych terenów, lecz wskazuje środowiskowe kierunki i zasady, które powinny być uwzględniane przy prowadzeniu polityki przestrzennej. Oba dokumenty służą kształtowaniu rozwoju Gminy Kobiór zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przy zachowaniu równowagi pomiędzy potrzebami rozwojowymi a ochroną jej zasobów i walorów przyrodniczych.

2.8.2. Program ograniczenia niskiej emisji dla Gminy Kobiór na lata 2024– 2026

Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) dla gminy Kobiór nie jest jednorazowym dokumentem, lecz jest przyjmowany przez Radę Gminy w cyklach wieloletnich (wraz z kolejnymi edycjami i wydłużaniem finansowania). Aktualna wersja została uchwalona w 2024 roku.

Głównym zadaniem programu jest ograniczenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych do atmosfery – zwłaszcza pyłów zawieszonych (PM10, PM2,5) oraz benzo(a)pirenu – które powstają w wyniku ogrzewania domów paliwami stałymi niskiej jakości w nieefektywnych kotłach. Dokument określa kto może starać się o dofinansowanie do wymiany nieekologicznych źródeł ciepła tj. osoby fizyczne posiadające tytuł prawny (np. prawo własności, współwłasności) do budynku mieszkalnego jednorodzinnego lub wielorodzinnego położonego na terenie gminy Kobiór. Wsparcie jest przeznaczone dla budynków, w których nie jest prowadzona uciążliwa działalność gospodarcza (zgodnie z regulacjami i zasadami pomocy publicznej).

W dokumencie określono także wysokość dofinansowania wysokości do 50% kosztów kwalifikowanych inwestycji, przy czym maksymalna kwota wsparcia wynosi zazwyczaj 7 000 zł. Środki te pochodzą bezpośrednio z budżetu gminy Kobiór. W PONE ujęto także zasady i przebieg naboru wniosków.

Program Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) w gminie Kobiór jest bezpośrednio spójny z Programem Ochrony Środowiska (POŚ). Spójność ta opiera się na kilku kluczowych płaszczyznach:

- POŚ wyznacza długoterminowe cele dotyczące poprawy jakości powietrza oraz redukcji stężeń pyłów zawieszonych (PM10, PM2,5) i rakotwórczego benzo(a)pirenu. PONE jest narzędziem operacyjnym (wykonawczym), które przekłada te ogólne zapisy na realne działania w domach mieszkańców.

- Zarówno POŚ, jak i PONE skupiają się na identyfikacji głównego źródła problemu w regionie – czyli emisji z domowych palenisk na paliwa stałe – i dążą do jego eliminacji poprzez wymianę pozaklasowych pieców.
- Kierunki wsparcia finansowego w PONE (dopłaty do pomp ciepła, nowoczesnych kotłów na pelet czy zgazowanie drewna) idealnie wpisują się w promowaną przez POŚ transformację energetyczną oraz popularyzację odnawialnych źródeł energii (OZE).

2.8.3. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią podstawowe instrumenty kształtowania sposobu zagospodarowania i użytkowania terenów Gminy Kobiór. Z punktu widzenia Programu Ochrony Środowiska szczególne znaczenie mają zawarte w nich ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu, ochrony powierzchni ziemi i zasobów wodnych, gospodarki wodno-ściekowej, zachowania powierzchni biologicznie czynnych oraz zasad lokalizacji zabudowy i infrastruktury technicznej.

Na terenie Gminy Kobiór obowiązują miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego przyjęte następującymi uchwałami:

- Uchwała Nr XXVI/1/143/2001 z dnia 2 lutego 2001 r. – zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór dla terenu obsługowego Pola Golfowego w Promnicach;
- Uchwała Nr XVIII/1/77/04 z dnia 8 lipca 2004 r. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentów Gminy Kobiór;
- Uchwała Nr XVIII/2/78/04 z dnia 8 lipca 2004 r. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego fragmentu Gminy Kobiór;
- Uchwała Nr XXVIII/198/09 z dnia 10 czerwca 2009 r. – zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór;
- Uchwała Nr XXXVII/250/10 z dnia 27 maja 2010 r. – zmiana fragmentów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór;
- Uchwała Nr RG.0007.29.2015 z dnia 12 marca 2015 r. – zmiana fragmentu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór;
- Uchwała Nr RG.0007.226.2021 z dnia 30 września 2021 r. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego Gminy Kobiór dla określonych terenów;
- Uchwała Nr RG.0007.368.2023 z dnia 27 kwietnia 2023 r. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru Gminy Kobiór pomiędzy ulicami Centralną i Plichtowicką;
- Uchwała Nr RG.0007.44.2024 z dnia 30 października 2024 r. – miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części Gminy Kobiór.

Cele Programu Ochrony Środowiska są zgodne z ustaleniami i funkcją środowiskową obowiązujących miejscowych planów. POŚ wspiera racjonalne gospodarowanie przestrzenią, ochronę terenów cennych przyrodniczo, zasobów wodnych, powierzchni ziemi i krajobrazu oraz rozwój infrastruktury ograniczającej negatywne oddziaływanie zabudowy i działalności człowieka na środowisko. W przypadku Kobióra szczególne znaczenie ma zachowanie rozległych kompleksów leśnych otaczających obszar zabudowany Gminy oraz ograniczanie presji inwestycyjnej na tereny pełniące istotne funkcje przyrodnicze.

Miejscowe plany stanowią jednocześnie jeden z instrumentów praktycznego wdrażania części założeń POŚ, ponieważ określają dopuszczalne sposoby zagospodarowania poszczególnych terenów oraz zasady ochrony środowiska na poziomie lokalnym. Program Ochrony Środowiska nie ingeruje w ustalone w planach przeznaczenie terenów, lecz wskazuje kierunki działań środowiskowych, które powinny towarzyszyć ich zagospodarowaniu.

Nie stwierdza się sprzeczności pomiędzy celami Programu Ochrony Środowiska a ustaleniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dokumenty należy uznać za wzajemnie komplementarne i służące prowadzeniu polityki rozwoju przestrzennego Gminy Kobiór zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju.

3. STRESZCZENIE OPRACOWANIA

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór został sporządzony zgodnie z zapisami ustawy Prawo ochrony środowiska, a także dokumentami strategicznymi szczebla krajowego, wojewódzkiego i powiatowego. Nadrzędnym celem Programu jest przedstawienie i analiza obecnego stanu środowiska wraz z wyznaczeniem niezbędnych działań do realizacji w celu utrzymania dobrego stanu bądź poprawy istniejącego stanu.

W Programie ukazano charakterystykę Gminy wraz z demografią, infrastrukturą komunikacyjną i techniczną, w celu pokazania zmian zachodzących na omawianym obszarze, a także powiązań pomiędzy komponentami środowiskowymi i działaniami człowieka.

Struktura programu opiera się na wyznaczonych dziesięciu obszarach interwencyjnych, takich jak: ochrona klimatu i jakość powietrza atmosferycznego, klimat akustyczny, promieniowanie elektromagnetyczne, zasoby wodne, gospodarka wodno-ściekowa, zasoby geologiczne i kopaliny, warunki glebowe i ukształtowanie terenu, gospodarka odpadami, zasoby przyrodnicze, awarie przemysłowe.

W każdym obszarze interwencyjnym określony został stan obecny wraz ze źródłami presji środowiskowych, a następnie przeprowadzona została analiza SWOT. Zastosowana metodyka, pokazujące wzajemne oddziaływanie i powiązanie pomiędzy obszarami interwencyjnymi, wraz ze wskazaniem źródeł negatywnego oddziaływania, pozwoliła na wyznaczenie kierunków interwencji wraz z celami strategicznymi.

Wyznaczone w Programie działania przedstawione zostały w harmonogramie z podziałem na zadania własne gminy i działania podmiotów zewnętrznych, których podjęcie jest niezbędne w celu zaprzestania degradacji środowiska wraz z długofalową poprawą jego stanu. Harmonogram przedstawia nie tylko ramy czasowe działań, ale i źródła ich finansowania.

Ostatnim elementem Programu jest przedstawienie systemu wdrażania i realizacji, w którym wskazano działania monitorujące wraz z koniecznością przeprowadzenia ewaluacji i aktualizacji.

4. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA GMINY, STAN ŚRODOWISKA I ZAGROŻENIA

4.1. Informacje ogólne

4.1.1. Położenie Gminy, podział administracyjny

Gmina Kobiór położona jest w centralnej części województwa śląskiego, w północnej części powiatu pszczyńskiego. Jest gminą wiejską i jednocześnie gminą jednowioskową – jej obszar obejmuje miejscowość Kobiór. Pod względem fizycznogeograficznym gmina położona jest we wschodniej części Kotliny Raciborsko-Oświęcimskiej, na obszarze historycznej ziemi pszczyńskiej.

Obszar Gminy Kobiór graniczy:

- od północy z Gminą Wyry (rejon sołectwa Gostyń) oraz miastem Tychy;
- od wschodu z Gminą Bojszowy (rejon miejscowości Świerczyniec);
- od południa z Gminą Pszczyna (rejon miejscowości Studzienice, Piasek i Czarków);
- od zachodu z Gminą Suszec oraz miastem Orzesze (rejon dzielnicy Zgoń).

Charakterystyczną cechą położenia Gminy Kobiór jest jej silne powiązanie z rozległymi kompleksami leśnymi. Miejscowość położona jest na śródleśnej polanie i otoczona lasami stanowiącymi pozostałość historycznej Puszczy Pszczyńskiej. Uwarunkowanie to w istotny sposób wpływa na strukturę przestrzenną gminy, jej walory przyrodnicze i krajobrazowe oraz sposób zagospodarowania terenu. Przez centralną część Kobióra przepływa rzeka Korzeniec, będąca lewobrzeżnym dopływem Pszczynki, natomiast w północnej części gminy przepływa Gostynka.

Zajmuje obszar około 4 817 ha, z czego ponad 3,46% to grunty rolne a 84,72% to lasy. Gmina Kobiór składa się wyłącznie z jednej wsi, w której swoją siedzibę mają władze Gminy.

Tabela 1 Dane na temat podziału administracyjnego Gminy Kobiór

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025
Powierzchnia	ha	4 819	4 817	4 817	4 817	4 817
	km^2	48	48	48	48	48

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2021-2025

Rysunek 1 Mapa Gminy Kobiór

Źródło: https://www.openstreetmap.org/

4.1.2. Demografia

Według danych publikowanych przez Główny Urząd Statystyczny na dzień 30 czerwca 2025 roku Gminę Kobiór zamieszkiwało 5 059 osób. Liczba kobiet na koniec czerwca 2025 roku wynosiła 2 577 (50,9%), natomiast mężczyzn – 2 482 (co stanowiło około 49,1% ogółu ludności).

Szczegółowe informacje na temat zmian liczby ludności w latach 2021-2025 prezentuje tabela poniżej.

Tabela 2 Stan ludności Gminy Kobiór w latach 2021-2025

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025
Ludność ogółem	[osoba]	5 084	5 126	5 103	5 095	5 059
Kobiety	[osoba]	2 578	2 611	2 607	2 596	2 577
	[%]	50,7%	50,9%	51,1%	51,0%	50,9%
Mężczyźni	[osoba]	2 506	2 515	2 496	2 499	2 482
	[%]	49,3%	49,1%	48,9%	49,0%	49,1%

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2021-2025.

4.1.3. Przedsiębiorcy

Na terenie Gminy Kobiór w 2025 roku działało łącznie 707 podmiotów gospodarczych, z czego przeważały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników (693 podmiotów gospodarczych zarejestrowanych na terenie gminy). Szczegółowe dane na temat liczby i wielkości przedsiębiorstw przedstawia tabela poniżej. Największe zmiany w ostatnich latach

dotyczyły najmniejszych działalności (do 9 pracowników), gdzie odnotowuje się stały wzrost podmiotów.

Tabela 3 Podmioty gospodarcze według klasyfikacji wielkości na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025

Podmioty według klas wielkości (liczba zatrudnionych)	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025
Ogółem	[podmiot gospodarczy]	627	662	689	689	707
mikroprzedsiębiorstwo (do 9 osób)	[podmiot gospodarczy]	608	645	673	675	693
małe przedsiębiorstwo (od 10 do 49 osób)	[podmiot gospodarczy]	16	14	13	12	12
średnie przedsiębiorstwo (od 50 do 249 osób)	[podmiot gospodarczy]	3	3	3	2	2
duże przedsiębiorstwo (od 250 – 999 osób)	[podmiot gospodarczy]	0	0	0	0	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2021-2025.

Pod względem rodzaju działalności najmniejszy udział ma rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, największy zaś udział odnotowuje „pozostała działalność" Liczba wszystkich podmiotów systematycznie zwiększa się.

Tabela 4 Podmioty gospodarcze według rodzaju działalności na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025

Rodzaj działalności	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025
rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	[podmiot gospodarczy]	13	14	14	14	15
przemysł i budownictwo	[podmiot gospodarczy]	204	208	211	201	204
pozostała działalność	[podmiot gospodarczy]	410	440	464	474	488

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2021-2025.

4.1.4. Rolnictwo

W ostatnim Spisie Rolnym z 2020 roku użytki rolne (ogółem) stanowiły 3,46% w ogólnej powierzchni gruntów rolnych na terenie. Użytki rolne pod zasiewami zajmują 55,9% powierzchni gruntów rolnych. Łąki i pastwiska trwałe łącznie zajmują - około 31,5% powierzchni gruntów rolnych.

Tabela 5 Użytki rolne na terenie Gminy Kobiór w 2020 roku

Typ gruntu	Jednostka	2020
grunty ogółem	[ha]	166,45
użytki rolne ogółem	[ha]	149,77
użytki rolne w dobrej kulturze	[ha]	0
pod zasiewami	[ha]	93,1
grunty ugorowane łącznie z nawozami zielonymi	[ha]	0
uprawy trwałe	[ha]	2,33
łąki trwałe	[ha]	52,45
pastwiska trwałe	[ha]	0
pozostałe użytki rolne	[ha]	0
lasy i grunty leśne	[ha]	0
pozostałe grunty	[ha]	0

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za rok 2020.

4.1.5. Leśnictwo

Lesistość w Gminie Kobiór w roku 2024 wynosiła 84,72%. Szczegółowy podział gruntów leśnych ze względu na własność przedstawia tabela poniżej. W ostatnich latach areał gruntów leśnych nieznacznie zmienia się. Grunty leśne publiczne stanowią większość w stosunku do gruntów prywatnych.

Tabela 6 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025

Powierzchnia gruntów leśnych	Jednostka	2021	2022	2023	2024	2025
grunty leśne ogółem	[ha]	4080,28	4080,28	4080,35	4080,73	4081,2
grunty leśne publiczne ogółem	[ha]	4079,98	4079,98	4080,05	4080,43	4080,9
grunty leśne prywatne ogółem	[ha]	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2021-2025.

4.1.6. Zasoby przyrodnicze

Gmina Kobiór charakteryzuje się wysokimi walorami przyrodniczymi i krajobrazowymi, związanymi przede wszystkim ze znacznym udziałem terenów leśnych. Rozległe kompleksy leśne otaczające obszar zabudowany Gminy stanowią pozostałość historycznej Puszczy Pszczyńskiej i pełnią istotne funkcje ekologiczne, klimatyczne, retencyjne oraz rekreacyjne. Ważnym elementem lokalnych zasobów przyrodniczych są również okazałe, wiekowe drzewa objęte ochroną pomnikową.

Na obszarze Gminy Kobiór występują pomniki przyrody – łącznie 6 obiektów jedno- i wieloobiektowych, do których należą:

- dąb szypułkowy – 1 szt., zlokalizowany przy ul. Leśników, na terenie otwartym;
- dąb szypułkowy – 1 szt., zlokalizowany przy ul. Na Kąty, jako drzewo przydrożne;
- dąb szypułkowy – 1 szt., zlokalizowany przy ul. Centralnej;
- wielogatunkowy zespół drzew, obejmujący m.in. dęby szypułkowe, wiązy i inne drzewa liściaste, rosnący w parku otaczającym Pałacyk Myśliwski w Promnicach;
- zespół dębów szypułkowych przy ul. Żołędziowej;
- zespół dębów szypułkowych przy ul. Kąty.

Pomniki przyrody stanowią cenny element dziedzictwa przyrodniczego Gminy, a ich ochrona ma znaczenie dla zachowania lokalnej różnorodności biologicznej, walorów krajobrazowych oraz ciągłości siedlisk związanych ze starymi drzewostanami.

4.2. Infrastruktura drogowa i samochodowa

4.2.1. Drogi

Układ drogowy Gminy Kobiór tworzą droga krajowa nr 1, droga wojewódzka nr 928, drogi powiatowe oraz drogi gminne. Szczególne znaczenie w ponadlokalnym układzie komunikacyjnym ma DK1, stanowiąca jedną z głównych tras transportowych województwa śląskiego. Droga ta charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu – zgodnie z Generalnym Pomiarem Ruchu 2025 średni dobowy ruch na odcinkach przebiegających przez Gminę i w jej bezpośrednim sąsiedztwie wynosi około 45 tys. pojazdów silnikowych na dobę. Istotnym elementem układu komunikacyjnego jest również DW 928, zapewniająca m.in. powiązanie z DK1 i sąsiednimi jednostkami.

Z punktu widzenia ochrony środowiska głównymi oddziaływaniami związanymi z funkcjonowaniem sieci drogowej są emisja zanieczyszczeń do powietrza, emisja gazów cieplarnianych oraz hałas komunikacyjny. Ze względu na przebieg przez teren Gminy drogi krajowej o bardzo wysokim natężeniu ruchu presja komunikacyjna ma istotne znaczenie dla stanu środowiska i warunków życia mieszkańców, szczególnie na terenach położonych w sąsiedztwie DK1. W przyszłości na skalę tych oddziaływań może wpłynąć oddanie do użytkowania drogi ekspresowej S1, po którym obecna DK1 na odcinku od Tychów do Bielska- Białej zostanie zaliczona do kategorii drogi wojewódzkiej.

4.2.1.1. Drogi krajowe

Przez teren Gminy Kobiór przebiega droga krajowa nr 1 (DK1), pozostająca w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach. W granicach administracyjnych Gminy jej długość wynosi 5,257 km. Droga posiada dwie jezdnie.

Stan techniczny DK1 na terenie Gminy jest niezadowalający. W przypadku jezdni prawej 81,8% jej długości (4,302 km) znajduje się w stanie ostrzegawczym, a 18,2% (0,955 km) w stanie krytycznym. Stan jezdni lewej jest gorszy – 24,8% długości (1,302 km) sklasyfikowano jako stan ostrzegawczy, natomiast 75,2% (3,955 km) jako stan krytyczny.

Droga krajowa nr 1 charakteryzuje się bardzo dużym natężeniem ruchu. Zgodnie z wynikami Generalnego Pomiaru Ruchu 2025, na odcinku Tychy (granica miasta) – Kobiór (DW 928) średni dobowy ruch roczny (SDRR) wynosił 44 620 pojazdów silnikowych na dobę, natomiast na odcinku Kobiór (DW 928) – Pszczyna (DW 935) – 45 370 pojazdów na dobę. DK1 stanowi tym samym główną trasę tranzytową przebiegającą przez obszar Gminy i istotne źródło oddziaływań komunikacyjnych, w szczególności emisji hałasu oraz zanieczyszczeń powietrza.

Obecnie GDDKiA nie planuje na terenie Gminy Kobiór inwestycji związanych z budową, przebudową lub modernizacją dróg, budową ekranów akustycznych ani innych mniejszych zadań inwestycyjnych. Przez teren Gminy nie zaplanowano również przebiegu obwodnicy ani drogi realizowanej w ramach Rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych.

Istotna zmiana w układzie drogowym nastąpi po ukończeniu budowy drogi ekspresowej S1 na odcinku od węzła Mysłowice Kosztowy do węzła Bielsko-Biała Hałcnów, której zakończenie planowane jest obecnie na III kwartał 2027 r. Po oddaniu S1 do użytkowania odcinek DK1 od granicy miasta Tychy do granicy miasta Bielsko-Biała zostanie z mocy prawa pozbawiony kategorii drogi krajowej i jednocześnie zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej, zgodnie z art. 10 ust. 5 ustawy o drogach publicznych.

W latach 2021–2025 na odcinku DK1 przebiegającym przez Gminę Kobiór realizowano przede wszystkim bieżące działania remontowe, obejmujące remonty cząstkowe oraz wykonywanie lokalnych nakładek nawierzchni. Ponadto w 2024 r. wykonano budowę oświetlenia strefy przejściowej w km 574+671. Łączna wartość wskazanych przez GDDKiA zadań zrealizowanych w latach 2021–2025 wyniosła około 2,37 mln zł brutto.

4.2.1.2. Drogi wojewódzkie

Przez teren Gminy Kobiór przebiega droga wojewódzka nr 928, pozostająca w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach.

Na terenie Gminy droga wojewódzka nr 928 ma długość 6,55 km. Zgodnie z wynikami średniodobowego pomiaru ruchu przeprowadzonego w 2020 r., na odcinku pomiarowym Gostyń /ul. Przelotowa/ – Kobiór /DK 1/, o długości 1,413 km, średni dobowy ruch wynosił 15 070 pojazdów silnikowych ogółem. Dla całej drogi wojewódzkiej nr 928 średniodobowy ruch w 2020 r. wynosił 11 262 pojazdy silnikowe ogółem.

Na DW 928 zrealizowano inwestycję pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 928 na odcinku od DK 44 do skrzyżowania z DK 1.

Zgodnie z informacją Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach, informacje o planowanych do realizacji zadaniach na drogach wojewódzkich, dla których zapewniono środki w budżecie Województwa Śląskiego na najbliższe lata, dostępne są w aktualizowanym planie rzeczowo-finansowym inwestycji i robót na drogach wojewódzkich.

4.2.1.3. Drogi powiatowe

Uzupełnienie podstawowego układu komunikacyjnego Gminy Kobiór stanowią drogi powiatowe zarządzane przez Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie. Na terenie Gminy znajdują się 3 odcinki dróg powiatowych o łącznej długości 10,535 km. Dane przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7 Zestawienie dróg powiatowych na terenie Gminy Kobiór

Nr drogi	Przebieg	Długość na terenie Gminy [km]
DP 4156S	ul. Przelotowa – od skrzyżowania z DW 928 do granicy z miastem Tychy	2,680
DP 4147S	ul. Rodzinna – od skrzyżowania z DW 928 do skrzyżowania z DK 1	2,263
DP 4151S	ul. Leśników – od skrzyżowania z DW 928 do granicy z Gminą Suszec	5,592
	RAZEM	10,535

Źródło: Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie.

Drogi powiatowe pełnią istotną funkcję w lokalnym układzie komunikacyjnym Gminy, zapewniając powiązania Kobióra z sąsiednimi jednostkami oraz dostęp do dróg wyższych kategorii, w szczególności drogi wojewódzkiej nr 928 i drogi krajowej nr 1. Wraz z siecią dróg gminnych umożliwiają obsługę terenów mieszkaniowych, usługowych, gospodarczych i leśnych oraz zapewniają mieszkańcom dostęp do ponadlokalnej sieci transportowej.

Dane dotyczące natężenia ruchu dostępne są dla DP 4156S – ul. Przelotowej. Podczas pomiaru przeprowadzonego 25 stycznia 2022 r. zarejestrowano 6 483 pojazdy silnikowe w ciągu doby, co odpowiada średnio około 271 pojazdom na godzinę. Po zastosowaniu współczynników uwzględniających rodzaj ruchu oraz miesiąc wykonania pomiaru oszacowane natężenie wyniosło 7 955 pojazdów silnikowych na dobę, tj. średnio około 332 pojazdy na godzinę. Dla pozostałych dróg powiatowych na terenie Gminy brak jest danych z pomiarów natężenia ruchu.

Na drogach powiatowych planowane są również dalsze inwestycje. Na ul. Przelotowej przewidziano budowę połączenia pieszo-rowerowego Tychów z Kobiórem, obejmującego budowę drogi dla pieszych i rowerów na odcinku o długości około 1,7 km. Planowana jest także przebudowa ul. Przelotowej na całym odcinku przebiegającym przez Kobiór, o długości około 2,7 km.

W latach 2020–2025 na drogach powiatowych zrealizowano m.in. przebudowę ul. Rodzinnej na odcinku od parkingu cmentarnego do DK 1 oraz remont ul. Leśników na odcinku od posesji nr 8 do skrzyżowania z ul. Leśną. Realizacja oraz planowanie kolejnych przedsięwzięć służą poprawie stanu technicznego infrastruktury drogowej, bezpieczeństwa uczestników ruchu oraz dostępności komunikacyjnej Gminy.

4.2.1.4. Drogi gminne

Na terenie Gminy Kobiór znajduje się 31,1 km publicznych dróg gminnych. Drogi o nawierzchni twardej mają łącznie 27,1 km, w tym 26,9 km stanowią drogi o nawierzchni twardej ulepszonej. Pozostałe 4,0 km stanowią drogi o nawierzchni gruntowej.

Drogi gminne, będąc uzupełnieniem podstawowego układu komunikacyjnego tworzonego przez drogi wyższych kategorii, stanowią istotny element wewnętrznej sieci transportowej Gminy. Zapewniają obsługę terenów zabudowanych oraz połączenia pomiędzy poszczególnymi częściami Kobióra, umożliwiając mieszkańcom dostęp do zabudowy mieszkaniowej, obiektów użyteczności publicznej, terenów usługowych i rekreacyjnych. Ze względu na zwarty charakter miejscowości oraz znaczny udział terenów leśnych w powierzchni Gminy, sieć dróg gminnych pełni przede wszystkim funkcję lokalną, zapewniając sprawną obsługę komunikacyjną jej obszaru.

4.2.2. Komunikacja publiczna

Transport publiczny na terenie Gminy Kobiór realizowany jest przede wszystkim w oparciu o komunikację autobusową oraz kolejową. Położenie Gminy pomiędzy większymi ośrodkami miejskimi, w szczególności Tychami i Pszczyną, sprzyja funkcjonowaniu połączeń umożliwiających mieszkańcom dojazd do miejsc pracy, szkół, placówek ochrony zdrowia oraz innych usług zlokalizowanych poza jej obszarem.

Komunikacja autobusowa na terenie Gminy obsługiwana jest m.in. w ramach sieci Zarządu Transportu Metropolitalnego (ZTM) oraz przez linie komunikacyjne funkcjonujące na poziomie lokalnym i powiatowym. Istotne znaczenie dla dostępności komunikacyjnej Kobióra mają połączenia w kierunku Tychów, Katowic i Pszczyny.

Do linii autobusowych obsługujących Kobiór należą m.in. M10, 157. Linia metropolitalna M10 zapewnia połączenie Kobióra z Tychami i Katowicami, zwiększając dostępność transportem zbiorowym ważnych ośrodków konurbacji górnośląskiej. Autobusy obsługują m.in. przystanki Kobiór Centralna oraz Kobiór Promnicka. Aktualne rozkłady jazdy i informacje dotyczące połączeń publikowane są przez Zarząd Transportu Metropolitalnego oraz w serwisach dotyczących lokalnej komunikacji autobusowej. Dodatkowo działa także linia bus Tychy- Pszczyna która jest uzupełnieniem istniejącego transportu zbiorowego.

Istotnym elementem systemu transportu zbiorowego jest również transport kolejowy. Na terenie miejscowości funkcjonuje stacja Kobiór, zlokalizowana na linii kolejowej przebiegającej przez Gminę. Integracja połączeń autobusowych z transportem kolejowym, w szczególności poprzez obsługę przystanku Kobiór Dworzec PKP, zwiększa możliwości korzystania przez mieszkańców z transportu zbiorowego w podróżach lokalnych i ponadlokalnych.

Funkcjonowanie komunikacji autobusowej i kolejowej ma istotne znaczenie dla zapewnienia mieszkańcom dostępu do usług publicznych, placówek oświatowych, ochrony zdrowia oraz miejsc pracy, zwłaszcza w sąsiednich ośrodkach miejskich. Utrzymanie i rozwój atrakcyjnej oferty transportu zbiorowego może jednocześnie przyczyniać się do ograniczania uzależnienia mieszkańców od indywidualnego transportu samochodowego, a tym samym do zmniejszenia emisji zanieczyszczeń do powietrza i gazów cieplarnianych oraz ograniczenia oddziaływania hałasu komunikacyjnego.

4.3. Infrastruktura mieszkalna

W latach 2020-2024 liczba budynków mieszkalnych w Gminie Kobiór systematycznie rosła – z 1 232 w 2020 roku do 1 354 w 2025 roku. Równolegle wzrosła liczba mieszkań – z 1 775 do 1 864, a także liczba izb – z 8 168 do 8 601. Istotny wzrost odnotowano również w łącznej powierzchni użytkowej mieszkań, która zwiększyła się z 177 579 m² w 2020 roku do 191 103 m² w 2025 roku. Zmianę zasobów mieszkaniowych w latach 2020-2025 na terenie Gminy prezentuje tabela poniżej.

Tabela 8 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2025

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024	2025
budynki	[sztuk]	1 232	1 284	1 304	1 325	1 336	1 354
mieszkania	[sztuk]	1 775	1 794	1 812	1 833	1 846	1 864
izby	[sztuk]	8 168	8 267	8 352	8 467	8 521	8 601
powierzchnia użytkowa mieszkań	[m^2]	177 579	180 934	183 402	186 918	188 596	191 103

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2020-2025.

Na terenie Gminy Kobiór występują głównie budynki jednorodzinne. Pod względem własnościowym przeważają mieszkania w zasobie osób fizycznych, poza wspólnotami mieszkaniowymi – w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej bądź mieszkaniowej w ramach zabudowy szeregowej. Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania wynosiła w 2025 roku 102,5 m^2. W odniesieniu do ludności na jedną osobę zamieszkującą gminę przypadało około 37,8 m^2 powierzchni mieszkania. Średnio na 1000 mieszkańców gminy przypadało ponad 368,5 mieszkań. Szczegółowe podsumowanie danych prezentuje tabela poniżej.

Tabela 9 Wskaźniki opisujące zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2025 roku

Nazwa wskaźnika	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Przeciętna powierzchnia użytkowa 1 mieszkania	[m^2]	100	100,9	101,2	102	102,2	102,5
Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę	[m^2]	35	35,6	35,8	36,6	37	37,8
Mieszkania na 1000 mieszkańców	-	350,1	352,9	353,5	359,2	362,3	368,5

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2020-2025.

Jak wynika z danych GUS w 2024 roku (brak danych za rok 2025) na terenie Gminy Kobiór znajdowało się 1 627 mieszkań wyposażonych w centralne ogrzewanie (w tym olejowe, energia elektryczna, węgiel, gaz) oraz 1 293 mieszkań wyposażonych w instalację gazu sieciowego. Szczegółowe dane za lata 2020-2024 prezentuje tabela poniżej.

Tabela 10 Urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2024

	Jednostka	2020	2021	2022	2023	2024
centralne ogrzewanie	[sztuk]	1 555	1 574	1 592	1 613	1 627
gaz sieciowy	[sztuk]	1086	1173	1239	1266	1293

Źródło: Bank Danych Lokalnych, Główny Urząd Statystyczny, dane za lata 2020-2024.

4.4. Edukacja ekologiczna

Działania edukacyjne i promocyjne z zakresu ochrony środowiska na terenie gminy Kobiór charakteryzują się lokalnym podejściem, ze szczególnym uwzględnieniem walki ze smogiem, promocją bioróżnorodności Lasy Pszczyńskich oraz edukacją najmłodszych mieszkańców. Głównym filarem promocji proekologicznej w gminie jest poprawa jakości powietrza w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) oraz ogólnopolskiego programu „Czyste Powietrze". Gmina prowadzi punkt konsultacyjny, w którym mieszkańcy wspierani są doradztwem technicznym i formalnym dotyczącym wymiany starych kotłów węglowych na ekologiczne źródła ciepła (np. pompy ciepła, kotły na pellet) oraz termomodernizacji budynków. Działania te poparte są akcjami informacyjnymi przypominającymi o zapisach śląskiej uchwały antysmogowej oraz o wymogach formalnych, takich jak deklaracje CEEB. Gmina Kobiór regularnie prowadzi kampanie informacyjne na temat prawidłowej selektywnej zbiórki odpadów komunalnych. Informacje na temat harmonogramów odbioru, zasad segregacji oraz funkcjonowania Punktu Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych (PSZOK) są stale rozpowszechniane w mediach lokalnych, serwisach informacyjnych oraz ulotkach. Promowane są również zbiórki celowe – m.in. zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz niebezpiecznych odpadów wielkogabarytowych.

Ze względu na położenie w otoczeniu kompleksów leśnych (Promnice, Lasy Pszczyńskie), akcje promocyjne w gminie często nawiązują do ochrony lokalnego ekosystemu leśnego i małej retencji. Organizacje pozarządowe oraz jednostki gminne (np. we współpracy ze Stowarzyszeniem Kobiórska Inicjatywa Kulturalna czy lokalnymi kołami) angażują się w spotkania edukacyjne poświęcone bioróżnorodności, ochronie zwierzyny oraz zapobieganiu wypalaniu traw i śmieceniu w lasach. Ponadto w ramach przeciwdziałania lokalnym podtopieniom oraz skutkom suszy gmina promuje wśród mieszkańców rozwiązania z zakresu małej retencji. Prowadzone są działania informacyjne dotyczące zbierania i wykorzystywania wód opadowych w miejscach ich powstawania. Mieszkańcy zachęcani są do instalowania przydomowych zbiorników na deszczówkę i wykorzystywania jej do pielęgnacji ogrodów, co pozwala na ograniczenie zużycia uzdatnionej wody pitnej z sieci wodociągowej oraz wspomaga odciążenie gminnych ciągów odwodnieniowych.

W placówkach oświatowych (Szkoła Podstawowa w Kobiórze, Gminne Przedszkole) promowanie postaw proekologicznych odbywa się w sposób stały i aktywizujący. Tradycją stały się coroczne wydarzenia, takie jak przemarsze dzieci z okazji Światowego Dnia Ziemi z proekologicznymi banerami, apele, udział w akcji „Sprzątanie Świata” oraz konkursy plastyczne i wiedzy o przyrodzie. Zajęcia skupiają się na podstawowych nawykach: segregacji śmieci, oszczędzaniu wody i energii oraz szacunku dla lokalnej fauny i flory. Ochrona przyrody i walorów leśnych.

5. OCENA STANU ŚRODOWISKA

5.1. Powietrze atmosferyczne i klimat

5.1.1. Klimat

Zgodnie z regionalizacją klimatyczną Polski A. Wosia Gmina Kobiór położona jest w Regionie Śląsko-Krakowskim (XXVI). Warunki klimatyczne tego regionu kształtowane są zarówno przez napływające masy powietrza, jak i uwarunkowania lokalne związane z rzeźbą terenu, pokryciem powierzchni oraz występowaniem rozległych kompleksów leśnych. W przypadku Kobióra znaczny udział terenów leśnych wpływa na lokalne warunki termiczne i wilgotnościowe, ogranicza dobowe amplitudy temperatur oraz sprzyja utrzymywaniu podwyższonej wilgotności powietrza.[1]

Suma opadów atmosferycznych na terenie Gminy Kobiór wynosi średnio około 825 mm rocznie, co wskazuje na stosunkowo wysoką wilgotność klimatu. Opady występują przez cały rok, przy czym większe ich sumy przypadają na półrocze ciepłe. Położenie Gminy w obniżeniu pomiędzy Wyżyną Śląską i Pogórzem Śląskim, stosunkowo płaskie ukształtowanie terenu oraz bardzo duży udział terenów leśnych sprzyjają utrzymywaniu podwyższonej wilgotności powietrza i gruntu.

Pokrywa śnieżna występuje przeciętnie przez około 60–90 dni w roku. Okres występowania opadów śniegu przypada przede wszystkim na miesiące zimowe, przy czym warunki śnieżne charakteryzują się znaczną zmiennością pomiędzy poszczególnymi latami. Na terenie Gminy występuje również około 100–120 dni z przymrozkami w ciągu roku.

Średnia roczna temperatura powietrza, według danych klimatycznych przyjętych w dokumentach planistycznych Gminy, wynosi około 8,0–8,5°C. Najchłodniejszym miesiącem jest styczeń, dla którego średnia temperatura wynosi około -2,1°C, natomiast najcieplejszym lipiec ze średnią temperaturą około 19,2°C. Średnia temperatura sierpnia wynosi około 19,0°C. Warunki termiczne, podobnie jak na pozostałym obszarze Polski, podlegają zmianom związanym z obserwowanym ocieplaniem klimatu.

Długość okresu wegetacyjnego na terenie Gminy Kobiór wynosi średnio około 221 dni. Stosunkowo długi okres wegetacyjny oraz znaczna suma opadów tworzą korzystne warunki dla rozwoju roślinności, w tym rozległych kompleksów leśnych stanowiących dominujący element zagospodarowania Gminy.

Na warunki klimatu lokalnego Kobióra istotny wpływ wywierają właśnie tereny leśne. Przyczyniają się one do łagodzenia dobowych wahań temperatury, zwiększenia wilgotności

[1] Regiony klimatyczne Polski w świetle częstości występowania różnych typów pogody. Alojzy Woś.

powietrza oraz ograniczenia prędkości wiatru. Na terenie Gminy dominują wiatry z sektora zachodniego, stanowiące około 54%, a ich przeciętna prędkość wynosi około 3–4 m/s.

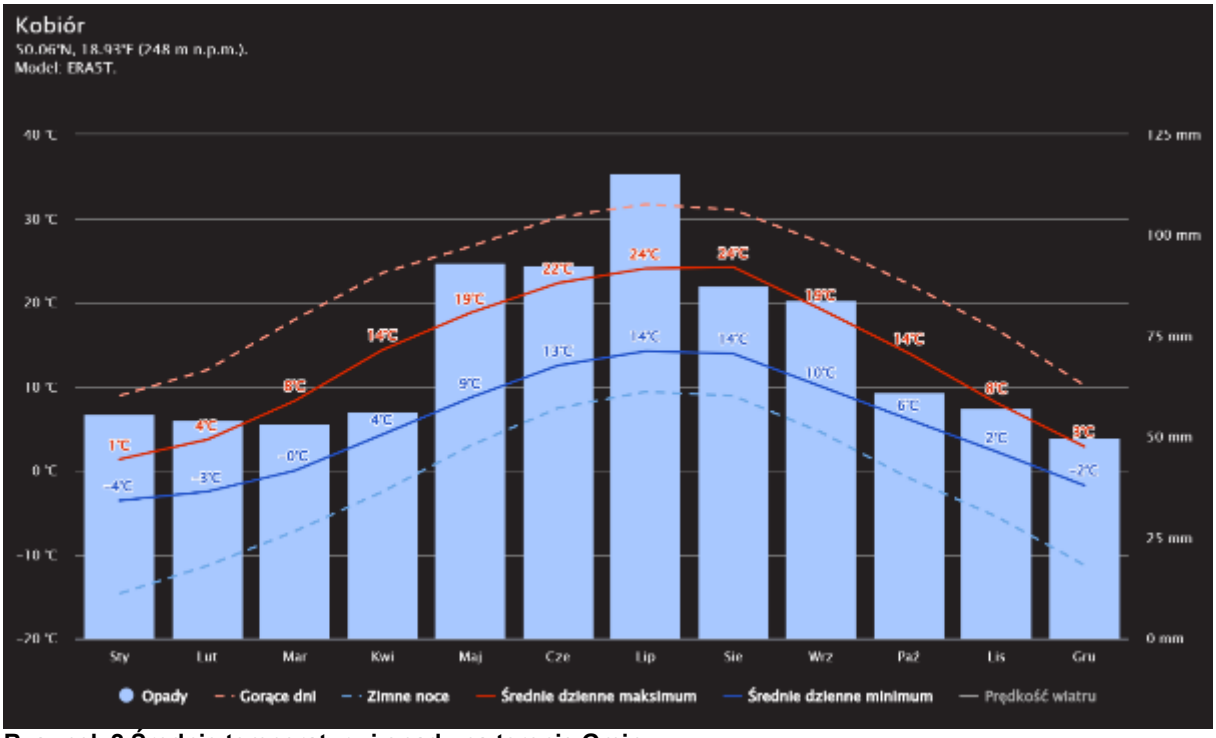

Rysunek 2 Średnie temperatury i opady na terenie Gminy

Źródło: https://www.meteoblue.com/pl/

Wykres klimatyczny dla Kobióra wskazuje na wyraźną sezonowość temperatur i opadów. Średnie dzienne temperatury maksymalne wzrastają od około 1°C w styczniu do 24°C w lipcu i sierpniu, natomiast średnie minima od około –4°C w styczniu do 14°C w lipcu i sierpniu. Najchłodniejszym okresem jest zatem styczeń–luty, a najcieplejszym lipiec–sierpień.

Opady atmosferyczne występują przez cały rok, jednak wyraźnie zwiększają się w półroczu ciepłym. Najwyższe sumy opadów przypadają na lipiec – około 115 mm, a wysokie wartości występują również w maju, czerwcu, sierpniu i wrześniu. Najmniejsze opady obserwowane są w miesiącach zimowych i na początku wiosny – około 50–60 mm miesięcznie. Wskazuje to na klimat o stosunkowo równomiernym rozkładzie opadów w ciągu roku, z wyraźnym maksimum letnim.

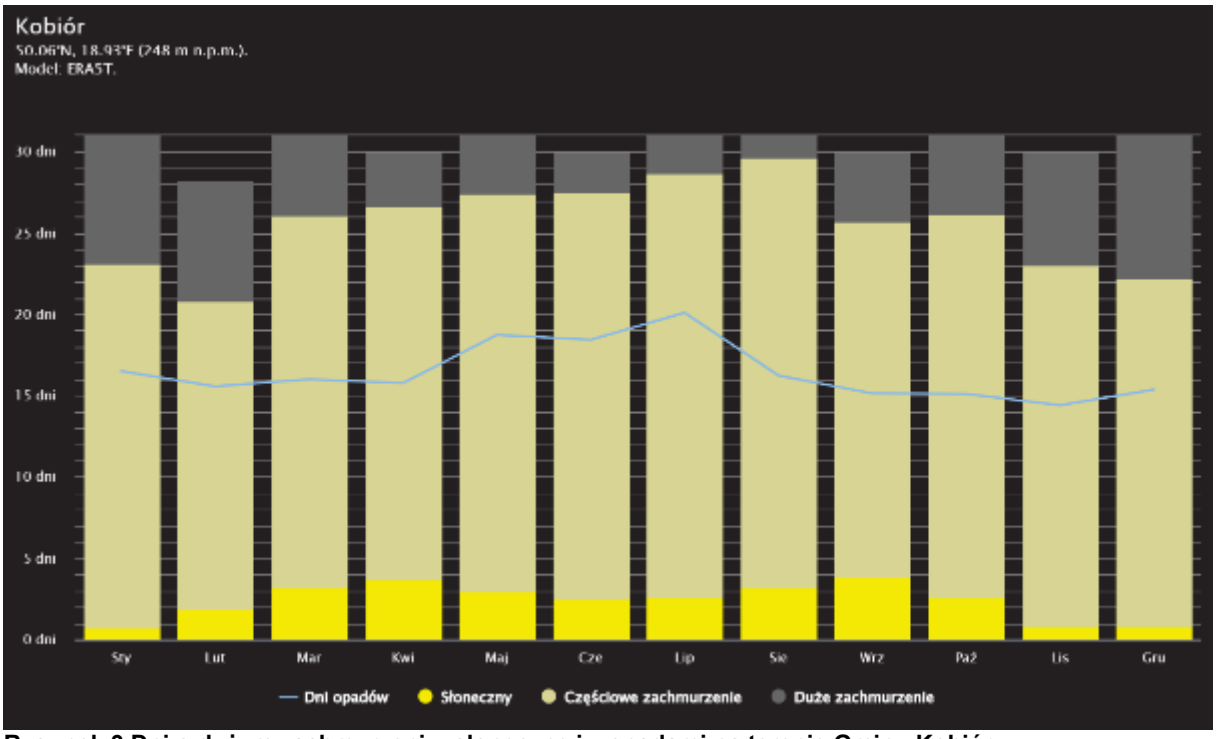

Rysunek 3 Dni o dużym zachmurzeniu, słoneczne i z opadami na terenie Gminy Kobiór
Źródło: https://www.meteoblue.com/pl/

W ciągu roku w Kobiórze dominują dni z częściowym zachmurzeniem, których udział jest największy w miesiącach wiosennych i letnich. Liczba dni słonecznych jest stosunkowo niewielka i wynosi przeciętnie od około 1 do 4 dni w miesiącu, przy czym najwięcej występuje ich w kwietniu i wrześniu. Większy udział dni z dużym zachmurzeniem obserwowany jest w okresie jesienno-zimowym.

Dni z opadami występują przez cały rok, przeciętnie od około 14 do 20 dni w miesiącu. Najwięcej notuje się ich w lipcu – około 20 dni, natomiast najmniej w listopadzie – około 14 dni. Wskazuje to na stosunkowo częste występowanie opadów na terenie Gminy, ze zwiększoną ich częstotliwością w okresie letnim.

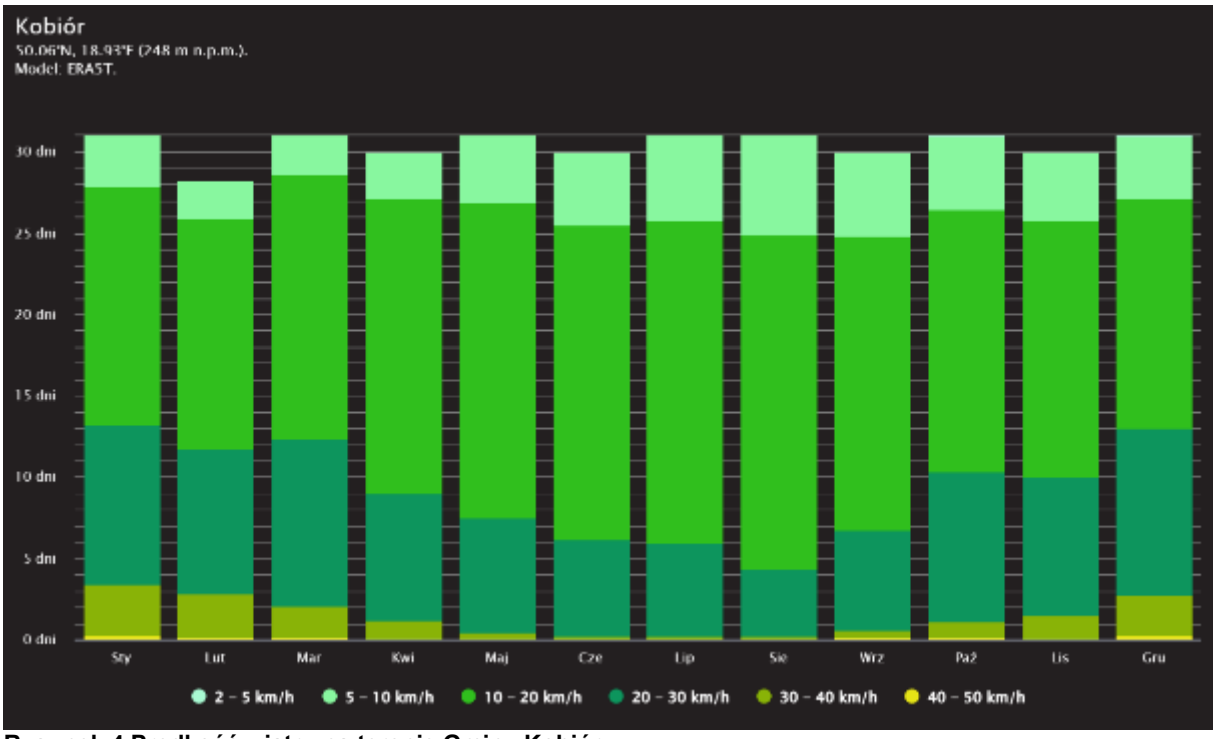

Rysunek 4 Prędkość wiatru na terenie Gminy Kobiór

Źródło: https://www.meteoblue.com/pl/

Na terenie Gminy Kobiór dominują wiatry o prędkości 10–20 km/h, które występują najczęściej przez cały rok. W okresie jesienno-zimowym oraz wczesną wiosną zwiększa się udział dni z wiatrem o prędkości 20–30 km/h, natomiast w miesiącach letnich częściej występują słabsze wiatry o prędkości 5–10 km/h.

Wiatry silniejsze, osiągające 30–40 km/h, występują sporadycznie, głównie od późnej jesieni do wczesnej wiosny. Wiatry przekraczające 40 km/h należą do rzadkości. Najspokojniejsze warunki wiatrowe obserwowane są zasadniczo w okresie letnim.

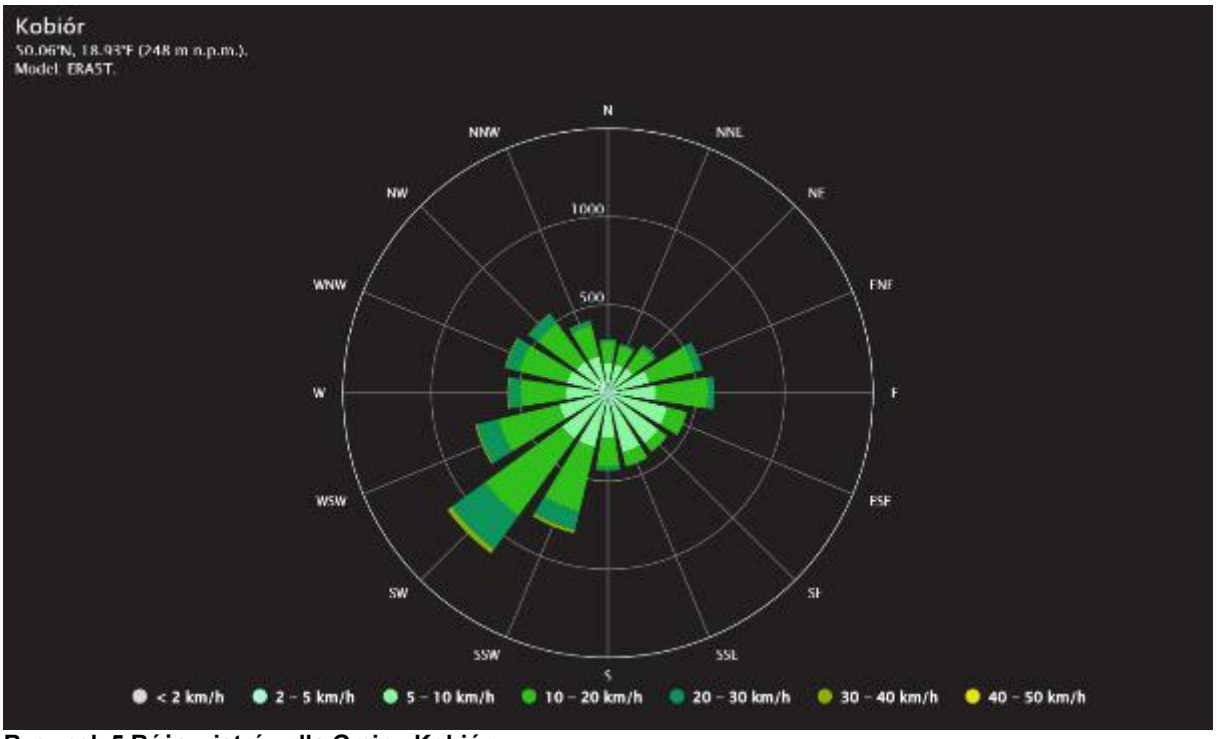

Rysunek 5 Róża wiatrów dla Gminy Kobiór

Źródło: https://www.meteoblue.com/pl/

Róża wiatrów dla Kobióra wskazuje na wyraźną przewagę wiatrów z sektora południowo-zachodniego i zachodniego. Najczęściej występują wiatry z kierunku SW, a stosunkowo duży udział mają również kierunki SSW, WSW i W. Wiatry z sektora północnego i południowo-wschodniego występują znacznie rzadziej.

Pod względem prędkości dominują wiatry słabe i umiarkowane, przede wszystkim 5–20 km/h. Wiatry osiągające 20–30 km/h pojawiają się częściej przy napływie z sektora zachodniego i południowo-zachodniego, natomiast wiatry o większych prędkościach występują sporadycznie.

Zmiany klimatu mogą prowadzić do zwiększenia częstotliwości i intensywności ekstremalnych zjawisk pogodowych, które stanowią zagrożenie również dla Gminy Kobiór. Do najważniejszych zagrożeń klimatycznych występujących lub mogących występować na jej obszarze należą:

- okresy bezopadowe i susze – długotrwały niedobór opadów, szczególnie w połączeniu z wysokimi temperaturami, może prowadzić do rozwoju suszy atmosferycznej, rolniczej i hydrologicznej oraz zwiększać zagrożenie pożarowe na rozległych terenach leśnych Gminy;
- intensywne i nawalne opady deszczu – mogą powodować gwałtowny wzrost poziomu wód w ciekach, spływ powierzchniowy oraz lokalne podtopienia terenów zabudowanych i infrastruktury; wystąpienie tego rodzaju zjawisk na terenie Kobióra potwierdzają m.in. zdarzenia z września 2024 r.;

- burze – mogą im towarzyszyć intensywne opady deszczu, wyładowania atmosferyczne, grad oraz silne porywy wiatru, stwarzające zagrożenie dla mieszkańców, zabudowy, infrastruktury technicznej oraz kompleksów leśnych;
- silny i porywisty wiatr – może powodować uszkodzenia budynków i infrastruktury, przerwy w dostawach energii oraz szkody w drzewostanie, co ze względu na wysoki udział terenów leśnych ma szczególne znaczenie w przypadku Gminy Kobiór.

Zgodnie z podziałem Polski na strefy klimatyczne wg normy PN-EN 12831 (wprowadzającej metodykę obliczania zapotrzebowania na ciepło do ogrzewania budynków) Gmina Kobiór zaliczona jest do III strefy klimatycznej, dla której projektowana temperatura zewnętrzna zimą wynosi –20° C.

5.1.2. Emisje zanieczyszczeń powietrza

Gmina Kobiór zlokalizowana jest w województwie śląskim, dla którego Główny Inspektorat Ochrony Środowiska co roku sporządza raport o stanie środowiska, a także ocenia jakość powietrza. Ocenę jakości powietrza i obserwację zmian dokonuje się w ramach państwowego monitoringu środowiska (art. 89 ustawy Prawo ochrony środowiska).

Ostania „Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2025" została opublikowana w kwietniu 2026 roku. W ocenie przedstawiono stan jakości powietrza w województwie śląskim w 2025 roku jak również przeprowadzono analizę porównawczą z jakością powietrza w latach poprzednich.

Celem prowadzenia rocznych ocen jakości powietrza jest uzyskanie informacji o stężeniach zanieczyszczeń na obszarze poszczególnych stref, w zakresie umożliwiającym:

1. Dokonanie klasyfikacji stref, według określonych kryteriów (poziom dopuszczalny substancji, poziom docelowy, poziom celu długoterminowego).
   Wartości kryterialne zostały określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu. Wynik klasyfikacji jest podstawą do określenia potrzeby podjęcia i prowadzenia określonych działań na rzecz utrzymania lub poprawy jakości powietrza w danej strefie (w tym opracowywania lub aktualizacji programów ochrony powietrza (POP).
2. Uzyskanie informacji o przestrzennych rozkładach stężeń zanieczyszczeń na obszarze strefy, w zakresie umożliwiającym wskazanie obszarów przekroczeń wartości kryterialnych oraz określenie poziomów stężeń występujących na tych obszarach. Informacje te są niezbędne do określenia obszarów wymagających podjęcia działań na rzecz poprawy jakości powietrza (redukcji stężeń zanieczyszczeń) lub w przypadku uznania posiadanych informacji za niewystarczające – do przeprowadzenia dodatkowych badań we wskazanych rejonach.

3. Wskazanie prawdopodobnych przyczyn występowania ponadnormatywnych stężeń zanieczyszczeń w określonych rejonach (w zakresie możliwym do uzyskania na podstawie posiadanych informacji).

Raport, uwzględnia podział Polski na strefy określony w załączniku do Ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r.– Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 647).

Zgodnie z ustawą w województwie śląskim strefy stanowią:

- aglomeracja górnośląska – kod strefy PL2401 - obejmuje 14 miast na prawach powiatu: Katowice, Sosnowiec, Jaworzno, Bytom, Zabrze, Ruda Śląska, Tychy, Dąbrowa Górnicza, Chorzów, Mysłowice, Świętochłowice, Siemianowice Śląskie, Piekary Śląskie, Gliwice;
- aglomeracja rybnicko-jastrzębska – kod strefy PL2402 - obejmuje 3 miasta na prawach powiatu: Rybnik, Żory, Jastrzębie Zdrój;
- miasto Bielsko-Biała - kod strefy PL2403 - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców;
- miasto Częstochowa - kod strefy PL2404 - strefa miejska powyżej 100 tysięcy mieszkańców;
- strefa śląska – kod strefy PL2405 – pozostały obszar województwa, obejmuje 17 powiatów ziemskich: bielski, cieszyński, żywiecki, bieruńsko-lędziński, pszczyński, częstochowski, kłobucki, myszkowski, lubliniecki, gliwicki, mikołowski, raciborski, rybnicki, wodzisławski, tarnogórski, będziński, zawierciański.

Zgodnie z raportem, Gmina Kobiór zaliczona jest do strefy śląskiej – kod strefy PL2405.

Ocenę jakości powietrza za rok 2025, pod kątem ochrony zdrowia ludzi, w województwie śląskim wykonano dla wszystkich 5 stref. W ocenie pod kątem ochrony roślin uwzględniono natomiast tylko strefę śląską.

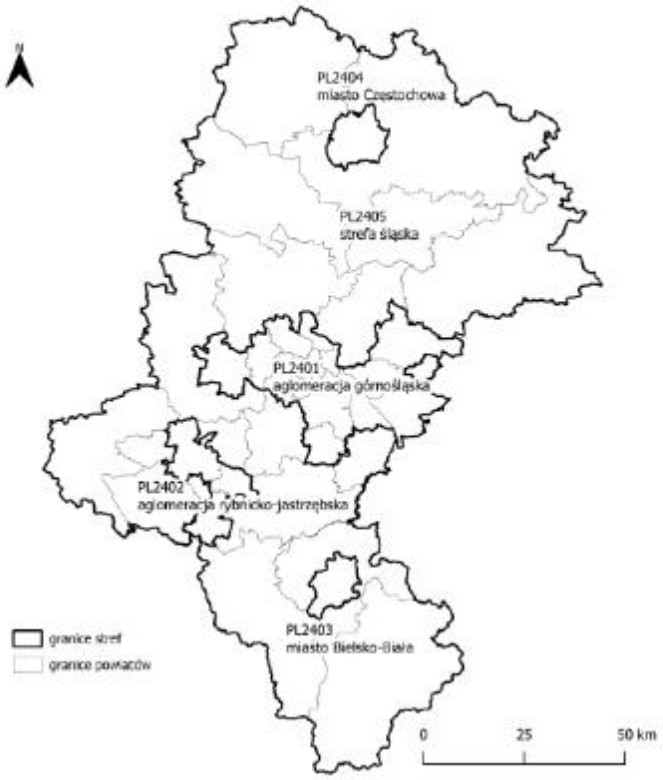

Rysunek 6 Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport Wojewódzki za rok 2025

Dla wszystkich substancji podlegających ocenie, strefy zaliczono do klas:

- dla zanieczyszczeń: dwutlenku siarki (SO_2), dwutlenku azotu (NO_2), tlenku węgla (CO), benzenu (C_6H_6), pyłu zawieszonego PM10 oraz zawartości ołowiu (Pb) w pyle zawieszonym PM10 - ochrona zdrowia ludzi oraz: dwutlenku siarki (SO_2) i tlenków azotu (NOX) - ochrona roślin:
    - klasa A – jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie nie przekraczały poziomów dopuszczalnych (z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska w sprawie poziomów niektórych substancji w powietrzu; w przypadku pyłu zawieszonego PM 2,5, w roku 2024 obowiązuje poziom dopuszczalny II faza, przy ocenie którego stosuje się dotychczasowe oznaczenie klas: A1 i C1);
    - klasa C - jeżeli stężenia zanieczyszczenia na jej terenie przekraczały poziomy dopuszczalne;
- dla ozonu (O_3) - ochrona zdrowia ludzi i ochrona roślin oraz arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni), benzo(a)pirenu (B(a)P) w pyle zawieszonym PM10 - ochrona zdrowia ludzi:
    - klasa A - jeżeli stężenia zanieczyszczenia nie przekraczały poziomów docelowych;

- klasa C - powyżej poziomu docelowego;
- klasa D1 – jeżeli stężenia ozonu nie przekraczały; poziomu celu długoterminowego;
- klasa D2 - jeżeli stężenia ozonu przekraczały poziom celu długoterminowego.

Kryteria klasyfikacji stref, ze względu na ochronę zdrowia ludzi, zamieszczono w tabeli 9. Dla pyłu zawieszonego PM2,5 oraz ozonu zdefiniowane są kryteria dodatkowej klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi. Kryteria te zestawiono w tabelach 9 i 10.

Tabela 11 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO_2, NO_2, CO, C_6H_6, PM10, PM2,5, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O_3

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa A	Klasa C
Dwutlenek siarki (SO2)	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m^3	więcej niż 24 stężenia 1-godz. S1 > 350 µg/m^3
Dwutlenek siarki (SO2)	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m^3	więcej niż 3 stężenia 24-godz. S24 > 125 µg/m^3
Dwutlenek azotu (NO2)	dopuszczalny	1-godz.	nie więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m^3	więcej niż 18 stężeń 1-godz. S1 > 200 µg/m^3
Dwutlenek azotu (NO2)	dopuszczalny	rok	Sa <= 40 µg/m^3	Sa > 40 µg/m^3
Tlenek węgla (CO)	dopuszczalny	8-godz.	S8max <= 10 mg/m^3	S8max > 10 mg/m^3
Benzen (C6H6)	dopuszczalny	rok	Sa <= 5 µg/m^3	Sa > 5 µg/m^3
Pył zawieszony PM10	dopuszczalny	24-godz.	nie więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m^3	więcej niż 35 stężeń 24-godz. S24 > 50 µg/m^3
Pył zawieszony PM10	dopuszczalny	rok	Sa <= 40 µg/m^3	Sa > 40 µg/m^3
Pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny - faza II*	rok	Sa <= 20 µg/m^3 (klasa A1)	Sa > 20 µg/m^3 (klasa C1)
Pył zawieszony PM2,5	dopuszczalny - faza I*	rok	Sa <= 25 µg/m^3	Sa > 25 µg/m^3
Ołów (Pb)	dopuszczalny	rok	Sa <= 0,5 µg/m^3	Sa > 0,5 µg/m^3
Arsen (As)	docelowy	rok	Sa <= 6 ng/m^3	Sa > 6 ng/m^3
Kadm (Cd)	docelowy	rok	Sa <= 5 ng/m^3	Sa > 5 ng/m^3
Nikiel (Ni)	docelowy	rok	Sa <= 20 ng/m^3	Sa > 20 ng/m^3
Benzo(a)piren (B(a)P)	docelowy	rok	Sa <= 1 ng/m^3	Sa > 1 ng/m^3
Ozon (O_3)	docelowy	8-godz.	nie więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m^3 (średnio dla ostatnich 3 lat)	więcej niż 25 dni ze stężeniem S8max_d > 120 µg/m^3 (średnio dla ostatnich 3 lat)

Objaśnienia do tabeli:
Sa – stężenie średnie roczne,
S1 – stężenie 1-godzinne,
S24 – stężenie średnie dobowe,

S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego,
S8max_d – maksimum dobowe ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących obliczanych ze stężeń średnich jednogodzinnych; każdą wartość średnią ośmiogodzinną przypisuje się dobie, w której kończy się ośmiogodzinny okres uśredniania,
ołów, arsen, kadm, nikiel, benzo(a)piren – oznaczane w pyle zawieszonym PM10,
** kryteria klasyfikacji stref dla pyłu zawieszonego PM2,5:*
- faza I – obowiązująca w Polsce do dnia 31 grudnia 2019 r. (dodatkowa klasyfikacja),
- faza II – obowiązująca w Polsce od dnia 1 stycznia 2020 r.
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport Wojewódzki za rok 2025

Tabela 12 Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O_3) ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 r.)

Zanieczyszczenie	Normowany poziom	Czas uśredniania	Klasa D1	Klasa D2
Ozon (O3)	cel długoterminowy	8-godz.	S8max <= 120 µg/m^3 w ocenianym roku	S8max > 120 µg/m^3 w ocenianym roku

Objaśnienia do tabeli:
S8max – maksimum ze stężeń średnich ośmiogodzinnych kroczących (obliczanych ze stężeń 1-godzinnych) w ciągu roku kalendarzowego.
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport Wojewódzki za rok 2025

W 2025 r. na terenie województwa śląskiego, na potrzeby rocznej oceny jakości powietrza stosowano:

- pomiary intensywne – wykonywane na stałych stanowiskach, obejmujące:
  - pomiary automatyczne,
  - pomiary manualne prowadzone codziennie,
- obliczenia z wykorzystaniem matematycznych modeli transportu i przemian substancji w powietrzu;
- obiektywne szacowanie w oparciu o analizę informacji o emisji zanieczyszczeń i jej źródłach, sposobie zagospodarowania terenu, warunkach topograficznych i klimatycznych rozważanych obszarów i wyników modelowania transportu i przemian substancji w powietrzu.

W 2025 r. w ramach systemu PMŚ, na terenie województwa śląskiego funkcjonowało ogółem 31 stacji pomiarowych. Pomiary realizowane były przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska na stacjach pomiarowych w ramach ogólnopolskiego systemu monitoringu powietrza.

Zakres prowadzonego monitoringu to pomiary stężeń: dwutlenku siarki (SO2), dwutlenku azotu (NO2), tlenków azotu (NOX), benzenu (C6H6), tlenku węgla (CO), ozonu (O3), pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5 w powietrzu, a także pomiary ołowiu (Pb), arsenu (As), kadmu (Cd), niklu (Ni) i benzo(a)pirenu (BaP) w pyle zawieszonym PM10. Na stacji tła miejskiego w Katowicach prowadzone były również pomiary składu pyłu zawieszonego PM10 pod kątem zawartości 6 wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych (WWA).

Dodatkowo na stacjach w Godowie i w Złotym Potoku wykonywano pomiary składu pyłu zawieszonego PM2,5 w zakresie kationów (Na+, K+, Ca2+, Mg2+, NH4+), anionów ($SO_4$2-, NO_3-, Cl-), węgla organicznego i elementarnego oraz pomiary stężenia rtęci całkowitej w stanie gazowym.

Głównym źródłem zanieczyszczenia powietrza w województwie śląskim jest emisja antropogeniczna. W zakresie pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu największy udział stanowi emisja pochodząca z sektora komunalno-bytowego (emisja powierzchniowa), w zakresie tlenków azotu jest to emisja z działalności przemysłowej (emisja punktowa) oraz z transportu (emisja liniowa), w odniesieniu do tlenków siarki największa emisja pochodzi z działalności przemysłowej (emisja punktowa). Na wielkość stężeń zanieczyszczeń w powietrzu w województwie istotny wpływ ma również napływ transgraniczny oraz krajowy z innych obszarów.

Źródłem emisji powierzchniowych są głównie lokalne emisje komunalno-bytowe tzw. „niska emisja". Emisje te pochodzą z indywidualnego ogrzewania budynków paliwami stałymi. Sektor ten odpowiada przede wszystkim za emisję pyłu PM10 i PM2,5 oraz benzo(a)pirenu. Udział emisji komunalno-bytowej z województwa śląskiego w krajowej emisji z tego źródła wynosi odpowiednio 10% dla pyłu PM10, 9,7% dla pyłu PM2,5 oraz 11,4% dla benzo(a)pirenu.

Istotnym źródłem emisji w województwie śląskim jest również transport drogowy (emisja liniowa), który wpływa na stężenia zanieczyszczeń, zwłaszcza na obszarach bezpośrednio sąsiadujących z drogami o dużym natężeniu ruchu. Zanieczyszczenia komunikacyjne w postaci pyłów powstają głównie w wyniku ścierania się hamulców, opon i nawierzchni dróg oraz unosu zanieczyszczeń z powierzchni dróg. Transport drogowy ma także znaczący udział w emisji całkowitej tlenków azotu (NO_X), które są emitowane z rur wydechowych pojazdów. Najwyższe emisje z sektora transportu drogowego w województwie śląskim występują na obszarach dużych miast województwa oraz wzdłuż arterii komunikacyjnych o największym natężeniu ruchu samochodów w ciągu doby (autostrada A4 i A1 oraz droga ekspresowa S1). W skali całego kraju województwo śląskie odpowiada za 9,5% emisji tlenków azotu z transportu drogowego.

Istotny wpływ na emisję, głównie tlenków azotu oraz pyłu całkowitego, w województwie śląskim ma także ruch lotniczy. Na terenie województwa znajduje się Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice (Katowice Airport) w Pyrzowicach, obsługujący ruch krajowy, europejski a także międzykontynentalny. Całkowita emisja tlenków azotu z ruchu lotniczego w województwie śląskim wynosi 10% emisji krajowej z tego źródła. W przypadku pyłu udział ten wynosi 8,7%. Emisja punktowa w województwie śląskim odpowiada głównie za emisję tlenków siarki (SO_X) oraz tlenków azotu (NO_X). Za emisję punktową w największym stopniu odpowiada przemysł, w województwie śląskim zlokalizowanych jest wiele jego gałęzi. Największymi źródłami

punktowymi tlenków azotu są elektrownie, huty i koksownie. W przypadku emisji tlenków siarki podobnie dominuje hutnictwo i energetyka. Ze względu na dużą wysokość kominów zanieczyszczenia w znacznym stopniu przenoszone są poza granice województwa. Udział emisji punktowej z województwa śląskiego w krajowej emisji punktowej w odniesieniu do tlenków siarki wynosi 15,6%, tlenków azotu 15,3%.

Podstawą klasyfikacji stref województwa śląskiego były wyniki pomiarów prowadzonych w 2025 r. w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska oraz wyniki analiz wykonanych z wykorzystaniem metody obiektywnego szacowania w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2025 wykonanego przez IOŚ-PIB.

Na podstawie przeprowadzonych ocen, strefę śląską zaliczono do nw. klas:

ze względu na ochronę zdrowia:

- klasy A dla dwutlenku siarki, dwutlenku azotu, benzenu, tlenku węgla, ozonu (wg poziomu docelowego), ołowiu, arsenu, kadmu i niklu w pyle zawieszonym PM10;
- klasy C dla, pyłu zawieszonego PM10 (24-h) i benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10; dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza;
- klasy C1 dla pyłu zawieszonego PM2,5 (stężenie średnioroczne) II faza
- klasy D2 dla O_3 wg poziomu celu długoterminowego;

ze względu na ochronę roślin do:

- klasy A dla tlenków azotu, dwutlenku siarki, ozonu (wg poziomu docelowego);
- klasy D2 – przekroczenie poziomu celu długoterminowego ozonu.

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona zdrowia ludzi w 2025 roku zawiera poniższa tabela.

Tabela 13 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa uzyskane w ocenie za 2025 rok

Nazwa strefy	SO_2	NO_2	C_6H_6	CO	O_3 [1)]	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5 [2)]
strefa śląska	A	A	A	A	A	C	A	A	A	A	C	C1

[1)] Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2

[2)] Dla pyłu zawieszonego PM2,5 – poziom dopuszczalny I faza, strefa uzyskała klasę C

Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2025 rok

Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji stref wg kryterium ochrona roślin w 2025 roku zawiera poniższa tabela.

Tabela 14 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji strefy śląskiej wg kryterium ochrona roślin w 2025 roku

Nazwa strefy	NOx	O_3 [1)]	SO_2
strefa śląska	A	A	A

[1)]Dla ozonu – poziom celu długoterminowego, strefa uzyskała klasę D2
Źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, obejmująca 2025 rok

W ocenie rocznej dokonanej pod kątem ochrony roślin, w strefie śląskiej na podstawie danych za 2025 rok stwierdzono brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych dla dwutlenku siarki, tlenków azotu oraz poziomu docelowego dla ozonu.

Tabela 15 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2025 w strefie śląskiej wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin

Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km^2]	Udział w powierzchni strefy [%]	Liczba mieszkańców w obszaru przekroczenia	Udział w liczbie mieszkańców w strefy [%]
Pył zawieszony PM10 – ochrona zdrowia ludzi							
PL2405	strefa śląska	poziom dopuszczalny	śr. 24-godz.	715,8	6,8	464 846	23,9
Pył zawieszony PM2,5 – ochrona zdrowia ludzi							
PL2405	strefa śląska	poziom dopuszczalny (II faza)	śr. roczna	40,1	0,4	32 359	1,7
Benzo(a)piren w pyle zawieszonym PM10 – ochrona zdrowia ludzi							
PL2405	strefa śląska	poziom docelowy	śr. roczna	4 879,4	46,3	1 608 720	82,8
Ozon – ochrona zdrowia ludzi							
PL2405	strefa śląska	poziom celu długoterminowego	śr. 8-godz.	10 326,9	98,0	1 865 772	96,1
Kod strefy	Nazwa strefy	Typ normy	Czas uśredniania (parametr)	Powierzchnia obszaru przekroczenia [km^2]	Udział w powierzchni strefy [%]	Powierzchnia obszarów ekosystemów objętych przekroczeniem [km^2]	
Ozon – ochrona roślin							
PL2405	strefa śląska	poziom celu długoterminowego	AOT40	10 518,3	99,9	9 342,0	

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim, raport wojewódzki za rok 2025

W porównaniu do 2024 roku, w 2025 roku strefa śląska dla dwutlenku azotu i pyłu zwieszonego PM10 uzyskała te same klasy. W odniesieniu do pyłu zwieszonego PM2,5 (faza

II) strefa śląska zmieniła klasę z A1 na C1. W dodatkowej klasyfikacji dla fazy I pyłu zawieszonego PM2,5 strefa śląska zmieniła klasę z A na C.

W strefie śląskiej doszło do przekroczenia:

- poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 (śr. 24-godz),
- poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 (stężenie średnioroczne) I i II faza,
- poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10 (stężenie średnioroczne,
- poziomu celu długoterminowego dla ozonu (śr. 8-godz.) wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi oraz ze względu na ochronę roślin.

Na podstawie klasyfikacji stref województwa śląskiego za rok 2025 stwierdzono potrzebę realizacji działań naprawczych mających na celu poprawę jakości powietrza ze względu na ochronę zdrowia ludzi, w tym w strefie śląskiej.

Rok 2025 był kolejnym, w którym na wszystkich stanowiskach pomiarowych nie zostały przekroczone stężenia średnioroczne dla pyłu zawieszonego PM10. W aglomeracji rybnicko-jastrzębskiej, mieście Częstochowa i w strefie śląskiej przekroczone zostało drugie kryterium oceny dla pyłu zawieszonego PM10 - dopuszczalna częstość przekraczania stężeń 24-godzinnych wynosząca 35 dni w roku kalendarzowym. Przekroczenie dobowego poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM10 zarejestrowano w 2025 r. na pięciu spośród dwudziestu sześciu stanowisk pomiarowych, z których wyniki zostały wykorzystane w ocenie rocznej. Na podstawie wyników matematycznego modelowania jakości powietrza oszacowano, że w roku 2025 przekroczenia wystąpiły na części obszaru 68 gmin w województwie (41% wszystkich gmin), w tym 23 gmin miejskich (47% wszystkich gmin miejskich), 37 wiejskich (40% wszystkich gmin wiejskich) i 8 miejsko-wiejskich (32% wszystkich gmin miejsko-wiejskich). Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się „niską" emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków w sezonie grzewczym (styczeń – marzec, październik –grudzień), sporadycznie przekroczenia występowały również w kwietniu i we wrześniu.

W 2025 r., w porównaniu do roku 2024, w województwie śląskim wzrosła również liczba dni z przekroczeniem poziomu alarmowego dla pyłu zawieszonego PM10 z 4 do 6 oraz liczba dni z przekroczeniem poziomu informowania z 12 do 24. Przekroczenia te występowały wyłącznie w okresie grzewczym.

W ocenie poziomu dopuszczalnego dla pyłu zawieszonego PM2,5 (faza II), do klasy C1 zostały zaliczone trzy strefy: miasto Bielsko-Biała, miasto Częstochowa i strefa śląska, w pozostałych dwóch strefach poziom dopuszczalny został dotrzymany i strefy te uzyskały klasę A1. W strefie

miasto Bielsko-Biała przekroczenie wystąpiło na stacji oddziaływania transportu, stężenie średnioroczne wyniosło 22 µg/m^3. W strefie miasto Częstochowa stężenie wyniosło 25 µg/m^3. W strefie śląskiej przekroczenie wystąpiło na stacji w Żywcu, gdzie stężenie średnie roczne pyłu zawieszonego PM2,5 wyniosło 26 µg/m^3, tym samym na stacji tej został przekroczony również poziom dopuszczalny dla fazy I, wynoszący 25 µg/m^{3}i strefa ta otrzymała klasę C. Pozostałe strefy w ocenie dla fazy I otrzymały klasę A. W latach 2022–2024, w ocenie tego kryterium, wszystkie strefy uzyskały klasę A.

Podobnie jak w latach poprzednich we wszystkich pięciu strefach w województwie śląskim przekroczony został poziom docelowy dla benzo(a)pirenu w pyle zawieszonym PM10. Przekroczenie wystąpiło w 2025 r. na jedenastu spośród dwunastu stanowisk pomiarowych wykorzystanych w ocenie rocznej, z wyjątkiem stacji w Katowicach. Na podstawie wyników matematycznego modelowania jakości powietrza oszacowano, że w roku 2025 przekroczenia wystąpiły na obszarze lub części obszaru 166 gmin w województwie (99,4% wszystkich gmin), w tym 49 gmin miejskich (100% wszystkich gmin miejskich), 92 wiejskich (99% wszystkich gmin wiejskich) i 25 miejsko-wiejskich (100% wszystkich gmin miejsko-wiejskich). Jako główną przyczynę przekroczeń wskazuje się, podobnie jak dla pyłu zawieszonego, „niską" emisję pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków w sezonie grzewczym.

Od wielu lat nie przekraczają norm i pozostają w województwie śląskim w klasie A zanieczyszczenia gazowe: dwutlenek siarki, tlenek węgla i benzen, a także oznaczane w pyle zawieszonym PM10 metale: ołów, arsen, kadm i nikiel.

W 2025 r. nie został również przekroczony poziom dopuszczalny dla dwutlenku azotu i wszystkie pięć stref spełniło normę dla klasy A.

W sezonie letnim rejestrowany był wzrost stężeń ozonu, spowodowany w głównej mierze warunkami meteorologicznymi oraz obecnością w atmosferze jego prekursorów. W 2025 r., podobnie jak w roku 2024 poziom docelowy dla ozonu określony dla kryterium ochrony zdrowia ludzi został przekroczony w strefie aglomeracja górnośląska. Poziom celu długoterminowego, podobnie jak w latach poprzednich, został przekroczony we wszystkich strefach.

W odniesieniu do kryterium ochrony roślin, w 2025 r. pomiary jakości powietrza oraz wyniki modelowania nie wykazały przekroczeń poziomów dopuszczalnych określonych dla dwutlenku siarki i tlenków azotu oraz poziomu docelowego ozonu. Przekroczenia w strefie śląskiej wystąpiły w przypadku ozonu w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego.

Roczna ocena za 2025 r. wykazała nieco wyższe stężenia zanieczyszczeń pyłowych niż w 2024 r. Analizując dane z ostatnich 10 lat można jednak zaobserwować stopniową poprawę jakości powietrza pomimo zmiennych warunków meteorologicznych. Wyższe stężenia pyłu zawieszonego występują w okresach niekorzystnych warunków meteorologicznych, jednakże nie są to już stężenia tak wysokie jak te występujące w województwie śląskim do roku 2021.

Ocena wykazała jednoznacznie konieczność kontynuowania działań na rzecz dalszej poprawy jakości powietrza w województwie śląskim, określonych w Programach ochrony powietrza oraz „uchwale antysmogowej".

Programy ochrony powietrza uchwalane są przez Sejmik Województwa Śląskiego od 2010 r. Integralną częścią Programu są Plany Działań Krótkoterminowych, wdrażane w sytuacjach wystąpienia ryzyka lub przekroczenia poziomów dopuszczalnych/docelowych, informowania lub alarmowych w strefach województwa śląskiego w danym roku kalendarzowym. Program ochrony powietrza jest dokumentem, który wskazuje istotne przyczyny wystąpienia przekroczeń norm jakości powietrza oraz określa działania, których wdrożenie ma na celu poprawę jakości powietrza w województwie.

Zgodnie z danymi GIOŚ za 2025 r. na terenie Gminy Kobiór występowało:

- przekroczenie poziomu docelowego B(a)P w pyle zawieszonym PM10 (średnia roczna); powierzchnia obszaru przekroczenia 15,6 km^2 (32,4 % powierzchni gminy).

Statystyki stężeń dla wybranych zanieczyszczeń oszacowane na podstawie wyników obiektywnego szacowania wykonanego w oparciu o wyniki modelowania jakości powietrza dla roku 2025 wykonanego przez IOŚ-PIB, dla obszaru Gminy Kobiór przedstawiały się następująco:

- PM10 średnia roczna [µg/m^3] – min – 17,9; max – 25,0; średnia – 20,4;
- PM10 36 maksimum [µg/m^3] - min – 33,0; max – 50,0; średnia – 39,7;
- PM2,5 średnia roczna [µg/m^3] min – 11,9; max – 15,5; średnia – 13,0;
- B(a)P średnia roczna [ng/m^3] min – 1,01; max – 2,28 (przekroczony); średnia – 1,37.[2]

Na terenie Gminy Kobiór nie zostały zlokalizowane stacje pomiarowe jakości powietrza w ramach systemu PMŚ. Najbliższym punktem pomiarowym, jest stacja pomiarowa w Pszczynie:

- Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24 - stacja należąca do strefy śląskiej. Na stacji prowadzone są pomiary benzo(a)pirenu w PM10 i pyłu zawieszonego PM10. Stacja ma charakter miejski.

Zestawienie danych z pomiarów ze stacji Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24 za 2025 rok przedstawiono na rysunkach poniżej.

[2] *Roczna ocena jakości powietrza w województwie śląskim. Raport wojewódzki za rok 2025*

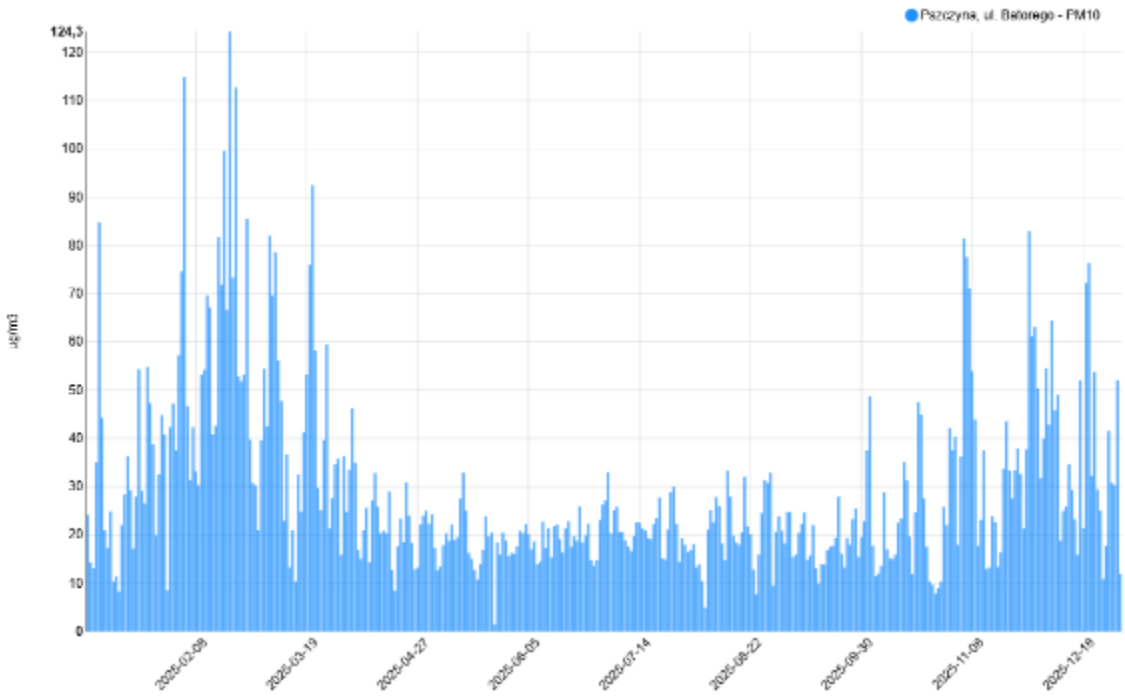

Rysunek 7 Dane pomiarowe PM10 dla stacji Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24
Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/archive/station_details/11278#

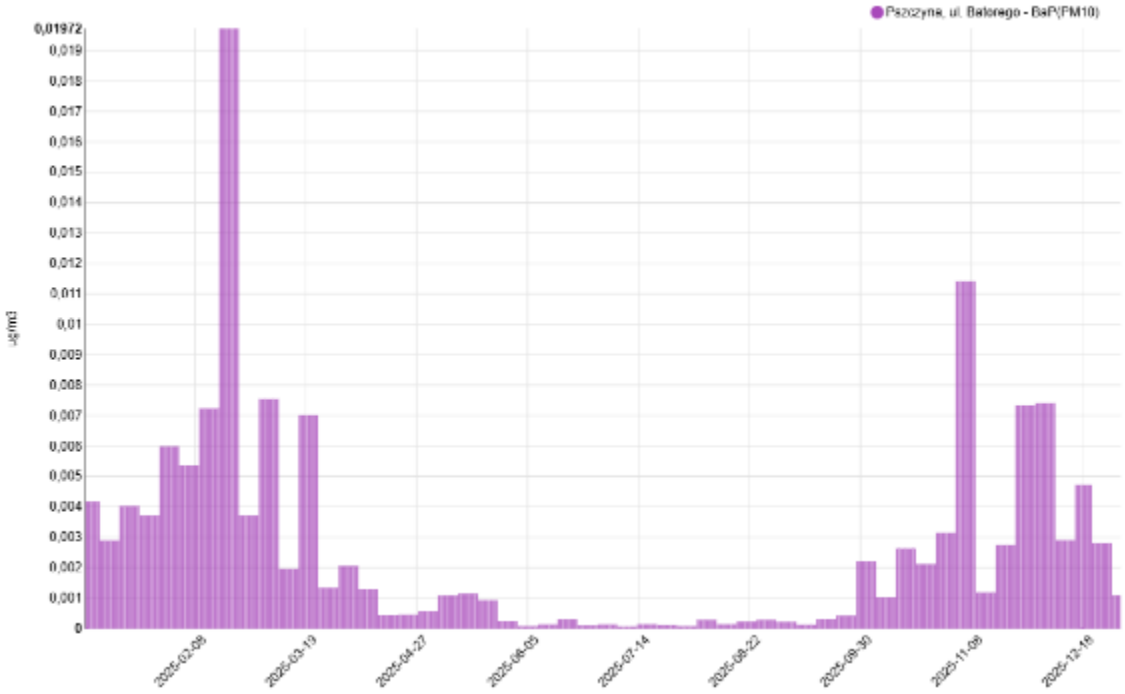

Rysunek 8 10 Dane pomiarowe PM10 dla stacji Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24
Źródło: https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/archive/station_details/11278#

Każdy z mieszkańców Gminy Kobiór na stronie internetowej Gminy ma dostęp do powiadomień o jakości powietrza opracowywanych przez Departament Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (RWMŚ w Katowicach).

Działania zmierzające do ograniczenia przekroczeń określone w aktualizacji POP przyjętej uchwałą Nr VI/62/8/2023 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 20 listopada 2023 r. w sprawie przyjęcia aktualizacji „Programu ochrony powietrza dla województwa śląskiego" przyjętego uchwałą Nr VI/21/12/2020 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 22 czerwca 2020 roku, to przede wszystkim:

- Ograniczenie emisji z instalacji na paliwa stałe o mocy do 1 MW i poprawa efektywności energetycznej.

  Działanie naprawcze realizowane jest na podstawie uchwały nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw, zwanej „uchwałą antysmogową".

  Zadanie jest realizowane poprzez:
  - zastąpienie niskosprawnych urządzeń siecią ciepłowniczą lub urządzeniami wykorzystującymi odnawialne źródła energii;
  - zastąpienie niskosprawnych urządzeń urządzeniami opalanymi gazem, urządzeniami opalanymi olejem, ogrzewaniem elektrycznym lub urządzeniami spełniającymi minimum wymogi jakościowe ekoprojektu dla urządzeń na paliwa stałe;
  - ograniczenie strat ciepła poprzez termomodernizację obiektów ogrzewanych w sposób indywidualny.

  Pierwsze ograniczenia weszły w życie od 1 stycznia 2022 r. i dotyczą zakazu eksploatacji urządzeń mających, w dniu wejścia w życie uchwały, powyżej 10 lat od daty ich produkcji lub niemających tabliczek znamionowych. Kolejne ograniczenia wprowadzane są systematycznie w kolejnych latach. Proces ma zostać zakończony 1 stycznia 2028 roku, kiedy zostanie wprowadzony zakaz eksploatacji instalacji spełniających wymagania w zakresie emisji zanieczyszczeń określonych dla klasy 3 lub klasy 4 według normy PN-EN 303-5:2012.
- Edukacja ekologiczna związana z ochroną powietrza.

  Prowadzenie akcji edukacyjnych jest zadaniem obligatoryjnym dla każdej z gmin województwa i powinno obejmować przede wszystkim:
  - informowanie o szkodliwości spalania odpadów oraz niedozwolonych paliw w instalacjach grzewczych oraz stosowania starych kotłów węglowych o wysokiej emisji zanieczyszczeń;
  - promowanie oszczędności energii, poprzez stosowanie termomodernizacji i innych metod ograniczania zużycia energii, zarówno elektrycznej, jak i cieplnej;
  - informowanie o konsekwencjach karnych w przypadku spalania zabronionych paliw oraz odpadów;

- promowanie stosowania niskoemisyjnych źródeł ogrzewania oraz ciepła sieciowego;
- promowanie wiedzy na temat niskoemisyjnych paliw stałych oraz prawidłowej eksploatacji instalacji do spalania paliw stałych;
- informowanie o ograniczeniach w zakresie stosowania paliw i urządzeń zgodnie z obowiązującą uchwałą antysmogową dla województwa śląskiego;
- promowanie zrównoważonego transportu w miastach, ze szczególnym uwzględnieniem komunikacji publicznej oraz rowerów, jako środka transportu;
- przekazywanie informacji o wpływie zanieczyszczeń na zdrowie oraz wskazówek dotyczących preferowanych zachowań ograniczających narażenie na złą jakość powietrza.

Elementem tego działania jest:

- zapewnienie i utrzymanie wsparcia EKODORADCY w urzędach gmin,
- utworzenie w urzędzie gminy lokalnego punktu wsparcia mieszkańców w uzyskaniu dofinasowania na wymianę źródeł ciepła.

- Ograniczenie emisji z sektora transportu.

Na terenie Gminy Kobiór nadal poważnym problemem i jednocześnie zagrożeniem występującym w okresie zimowym (w sezonie grzewczym), jest zanieczyszczenie powietrza, głównie poprzez smog, pył zawieszony PM 2,5, PM 10 i benzo(a)piren w PM10.

Głównym źródłem zanieczyszczeń na obszarze Gminy jest niska emisja pochodzącą z indywidualnego ogrzewania budynków.
W Gminie Kobiór w zakresie poprawy stanu powietrza realizowane są poniższe programy:

- **Plan gospodarki niskoemisyjnej.** Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Kobiór został przyjęty w 2017 r. Dokument określał kierunki działań związanych przede wszystkim z ograniczeniem emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych, poprawą efektywności energetycznej oraz zwiększeniem wykorzystania odnawialnych źródeł energii.
  Plan przewidywał realizację przedsięwzięć służących osiągnięciu założonych celów w przyjętej wówczas perspektywie czasowej. Nie wskazuje jednak konkretnych działań przewidzianych do realizacji w kolejnych latach objętych obecnie opracowywanym Programem Ochrony Środowiska. Określone w PGN ogólne kierunki działań pozostają jednak zbieżne z celami POŚ, w szczególności w zakresie ochrony powietrza, efektywności energetycznej i rozwoju OZE.
- **Program „Czyste Powietrze”** to kompleksowy program, którego celem jest poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych poprzez wymianę źródeł ciepła i poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych jednorodzinnych.

Program jest przeznaczony dla właścicieli lub współwłaścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. W ramach programu ,,Czyste Powietrze" można otrzymać dofinansowanie na wymianę starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy, oraz przeprowadzenia kompleksowej termomodernizacji budynku.
Gmina nie pełni roli Operatora Programu, brak jest też informacji dotyczących, ile wniosków o dofinansowanie przedsięwzięć zostało złożonych z terenu Gminy Kobiór.[3]

- **Projekt „Śląskie. Przywracamy błękit"** – Kobiór jest objęty działaniami projektu poprzez Ekodoradcę Subregionalnego Związku Gmin i Powiatów Subregionu Centralnego Województwa Śląskiego. Subregion Centralny jest partnerem projektu, a jego ekodoradcy obsługują właśnie gminy, które nie są bezpośrednimi partnerami – wśród nich wymieniony jest Kobiór.

Działania prowadzone przez Gminę Kobiór w ostatnich latach pokazują wyraźny spadek zanieczyszczeń powietrza. Tą tendencję obrazują wskaźniki zanieczyszczeń w postaci średnio rocznego zanieczyszczenia PM10, PM2,5 i benzo(a)pirenem.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem.

Na terenie Gminy Kobiór istotnym zagadnieniem pozostaje jakość powietrza w okresie grzewczym. Głównym lokalnym źródłem emisji zanieczyszczeń jest sektor komunalno-bytowy, w szczególności indywidualne źródła ogrzewania budynków. Problem dotyczy przede wszystkim emisji pyłów zawieszonych oraz benzo(a)pirenu. Zgodnie z wynikami modelowania GIOŚ za 2025 r. na terenie Gminy stwierdzono przekroczenie poziomu docelowego benzo(a)pirenu w pyle PM10 na powierzchni 15,6 km², odpowiadającej 32,4% powierzchni Gminy. Jednocześnie dla PM10 i PM2,5 nie wskazano na terenie Gminy obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych.
Drugim źródłem presji na jakość powietrza jest transport drogowy. Szczególne znaczenie ma przebieg przez teren Gminy dróg o dużym natężeniu ruchu, w tym DK1 i DW928. Emisja komunikacyjna obejmuje zarówno spaliny, w szczególności tlenki azotu, jak również emisję pyłów związaną ze ścieraniem opon, hamulców i nawierzchni oraz wtórnym unoszeniem pyłu z jezdni.

[3] Źródło https://wfosigw.katowice.pl/gminni-operatorzy-programu-czyste-powietrze

Pozytywnym zjawiskiem jest obserwowana w dłuższej perspektywie poprawa jakości powietrza w województwie śląskim. Na poziomie lokalnym poprawie jakości powietrza sprzyjają wymiana nieefektywnych źródeł ciepła, termomodernizacja budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz realizacja założeń uchwały antysmogowej. Mieszkańcy mogą korzystać z Programu „Czyste Powietrze", natomiast Gmina objęta jest wsparciem ekodoradczym w ramach projektu „Śląskie. Przywracamy błękit".

Istotnym atutem Gminy jest bardzo duży udział terenów leśnych, które korzystnie wpływają na warunki aerosanitarne i mikroklimatyczne, ograniczają nagrzewanie powierzchni oraz pełnią funkcje retencyjne. Jednocześnie zmiany klimatu powodują konieczność uwzględnienia zagrożeń związanych z okresami suszy i wysokich temperatur, intensywnymi opadami, lokalnymi podtopieniami, burzami oraz silnym wiatrem. Szczególnego znaczenia nabiera zatem ochrona kompleksów leśnych, rozwój retencji oraz błękitno-zielonej infrastruktury.

Dalsze działania powinny koncentrować się przede wszystkim na ograniczaniu niskiej emisji poprzez wymianę nieefektywnych źródeł ciepła i termomodernizację budynków, rozwoju OZE, wspieraniu mieszkańców w pozyskiwaniu dofinansowania, ograniczaniu emisji transportowej oraz rozwoju transportu publicznego i rowerowego. Ważne pozostają również edukacja ekologiczna, informowanie mieszkańców o jakości powietrza i wymaganiach uchwały antysmogowej oraz działania zwiększające odporność Gminy na skutki zmian klimatu.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem, na podstawie której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 16 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – słabe i mocne strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Bardzo duży udział terenów leśnych korzystnie wpływających na mikroklimat i jakość powietrza. – Brak przekroczeń poziomów dopuszczalnych PM10 i PM2,5 na obszarze Gminy według modelowania za 2025 r. – Prowadzenie działań związanych z poprawą efektywności energetycznej i termomodernizacją. – Dostęp mieszkańców do Programu „Czyste Powietrze" oraz wsparcia ekodoradczego. – Korzystne warunki dla rozwoju energetyki słonecznej, w szczególności instalacji prosumenckich. – Dostępność transportu kolejowego i autobusowego oraz możliwości rozwoju transportu rowerowego.	– Występowanie „niskiej emisji" związanej z indywidualnym ogrzewaniem budynków, szczególnie w okresie grzewczym. – Występowanie obszaru przekroczenia poziomu docelowego benzo(a)pirenu – 15,6 km², tj. 32,4% powierzchni Gminy. – Emisja komunikacyjna związana z ruchem samochodowym, szczególnie na drogach o dużym natężeniu ruchu. – Brak stacji Państwowego Monitoringu Środowiska bezpośrednio na terenie Gminy. – Występowanie terenów podatnych na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych, w szczególności intensywnych opadów i lokalnych podtopień. – Ograniczone możliwości finansowe części mieszkańców w zakresie wymiany źródeł ciepła i kompleksowej termomodernizacji.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 17 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Dalsza wymiana nieefektywnych źródeł ciepła w związku z realizacją uchwały antysmogowej. – Możliwość wykorzystania środków zewnętrznych na termomodernizację, OZE i wymianę źródeł ciepła. – Rozwój instalacji OZE i magazynów energii oraz zwiększanie efektywności energetycznej budynków. – Rozwój transportu publicznego, kolejowego, infrastruktury rowerowej i integracji różnych środków transportu. – Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i zwiększanie retencji wód opadowych. – Rosnąca świadomość ekologiczna mieszkańców oraz wsparcie ekodoradcze. – Dalsza poprawa jakości powietrza wynikająca z ograniczania wykorzystania nieefektywnych urządzeń na paliwa stałe.	– Utrzymywanie się problemu niskiej emisji i okresowych wysokich stężeń zanieczyszczeń w sezonie grzewczym. – Wzrost natężenia ruchu samochodowego i związanej z nim emisji komunikacyjnej. – Nasilanie skutków zmian klimatu, w tym susz, fal upałów, intensywnych opadów, burz i silnego wiatru. – Zwiększenie zagrożenia pożarowego kompleksów leśnych podczas długotrwałych okresów suszy i wysokich temperatur. – Ryzyko lokalnych podtopień i szkód infrastrukturalnych w następstwie intensywnych opadów. – Ograniczenie dostępności lub zmiany zasad programów dofinansowania inwestycji proekologicznych. – Napływ zanieczyszczeń spoza terenu Gminy i niekorzystne warunki meteorologiczne utrudniające ich rozpraszanie.

Źródło: Opracowanie własne.

5.2. Klimat akustyczny

Jednym z najbardziej odczuwalnych czynników negatywnie wpływających na środowisko i człowieka jest hałas, który z uwagi na rozwój przemysłu i transportu ulega podwyższeniu. Stan akustyczny dla danego obszaru oceniany jest na podstawie przeprowadzonych badań w środowisku. Ze względu na źródło hałasu, dzielony jest najczęściej na hałas komunikacyjny - związany z transportem drogowym, kolejowym czy lotniczym, a także hałas przemysłowy. Dodatkową, okresową uciążliwością jest hałas związany z pracami budowlanymi i remontowymi - jednak przy każdej tego typu inwestycji opracowywana powinna zostać prognoza oddziaływania na środowisko, w której określone będą zabiegi minimalizujące negatywny wpływ na klimat akustyczny.

Główne źródła hałasu na terenie Gminy Kobiór to szlaki drogowe i kolejowe. Ich lokalizację prezentuje rysunek poniżej.

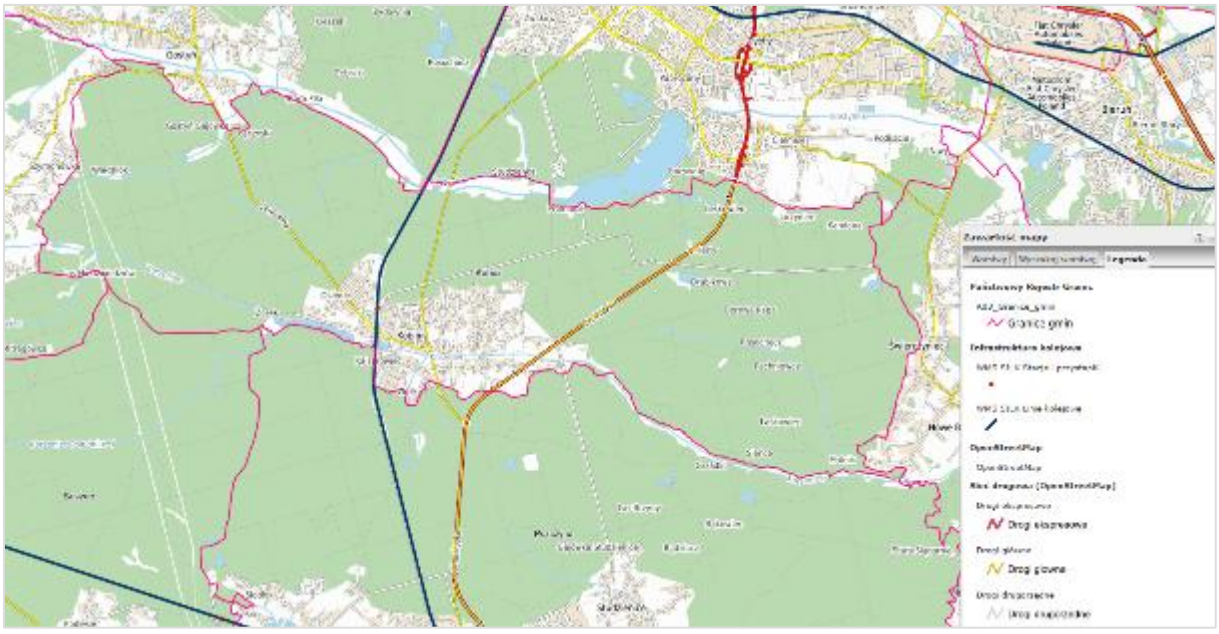

Rysunek 9 Szlaki drogowe na terenie Gminy Kobiór
Źródło: opracowanie własne na podstawie https://mapy.geoportal.gov.pl/

5.2.1. Hałas komunikacyjny

W Gminie Kobiór jednym z najważniejszych źródeł hałasu jest komunikacja drogowa.
Przez obszar Gminy Kobiór przebiegają drogi: krajowa, wojewódzka, powiatowe i gminne, w tym:

- **Droga krajowa będąca w zarządzie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach:**
  - droga krajowa nr 1:

- DK1, jezdnia prawa, km od 570+045 do 575+302, długość 5,257 km, stan techniczny: 81,8 % stan ostrzegawczy (4,302 km), 18,2 % stan krytyczny (0,955 km);
- DK1, jezdnia lewa, km od 570+045 do 575+302, długość 5,257 km, stan techniczny: 24,8 % stan ostrzegawczy (1,302 km), 75,2 % stan krytyczny (3,955 km).

Droga krajowa nr 1 to połączenie Śląska z Wybrzeżem. Aktualnie, na przeważającej długości trasa ma status autostrady A1 bądź drogi ekspresowej S1. Droga krajowa nr 1 to już jedynie krótkie odcinki w Częstochowie, między Tychami i Bielsko-Białą oraz między Żywcem i Milówką.

Natężenie ruchu (średni dobowy ruch roczny SDRR pojazdów silnikowych ogółem) na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2025 w obrębie Gminy Kobiór wynosiło:

- DK1 odcinek Tychy/Gr. Miasta / - Kobiór (DW 928): pikietaż od km 570,045 do km 575,954; długość odcinka 5,909 km; średnio dobowy ruch roczny: 44 620 poj./dobę;
- DK1 odcinek Kobiór /DW 928/ - Pszczyna /DW 935/: pikietaż od km 575,954 do km 582,247; długość odcinka 6,293 km; średnio dobowy ruch roczny: 45 370 poj./dobę.

SDRR (średni dobowy ruch roczny SDRR pojazdów silnikowych ogółem) w roku 2025 na sieci dróg krajowych wynosił 14 880 poj./dobę. Na drogach międzynarodowych SDRR osiągnął 30 248 poj./dobę, natomiast na pozostałych drogach krajowych 8 626 poj./dobę. W porównaniu do GPR 2020/21 SDRR pojazdów silnikowych wzrósł o 10%.

Obciążenie ruchem na odcinku DK1 w obrębie Gminy Kobiór było znacznie większe od średniego dobowego ruchu rocznego pojazdów silnikowych (SDRR) w GPR 2025 na sieci dróg krajowych.

Zgodnie z informacją Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach:

- w latach 2021 – 2025 na terenie Gminy Kobiór w ciągu DK1 zrealizowano inwestycje:
  - 2021 rok:
    - remont cząstkowy 716,69 m^2; całkowity koszt inwestycji 75 252,45 zł brutto;
    - lokalne nakładki 2 298,82 m^2; całkowity koszt inwestycji 276 319,72 zł brutto;
  - 2022 rok:
    - remont cząstkowy 698,76 m^2; całkowity koszt inwestycji 73 369,80 zł brutto;
    - lokalne nakładki 8 203,60 m^2; całkowity koszt inwestycji 1 050 060,80 zł brutto;
  - 2023 rok:

- remont cząstkowy 131,40 m^2; całkowity koszt inwestycji 13 797,00 zł brutto;
- lokalne nakładki 431,90 m^2; całkowity koszt inwestycji 55 283,20 zł brutto;

- 2024 rok:
  - remont cząstkowy 13,50 m^2; całkowity koszt inwestycji 1 877,17 zł brutto;
  - lokalne nakładki 384,90 m^2; całkowity koszt inwestycji 43 659,20 zł brutto;
  - budowa oświetlenia strefy przejściowej w km 574+671; całkowity koszt inwestycji 86 100,00 zł brutto;
- 2025 rok:
  - lokalne nakładki 5 558,81 m^2; całkowity koszt inwestycji 696 298,10 zł brutto;

źródło finansowania: budżet państwa — środki będące w dyspozycji Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad, łączna wartość zrealizowanych inwestycji: 2 3720 017,44 zł brutto;

- do roku 2031 na terenie Gminy Kobiór nie są planowane na ten moment żadne inwestycje związane z budową, przebudową, modernizacją dróg, budową ekranów lub realizacja innych mniejszych zadań. Przez teren Gminy nie jest również zaplanowany żaden przebieg obwodnicy lub drogi z programu RBPDK.

  Odcinek drogi krajowej nr 1 od granicy miasta Tychy do granicy miasta Bielsko-Biała, po wybudowaniu drogi ekspresowej S1 od węzła Mysłowice Kosztowy do węzła Bielsko Biała Hałcnów (aktualnie planowane ukończenie w III kwartale 2027 r.), zostanie z mocy prawa pozbawiony kategorii drogi krajowej i jednocześnie zostanie zaliczony do kategorii drogi wojewódzkiej w trybie art. 10. ust. 5. ustawy z dnia 21.03.1985 r. o drogach publicznych (Dz.U. 2025 poz. 889).[4]

- **Droga wojewódzka** będąca w zarządzie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach**:**
  - DW 928 – droga wojewódzka o długości ok. 5,65 km w obrębie Gminy Kobiór, klasy G; DW 928 jest drogą o długości ok. 15 km, łącząca Mikołów i Kobiór.

[4] Źródło: Informacja Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach OKA.I-2.531.3.31.2026. SZ z dn. 22-06-2026 r.

Natężenie ruchu (średni dobowy ruch roczny SDRR pojazdów silnikowych ogółem) na podstawie Generalnego Pomiaru Ruchu 2020/21 na drodze wojewódzkiej w obrębie Gminy Kobiór wynosiło na:

- DW 928:
    - na odcinku Gostyń /ul. Przelotowa/ - Kobiór / DK1/; pikietaż od km 14,114 do km 15,527; długość odcinka 1,413 km; SDRR pojazdów silnikowych ogółem wynosił 15070 poj./dobę.

W ramach Generalnego Pomiaru Ruchu 2025 na odcinkach drogi w obrębie Gminy Kobiór nie przeprowadzono pomiarów natężenia ruchu ponieważ odcinki w czasie pomiarów były w przebudowie.

Aktualnie na DW 928 jest realizowana inwestycja pn. „Przebudowa drogi wojewódzkiej nr 928 na odcinku od DK 44 do skrzyżowania z DK 1". Planowany termin zakończenia robót to 07/2026.

- **Drogi powiatowe:**

Przez Gminę Kobiór przebiegają drogi powiatowe o długości łącznie 10,535 km, zarządzane przez Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie, w tym:

- droga powiatowa nr 4146S, tj. ul. Przelotowa, o długości 2 680 m, na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką DW 928 do granicy z miejscowością Tychy;
- droga powiatowa nr 4147S, tj. ul. Rodzinna, o długości 2 263 m, na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką DW 928 do skrzyżowania z drogą krajową DK 1;
- droga Powiatowa nr 4151S, tj. ul. Leśników, o długości 5 592 m, na odcinku od skrzyżowania z drogą wojewódzką DW 928 do granicy z Gminą Suszec.

Na drogach powiatowych w obrębie powiatu pszczyńskiego wykonywano pomiary natężenia ruchu w dniu 25.01.2022 r. Na terenie Gminy Kobiór pomiarem objęta była droga:

- DP 4146S – stwierdzono 7955 przejazdów pojazdów silnikowych w ciągu doby; co daje średnio 332 przejazdy pojazdów silnikowych na godzinę.

Pozostałe drogi nie były objęte pomiarami natężenia ruchu.

Zgodnie z informacją Powiatowego Zarządu Dróg w Pszczynie:

- na drogach powiatowych na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2025 zrealizowano inwestycje:
    - Przebudowa ul. Rodzinnej w Kobiórze na odcinku od parkingu cmentarnego do drogi krajowej nr 1;
    - Remont ul. Leśników w Kobiórze na odcinku od posesji nr 8 do skrzyżowania z ul. Leśną;

- na drogach powiatowych na terenie Gminy Kobiór planowane są mastępujące inwestycje:
    - Budowa na ul. Przelotowej w Kobiórze połączenia pieszo-rowerowego Tychów z Kobiórem - budowa drogi dla pieszych i rowerów na długości ok. 1,7 km;
    - Przebudowa drogi powiatowej ul. Przelotowej w Kobiórze na całym odcinku o długości ok. 2,7 km.[5]

Drogi Gminne

Długość dróg gminnych w Gminie Kobiór w roku 2024 wynosiła 31,1 km, w tym drogi o nawierzchni twardej 27,1 km, w tym o nawierzchni twardej ulepszonej 26,9 km oraz o nawierzchni gruntowej 4,0 km[6].

Drogi gminne są utrzymywane poprzez przeprowadzanie remontów nawierzchni lub też przebudowę. W miarę posiadanych środków finansowych na drogach gminnych są wykonywane nawierzchnie asfaltowe.

W ramach działalności inwestycyjnej, mającej na celu poprawę stanu dróg gminnych w latach 2021- 2025 wykonano poniższe zadania:

- W 2021 roku:
    - Montaż instalacji efektywnego energetycznie oświetlenia ulicznego LED w Kobiórze. W zakres projektu wchodziłą łącznie wymiana 230 szt. opraw oświetlenia ulicznego na terenie Gminy Kobiór w rejonie ul. Bartniczej, Błękitnej, Bocznej, Jasnej, Kobiórskiej (boczna), Kwiatowej, Łukowej, Olszewskiego, Ołtuszewskiego, Orlej, Paproci, Plichtowickiej, Poziomkowej, Promnickiej, Prostej, Rodzinnej, Rzecznej, Składowej, Wróblewskiego, Wspólnej i Zmiennej;
    - Budowa punktu przesiadkowego przy dworcu PKP;
- w 2022 roku:
    - budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Pogodnej, który połączył ul. Promnicką z ul. Wróblewskiego oraz budowa ciągu pieszo-rowerowego wzdłuż ul. Promnickiej od włączenia do ul. Rodzinnej, do leśniczówki:
        - ścieżka długość: 556 mb (Pogodna) + 797 (Promnicka) = 1,353 km;
        - droga Promnicka długość: 1,322 km;
- w 2023 r.:
    - przebudowa ul. Tuwima 0, 633 km;

[5] Źródło: Informacja z Powiatowego Zarządu Dróg w Pszczynie PZD-DT,420.35.2026.FM z dnia 12.06.2026 r.
[6] Źródło: GUS stan na 31.12.2024 r.

- przebudowa ul. Błękitnej 0,683 km;

– w latach 2024-2025:
  - inwestycja dofinansowana na 12 dróg, łącznie 2,735 km:
    - ul. Wrzosowa 0,24 km,
    - ul. Kwiatowa 0,67 km,
    - Połączenie Rolna i Poziomkowa 0,13 km,
    - ul. Zogrodniki 0,15 km,
    - ul. Przemysłowa 0,46 km,
    - ul. Łukowa 0,21 km,
    - ul. Nad zalewem 0,38 km,
    - ul. Piękna 0,285 km,
    - ul. Kobiórska 0,21 km".

Do roku 2031 planowana jest realizacja inwestycji drogowych:

– „Budowa oświetlenia ulicznego w oparciu o odnawialne źródła energii w gminie Kobiór"; dofinansowanie w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) dla Priorytetu: FESL.10.00-Fundusze Europejskie na transformację dla Działania: FESL.10.06-Rozwój energetyki rozproszonej opartej o odnawialne źródła energii; Umowa o dofinansowanie z 30 marca 2026 r.; termin realizacji: do 15 grudnia 2026 r.; wartość projektu: 1 005 600,01 zł; dofinasowanie: 854 760,00 zł;

– „Budowa ścieżki rowerowej przy ul. Plichtowickiej w Kobiórze"; dofinansowanie w ramach Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 (Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji) dla Priorytetu: FESL.03.00-Fundusze Europejskie dla zrównoważonej mobilności dla Działania: FESL.03.02-Zrównoważona multimodalna mobilność miejska – ZIT; wniosek w trakcie oceny w UM; termin realizacji: do 15 grudnia 2027 r.; wartość projektu: 1 000 000,00 zł; dofinasowanie: 850 000,00 zł;

– „Przebudowa drogi gminnej ul. Plichtowicka w Kobiórze"; dofinansowanie przez PKP S.A. w związku z przebudową linii kolejowej; termin realizacji: do 15 grudnia 2027 r.; wartość projektu: 1 200 000,00 zł;

– „Budowa drogi wewnętrznej w rejonie ul. Rodzinnej w Kobiórze"; termin realizacji: do 30 sierpnia 2026 r.; wartość projektu: 140 000,00 zł;

– „Remont nawierzchni drogi powiatowej nr 4146S tj. ul. Przelotowej w Kobiórze na odcinku od ronda do skrzyżowania z Aleją Książęcą"; zadanie realizowane w porozumieniu z Powiatem Pszczyńskim; termin realizacji: do 15 grudnia 2026 r.; wartość projektu: 1 200 000,00 zł; dofinasowanie: 700 000,00 zł;

- „Przebudowa ul. Kobiórskiej w Kobiórze – dojazd”; termin realizacji: do 15 grudnia 2027 r.; wartość projektu: 130 000,00 zł;
- „Budowa oświetlenia ulicznego ul. Kobiórska ul. Wiosenna”; termin realizacji: do 15 grudnia 2028 r.; wartość projektu: 200 000,00 zł;
- „Budowa oświetlenia ulicznego ul. Wąska”; termin realizacji: do 15 grudnia 2029 r.; wartość projektu: 200 000,00 zł;
- „Budowa dróg gminnych w rejonie "Kątów" w Kobiórze”; planowane wnioskowanie o dofinansowanie projektu ze środków Programu Przebudowy Dróg Lokalnych; termin realizacji: do 15 grudnia 2028 r.; wartość projektu: 3 200 000,00 zł; dofinasowanie: 1 600 000,00 zł;
- „Budowa oświetlenia ulicznego dróg gminnych w rejonie "Kątów" w Kobiórze”; termin realizacji: do 15 grudnia 2028 r.; wartość projektu: 1 000 000,00 zł;
- „Budowa ścieżki rowerowej łączącej Kobiór z Tychami”; inwestycja realizowana z Powiatem Pszczyńskim; termin realizacji: do 15 grudnia 2030 r.; wartość projektu: 15 000 000,00 zł; dofinasowanie: 12 000 000,00 zł;
- „Budowa połączenia drogowego ul. Kodowej z ul. Żeńców”; termin realizacji: do 15 grudnia 2029 r.; wartość projektu: 200 000,00 zł.[7]

Hałas drogowy generowany jest przez pojazdy, w tym samochody osobowe, ciężarowe autobusy oraz silnikowe pojazdy jednośladowe. Jako jeden z najbardziej ekspansywnych rodzajów hałasu, istotnie wpływa on na kształtowanie się klimatu akustycznego środowiska.

Najistotniejszy wpływ na emisję hałasu drogowego wywiera natężenie ruchu pojazdów.
Na terenie kraju co 5 lat GDDKiA przeprowadza Generalny Pomiar Ruchu (GPR), który obejmuje drogi krajowe oraz wojewódzkie.
Na podstawie przeprowadzonego w 2020 r. GPR na zlecenie GDDKiA opracowano Mapy akustyczne dla dróg krajowych i wojewódzkich o ruchu powyżej 3 mln pojazdów rocznie tj. około 8 200 poj. na dobę.
Podstawę oceny klimatu akustycznego w strategicznej mapie hałasu stanowią wskaźniki:

- L_{DWN} – długookresowy średni poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2:1987 w ciągu wszystkich dób w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych), z uwzględnieniem pory dnia (rozumianej jako przedział czasu od godz. 6^{00} do godz. 18^{00}), pory wieczoru (rozumianej jako przedział

[7] Źródło: Informacja z urzędu Gminy Kobiór

czasu od godz. 18^{00} do godz. 22^{00}) oraz pory nocy (rozumianej jako przedział czasu od godz. 22^{00} do godz. 6^{00});

- L_N – długookresowy średni poziom dźwięku A, wyrażony w decybelach (dB), wyznaczony zgodnie z ISO 1996-2:1987 w ciągu wszystkich pór nocy (rozumianych jako przedział czasu od godz. 22^{00} do godz. 6^{00}) w roku (rozumianym jako dany rok kalendarzowy w odniesieniu do emisji dźwięku i średni rok w odniesieniu do warunków meteorologicznych.

Zgodnie z art. 112a ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2025 r., poz. 647) wartości wskaźnika L_{DWN} służą do oceny oddziaływania akustycznego w kontekście ogólnej dokuczliwości hałasu, a wskaźnika L_N do oceny oddziaływania akustycznego w kontekście zaburzeń snu.

Głównym celem opracowania strategicznych mapy hałasu jest określenie stopnia narażenia na hałas drogowy terenów w otoczeniu dróg.

W ramach zadania polegającego na sporządzeniu strategicznych map hałasu dla dróg powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w obrębie województwa śląskiego opracowano:

- Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim na zlecenie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w Katowicach.

  Zakresem opracowania objęto 122 odcinki dróg krajowych o łącznej długości 592,685 km, zlokalizowanych na terenie województwa śląskiego, charakteryzujących się natężeniem ruchu przekraczającym 3 000 000 pojazdów w ciągu roku. Każdorazowo analizą objęty został pas terenu o szerokości 2 x 1000 m, położony po obu stronach odcinków dróg objętych zakresem dokumentacji. W opracowaniu uwzględniono odcinki następujących tras drogowych w województwie śląskim:

  - 2 autostrady: A1 i A4,
  - 2 drogi ekspresowe: S1 oraz S52;
  - 12 pozostałych dróg krajowych: DK1, DK11, DK43, DK44, DK45, DK46, DK52, DK78, DK81, DK86, DK91 oraz DK94.

  Podstawę analiz stanowią wyniki Generalnego Pomiaru Ruchu, wykonanego przez Generalną Dyrekcję Dróg Krajowych i Autostrad w 2020/21 roku.

  Na terenie powiatu pszczyńskiego zakresem opracowania objęto drogi DK1 i DK 81. Natomiast na terenie Gminy Kobiór zakresem opracowania obęto poniższe odcinki DK 1:

  - 40501 Tychy /Gr. Miasta/ - Kobiór /DW928/; długość odcinka 5,909 km; wartość natężenia średniego ruchu dziennego (SRD) na odcinku przyjęta do obliczeń - 26003 poj./dobę;

- 40502 Kobiór /DW928/ – Pszczyna /DW 935/; długość odcinka 6 293 km; wartość natężenia średniego dobowego ruchu rocznego (SDRR) na odcinku przyjęta do obliczeń - 30718 poj./dobę.

W wyniku przeprowadzonych analiz w obrębie powiatu pszczyńskiego odnotowano przekroczenia dopuszczalnych poziomów dźwięku:

- dla wskaźnika L_{DWN} – w przedziale: 1-5 dB – na obszarze 0,182 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 300; 5,1 -10 dB na obszarze 0,082 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 100; 10,1-15 dB– na obszarze 0,022 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 0; > 15 dB – na obszarze 0,003 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 0;
- dla wskaźnika L_N – w przedziale: 1-5 dB – na obszarze 0,138 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 200; 5,1-10 dB na obszarze 0,063 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 100 osób; 10,1-15 dB– na obszarze 0,021 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 0; > 15 dB – na obszarze 0,004 km^2 , liczba zagrożonych mieszkańców 0.

W przypadku drogi krajowej nr 1 tereny zagrożone hałasem występują wzdłuż miejscowości Kobiór, Piasek, Pszczyna oraz Goczałkowice Zdrój. Największe zasięgi izolinii określające przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu występują w okolicy ul. Wiosennej w m. Goczałkowice Zdrój.[8]

- w 2022 roku na zlecenie Zarządu Dróg Wojewódzkich w Katowicach - Strategiczną mapę hałasu dla dróg wojewódzkich o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie zlokalizowanych w województwie śląskim. Każdorazowo analizą objęty został pas terenu o szerokości 2 x 600 m, położony po obu stronach odcinków dróg objętych zakresem dokumentacji.

  Na terenie powiatu pszczyńskiego, mapowaniem objęto drogi wojewódzkie DW928, DW933, DW935 oraz DW938, w tym w obrębie Gminy Kobiór część odcinka DW928:

  - DW 928 – odcinek Gostyń /ul. Przelotowa/ - Kobiór /DK1/; długość 1,413km.

  W obrębie powiatu pszczyńskiego wyznaczono tereny zagrożone hałasem:

  - dla wskaźnika L_{DWN}:
    - przekroczenia w zakresie od 1dB do 5 dB występują na powierzchni 0,256km^2(liczba zagrożonych mieszkańców 400); przekroczenia w zakresie od 5,1 dB do 10 dB występują na powierzchni 0,079 km^2 (liczba zagrożonych mieszkańców 100); przekroczenia w zakresie od 10,1 dB do 15 dB występują

[8] Źródło: Strategiczne mapy hałasu dla dróg krajowych o ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów rocznie w województwie śląskim.

na powierzchni 0,004 km^2 (liczba zagrożonych mieszkańców 0); przekroczenia w zakresie > 15 nie występują;

- dla wskaźnika L_N:
  - przekroczenia w zakresie od 1 dB do 5 dB występują na powierzchni 0,209 km^2(liczba zagrożonych mieszkańców 300); przekroczenia w zakresie od 5,1 dB do 10 dB występują na powierzchni 0,039 km^2 (liczba zagrożonych mieszkańców 0; przekroczenia w zakresie od 10,1 dB do 15 dB i w zakresie > 15 nie występują.[9]

Monitoring klimatu akustycznego realizowany jest zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 647) – uwzględniającą wymogi dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/49/WE z dnia 25 czerwca 2002 r., odnoszącej się do oceny i zarządzania poziomem hałasu w środowisku (Dz. Urz. WE L 189 z 18.07.2002, str. 12). Celem funkcjonowania podsystemu monitoringu klimatu akustycznego jest gromadzenie, przetwarzanie i rozpowszechnianie informacji o stanie akustycznym środowiska. Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje Główny Inspektor Ochrony Środowiska w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

Działania te prowadzone są zarówno dla terenów objętych obowiązkiem sporządzania map strategicznych, jak i terenów pozostałych, na podstawie wyników pomiarów poziomów hałasu lub innych metod oceny poziomu hałasu.

Wyniki pomiarów hałasu w środowisku gromadzone są w systemie informatycznym Inspekcji Ochrony Środowiska, w bazie danych E-HAŁAS. Dane obejmują 4 kategorie źródeł hałasu: drogi, linie szynowe, lotniska oraz instalacje i zakłady przemysłowe.

Dopuszczalne wartości poziomu dźwięku w środowisku określone są w zależności od rodzaju źródła hałasu oraz sposobu zagospodarowania i funkcji terenu, rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014 r., poz. 112).

Obowiązujące standardy określone zostały przy pomocy wskaźników długookresowych tj. poziomu dzienno-wieczorno-nocnego L_{DWN} i długookresowego poziomu nocnego L_N, mających zastosowanie w dokumentach strategicznych, takich jak strategiczne mapy hałasu i programy ochrony przed hałasem, oraz – niezależnie – jako poziom równoważny hałasu w porze dnia (6.00-22.00) – L_{AeqD} i w porze nocy (22.00-6.00) – L_{AeqN}, stosowane dla celów kontrolnych.

[9] Źródło: Wykonanie strategicznej mapy hałasu dla dróg wojewódzkich województwa śląskiego, dla których Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach pełni funkcję Zarządu, o natężeniu ruchu powyżej 3 000 000 pojazdów /rok. Streszczenie w języku niespecjalistycznym. 2022 r.

Przeznaczenie terenu określa plan zagospodarowania przestrzennego, a w przypadku jego braku – przeważający faktyczny sposób zagospodarowania danego terenu i terenów sąsiednich.
Zachowanie wartości dopuszczalnych poziomu hałasu nie zawsze gwarantuje eliminację uciążliwości akustycznych w środowisku. Ustalone standardy są bowiem pewnym kompromisem pomiędzy potrzebą zachowania komfortu akustycznego a aktualnymi technicznymi, technologicznymi i ekonomicznymi możliwościami ograniczania emisji hałasu.

Ostatnia ocena klimatu akustycznego województwa śląskiego została wykonana na podstawie wyników pomiarów wykonanych w roku 2024, przez Centralne Laboratorium Badawcze GIOŚ Oddział w Katowicach, w oparciu o zlecenia wewnętrzne oraz wyniki pomiarów uzyskanych od podmiotów zewnętrznych wykonujących pomiary hałasu na terenie województwa śląskiego, gromadzone w bazie EHAŁAS oraz strategiczne i lokalne mapy akustyczne.
W ramach realizacji zadań PMŚ w zakresie badań stanu akustycznego środowiska w 2024 roku pomiary hałasu drogowego wykonano w 14 punktach pomiarowych na terenie gmin: Miasteczko Śląskie, Dąbrowa Zielona, Gilowice, Starcza, Blachownia. Badania hałasu drogowego realizowano na terenach poza miastami o liczbie mieszkańców większej niż 100 tysięcy. Na podstawie zrealizowanych badań przeprowadzono ocenę stanu akustycznego środowiska w poszczególnych rejonach badawczych.

Na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025 nie wykonywano pomiarów hałasu w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska.

5.2.2. Hałas kolejowy

Hałas generowany przez ruch pojazdów szynowych związany jest z hałasem trakcyjnym pochodzącym od silników trakcyjnych i wentylatorów, hałasem toczenia - powstającym na styku kół pociągu z szynami, a także hałasem aerodynamicznym - związanym z opływem powietrza.
Przez Gminę Kobiór przebiega:

- linia kolejowa nr 139 Katowice-Zwardoń - linia kolejowa znaczenia państwowego, kategoria linii: magistralna, zelektryfikowana, dwutorowa, długość linii – 113,695 km Zarządca - PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.; długość linii na terenie Gminy Kobiór ok. 2,8 km.

Linia kolejowa przebiegająca przez Gminę Kobiór nie była objęta badaniami monitoringowymi hałasu realizowanymi w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2021-2024.

Linia nr 139 była objęta „Strategiczną mapą hałasu dla odcinków linii kolejowych, po których przejeżdża ponad 30 000 pociągów rocznie. Województwo śląskie” wykonaną przez PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.

Analizą w ramach powyższego zadania objęto odcinek przebiegający przez powiat pszczyński, w tym Gminę Kobiór:

- odcinek Pszczyna-Most Wisła o długości 5,7 km.

Na podstawie informacji zawartych w SMH PLK 2022 w obrębie powiatu pszczyńskiego wyznaczono tereny zagrożone hałasem kolejowym:

- dla wskaźnika L_{DWN} - przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu występują na powierzchni 0,155 km^2; szacunkowa liczba zagrożonych mieszkańców 200;
- dla wskaźnika L_N - przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu występują na powierzchni 0,135 km^2; szacunkowa liczba zagrożonych mieszkańców 100.

W celu zidentyfikowania dominujących źródeł hałasu wykorzystano statystyczne wskaźniki dotyczące wpływu hałasu na mieszkańców (wprowadzone w czwartej rundzie mapowania), tj.:

- całkowita liczba osób dotkniętych znaczną dokuczliwością hałasu – N_{HA},
- całkowita liczba osób dotkniętych znacznymi zaburzeniami snu – N_{HSD}.

Całkowita liczba osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu w obrębie powiatu pszczyńskiego została oszacowana na:

- dla wskaźnika $N_{HA\ szynowy}$ – 649 osób;
- dla wskaźnika $N_{HSD\ szynowy}$ – 221 osób.

Poniższy rysunek przedstawia mapę prezentującą wartości wskaźnika N_{HA} na terenie powiatu pszczyńskiego.

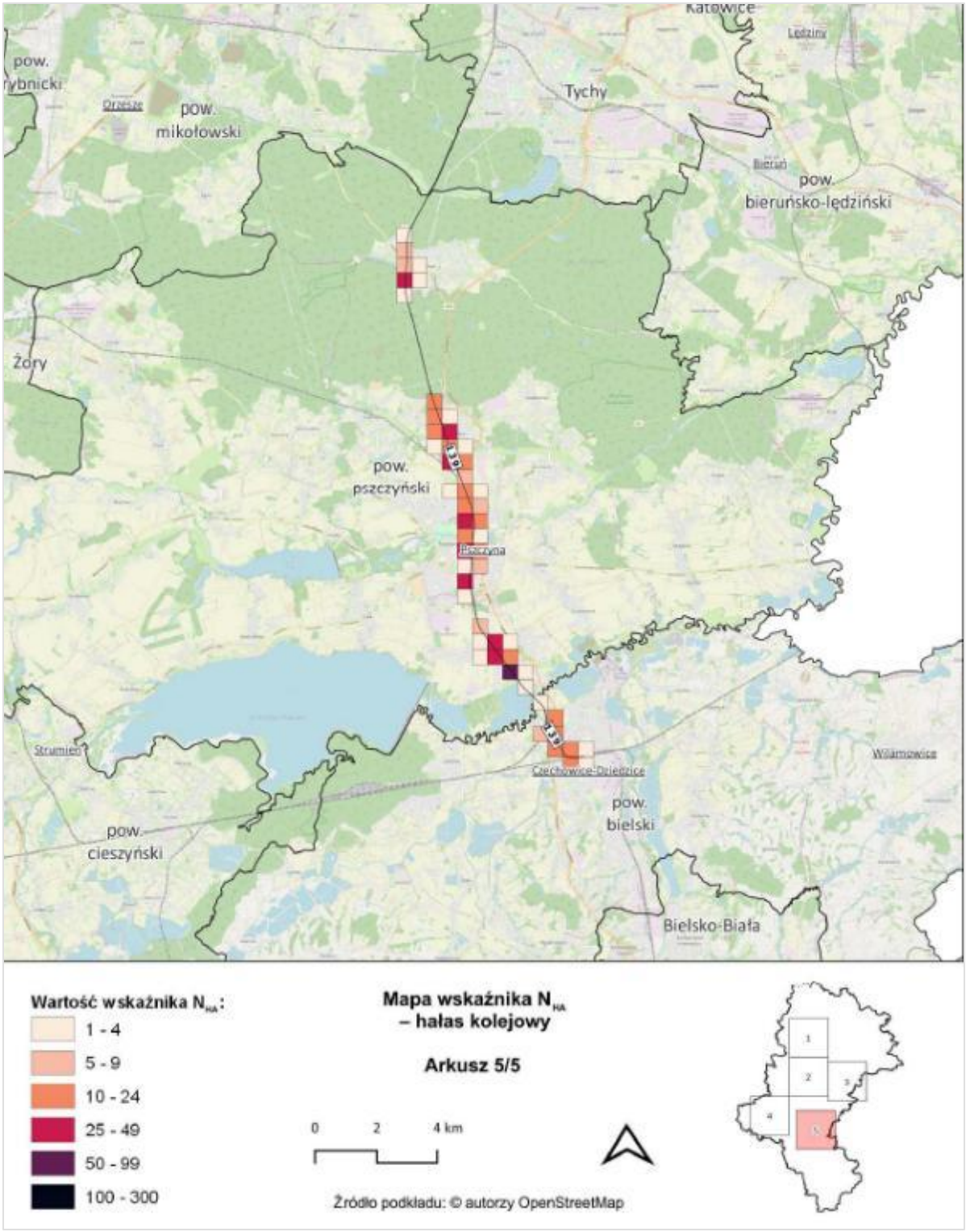

Rysunek 10 Wartość wskaźnika N_{HA}, w odniesieniu do hałasu kolejowego na terenie powiatów pszczyńskiego i bielskiego – arkusz 5/5

Źródło: Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego Tom 3. Koleje główne

Działania, w zakresie hałasu kolejowego, planowane do podjęcia w ciągu 5 lat, licząc od roku uchwalenia Programu Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego (POH), tj. do roku 2029 w obrębie powiatu pszczyńskiego to:.

- LK139 – powiat pszczyński: wymiana taboru kolejowego na niskoemisyjny, modernizacja eksploatowanego taboru towarowego, szlifowanie szyn według planów zarządzającego, okresowa kontrola stanu technicznego nawierzchni szynowej i utrzymanie jej we właściwej kondycji, modernizacja torowisk, w tym realizacja inwestycji „Prace na podstawowych ciągach pasażerskich (E30 i E65) na obszarze Śląska, etap I - loty A, A1, B i D: LK139 Tychy – Pszczyna od km 23+547 do km 35+918 oraz Pszczyna – Most Wisła od km 35+918 do km 41+590", realizację ekranów akustycznych i tłumików torowych wskazanych w decyzji nr 3019/OE/2022 Marszałka Województwa Śląskiego z dnia 6 września 2022 r. Uporządkowanie planistyczne sąsiedztwa linii kolejowych oraz terenów zabudowy chronionej przed hałasem.;
- podmioty odpowiedzialne za realizację: przewoźnicy kolejowi, PKP PLK S.A., Rada Miasta/ Rada Gminy/ wojewoda/zarząd województwa.[10]

Linia kolejowa nr 139 stanowi źródło hałasu w obrębie Gminy Kobiór. Brak danych dotyczących liczby osób dotkniętych szkodliwymi skutkami hałasu w obrębie Gminy Kobiór, dane dotyczą całego powiatu pszczyńskiego. Największa uciążliwość akustyczna występuje w pasie około 300 m od linii kolejowej. Na stopień zagrożenia hałasem kolejowym wpływa struktura ruchu, rodzaj torowiska oraz jego stan. Im większy udział pociągów towarowych w strukturze ruchu, tym większy wpływ linii kolejowych na klimat akustyczny. Na stopień zagrożenia hałasem wpływa także prędkość pociągów.

5.2.3. Hałas lotniczy

Hałas lotniczy związany jest z ruchem lotniczym, pasażerskim i transportowym, a także z lokalnymi lotniskami sportowymi i rekreacyjnymi. Hałas ten jest szczególnie uciążliwy w bezpośrednim sąsiedztwie lotnisk a jego natężenie zależy od użytkowanych statków powietrznych, tras dolotowych i odlotowych, profili startów i lądowań, progów podejścia i odejścia oraz od rozkładu intensywności lotów.

Hałas lotniczy, na terenie województwa śląskiego jest generowany głównie przez lotnisko w Pyrzowicach. Międzynarodowy Port Lotniczy Katowice – Pyrzowice na mocy prawa (zgodnie z art. 175 ustawy Prawo ochrony środowiska) zobowiązany jest do ciągłego monitorowania hałasu pochodzącego z operacji lotniczych. Badania są przeprowadzane w sposób ciągły dla wszystkich dób w roku, w 2 punktach pomiarowych. Oba punkty położone są w strefie ograniczonego użytkowania, z tego względu nie mają określonych dopuszczalnych poziomów hałasu.

[10] Źródło: Program Ochrony Środowiska Przed Hałasem dla Województwa Śląskiego Tom 3. Koleje główne

Z uwagi na dużą odległość Gminy od lotniska w Pyrzowicach (ponad 40 km) wpływ hałasu lotniczego na analizowany obszar jest niewielki.

5.2.4. Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy pochodzi od źródeł znajdujących się na terenie zakładów przemysłowych, wytwórczych i rzemieślniczych. Jego intensywność zależy m.in. od rodzaju maszyn, wentylacji i charakteru produkcji, od ilości źródeł i czasu ich pracy oraz stopnia wytłumienia. Występuje lokalnie w obrębie zakładów, zakłady na ogół nie generują przekroczenia norm hałasu poza granicami swojej działalności.

Hałas przemysłowy od instalacji lub urządzeń jest główną przyczyną interwencji oraz skarg osób zamieszkujących obszary wokół obiektów prowadzących działalność generującą hałas do środowiska.

Zgodnie z danymi zwartymi w bazie EHAŁAS w 2024 r. na terenie województwa śląskiego przeprowadzono pomiary hałasu przemysłowego dla 213 zakładów.

Pomiary wykonano w 779 punktach dla pory dnia oraz 660 punktach dla pory nocy.

Całkowita liczba punktów pomiarowych, w których odnotowano przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku stanowiła odpowiednio 4% dla pory dnia oraz 12% dla pory nocy, w odniesieniu do liczby przebadanych punktów.

W obrębie Gminy Kobiór w 2024 roku nie przeprowadzono pomiarów hałasu instalacyjnego.[11]

Na terenie Gminy Kobiór w 2024 roku działało łącznie 707 podmiotów gospodarczych, z czego przeważały mikroprzedsiębiorstwa zatrudniające do 9 pracowników, 693 podmioty gospodarcze zarejestrowane na terenie Gminy; 12 podmiotów zatrudniało od 10 do 49 pracowników; 2 podmioty zatrudniały od 50 do 249 pracowników. W podziale na rodzaj działalności 488 podmiotów prowadziło pozostałą działalność, 204 podmioty działalność w grupie przemysł i budownictwo, 15 podmiotów w grupie: rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo.

Przedsiębiorstwa z terenu Gminy Kobiór najczęściej zajmowały się handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, usługami ogólnobudowlanymi, drobnym przetwórstwem przemysłowym, pozostałą działalnością usługową. oraz transportem.

Przedsiębiorstwa zlokalizowane na terenie gminy mogą być źródłem hałasu.

[11] Źródło: Ocena stanu akustycznego środowiska na terenie województwa śląskiego w roku 2024.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym

Działające w Gminie Kobiór przedsiębiorstwa, w niewielkim stopniu generują hałas przemysłowy. Na terenie Gminy głównym źródłem hałasu jest ruch samochodowy i kolejowy.

Zaleca się:

1. Współpracę z zarządcami dróg i kolei (GDDKiA, Zarząd Dróg Wojewódzkich w Katowicach, Powiatowy Zarząd Dróg w Pszczynie, PKP Polskie Linie Kolejowe S.A.):
   - Promowanie i wnioskowanie o stosowanie nawierzchni dróg o obniżonej emisji hałasu (tzw. cichych nawierzchni) podczas remontów i budowy nowych odcinków dróg. To efektywne rozwiązanie, które powinno być standardem w planowanych inwestycjach.
   - Współpracę w zakresie optymalizacji sygnalizacji świetlnej i organizacji ruchu na drogach wojewódzkich i powiatowych w celu upłynnienia ruchu i zmniejszenia zjawiska "stop-and-go", które generuje dodatkowy hałas.
   - Realizację działań, w zakresie hałasu kolejowego, planowanych do realizacji zgodnie z Programem Ochrony przed Hałasem (POH) dla województwa śląskiego.
2. Modernizację dróg gminnych:
   - Kontynuację planowanej modernizacji dróg gminnych poprzez budowę nawierzchni na drogach nieutwardzonych oraz remonty istniejących, co przyczyni się do zmniejszenia hałasu generowanego przez nierówności nawierzchni i ograniczy emisję pyłów.
   - Dalsze stosowanie nawierzchni o obniżonej emisji hałasu (tzw. cichych nawierzchni) podczas remontów i budowy nowych odcinków dróg.
   - Wprowadzanie elementów uspokajających ruch (np. progi zwalniające, zwężenia jezdni, ronda, szykany) na drogach gminnych, szczególnie w rejonach zabudowy mieszkaniowej, szkół i przedszkoli, aby zmniejszyć prędkość pojazdów i związany z nią hałas.
3. Rozwój infrastruktury dla pieszych i rowerzystów:
   - Kontynuacja budowy i modernizacji chodników oraz dróg rowerowych w miejscach o natężonym ruchu pieszym, co będzie sprzyjać ograniczeniu korzystania z samochodów na krótkich dystansach i zmniejszy ogólne natężenie hałasu.
4. Wspieranie elektromobilności:

- Rozbudowa sieci stacji ładowania pojazdów elektrycznych w Gminie, co zachęci mieszkańców do przesiadki na cichsze środki transportu.

5. Edukacja i świadomość społeczna:
   - Organizowanie kampanii edukacyjnych na temat negatywnych skutków hałasu dla zdrowia i środowiska. Promowanie cichych środków transportu (rower, spacer, transport publiczny), ekonomicznej jazdy samochodem oraz odpowiedzialnego użytkowania urządzeń generujących hałas (np. narzędzi budowlanych, kosiarek).
   - Dalsze wymaganie od inwestorów dokładnych prognoz oddziaływania na środowisko w zakresie hałasu dla wszelkich prac budowlanych i remontowych, wraz z określeniem konkretnych działań minimalizujących jego negatywny wpływ.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 18 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Bieżące remonty dróg. – Brak źródeł hałasu lotniczego i przemysłowego wykazującego przekroczenia poziomu dopuszczalnego.	– Występowanie ponadnormatywnego hałasu komunikacyjnego na drogach oraz liniach kolejowych przebiegających przez Gminę. – Rosnąca liczba pojazdów na drogach.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 19 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Inwestycje w poprawę stanu technicznego dróg. – Inwestycje w poprawę stanu technicznego linii kolejowych. – Uwzględnianie problemów związanych z hałasem w planach zagospodarowania przestrzennego. – Konieczność prowadzenia ocen oddziaływania inwestycji na środowisko i monitoringu środowiska w zakresie zagrożenia hałasem.	– Wzrost natężenia ruchu drogowego. – Powstanie zakładu mogącego generować przekroczenia norm hałasu.

Źródło: Opracowanie własne.

5.3. Pola elektromagnetyczne

Promieniowanie elektromagnetyczne dzieli się na promieniowanie jonizujące - którego energia wywołuje zjawisko jonizacji, a źródłem są substancje promieniotwórcze i niejonizujące - związane ze zmianami pola elektromagnetycznego wytwarzanego przez źródła energetyczne i radiokomunikacyjne. Przekroczenia w dopuszczalnych dawkach mogą powodować poważne choroby wśród ludzi i zwierząt, a także wpływać na roślinność danego terenu.

5.3.1. Promieniowanie jonizujące

Promieniowanie jonizujące, dzięki odpowiednio wysokiej energii promieniowania, przenika przez materię i powoduje oderwanie elektronów od atomu. Jest to naturalnie występujące zjawisko w kosmosie, wywołane samorzutnie przez pierwiastki promieniotwórcze, na stałe obecne w przyrodzie jako promieniowanie tła o średnim poziomie dawki w Polsce wynoszącym 2,5 mSv rocznie. Innym źródłem promieniowania są izotopy pierwiastków promieniotwórczych, powstające w wyniku rozpadów wywołanych działalnością człowieka, w związku z użytkowaniem aparatury rentgenowskiej czy przeprowadzania badań naukowych. Zarówno naturalnie występujące promieniowanie tła, a także antropogeniczne, odpowiednio zabezpieczone, promieniowanie jonizujące, nie stwarza na obszarze gminy uciążliwości dla człowieka.

Prezes Państwowej Agencji Atomistyki (PAA) dokonuje systematycznej oceny sytuacji radiacyjnej w Polsce. Podstawą do takiej oceny są dane pozyskiwane z monitoringu radiacyjnego, informacje na temat zdarzeń radiacyjnych w kraju oraz informacje pozyskiwane od innych państw i organizacji międzynarodowych.

Wyniki monitoringu radiacyjnego kraju są podstawą dokonywanej przez Prezesa PAA oceny sytuacji radiacyjnej Polski.

W raporcie rocznym Prezesa PAA za 2025 r., w podsumowaniu stwierdzono, iż wyniki programów monitoringowych prowadzonych w 2025 r. na terenie Polski pokazują, że zarówno środowisko, żywność oraz woda pitna są bezpieczne dla ogółu ludności.

Skażenie radioizotopem Cs-137 powstałe w wyniku awarii w Czarnobylu przeważnie utrzymuje się na bardzo niskim poziomie, nie mającym istotnego wpływu na zdrowie ludzi. Wyższe stężenie Cs-137 można zaobserwować w produktach leśnych, które również nie mają istotnego wpływu na zdrowie ludzi, a wyniki pobranych próbek żywności pochodzącej z terenów leśnych nie przekraczały w 2025 r. wartości granicznych dopuszczających do spożycia.[12]

[12] Źródło: Raport roczny Prezesa PAA za 2025 r.

Ostatnie, aktualne podsumowanie badań wykonane przez Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy zostało zawarte w Opracowaniu wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2024. Zgodnie z raportem pt. *Opracowanie wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2024* poziom promieniotwórczości w przyziemnej warstwie atmosfery związany z obecnością izotopów promieniotwórczych sztucznych i naturalnych w 2024 roku nie odbiegał w sposób znaczący od poziomu, który obserwowano w poprzednich latach. Podsumowanie otrzymanych wyników przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 20 Pomiary radioaktywności na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – Zestawienie wyników uzyskanych w roku 2024

Lp.	Rodzaj pomiaru	Wartość średnia/ Suma roczna *Suma roczna dotyczy tylko wyników spektrometrycznych oraz opadu całkowitego dobowego*	Ocena stanu
1	Moc dawki promieniowania gamma	Wartość średnia: **81,4 nSv/h**	Wartości na poziomie tła
2	Stężenie promieniotwórcze izotopów alfa pochodzenia naturalnego w aerozolach powietrza	Wartość średnia: **4,979 Bq/m^3**	Wartości na poziomie tła
3	Stężenie promieniotwórcze izotopów alfa pochodzenia sztucznego w aerozolach	Wartość średnia: **0,067 Bq/m^3**	Wartości na poziomie tła
4	Stężenie promieniotwórcze izotopów beta pochodzenia sztucznego w aerozolach powietrza	Wartość średnia: **0,276 Bq/m^3**	Wartości na poziomie tła
5	Globalna aktywność beta całkowitego opadu dobowego oraz roczna suma aktywności beta całkowitego opadu dobowego	Wartość średnia: **0,9 Bq/m^2** Średnia suma roczna: **0,336 kBq/m^2**	Wartości na poziomie tła
6	Globalna aktywność beta wody opadowej	Wartość średnia **334mBq/litr**	Wartości na poziomie tła
7	Globalna aktywność beta całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia **8 Bq/m^2**	Wartości na poziomie tła
8	Stężenie promieniotwórcze ^{137}Cs w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia **0,022 Bq/m^2** Suma roczna **0,264 Bq/m^2**	Bardzo niskie wartości z tendencją malejącą
9	Stężenie promieniotwórcze ^{134}Cs w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia, Suma roczna: *Poniżej zdolności detekcji*	Bardzo niskie wartości na poziomie zdolności detekcyjnych aparatury
10	Stężenie promieniotwórcze ^{90}Sr w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego	Wartość średnia: **0,010 Bq/m^2** Suma roczna: **0,125 Bq/m^2**	Bardzo niskie wartości z tendencją malejącą

11	Sumy roczne aktywności ^{228}Ac, ^{7}Be, ^{40}K, ^{226}Ra, w zbiorczych próbkach całkowitego opadu miesięcznego. [Bq/m^2]	Suma roczna Ac-228: **0,696 Bq/m^2** Suma roczna Be-7: **711,248 Bq/m^2** Suma roczna K-40: **23,946 Bq/m^2** Suma roczna Ra-226: **1,200 Bq/m^2**	Wartości na poziomie tła

Źródło: Opracowanie wyników uzyskanych w pomiarach radioaktywności w powietrzu w roku 2024

Monitoring Cs-137 w glebie ma na celu określanie aktualnego rozkładu depozycji cezu-137 oraz stężeń radionuklidów naturalnych w powierzchniowej warstwie gleby. Pomiary realizowane są co dwa lata, na terenie całej Polski w 254 punktach zlokalizowanych w ogródkach meteorologicznych stacji i posterunków Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej.

Ostatnie badanie odbyło się jesienią 2022 roku. Wyniki badania zostały zaprezentowane w opracowaniu pn. „Monitoring promieniowania jonizującego realizowany w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w latach 2022-2024. Zadanie 3: Monitoring stężenia cezu-137 w glebie".

Na podstawie przeprowadzonych badań, pobieranych w cyklu dwuletnim próbek, średnie stężenie ^{137}Cs w powierzchniowej warstwie gleby w siedmiu województwach jest ciągle powyżej 1 kBq/m^2 i wynosi średnio dla całej Polski 1,96 kBq/m^2 (dane dla próbek pobranych jesienią 2022 r.). Otrzymane wyniki nie wskazują na istnienie realnego zagrożenia, jednak ze względu na przekroczenie wartości dopuszczalnej niezbędne jest kontunuowanie badań w przyszłości.

5.3.2. Promieniowanie niejonizujące

Pole elektromagnetyczne, które nie jest w stanie doprowadzić do rozpadu wiązań międzycząsteczkowych zwane jest promieniowaniem niejonizującym. Promieniowanie niejonizujące może być wytwarzane w postaci naturalnej, którego źródłem jest Słońce. Głównymi źródłami pól elektromagnetycznych sztucznie wytworzonych (na skutek działalności człowieka) w środowisku są instalacje radiokomunikacyjne, do których zaliczamy: stacje bazowe telefonii komórkowych, systemy nadawcze radiowo-telewizyjne, bezprzewodowe sieci komputerowe oraz elektroenergetyczne stacje i linie przesyłowe. Istotne jest, aby cała aparatura wytwórcza była odpowiednio zabezpieczona i aby spełniała normy odległościowe. Niezbędna jest jednak kontrola natężenia i gęstości mocy szczególnie w centrach miast i przy liniach przesyłowych energii elektrycznej

Zasady ochrony środowiska przed polami elektromagnetycznymi reguluje ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. 2025 poz. 647). Zgodnie z art. 121 Poś - ochrona przed polami elektromagnetycznymi polega na zapewnieniu najlepszego stanu

środowiska, w taki sposób by ustalone poziomy dopuszczalne nie były przekroczone lub utrzymane co najmniej na tych poziomach.

Aktualnie obowiązującym aktem prawnym regulującym poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych w środowisku jest rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku, które określa zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności. Szczegółowe informacje o dopuszczalnych poziomach pól elektromagnetycznych zawierają poniższe tabele:

Tabela 21 Poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową

Lp.	Częstotliwość pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m^2)
	1	2	3	4
1	50Hz	1000	60	ND

Oznaczenia:
ND – nie dotyczy

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku Dz.U. 2019, poz. 2448)

Tabela 22 Poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności

Lp.	Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego	Składowa elektryczna E (V/m)	Składowa magnetyczna H (A/m)	Gęstość mocy S (W/m^2)
	1	2	3	4
1	0 Hz	10 000	2 500	ND
2	od 0 Hz do 0,5 Hz	ND	2 500	ND
3	Od 0,5 Hz do 50 Hz	10 000	60	ND
4	od 0,05 kHz do 1 kHz	ND	3 / f	ND
5	od 1 kHz do 3 kHz	250 / f	5	ND
6	od 3 kHz do 150 kHz	87	5	ND
7	od 0,15 MHz do 1 MHz	87	0,73 / f	ND
8	od 1 MHz do 10 MHz	$87 / f^{0,5}$	0,73 / f	ND
9	od 10 MHz do 400 MHz	28	0,073	2
10	od 400 MHz do 2000 MHz	$1,375 \times f^{0,5}$	$0,0037 \times f^{0,5}$	f / 200
11	Od 2 GHz do 300GHz	61	0,16	10

Oznaczenia:
f – wartość częstotliwości pola elektromagnetycznego z tego samego wiersza kolumny „Zakres częstotliwości pola elektromagnetycznego”

ND – nie dotyczy

Źródło: Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku Dz.U. 2019, poz. 2448)

Dla sprawdzenia dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku dla miejsc dostępnych dla ludności lub terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową stosuje się wskaźnik WME. Wylicza się go na podstawie zmierzonej wartości skutecznej natężenia pola elektromagnetycznego w punkcie pomiarowym, zgodnie z procedurą zawartą w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (t.j. Dz. U. 2022 poz. 2630). Wskaźnik WME pozwala stwierdzić przekroczenie lub dotrzymanie poziomów dopuszczalnych PEM. Dotrzymanie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w obszarze pomiarowym stwierdza się, gdy wartość wskaźnikowa WME nie przekracza wartości 1.

Monitoring pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska prowadzi Centralne Laboratorium Badawcze Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska Oddział w Katowicach.

Ostatnia Ocena poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa śląskiego została wykonana na podstawie pomiarów wykonanych w 2025 roku.

Zgodnie z wykonawczym programem PMŚ w 2025 r. na terenie województwa śląskiego przeprowadzono łącznie 95 pomiarów monitoringowych, z czego 72 w ramach stałej sieci monitoringu obejmującej tereny miejskie i 23 w ramach monitoringu badawczego prowadzonego na terenach wiejskich.

Punkty pomiarowe w ramach PMŚ dla monitoringu badawczego wyznacza się po jednym punkcie pomiarowym dla każdej gminy wiejskiej województwa, dla czteroletniego cyklu pomiarowego (I cykl lata 2021-2024, II cykl lata 2025-2028). [13]

Na obszarze Gminy Kobiór ostatnie pomiary pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu badawczego wykonano w 2024 roku, w punkcie pomiarowym:

- S_2024_GW_20 w Kobiórze, ul. Olszewskiego.

Tabela 23 Wyniki pomiarów monitoringu badawczego w 2024 – punkt pomiarowy S_2024_GW_20 w Kobiórze

Kod punktu pomiarowego	Wynik 0,5 godz. pomiaru [V/m]	Niepewność pomiaru [V/m	Wartość wskaźnika WM_E
S_2022_GW_17	<0,7	0,2	0,03

Źródło: Opracowanie własne na podstawie GIOŚ, Ocena PEM w środowisku w roku 2024 w województwie śląskim.

[13] *Ocena poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku w roku 2025 w województwie śląskim*

W latach 2021-2025 na terenie województwa śląskiego przeprowadzono łącznie 490 pomiarów okresowych PEM. W 246 punktach zarejestrowano średnie natężenia PEM poniżej progu czułości sondy pomiarowej, tj. 0,7 V/m. Średnie arytmetyczne natężenia pola elektrycznego, wyznaczone na podstawie wszystkich pomiarów wykonanych w latach 2021 - 2025 na terenie województwa śląskiego, wyniosły w kolejnych latach odpowiednio: 0,73, 0,83, 0,78, 0,89 oraz 0,83 V/m. Jednocześnie porównując średnie poziomy PEM w badanych lokalizacjach w stałej sieci monitoringu w pierwszym i w drugim cyklu pomiarowym (2021 i 2023 rok) z wynikami pomiarów wykonanych w trzecim cyklu (2025 rok), w tych samych punktach, stwierdzono wzrost o 0,07 V/m względem drugiego cyklu i wzrost o 0,14 V/m względem pierwszego cyklu. Wartość wskaźnika WME w żadnym punkcie nie przekroczyła wartości 1, oznacza to, że poziomy dopuszczalne były dotrzymane w badanym zakresie pomiarowym.

Według informacji przekazanych przez WIOŚ w Katowicach, w 2025 roku Wydział Inspekcji przeprowadził w terenie 4 kontrole instalacji emitujących PEM do środowiska. W ciągu analizowanego roku zarządzający instalacjami emitującymi PEM przekazali 1413 sprawozdań z pomiarów PEM, 902 spośród nich została skontrolowana. Na podstawie przeprowadzonych kontroli sprawozdań nie stwierdzono przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM w środowisku.

Głównymi źródłami pól elektromagnetycznych sztucznie wytworzonych (na skutek działalności człowieka) w środowisku są instalacje radiokomunikacyjne, do których zaliczamy:

- stacje bazowe telefonii komórkowych,
- systemy nadawcze radiowe i telewizyjne,
- bezprzewodowe sieci komputerowe,
- elektroenergetyczne stacje i linie przesyłowe.

Pod kątem monitoringu środowiska brane są pod uwagę głównie częstotliwości znajdujące się pomiędzy falami radiowymi a mikrofalowymi. W tym szerokim zakresie częstotliwości znajdują się podzakresy powszechnie wykorzystywane w radiokomunikacji.

Według publicznej bazy danych SI2PEM, zawierającej informacje o polu elektromagnetycznym w środowisku, można odczytać, że na obszarze woj. śląskiego nadaje i odbiera sygnał 5 056 stacji bazowych telefonii komórkowej oraz 9 nadajników telewizyjnych DVB-T (stan na dzień 23.06.2026). [14]

Należy wspomnieć, iż na terenie Gminy Kobiór znajdują się stacje bazowe telefonii komórkowej, m.in. w poniższych lokalizacjach:

[14] Źródło: https://si2pem.gov.pl/stats/

- wieża Orange przy DK1,
- ul. Otłuszewskiego 57 - wieża Cellnex / On Tower,
- ul. Pilchtowicka - wieża T-Mobile,
- ul. Zachodnia - wieża Cellnex / On Tower.[15]

Maszty telefonii komórkowej są sztucznym źródłem niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego, które jednak zgodnie z aktualną wiedzą naukową nie powoduje negatywnych konsekwencji zdrowotnych.

5.3.3. Elektroenergetyczne stacje i linie przesyłowe

Dystrybucją energii elektrycznej na terenie Gminy Kobiór zajmuje się TAURON Dystrybucja S.A. oddział w Gliwicach. Na terenie gminy zlokalizowana jest infrastruktura elektroenergetyczna:

- linie napowietrzne i kablowe średniego napięcia (SN),
- linie napowietrzne i kablowe niskiego napięcia (nN),
- stacje transformatorowe SN/nN, rozdzielnie SN,
- infrastruktura teletechniczna (kable teletechniczne ziemne, kanalizacja teletechniczna, światłowody).

Na poniższym rysunku przedstawiono plan sytuacyjny z orientacyjne zaznaczoną siecią elektroenergetyczną TAURON Dystrybucja S.A.

[15] Źródło: https://beta.btsearch.pl/

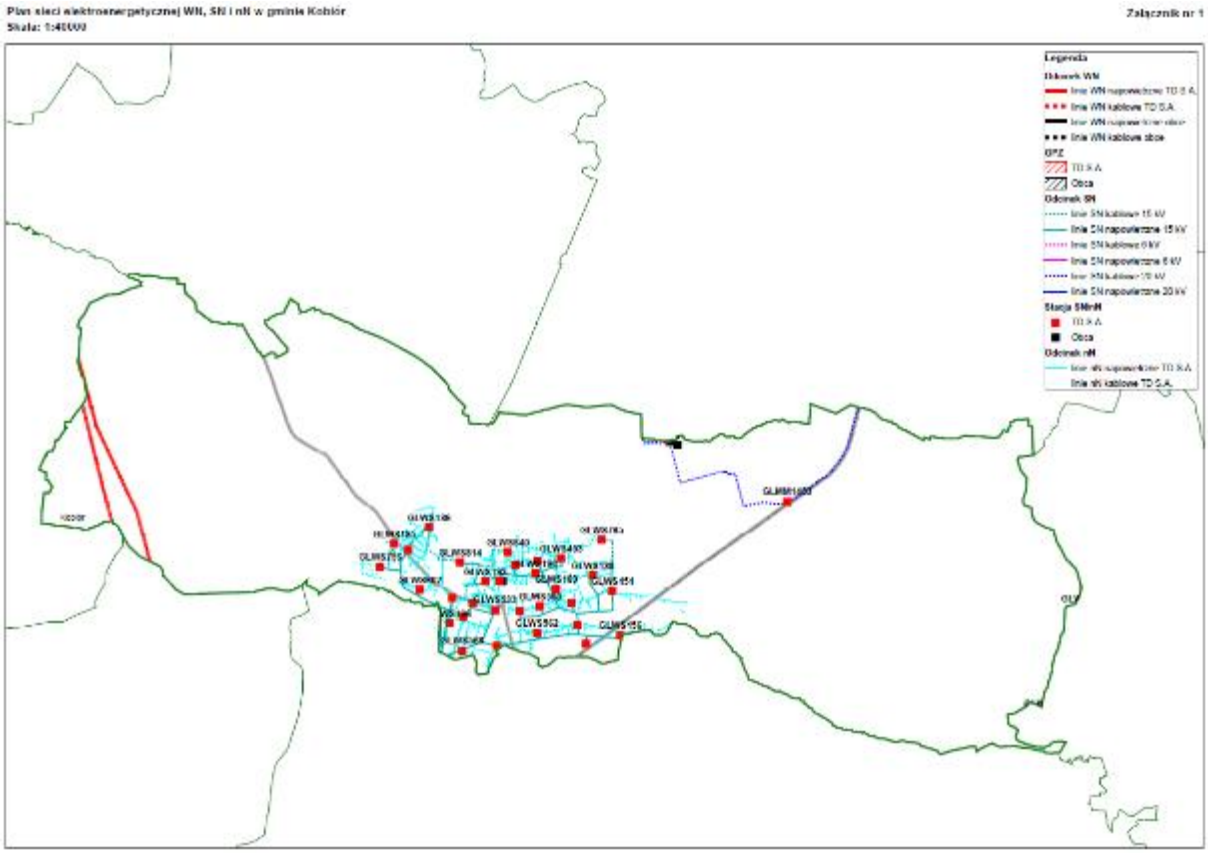

Rysunek 11 Plan sytuacyjny z orientacyjne zaznaczoną siecią elektroenergetyczną TAURON Dystrybucja S.A. na terenie Gminy Kobiór

Źródło: TAURON Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach

N terenie Gminy Kobiór Polskie Sieci Elektroenergetyczne S.A. (PSE S.A.) nie posiadają linii i stacji elektroenergetycznych.

Zgodnie z obowiązującym Planem rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2025-2034 (PRSP) oraz projektem Planu rozwoju w zakresie zaspokojenia obecnego i przyszłego zapotrzebowania na energię elektryczną na lata 2027-2036 PSE S.A. nie planuje inwestycji na terenie Gminy.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi

Na podstawie wyników monitoringu pól elektromagnetycznych można stwierdzić, że na terenie Gminy Kobiór nie występuje obecnie problem przekroczenia dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych. W ostatnim pomiarze wykonanym na terenie Gminy w 2024 r., w punkcie S_2024_GW_20 przy ul. Ołtuszewskiego, natężenie pola elektromagnetycznego wyniosło poniżej 0,7 V/m, natomiast wartość wskaźnika WME wyniosła 0,03, a więc była wielokrotnie niższa od wartości granicznej wynoszącej 1. Również wyniki monitoringu prowadzonego w latach 2021–2025 na terenie województwa śląskiego nie wykazały przekroczeń dopuszczalnych poziomów PEM.

Głównymi źródłami sztucznie wytwarzanych pól elektromagnetycznych na terenie Gminy są instalacje radiokomunikacyjne, w szczególności stacje bazowe telefonii komórkowej, oraz infrastruktura elektroenergetyczna. Na obszarze Gminy funkcjonują stacje bazowe telefonii komórkowej, m.in. przy DK1 oraz przy ul. Ołtuszewskiego, Plichtowickiej i Zachodniej. Infrastruktura elektroenergetyczna obejmuje natomiast przede wszystkim linie napowietrzne i kablowe średniego i niskiego napięcia oraz stacje transformatorowe SN/nN.

Ze względu na rozwój sieci telekomunikacyjnych i wzrost zapotrzebowania na transmisję danych należy kontynuować monitoring poziomów PEM oraz kontrolę dotrzymywania obowiązujących standardów środowiskowych. Istotne jest również uwzględnianie problematyki ochrony przed polami elektromagnetycznymi w dokumentach planistycznych oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do informacji dotyczących lokalizacji instalacji i wyników prowadzonych pomiarów.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi, na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 24 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Brak stwierdzonych przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych na terenie Gminy. – Bardzo niska wartość wskaźnika WME w punkcie pomiarowym w Kobiórze w 2024 r. – 0,03. – Prowadzenie monitoringu PEM w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska. – Dostępność publicznej bazy SI2PEM umożliwiającej uzyskanie informacji o instalacjach i pomiarach PEM.	– Występowanie na terenie Gminy źródeł PEM, w szczególności stacji bazowych telefonii komórkowej. – Funkcjonowanie infrastruktury elektroenergetycznej stanowiącej dodatkowe źródło pól elektromagnetycznych. – Brak stałego punktu ciągłego monitoringu PEM na terenie Gminy. – Rozwój infrastruktury telekomunikacyjnej może powodować powstawanie kolejnych źródeł PEM.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 25 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Funkcjonowanie krajowego systemu monitoringu i ochrony przed polami elektromagnetycznymi. – Kontynuacja okresowych pomiarów PEM na terenie Gminy i województwa. – Rozwój systemu SI2PEM zwiększający dostęp mieszkańców do informacji o źródłach i poziomach PEM. – Uwzględnianie ochrony przed PEM w planowaniu przestrzennym i procesach inwestycyjnych.	– Rozbudowa infrastruktury telekomunikacyjnej i wzrost liczby instalacji radiokomunikacyjnych. – Możliwość lokalnego wzrostu poziomów PEM w związku z powstawaniem nowych źródeł emisji. – Rozwój i modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej mogące prowadzić do powstawania nowych źródeł PEM. – Koncentracja kilku źródeł PEM na niewielkim obszarze wraz z dalszym rozwojem sieci telekomunikacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne.

5.4. Zasoby przyrodnicze

Zgodnie z regionalizacją fizycznogeograficzną Gmina Kobiór położona jest w obszarze prowincji Karpaty Zachodnie z Podkarpaciem Zachodnim i Północnym, podprowincji Podkarpacie Północne, w obrębie makroregionu Kotlina Oświęcimska, na obszarze mezoregionu: Równina Pszczyńska.[16]

Lokalizację Gminy Kobiór względem mezoregionów Polski przedstawia poniższy rysunek.

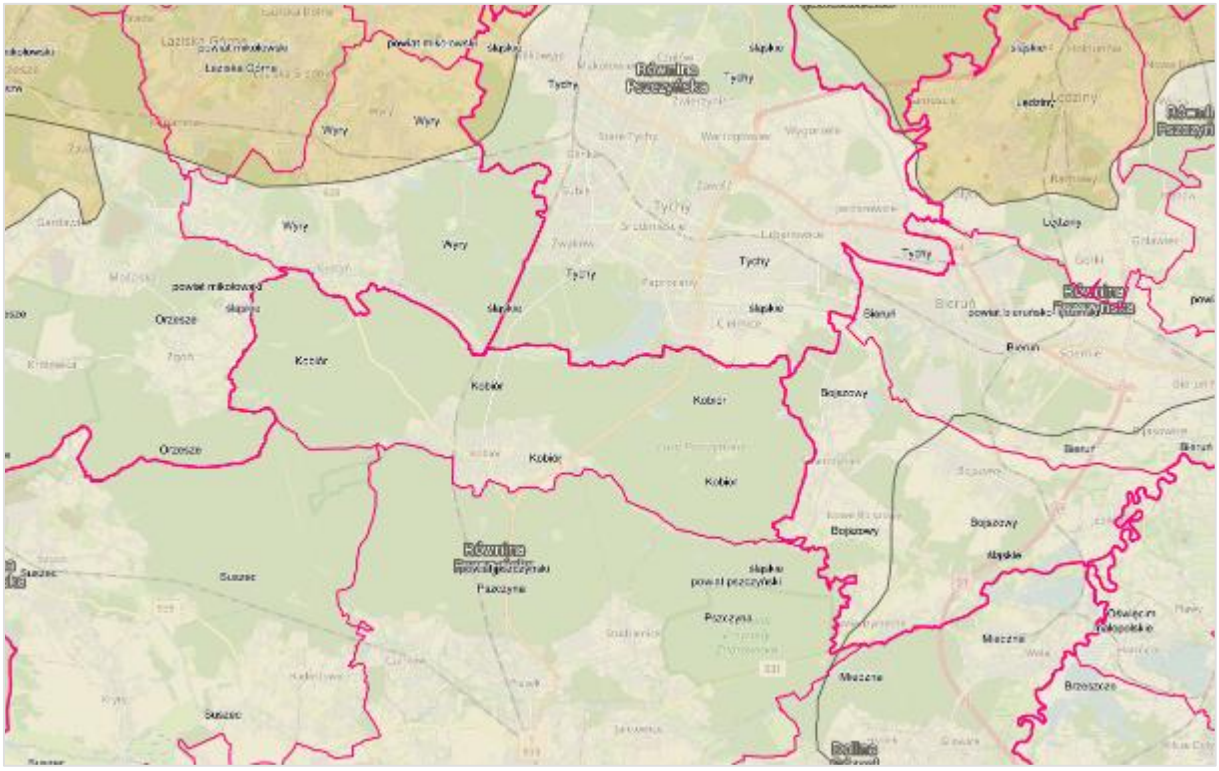

Rysunek 12 Lokalizacja Gminy Kobiór względem mezoregionów Polski
Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl

Krótką charakterystykę mezoregionu przedstawiono poniżej.

Równina Pszczyńska - mezoregion fizycznogeograficzny ((512.21) w południowej Polsce, stanowiący północno - zachodnią część makroregionu Kotlina Oświęcimska.

Obszar Równiny wznosi się do ok. 250–270 m n.p.m. Najwyższym naturalnym jej wzniesieniem jest wzgórze w Radostowicach 290,3 m n.p.m. Całość obszaru obniża się ku wschodowi do 235–245 m, osiągając najniżej położony punkt w dolinie Wisły koło Bijasowic na wys. 228,7 m n.p.m. Równina ma powierzchnię 581,3 km^2 i oprócz dominujących obszarów

[16]Źródło: Regionalna geografia fizyczna Polski pod red. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M., 2021

równinnych odznacza się występowaniem rzeźby zróżnicowanej z ostańcami erozyjnymi i wciętymi do 10 m dolinami.

Podłoże mezoregionu zbudowane jest z utworów karbońskich. Są one przykryte trzeciorzędowymi iłami, a na tych spoczywają osady czwartorzędowe o miąższości do 40 m. W okolicach Tychów na powierzchni zachowały się fragmenty pokrywy triasowej, leżącej niezgodnie na utworach karbonu. Rzeźba podłoża czwartorzędu jest urozmaicona dzięki występowaniu dolin kopalnych. Równina jest na większości powierzchni sandrem zlodowacenia Odry odwadnianym obecnie w kierunku wschodnim przez rzeki: Pszczynka, Korzeniec, Gostynia, Mleczna, Dokawa – dopływy Wisły. Obszar obejmują w większości równiny wodnolodowcowe oraz fragmenty równin zastoiskowych i równin erozyjnych wód roztopowych (Równina Gostyńki). Wzdłuż rozcinających równiny odcinków den dolin rzecznych ciągną się wąskie pasy teras akumulacyjnych o szerokości nie przekraczającej 1 km. Nad wodnolodowcową równiną górują erozyjne ostańce, należące do Wysoczyzny Golejowskiej. Są one zbudowane z piasków ze żwirami i glin zwałowych wznoszących się do wysokości około 290 m n.p.m. W części południowej jednostki znajdują się pokrywy lessowe, należące do Wysoczyzny Pszczyńskiej. Ta część mezoregionu jest najbardziej urozmaicona pod względem rzeźby terenu. Stoki niewysokich pagórów wysoczyzny o wysokości względnej około 25 m łagodnie opadają do dolin dopływów Pszczynki.

Obszar Równiny należy w większości do dorzecza Wisły, niewielka zachodnia część do dorzecza Odry. Rozdziela je dział wodny I-go rzędu. Do dorzecza Odry należy rzeka Ruda i jej dopływ Potok Woszczycki. W obrębie mezoregionu znajduje się Główny Zbiornik Wód Podziemnych Pszczyna. Potencjalną roślinność naturalną tworzą bory mieszane i wilgotne bory sosnowe na terenach piaszczystych, grądy subkontynentalne na terenach glin polodowcowych i peryglacjalnych oraz łęgi wierzbowo - topolowe i jesionowo-wiązowe w dolinach rzecznych.

Obecnie północna część Równiny Pszczyńskiej porośnięta jest borami sosnowymi tworzącymi tzw. Puszczę Pszczyńską. W jej wschodniej części znajduje się rezerwat faunistyczny Żubrowisko, w którym prowadzi się hodowlę ok. 30 osobników żubra. Dominujące kompleksy borów sosnowych w Puszczy Pszczyńskiej uzupełniają lasy liściaste będące pozostałościami dawnych rozległych grądów, a także dąbrów i buczyn. W rezerwacie Babczyna Dolina chronione są zgodne z potencjalną roślinnością naturalną wilgotne bory trzcinnikowe i olsy torfowcowe.

W południowej części mezoregionu lasów jest niewiele, a rolnictwo bazuje na dobrych glebach pyłowych wytworzonych z utworów lessowych. W użytkowaniu terenu przeważają grunty rolne

(43%) oraz lasy (38%). Tereny zabudowane zajmują blisko 18% powierzchni mezoregionu. Obszar jest stosunkowo gęsto zaludniony.[17]

Szata roślinna

Teren Gminy Kobiór, ze względu na sposób zagospodarowania, dość wyraźnie dzieli się na dwie części, mające zupełnie odmienny charakter: część centralną stanowiącą rozległą polanę oraz lasy, które ją otaczają ze wszystkich stron.

Obecnie na terenie gminy praktycznie nie występują naturalne zbiorowiska roślinne. Pierwotna roślinność terenu gminy reprezentowana była przez:

- niżowe łęgi olszowe i jesionowo-olszowe siedlisk wodnogruntowych okresowo lekko zabagnionych (Fraxino-alnetum);
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (Tilio-Carpinetum) odmiana małopolska z bukiem i jodłą; forma wyżynna, seria uboga;
- grądy subkontynentalne lipowo-dębowo-grabowe (Tilio-Carpinetum) odmiana małopolska z bukiem i jodłą; forma wyżynna, seria żyzna;
- podgórski wilgotny bór trzcinnikowy (Calamagostrio villosae-Pinetum).

Spośród wyżej wymienionych siedlisk obecnie ostały się jedynie niewielkie fragmenty w postaci drobnych płatów leśnych czy nawet pojedynczych drzew. Fragmenty lasów łęgowych zachowały się w dolinach cieków (głównie w dolinie Korzeńca) jednak nie są to duże powierzchnie. Lasy łęgowe mają tendencję do szybkiego pojawiania się, są to bowiem zbiorowiska inicjalne. W sytuacji zaprzestania gospodarki rolnej czy leśnej w szybkim czasie (nawet rzędu 20-30 lat) mogą pojawiać się nowe lasy czy zadrzewienia o charakterze łęgowym. Grądy subkontynentalne i buczyny są właściwie nieobecne na terenie gminy, gdyż w przeszłości zajmowały one najżyźniejsze gleby na terenie Polany i zostały wycięte. Można domniemywać, że pozostałością tych drzewostanów mogą być pojedyncze drzewa stanowiące pomniki przyrody, aleje drzew itp. Zgodnie z mapą roślinności potencjalnej na pozostałej części gminy występował podgórski wilgotny bór trzcinnikowy.[18]

Dolina Korzeńca stanowi ważny element przyrodniczy gminy, jest ona jednak w dużej mierze pozbawiona wartościowych, naturalnych siedlisk. Dominują tu powierzchnie rolne, a stawy w rejonie ul. Leśników, choć mają dużą wartość krajobrazową, pozostają jednak również w intensywnym zagospodarowaniu rybackim.

[17] Źródło: Regionalna geografia fizyczna Polski pod red. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M., 2021;

[18] Źródło: RGFP_karty_informacyjne_mezoregionów; Regionalna geografia fizyczna Polski pod red. Richling A., Solon J., Macias A., Balon J., Borzyszkowski J., Kistowski M., 2021

Pomimo występowania na terenie gminy rozległych powierzchni leśnych i rolnych nie występują tu jednak cenne siedliska przyrodnicze, które zdecydowanie należałoby objąć ochroną prawną. Stan ten jest wynikiem prowadzenia długotrwałej intensywnej gospodarki rolnej i leśnej.

Zwierzęta

Według rejestru GDOŚ, na obszarze Gminy Kobiór nie występują chronione gatunki płazów. Zgodnie z bazą danych przyrodniczych Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach na terenie gminy stwierdzono występowanie bobra europejskiego w obrębie cieków wodnych. W lasach kobiórskich występują zwierzęta typowe dla lasów, takie jak: dziki, sarny, daniele, łosie, lisy, żmije zygzakowate itp.

Lasy

Lasy zajmują znaczną część obszaru Gminy Kobiór. Gmina posiada dużą lesistość, według danych GUS za 2025 rok wynosiła 82,1 % całej powierzchni gminy. Wskaźnik lesistości gminy jest bardzo wysoki, wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,6%. W 2025 roku powierzchnia lasów wynosiła 3 954,71 ha, w tym lasy publiczne 3 954,41 ha, w tym lasy publiczne Skarbu Państwa 3 954,41 ha, lasy publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych 3 954,41 ha, lasy prywatne ogółem 0,30 ha.[19]

Lasy na terenie gminy stanowią część rozległych Lasów Kobiórskich, mają one jednak niewielką wartość przyrodniczą. Występują tu głównie monotonne powierzchnie monokultur sosnowych intensywnie gospodarowane przez Lasy Państwowe, w całości położone w obrębie Nadleśnictwa Kobiór. Mimo niskiej wartości przyrodniczej lasy te pełnią ważną funkcję klimatyczną, funkcje korytarza ekologicznego, a także doskonałe miejsce do uprawiania sportu i rekreacji. Pośród terenów leśnych warto wyróżnić kilka stawów, które stanowią miejsca o większej bioróżnorodności pośród monotonnych monokultur sosnowych.

Lasy państwowe, znajdujące się na obszarze Gminy Kobiór, są zarządzane przez Nadleśnictwo Kobiór, będącego pod nadzorem Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Katowicach. W przypadku lasów niestanowiących własności Skarbu Państwa, nadzór nad gospodarką leśną sprawuje Starosta powiatu pszczyńskiego.

Nadleśnictwo Kobiór - obejmuje swym zasięgiem 21 367 ha terenów leśnych Skarbu Państwa. Nadleśnictwo zasięgiem obejmuje powiaty: bieruńsko – lędziński, mikołowskiego, pszczyńskiego (gminy M. Pszczyna, Goczałkowice-Zdrój, Kobiór, Miedźna, Pawłowice,

19 Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica

Pszczyna, Suszec), Miasta Tychy, Miasta Jastrzębie-Zdrój i powiatu rybnickiego w województwie śląskim.

Nadleśnictwo składa się z jednego obrębu leśnego Kobiór, w którym znajduje się łącznie 16 leśnictw: W Nadleśnictwie stwierdzono występowanie 15 typów siedliskowych lasu, należących do siedlisk nizinnych i wyżynnych. Lasy mieszane i lasy zajmują łącznie 62% powierzchni leśnej (w tym 76,6 % stanowią siedliska wilgotne i bagienne). Bory mieszane zajmują powierzchnię 6245,30 ha, co stanowi 31,7% powierzchni leśnej. Siedliska wyżynne stanowią 4,2% powierzchnie leśnej. Głównym gatunkiem panującym w Nadleśnictwie jest sosna pospolita.

Procentowy udział powierzchniowy gatunków w Nadleśnictwie Kobiór:

- 61,1 % – Sosna (So),
- 12,7 % – Dąb (Db),
- 7,7 % – Brzoza (Brz),
- 6,1 % – Olcha (Ol),
- 4,1 % – Buk (Bk),
- 4,1 % – Modrzew (Md),
- 1,6 % – Świerk (Św),
- 2,6% - pozostałe gatunki.[20]

Położenie Gminy Kobiór względem nadleśnictw prezentuje rysunek poniżej.

[20] Źródło: https://lkobior.katowice.lasy.gov.pl/

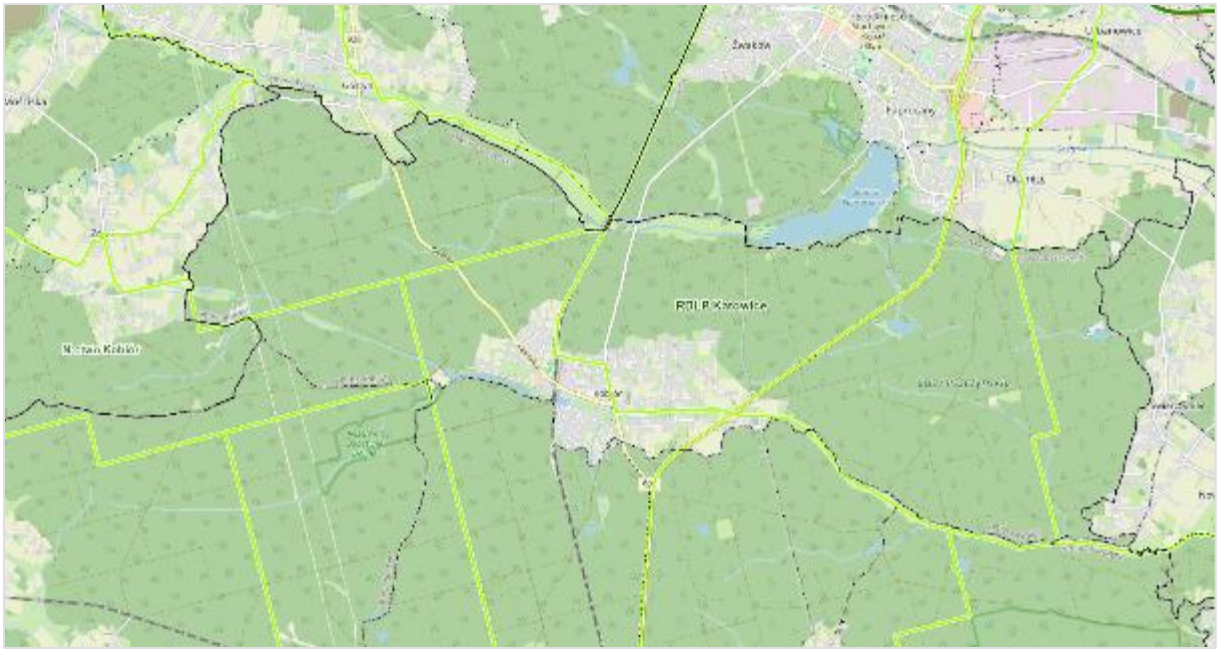

Rysunek 13 Położenie Gminy Kobiór względem Nadleśnictwa Kobiór

Źródło https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy

Na terenie Nadleśnictwa Kobiór występują następujące zagrożenia:

- zagrożenia biotyczne
    - owady – przeważnie widoczne wygryzienia i minowania liści, pędy sosny uszkodzone przez cetyńca, sadzonki uszkodzone przez szeliniaka;
    - grzyby – przeważnie widoczne osutki, mączniaki, rdza wejmutkowo – porzeczkowa, huby na sosnach, niekiedy oznaki opieńki, rzadko korzeniowca, zamieranie pędów jesiona, zamieranie pędów sosny;
    - zwierzyna – widoczne zgryzanie i spałowanie, uszkodzenie drzew przez bobry; W Nadleśnictwie szkody powodują głównie sarna i jeleń europejski. Najbardziej zagrożone są uprawy i młodniki złożone z gatunków liściastych oraz wprowadzane domieszki biocenotyczne, które uszkadzane są w okresie całego roku. W dębinach szkody wyrządza dzik buchtując w poszukiwaniu żołędzi nie tylko w czasie ich opadu ale także podczas ich kiełkowania. W części Żubrowiska – notuje się szkody od żubra. Lokalnie w uprawach bukowych szkody wyrządza zając;
- zagrożenia abiotyczne: ekstremalne zjawiska atmosferyczne (np. silne wiatry, śnieg, ulewne deszcze, wysokie i niskie temperatury;
    - klimat – dotyczy przeważnie powierzchni po wiatrołomach, obłamania wierzchołków, zmrozowisk;

- wodne – dotyczy widocznych podtopień spowodowanych przez zaniedbania melioracyjne, obniżenia poziomu gruntu o charakterze górniczym - zalewisk, podtopień spowodowanych przez bobry;
- zagrożenia antropogeniczne: pożary, zanieczyszczenia przemysłowe, zaśmiecanie lasu.[21]

Większość lasów Nadleśnictwa Kobiór została zaliczona do lasów ochronnych (95,66%), w tym:

- lasy trwale uszkodzone na skutek działania przemysłu stanowią 86,10 %;
- lasy wodochronne stanowią 7,50 %;
- lasy w miastach i wokół miast stanowią 5,84 %.

Tereny Zieleni Urządzonej:

Zieleń urządzoną na terenie Gminy Kobiór stanowią: 3 zieleńce o powierzchni ogółem 4,60 ha, zieleń uliczna o powierzchni 11,20 ha, 1 cmentarz o powierzchni ogółem 1,10 ha.[22]

Obszary prawnie chronione

Na terenie Gminy Kobiór występującą formą ochrony przyrody zarejestrowaną w centralnym rejestrze form ochrony przyrody https://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP są pomniki przyrody:

- **Pomniki przyrody:**

Pomniki przyrody – prawnie chronione twory przyrody o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie.

- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.278** - pomnik przyrody; ustanowiony 30.08.1956 r. na mocy Orzeczenia nr 00098 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r.; jednoobiektowy; drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 187cm; obwód: 587cm; wysokość: 24m); położenie obszaru: rośnie przy ul. Leśników na terenie otwartym;
- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.279 -** pomnik przyrody; ustanowiony 30.08.1956 r. na mocy Orzeczenia nr 00099 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956

[21] *https://kobior.katowice.lasy.gov.pl/*

[22] *https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica*

r.; jednoobiektowy; drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 193cm; obwód: 606cm; wysokość: 24m); położenie obszaru: rośnie przy ul. Na kąty, jako drzewo przydrożne;

- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.280 -** pomnik przyrody; ustanowiony 30.08.1956 r. na mocy Orzeczenia nr 00100 o uznaniu za pomnik przyrody PWRN w Katowicach z dnia 30.08.1956 r.; jednoobiektowy; drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 177cm; obwód: 556cm; wysokość: 24m); położenie obszaru: rośnie przy ul. Centralnej;
- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.283** - pomnik przyrody; ustanowiony 23.10.1992 r. na mocy Uchwały nr XIII/3/64/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 23 października 1992 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody zespołu drzew wokół Pałacyku Myśliwskiego w Promnicach; wieloobiektowy; grupa drzew:
    - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur);
    - drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 117cm; obwód: 368cm; wysokość: 31m);
    - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 107cm; obwód: 336cm; wysokość: 21m);
    - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 139cm; obwód: 437cm; wysokość: 26m);
    - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 123cm; obwód: 386cm; wysokość: 28m);
    - drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 92cm; obwód: 289cm; wysokość: 26m);
    - drzewo (gatunek: Buk pospolity (Buk zwyczajny) - Fagus sylvatica; pierśnica: 116cm; obwód: 364cm; wysokość: 20m);
    - drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 68cm; obwód: 214cm; wysokość: 26m);
    - drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 80cm; obwód: 251cm; wysokość: 29m);
    - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 123cm; obwód: 386cm; wysokość: 25m);
    - drzewo (gatunek: Choina kanadyjska - Tsuga canadensis; pierśnica: 79cm; obwód: 248cm; wysokość: 24m);
    - drzewo (gatunek: Choina kanadyjska - Tsuga canadensis; pierśnica: 56cm; obwód: 176cm; wysokość: 23m);
    - drzewo (gatunek: Grab zwyczajny (Grab pospolity) - Carpinus betulus; pierśnica: 73cm; obwód: 229cm; wysokość: 22m);

- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 79cm; obwód: 248cm; wysokość: 27m);
- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 122cm; obwód: 383cm; wysokość: 32m);
- drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 103cm; obwód: 324cm; wysokość: 20m);
- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 109cm; obwód: 342cm; wysokość: 29m);
- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 116cm; obwód: 364cm; wysokość: 25m);
- drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur; pierśnica: 107cm; obwód: 336cm; wysokość: 22m);
- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 104cm; obwód: 327cm; wysokość: 24m);
- drzewo (gatunek: Wiąz szypułkowy - Ulmus laevis (Ulmus pedenculata; Ulmus effusa); pierśnica: 143cm; obwód: 449cm; wysokość: 35m);

położenie obszaru: rosną w parku otaczającym Pałacyk w Promnicach;

- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.1643** - pomnik przyrody; ustanowiony 24.07.1992 r. na mocy Uchwały nr XII/1/58/92 Rady Gminy Kobiór z dnia 24 lipca 1992 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody; wieloobiektowy; grupa drzew:
  - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur) 31 szt.;

  położenie obszaru: szpaler dębów przy ul. Żołędziowej;
- **PL.ZIPOP.1393.PP.2410022.1644** - pomnik przyrody; ustanowiony 13.12.1993 r. na mocy Uchwały nr XXV/5/108/93 Rady Gminy Kobiór z dnia 3 grudnia 1993 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody; wieloobiektowy; grupa drzew:
  - drzewo (gatunek: Dąb szypułkowy - Quercus robur) 39 szt.;

  położenie obszaru: szpaler dębów przy ul. Na Kąty.[23]

Lokalizację form ochrony przyrody na obszarze Gminy Kobiór przedstawiono na rysunku poniżej.

[23] Źródło: https://crfop.gdos.gov.pl/

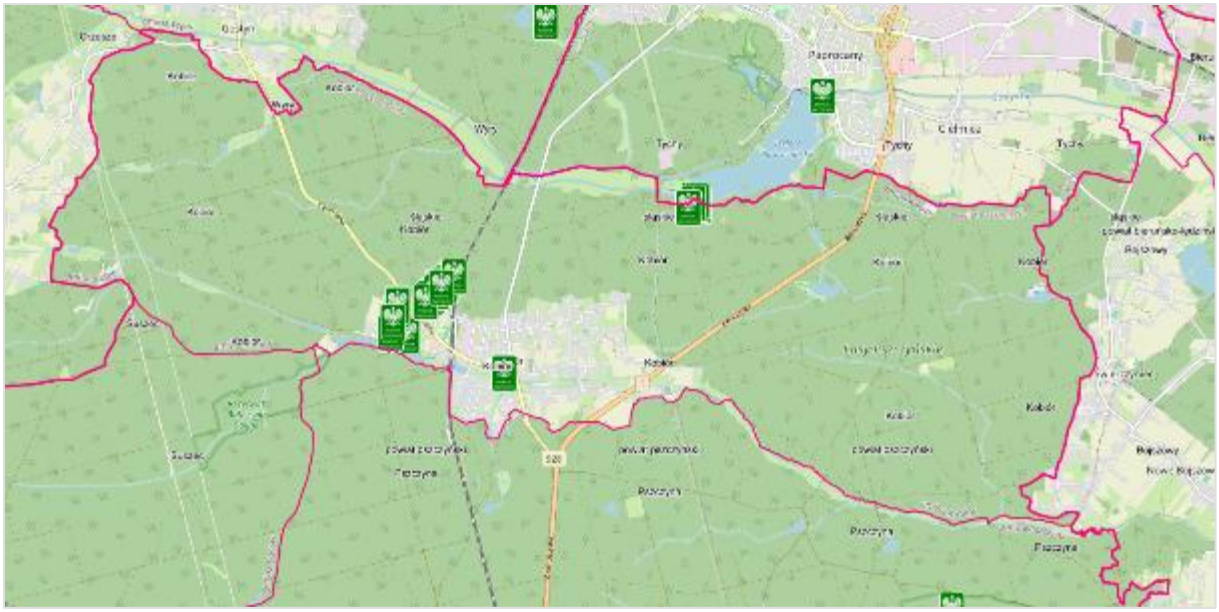

Rysunek 14 Lokalizacja formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kobiór
Źródło: https://geoserwis.gdos.gov.pl/

Powiązania przyrodnicze obszaru z jego szerszym otoczeniem, korytarze ekologiczne

Korytarze ekologiczne stanowią pasmowe struktury łączące tereny o wysokim potencjale ekologicznym i bioróżnorodności (biocentra, węzły ekologiczne, ostoje), zapewniające możliwość przemieszczania się gatunków przyrodniczych i wymiany materiału genetycznego pomiędzy takimi terenami. Do chwili obecnej nie nadano korytarzom statusu prawnego formy ochrony przyrody.

Obszar Gminy Kobiór znajduje się poza wyznaczonymi korytarzami ekologicznymi dla ssaków drapieżnych, kopytnych i dla ptaków.

Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych w Polsce opracowana została opracowana przez Zakład Badania Ssaków PAN w Białowieży (obecnie Instytut Biologii Ssaków) pod kierownictwem prof. dr. hab. Włodzimierza Jędrzejewskiego.

Gmina Kobiór znajduje się, zgodnie z Planem zagospodarowania przestrzennego województwa śląskiego 2020+, w regionalnych korytarzach ekologicznych.

Korytarze ekologiczne stanowią pasmowe struktury łączące tereny o wysokim potencjale ekologicznym i bioróżnorodności (biocentra, węzły ekologiczne, ostoje), zapewniające możliwość przemieszczania się gatunków przyrodniczych i wymiany materiału genetycznego pomiędzy takimi terenami. Jako podstawę kształtowania sieci korytarzy ekologicznych w obrębie województwa śląskiego przyjmuje się obecnie koncepcję wypracowaną w Opracowaniu ekofizjograficznym do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Zgodnie z koncepcją na terenie Gminy Kobiór wyróżnia korytarze dla ssaków drapieżnych i kopytnych i obszary węzłowe:

- obszar węzłowy Lasy Pszczyńsko-Kobiórskie;

- korytarze : Lasy Kobiórskie – Lasy Rudzkie, Lasy Kobiórskie – Lasy Murckowskie.

Na terenie Gminy Kobiór nie wyznaczono oznakowanych pieszych szlaków turystycznych. Długość ścieżek rowerowych na terenie gminy, zgodnie z danymi GUS za 2025 rok, wyniosła 4,7 km.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi

Pod względem przyrodniczym Gmina Kobiór charakteryzuje się występowaniem obszarów o wysokich wartościach estetycznych i przyrodniczych, posiada wiele obiektów cennych przyrodniczo, w tym prawnie chronionych pomników przyrody, posiada znaczne walory krajobrazowe. Gmina charakteryzuje się dużą lesistością i znacznymi kompleksami leśnymi.
O walorach przyrodniczo-krajobrazowych Gminy decydują przede wszystkim:

- Duża lesistość i kompleksy leśne
  Lasy stanowią jeden z najważniejszych elementów krajobrazu gminy. Tworzą rozległe, stosunkowo zwarte kompleksy, które zwiększają różnorodność biologiczną i pełnią funkcje krajobrazowe, rekreacyjne oraz klimatyczne;
- Obiekty chronione na mocy ustawy o ochronie przyrody, w tym liczne pomniki przyrody (drzewa);
- Dolina rzeki Korzeniec wraz z towarzyszącymi jej zadrzewieniami, łąkami i terenami podmokłymi;

Podstawowym problemem dla środowiska przyrodniczego jest antropopresja. Powoduje zmniejszenie bioróżnorodności, wymieranie gatunków, a co za tym idzie ubożenie ekosystemów i degradację krajobrazu. Środowisko przyrodnicze Gminy Kobiór jest poddawane presji przede wszystkim ze strony transportu, zabudowy mieszkaniowej i usługowej, zanieczyszczenia powietrza, działalności przemysłowej oraz przekształcania terenów rolnych i przyrodniczych.
Największe szkody w środowisku przyrodniczym powodowane przez człowieka związane są z:

- ekspansją zabudowy mieszkalnej,
- nielegalnymi składowiskami odpadów,
- przecinaniem terenów cennych przyrodniczo ciągami komunikacyjnymi,
- emisją zanieczyszczeń do powietrza,
- wypalaniem łąk, ściernisk, poboczy dróg,
- obniżaniem poziomu wód gruntowych,
- brakiem właściwej infrastruktury dla zabudowy mieszkalnej (kanalizacja, zagospodarowanie odpadów).

Eliminacja cennych składników szaty roślinnej może nastąpić również w wyniku procesów spontanicznej sukcesji jak zarastanie krzewami.

Czynniki antropogeniczne, takie jak presja budowlana i turystyczna czy różnego rodzaju zanieczyszczenia, można ograniczać poprzez ocenę walorów danego obszaru oraz wprowadzanie odpowiednich dokumentów planistycznych i strategii rozwoju, które porządkują przestrzeń, uwzględniając jej wartości, a także określają zakres dopuszczalnych zmian i chronią przed ich degradacją.

Tabela 26 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Atrakcyjność przyrodnicza regionu. – Wysoka lesistość gminy.	– Przekształcanie środowiska związane z działalnością człowieka. – Prowadzenie rabunkowej gospodarki leśnej.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Możliwość uzyskania środków dotacyjnych na tworzenie nowych ścieżek rowerowych. – Propagowanie walorów turystycznych Gminy i całego obszaru, a także tworzenie gospodarstw agroturystycznych bazujących na potencjale krajobrazowym Gminy. – Wzrost popularności regionu, rozwój przedsiębiorczości mieszkańców Gminy. – Rozwój turystyki, turystyka o charakterze rekreacyjnym; alternatywne sposoby na spędzanie wolnego czasu; rozbudowa tras rowerowych, usytuowanie geograficzne umożliwiające rozwój turystyki. – Zwiększająca się świadomość konieczności ochrony zasobów przyrodniczych.	– Brak działań ze strony Gminy w wyniku braku dotacji z środków zewnętrznych. – Utrata zasobów przyrodniczych w wyniku zmian klimatu (susze, obniżenie poziomu wód gruntowych, erozje gleby).

Źródło: Opracowanie własne.

5.5. Zasoby wodne

Zasoby wodne są znaczącym składnikiem środowiska, wpływającym pośrednio i bezpośrednio na warunki gleby, mikroklimat regionu, a także faunę i florę. Przyjęto dzielić zasoby wodne na wody powierzchniowe – w tym: jeziora, rzeki, strumienie i inne zbiorniki wodne, oraz wody podziemne - definiowane jako wody przemieszczające się w ośrodkach skalnych pod powierzchnią ziemi.

5.5.1. Wody powierzchniowe

Obszar Gminy Kobiór znajduje się w obszarze dorzecza Wisły, regionie wodnym Małej Wisły. Podmiotami odpowiedzialnymi za gospodarkę wodną na terenie Gminy Kobiór są: Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach, Zarząd Zlewni w Katowicach, Nadzór wodny w Bieruniu oraz Nadzór wodny w Pszczynie.

Przez obszar gminy przebiega niemal równoleżnikowo dział wodny II rzędu, oddzielający zlewnie rzeki Gostyni (na północy) i rzeki Pszczynki (na południu), przy czym sama Gostynia płynie poza terenem gminy.

Bezpośrednio na terenie gminy wyróżnia się sześć cieków: Korzeniec Południowy z Korzeńcem i ich dopływy Swornicę i Dopływ w Kobiórze oraz dopływ Gostyńki - Dopływ spod Chałup i dopływ Gostyni - Dopływ spod Jeziora Paprocańskiego. Korzeniec uchodzi do Pszczynki, zaś Gostynia bezpośrednio do Wisły.

Sieć hydrograficzną gminy uzupełniają liczne rowy melioracyjne. Na terenie gminy brak jest cieków płynących w naturalnych korytach. W toku wieloletnich działań hydromelioracyjnych, obydwa potoki i ich liczne dopływy zostały skanalizowane i ich główną rolą jest obecnie sprawne odprowadzanie nadmiaru wód z obszarów leśnych i terenu osady kobiórskiej. Brak jest cieków o naturalnych korytach. Przy większych opadach lub gwałtownych roztopach Korzeniec i jego dopływy zalewają doliny. Problem zalewań i podtopień łagodzą zbiorniki retencyjne usytuowane na Korzeńcu.

Wody stojące

Na obszarze Gminy Kobiór znajduje się ogółem 49 zbiorników wód powierzchniowych. Ich sumaryczna powierzchnia wynosi ok. 30,41 ha. Zinwentaryzowano tu osiem zbiorników, które mają powyżej 1 ha, łącznie zajmują one powierzchnię 25,01 ha. W południowo-zachodniej części gminy utworzono ciąg czterech stawów na Korzeńcu, stawy te pełnią funkcję hodowlaną, ale też i przeciwpowodziową. Powierzchnia tych stawów to odpowiednio: 2,32 ha, 5,64 ha, 2,07 ha i 1,92 ha. Trzy stawy położone są wzdłuż ul. Leśników, zaś staw czwarty nieco dalej, po wschodniej stronie linii kolejowej, w rejonie ul. Łukowej. Kilka większych stawów zlokalizowanych jest na terenach leśnych. W północno-zachodniej części gminy, na leśnej polanie w dolinie Dopływu spod Chałup, znajduje się staw o powierzchni ok. 0,96 ha. Na

terenach leśnych w północno-wschodniej części gminy znajduje się kilka większych stawów: po zachodniej stronie DK1 Stawy Bidermany (2 stawy, pow. ok. 0,58 ha i 0,69 ha), w rejonie Jeziora Paprocańskiego (2 stawy o pow. ok. 1,46 ha i 1,43 ha), po wschodniej stronie DK1 Staw Wspólny (pow. ok. 3,73 ha) oraz w rejonie Dąbrowicy, na granicy z Bojszowami Staw Dąbrowica (ok. 6,43 ha). Prócz tych większych stawów na terenie gminy, zwłaszcza w jej części centralnej znajduje się szereg niewielkich stawików i oczek wodnych, nie tworzą one jednak większych kompleksów czy zgrupowań.[24]

Lokalizację rzek i jednostek Wód Polskich na terenie Gminy Kobiór prezentuje rysunek poniżej.

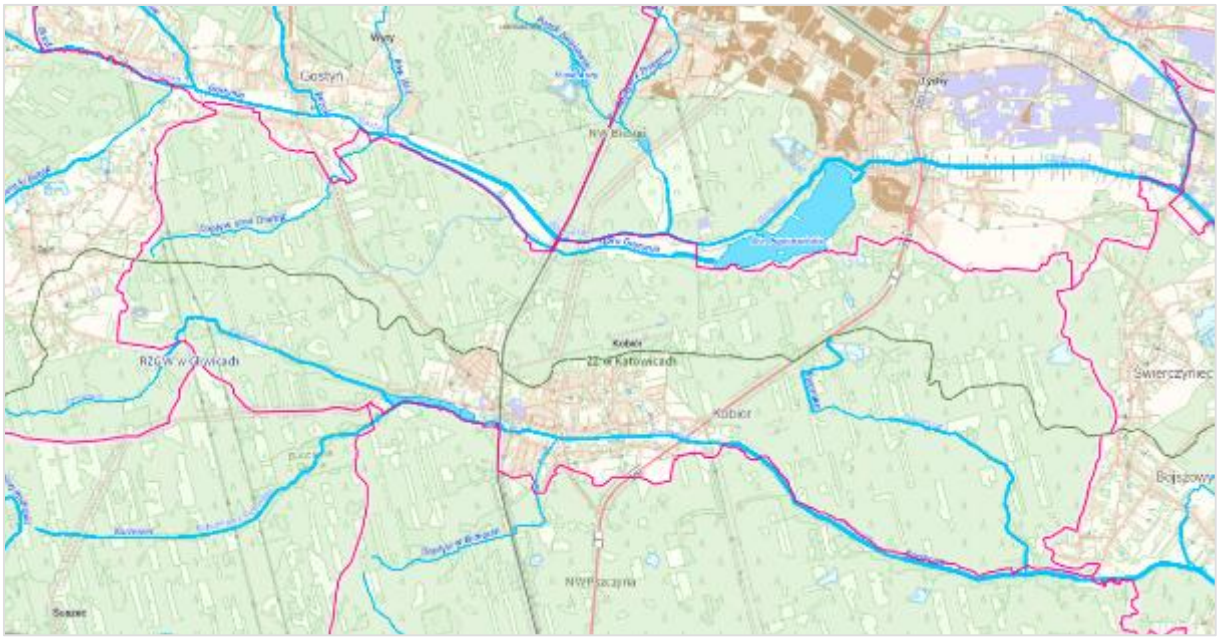

Rysunek 15 Rzeki znajdujące się na terenie Gminy Kobiór
Źródło: https://wody.isok.gov.pl

Ramowa Dyrektywa Wodna 2000/60/WE (RDW) z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, jest aktem prawa europejskiego, którego nadrzędnym celem jest zachowanie i poprawa stanu wód powierzchniowych i podziemnych, zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym. Ramowa Dyrektywa Wodna jest wdrażana w Polsce, przede wszystkim, w postaci przeglądu i aktualizacji planów gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy.

Transpozycji przepisów RDW do prawodawstwa polskiego dokonano przede wszystkim poprzez ustawę Prawo wodne z dnia 18 lipca 2001 r. (t. j. Dz. U. z 2017 r., poz. 1121) oraz rozporządzenia wykonawcze.

[24] Źródło: Program ochrony środowiska dla Gminy Kobiór na lata 2022-2025 z uwzględnieniem perspektywy lat 2026-2029

Ustawa ta stanowi podstawę prawną i merytoryczną do realizacji Państwowego Monitoringu Środowiska w zakresie badania wód powierzchniowych.

Plany gospodarowania wodami (PGW) na obszarach dorzeczy są jednym z podstawowych dokumentów planistycznych, przyjmowanych w drodze rozporządzeń.

Obecnie obowiązuje II aktualizacja Planów gospodarowania wodami na obszarach wszystkich dorzeczy w Polce. Plany stanowią podstawę podejmowania decyzji kształtujących stan zasobów wodnych na obszarze dorzecza i zasady gospodarowania nimi. Służą także koordynowaniu działań mających na celu osiągnięcie lub utrzymanie co najmniej dobrego stanu wód oraz ekosystemów od wód zależnych, poprawę stanu zasobów wodnych, poprawę możliwości korzystania z wód, zmniejszenie ilości wprowadzanych do wód lub do ziemi substancji mogących negatywnie oddziaływać na wody.

IIaPGW zawierają m.in. informacje dotyczące:

- charakterystyki dorzecza, w tym: wykaz jednolitych częściach wód (JCW), rejestr wykazów obszarów chronionych, status JCW (naturalne, silnie zmienione, sztuczne części wód); presji determinujących stan wód;
- celów środowiskowych dla JCW i obszarów chronionych oraz odstępstw;
- analiz ekonomicznych związanych z korzystaniem z wód;
- zestawu działań podstawowych i uzupełniających.

Jednolita część wód powierzchniowych (JCWP) to oddzielny i znaczący element wód powierzchniowych, taki jak: jezioro, lub inny naturalny zbiornik wodny, sztuczny zbiornik wodny, struga, strumień, potok, rzeka, kanał lub ich części, morskie wody wewnętrzne, wody przejściowe lub wody przybrzeżne. Stanowią one podstawowy element podziału hydrograficznego obszaru dorzecza i tym samym procesu planowania w gospodarowaniu wodami. JCWP zostały zidentyfikowane m.in. w celu umożliwienia dokładnego opisu ich charakterystyki oraz określenia ich obecnego stanu, określenia dla ich typów warunków referencyjnych (tzw. wzorca dobrego stanu), określenia celów środowiskowych oraz wyznaczenia działań służących osiągnięciu zakładanych celów środowiskowych.

Na obszarze Gminy Kobiór znajdują się 3 zlewnie jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych JCWP RW. Są to:

- **W200011211899 Gostynia od Starej Gostyni do ujścia** – typ JCWP: PNp - RzN - rzeka nizinna; rzeczywista długość JCWP 13,93 km; powierzchnia zlewni JCWP 39,43 km^2; obszar dorzecza Wisły; region wodny Małej Wisły; Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach; Zarząd Zlewni w Katowicach; Nadzór wodny w Bieruniu; obejmuje gminy Bojszowy, Kobiór, M. Bieruń, M. Tychy; status JCWP - SZCW - silnie zmieniona część wód; ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):

- słaby potencjał ekologiczny,
- stan chemiczny poniżej dobrego,
- **stan (ogólny): zły stan wód.**

Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWP:

- główne źródło presji troficznych: źródła przemysłowe oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone);
- główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, wały przeciwpowodziowe - rzeki główne, górnictwo - rzeki główne;
- główne źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk,punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk; nieznane (substancje zakazane).

Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach, użytek ekologiczny Stawy Jedlina.

Cel środowiskowy:

- dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
- stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [nikiel(w), ołów(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry;
- klasa elementów biologicznych: II.

Zlewnię jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu przedstawia rysunek poniżej.

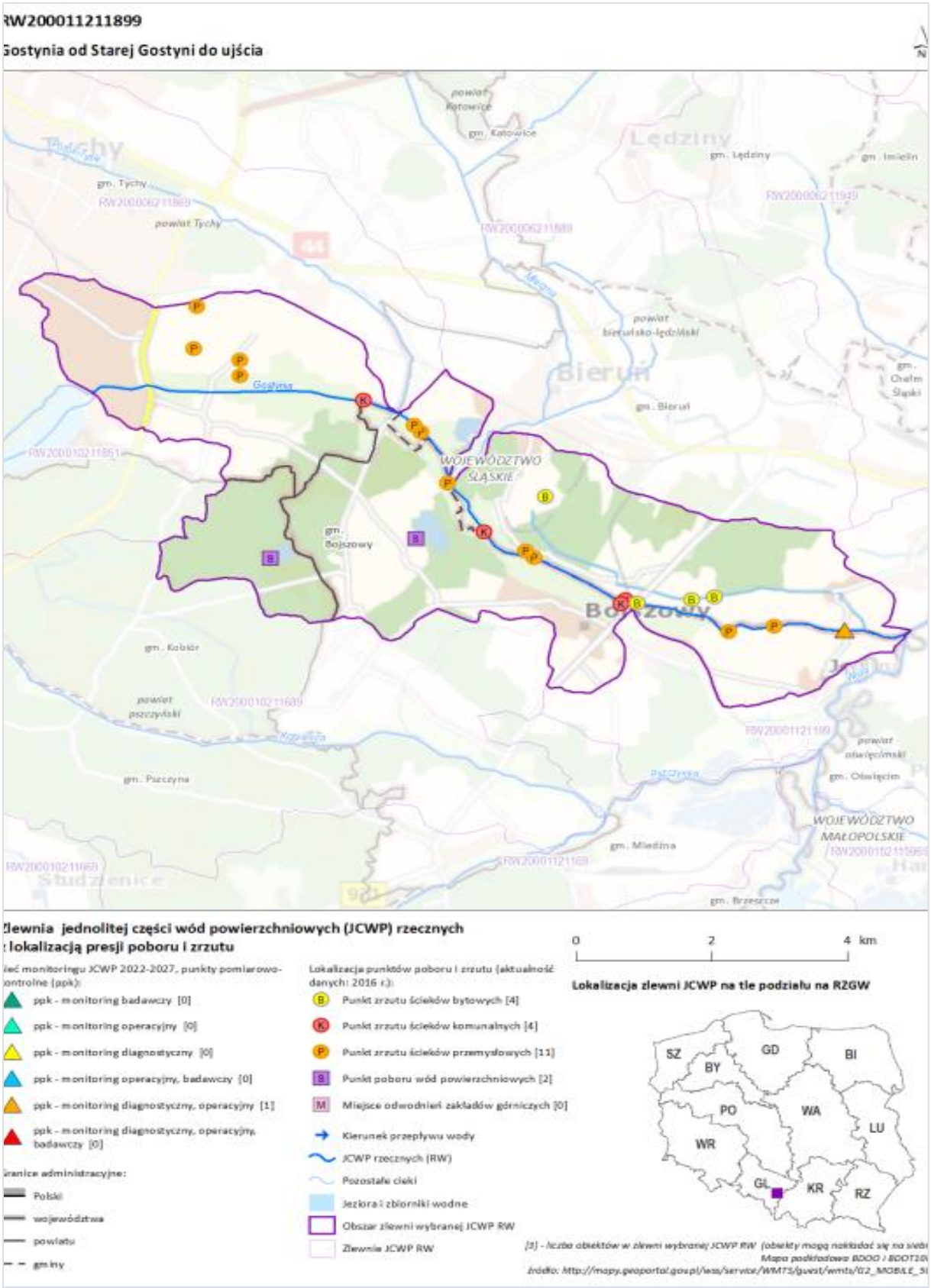

Rysunek 16 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code= RW200011211899

- **RW200010211851 Gostynia od źródeł do Starej Gostyni wraz ze Starą Gostynią-** typ JCWP: PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty; rzeczywista długość JCWP 52,25 km; powierzchnia zlewni JCWP 130,86 km^2; obszar dorzecza Wisły; region wodny Małej Wisły; Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach; Zarząd Zlewni w Katowicach; Nadzór wodny w Bieruniu; obejmuje gminy: Kobiór, M. Mikołów, M. Orzesze, M. Tychy, M. Łaziska Górne, Suszec, Wyry; status JCWP - SZCW - silnie zmieniona część wód; ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):
    - słaby potencjał ekologiczny,
    - stan chemiczny poniżej dobrego,
    - **stan (ogólny): zły stan wód.**

  Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWP:
    - główne źródło presji troficznych: odpływ miejski (wody opadowe) oraz nawożenie i depozycja;
    - główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle piętrzące - rzeki główne, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, obiekty mostowe – rzeki pozostałe, górnictwo - rzeki pozostałe;
    - główne źródło presji chemicznych: rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk,punktowe - przemysłowe, komunalne, odcieki ze składowisk; nieznane (substancje zakazane).

  Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

  JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

  JCWP przeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

  Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: Park Krajobrazowy Cysterskie Kompozycje Krajobrazowe Rud Wielkich, pomnik przyrody Źródło Mniszka, użytek ekologiczny Paprocany.

  Cel środowiskowy:
    - dobry potencjał ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D,
    - stan chemiczny: dla złagodzonych wskaźników [nikiel(w)] poniżej stanu dobrego, dla pozostałych wskaźników - stan dobry,
    - klasa elementów biologicznych: II.

Zlewnię jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu przedstawia rysunek poniżej.

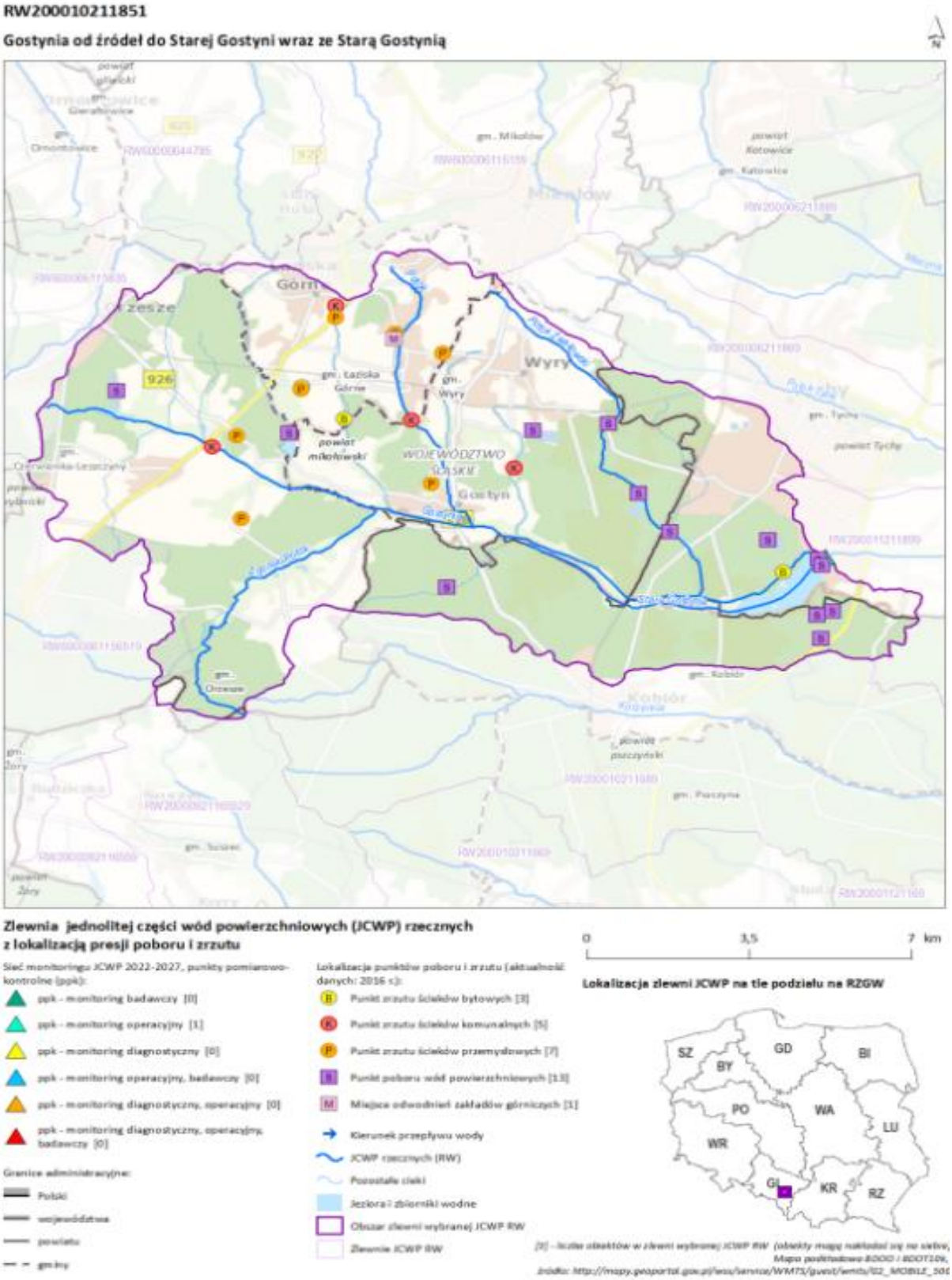

Rysunek 17 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code= RW200010211851

- **RW200010211689 Korzenica**- typ JCWP PNp - Potok lub strumień nizinny piaszczysty; rzeczywista długość JCWP 28,68 km; powierzchnia zlewni JCWP 77,51 km^2; obszar dorzecza Wisły; region wodny Małej Wisły; Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach; Zarząd Zlewni w Katowicach; Nadzór wodny w Pszczynie; obejmuje gminy: Bojszowy, Kobiór, M. Orzesze, Pszczyna, Suszec; status JCWP - NAT - naturalna część wód; ocena stanu na podstawie oceny stanu GIOŚ 2014-2019 i oceny eksperckiej (wg klasyfikacji obowiązującej od 1 stycznia 2022 r.):
    - umiarkowany stan ekologiczny,
    - stan chemiczny poniżej dobrego,
    - **stan (ogólny): zły stan wód.**

  Rodzaj presji determinującej stan wód w obrębie JCWP:
    - główne źródło presji troficznych: nawożenie i depozycja oraz odpływ miejski (wody opadowe) oraz źródła bytowe i komunalne (punktowe i rozproszone)
    - główne źródło presji hydromorfologicznych: prostowanie koryta - rzeki główne i rzeki pozostałe, budowle regulacyjne (opaski brzegowe, ostrogi, tamy podłużne) - rzeki główne, górnictwo - rzeki główne i rzeki pozostałe;
    - główne źródło presji chemicznych rozproszone - rozwój obszarów zurbanizowanych: transport, turystyka, odpływ miejski; nieznane (substancje zakazane).

  Ocena ryzyka nieosiągnięcia celu środowiskowego – zagrożona.

  JCWP nieprzeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi.

  JCWP nieprzeznaczona do celów rekreacyjnych, w tym kąpieliskowych.

  Obszary przeznaczone do ochrony siedlisk lub gatunków, dla których utrzymanie lub poprawa stanu jest ważnym czynnikiem w ich ochronie: rezerwat przyrody Babczyna Dolina, obszar Natura 2000 Stawy w Brzeszczach.

  Cel środowiskowy:
    - dobry stan ekologiczny; zapewnienie drożności cieku dla migracji ichtiofauny o ile jest monitorowany wskaźnik diadromiczny D;
    - dobry stan chemiczny;
    - klasa elementów biologicznych: II.

Zlewnię jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu przedstawia rysunek poniżej.

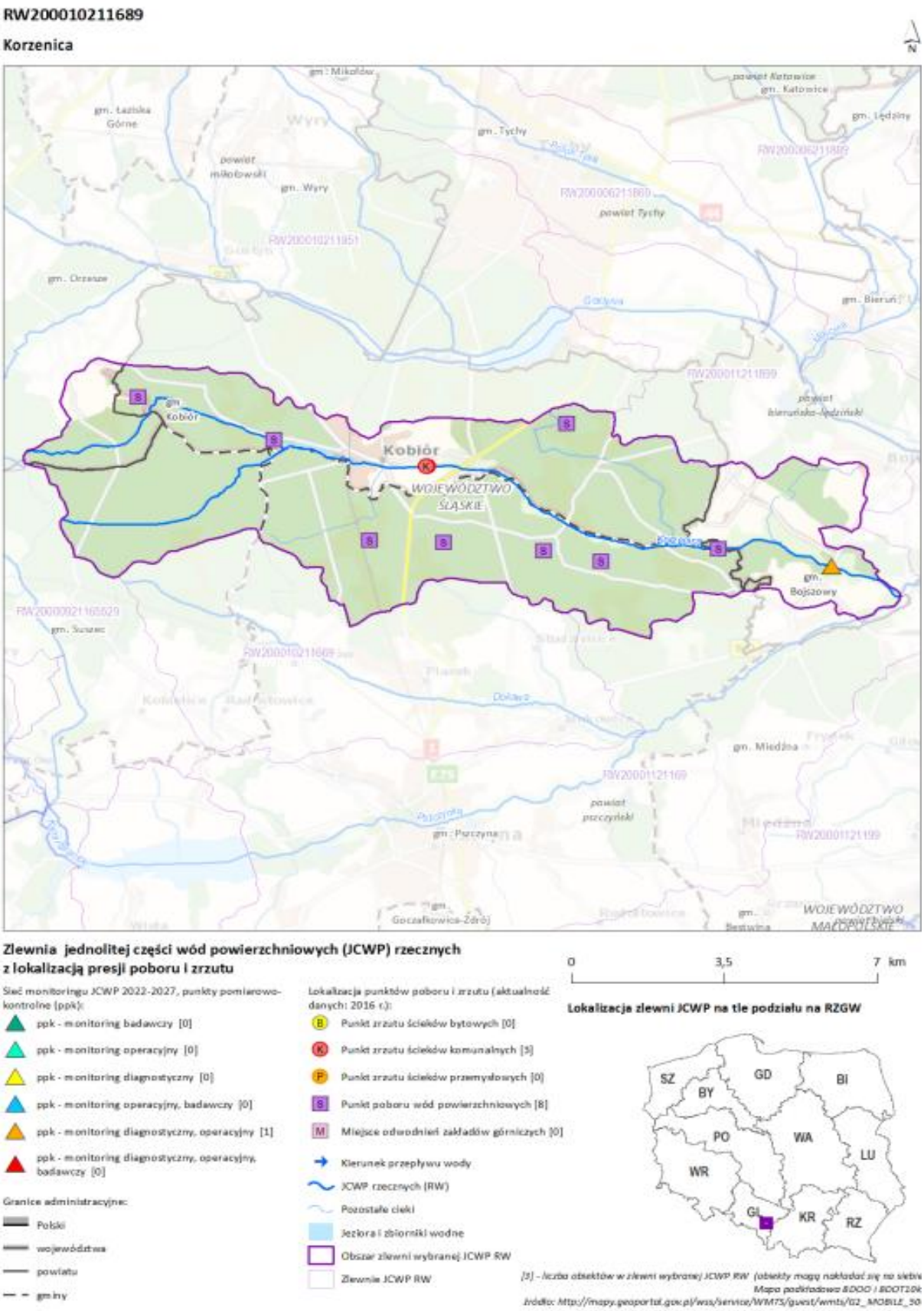

Rysunek 18 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf?code= RW200010211689

W poniższej tabeli przedstawiono ocenę jednolitych części wód powierzchniowych rzecznych znajdujących się na terenie Gminy Kobiór.

Tabela 28 Ocena JCWP powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Kobiór na podstawie danych z lat 2019-2024

Kod JCWP	Nazwa JCWP	Rok najnowszych badań	Klasa elementów biologicznych	Klasyfikacja stanu / potencjału ekologicznego		Klasyfikacja stanu chemicznego	Ocena stanu JCWP
				Klasa	stan/ potencjał ekologiczny		
RW 200011211899	Gostynia od Starej Gostyni do ujścia	2024	5	5	zły potencjał ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód
RW 200010211851	Gostynia od źródeł do Starej Gostyni wraz ze Starą Gostynią	2024	4	4	słaby potencjał ekologiczny	stan chemiczny dobry	zły stan wód
RW 200010211689	Korzenica	2024	5	5	zły stan ekologiczny	stan chemiczny poniżej dobrego	zły stan wód

Źródło:opracowanie własne na podstawie https://wody.gios.gov.pl/ Klasyfikacja_ocena_2019-2024_RW

5.5.2. Wody podziemne

Wody podziemne ze względu na duże zasoby oraz wysoką jakość są bardzo ważnym źródłem zaopatrzenia w wodę do picia. Duże znaczenie gospodarcze oraz występujące powszechnie zagrożenie wód podziemnych, a także brak możliwości ich szybkiego odnawiania, wymusza stałą kontrolę jakości poprzez prowadzenie systemu monitoringu wód podziemnych. Monitoring Jakości Zwykłych Wód Podziemnych (MJZWP) jest elementem Państwowego Monitoringu Środowiska i funkcjonuje jako system krajowy, regionalny i lokalny. Obejmuje badania parametrów fizyczno-chemicznych wód w celu określenia klasy ich jakości. Krajowa sieć MJZWP funkcjonuje od 1991 roku i aktualnie składa się z blisko 700 punktów badawczych rozmieszczonych na terenie całego kraju. Jej zadaniem jest stała kontrola jakości wód podziemnych we wszystkich poziomach użytkowania, poza oddziaływaniem lokalnych źródeł zanieczyszczeń. Celem badań w sieci krajowej jest śledzenie zmian chemizmu wód podziemnych i sygnalizacja zagrożeń w skali kraju. Pobór prób oraz badania laboratoryjne wody wykonywane są według jednolitych metod przez Państwowy Instytut Geologiczny.

Państwowa Służba Hydrogeologiczna odpowiada za wydzielenie oraz opracowuje charakterystyki geologiczne i hydrogeologiczne jednolitych części wód podziemnych (JCWPd). Analizuje presje i oddziaływania na wody podziemne – w zakresie chemicznym i ilościowym.

W Polsce dokonano podziału wód podziemnych na Jednolite Części Wód Podziemnych – JCWPd. Obecnie, w latach 2022-2027 obowiązuje podział na 174 JCWPd.

Kolejnym etapem była identyfikacja potencjalnych presji na wody podziemne oraz odniesienie zgromadzonych informacji do wyników monitoringu wód podziemnych w JCWPd, które traktowano jako wskaźnik efektu oddziaływania presji na stan wód podziemnych. Efektem końcowym analizy było zakwalifikowanie **42 jednolitych części wód podziemnych jako zagrożonych nieosiągnięciem celów środowiskowych**. W odniesieniu do wyników z poprzedniego cyklu planistycznego (2016-2021) ocena ryzyka została podtrzymana w przypadku 25 jednolitych części wód podziemnych.

Wyniki oceny ryzyka dla poszczególnych JCWPd przedstawia poniższy rysunek:

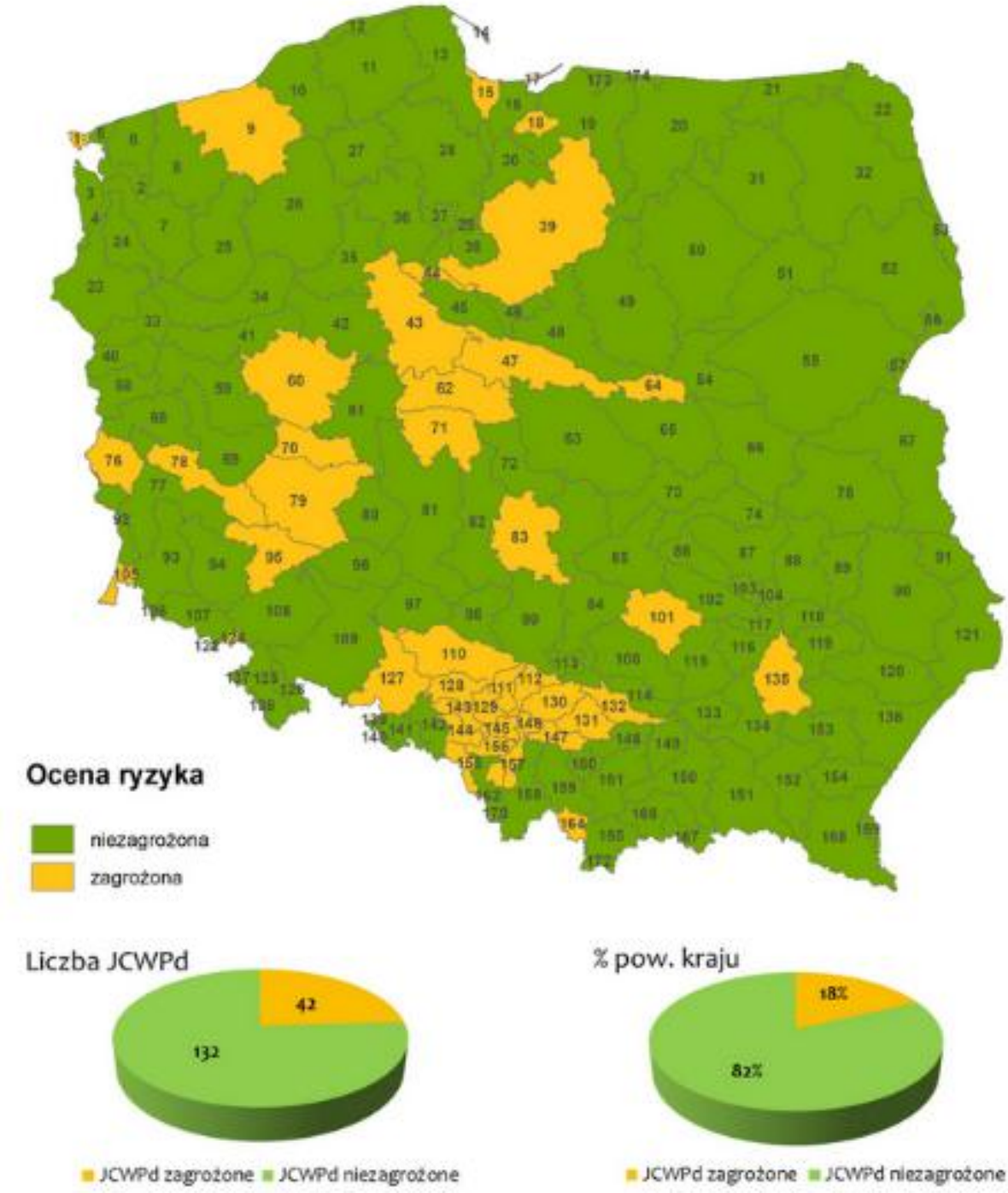

Rysunek 19 Wyniki oceny ryzyka dla poszczególnych JCWPd
Źródło: https://www.pgi.gov.pl/psh/zadania-psh/8913-zadania-psh-jcwpd.html

Na terenie Gminy Kobiór występują 2 obszary Jednolitych Części Wód Podziemnych:

- JCWPd 156 kod GW2000156:
  - JCWPd 156 jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
  - zidentyfikowane presje znaczące oddziaływań dla JCWPd 156:

1) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną,
2) pobór punktowy z ujęć wód podziemnych oraz odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW);

– w obrębie JCWPd 156 wyodrębniono:
  - Główne/Lokalne Zbiorniki Wód Podziemnych: 345 Rybnik (lokalny), 346 Pszczyna (główny);
  - Kompleksy wodonośne:
    Kompleks nr 1: czwartorzęd - porowy;
    Kompleks nr 2: neogen – porowo - szczelinowy.

➢ JCWPd 145 kod GW2000145:
– JCWPd 145 jest przeznaczona do poboru wody na potrzeby zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi;
– zidentyfikowane presje znaczące oddziaływań dla JCWPd 145:
1) pobór na potrzeby odwodnienia wyrobisk górniczych (rejon GZW);
2) presja obszarowa rozproszona związana z rolnictwem i gospodarką komunalną.
– w obrębie JCWPd 145 wyodrębniono:
  - Główny Zbiornik Wód Podziemnych: 452 Zbiornik Chrzanów;
  - Kompleksy wodonośne:
    Kompleks nr 1: czwartorzęd - porowy; czwartorzęd-neogen - nieznany;
    Kompleks nr 2: karbon – nieznany; trias - szczelinowo-krasowy.

Usytuowanie JCWPD 156 i 145 na mapie przedstawia rysunek poniżej.

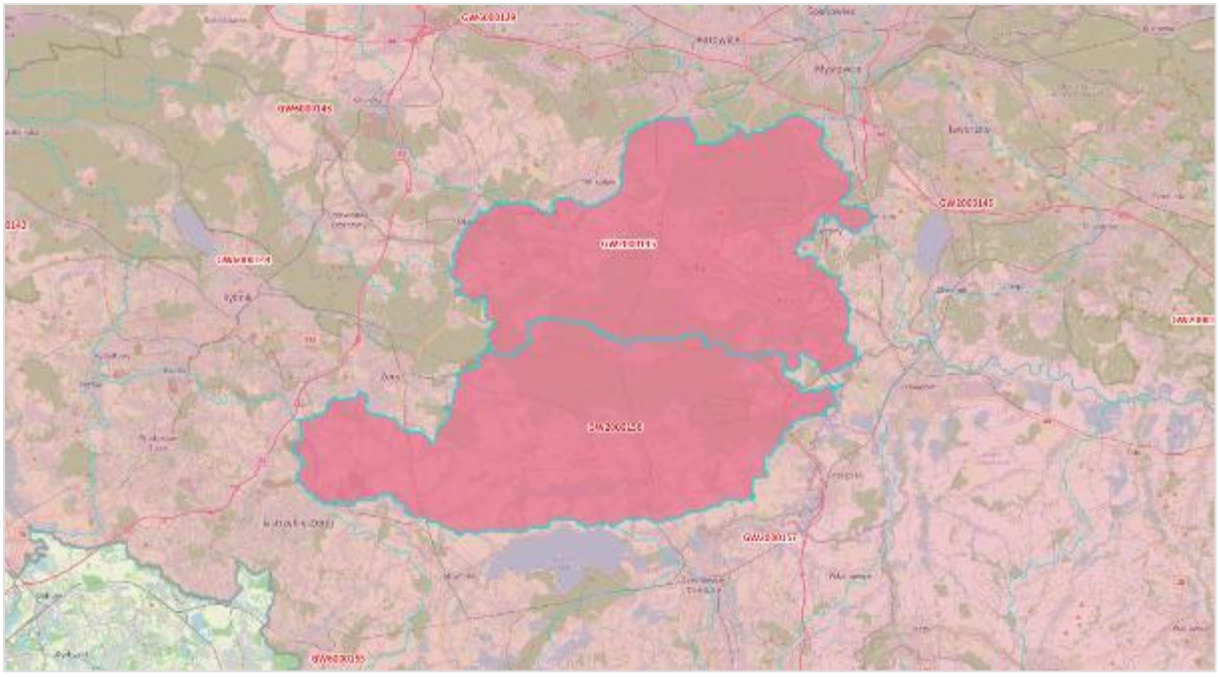

Rysunek 20 Lokalizacja JCWPD 145 i 156 na mapie

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/mapa

Tabela 29 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla JCWPd w obrębie Gminy Kobiór

Kod JCWP	Monitorowanie obszaru	Ocena stanu (2019)		Pobór z ujęć stan na rok 2018 tys. m^3/ rok	Ocena ryzyka nieosiągnięcia celów środowiskowych	Cele środowiskowe dla JCWP	Postęp w osiąganiu celów środowiskowych
		Stan ilościowy	Stan chemiczny				
GW2000156	tak	dobry	dobry	2451,78	zagrożona ilościowo i chemicznie	– dobry stan chemiczny – dobry stan ilościowy	W latach 2012 - 2019: stan ilościowy dobry, stan chemiczny - dobry
GW2000145	tak	dobry	słaby	5476,34	zagrożona ilościowo i chemicznie	– dobry stan chemiczny z wyłączeniem przekroczeń wartości progowej dobrego stanu w przypadku wskaźników: Fe, Mn, dobry stan ilościowy	2012 r.: stan ilościowy słaby stan chemiczny dobry; 2016 r.: stan ilościowy słaby, stan chemiczny słaby; 2019 r.: stan ilościowy dobry; stan chemiczny słaby

Źródło: http://karty.apgw.gov.pl:4200/api/v1/jcw/pdf;

Szczególne znaczenie GZWP wynika przede wszystkim z ich obecnego oraz perspektywicznego zaopatrzenia w wodę do picia w stanie surowym lub po jej ewentualnym prostym uzdatnieniu przy pomocy stosowanych obecnie i uzasadnionych ekonomicznie technologii. Stąd ważna jest jakość zasobów wodnych i przeciwdziałanie zagrożeniom. Wody

podziemne narażone są przede wszystkim na zagrożenia związane z działalnością człowieka, a największy wpływ na ich zanieczyszczenie mają ścieki komunalne i przemysłowe oraz składowiska odpadów komunalnych. W obrębie analizowanego obszaru, na którym znajdują się GZWP dominują obszary leśne, ale występują również tereny rolnicze, w związku z tym zagrożenie dla wód podziemnych wynika również ze stosowania środków ochrony roślin oraz nawozów mineralnych.

Obszar Gminy Kobiór położony jest w poza granicami Głównych Zbiorników Wód Podziemnych.

Na terenie Gminy Kobiór istnieją ujęcia głębinowe wody. Usytuowanie ich na mapie przestawia rysunek poniżej.

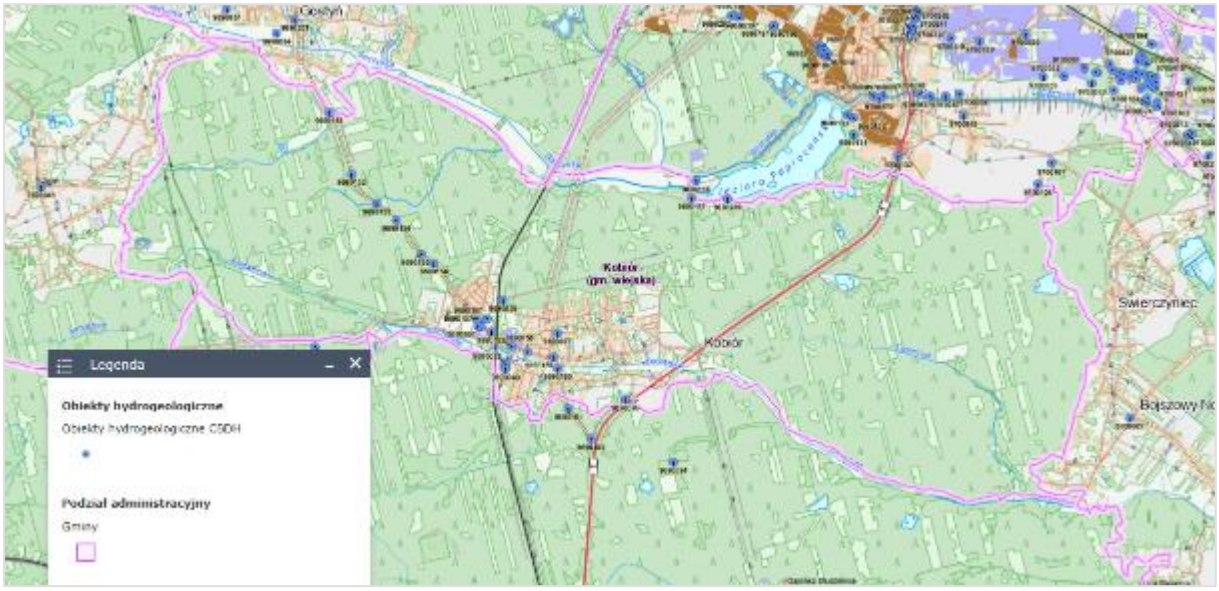

Rysunek 21 Lokalizacja obiektów hydrogeologicznych w obrębie Gminy Kobiór
Źródło: https://geologia.pgi.gov.pl/

5.5.3. Bezpieczeństwo powodziowe

Zgodnie z ustawą Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (tj. Dz. U. z 2023 r. poz. 1478) przez obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi – rozumie się obszary, na których istnieje znaczące ryzyko powodzi lub jest prawdopodobne wystąpienie znaczącego ryzyka powodzi. Obszary szczególnego zagrożenia powodzią to:

a) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%,
b) obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%,
c) obszary między linią brzegu a wałem przeciwpowodziowym lub naturalnym wysokim brzegiem, w który wbudowano wał przeciwpowodziowy, a także wyspy i przymuliska stanowiące działki ewidencyjne,
d) pas techniczny.

W celu zapewnienia ochrony ludności i mienia przed powodzią:

a) obszary szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w planie zagospodarowania przestrzennego województwa, strategii rozwoju województwa, strategii rozwoju gminy, strategii rozwoju ponadlokalnego, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, gminnym programie rewitalizacji, decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz w decyzji o warunkach zabudowy;
b) poziom zagrożenia powodziowego wynikający z wyznaczenia obszarów szczególnego zagrożenia powodzią uwzględnia się w decyzjach o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzjach o warunkach zabudowy, dotyczących nieruchomości w całości lub w części położonych na tych obszarach.

Dla obszarów dorzeczy przygotowuje się, na podstawie dostępnych lub łatwych do uzyskania informacji obejmujących także wpływ zmian klimatu na występowanie powodzi, wstępną ocenę ryzyka powodziowego. Dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego sporządza się mapy zagrożenia powodziowego.

ISOK – „Informatyczny System Osłony Kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami" – to projekt mający na celu utworzenie systemu poprawiającego osłonę gospodarki, środowiska i społeczeństwa przed nadzwyczajnymi zagrożeniami, w szczególności przed powodzią. W ramach projektu określono obszary, gdzie występuje zagrożenie dla życia i mienia, co docelowo ma prowadzić do ograniczania ekspansji gospodarczej na tych obszarach.

Mapy zagrożenia powodziowego (MZP) i mapy ryzyka powodziowego (MRP), w ramach projektu ISOK, zostały wykonane przez IMGW-PIB dla obszarów narażonych na niebezpieczeństwo powodzi, wskazanych we wstępnej ocenie ryzyka powodziowego (WORP). MZP i MRP wykonano w formie cyfrowej. Mapy zagrożenia powodziowego i mapy ryzyka powodziowego są udostępnione w środowisku systemu ISOK.

Na obszarze Gminy Kobiór nie występują obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Dla obszaru gminy nie została wykonana wstępna ocena ryzyka powodziowego WORP oraz mapy zagrożenia powodziowego w ramach projektu ISKOK.

Wzdłuż rzeki Korzenic przy południowo-wschodniej granicy znajdują się obszary zagrożone powodzią od wód gruntowych (podtopieniami).

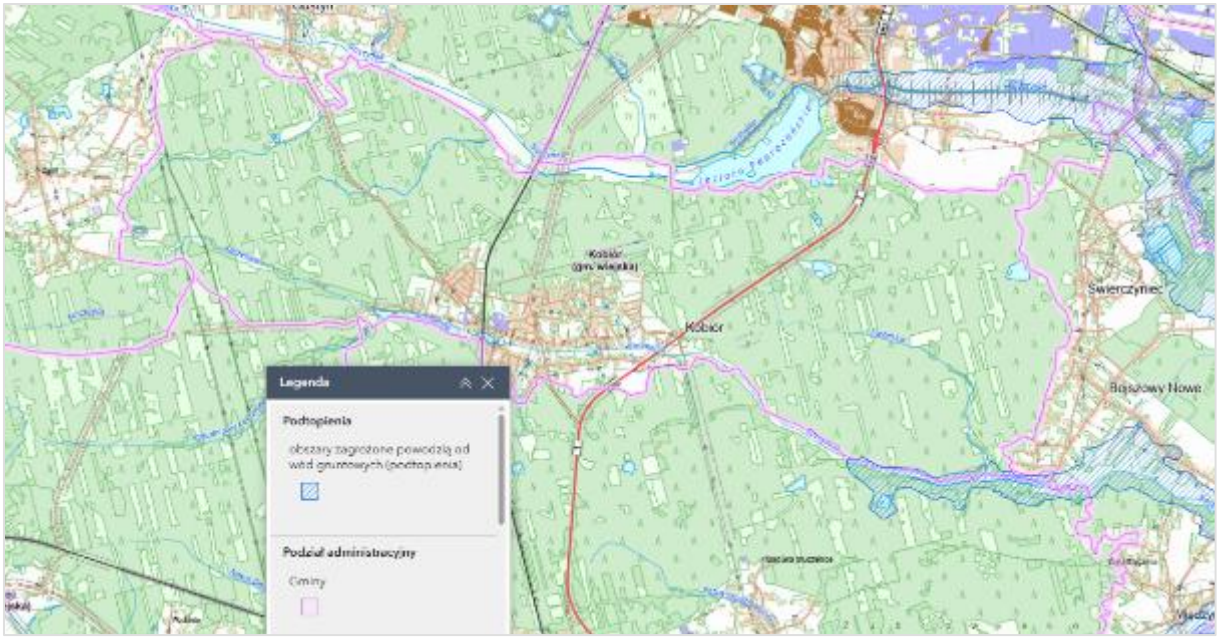

Rysunek 22 Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Kobiór
Źródło: https://geologia.pgi.gov.pl/

5.5.4. Zagrożenia suszą

Głównym dokumentem strategicznym poruszającym temat zagrożenia zjawiskiem suszy, jak również jemu przeciwdziałanie jest Plan przeciwdziałania skutkom suszy przyjęty Rozporządzeniem Ministra infrastruktury z dnia 15 lipca 2021 r. (Dz. U. 2021, poz. 1615).

W PPSS zawarto „katalog działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy".

Do celów szczegółowych PPSS należą:

1) skuteczne zarządzanie zasobami wodnymi dla zwiększenia dyspozycyjnych zasobów wodnych na obszarach dorzeczy,
2) zwiększanie retencji na obszarach dorzeczy,
3) edukacja i zarządzanie ryzykiem suszy,
4) formalizacja i zaplanowanie finansowania działań służących przeciwdziałaniu skutkom suszy.

Na zarządzanie ryzykiem suszy przełożenie mają wyniki zagrożenia występowania trzech z czterech typów suszy: rolniczej, hydrologicznej i hydrogeologicznej. W kontekście przeciwdziałania skutkom suszy niemożliwe jest usunięcie czy zminimalizowanie zagrożenia suszy atmosferycznej.

Zgodnie z mapą łącznego zagrożenia suszą (suma klas zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną) województwo śląskie praktycznie w całości jest umiarkowanie i silnie zagrożone tym zjawiskiem.

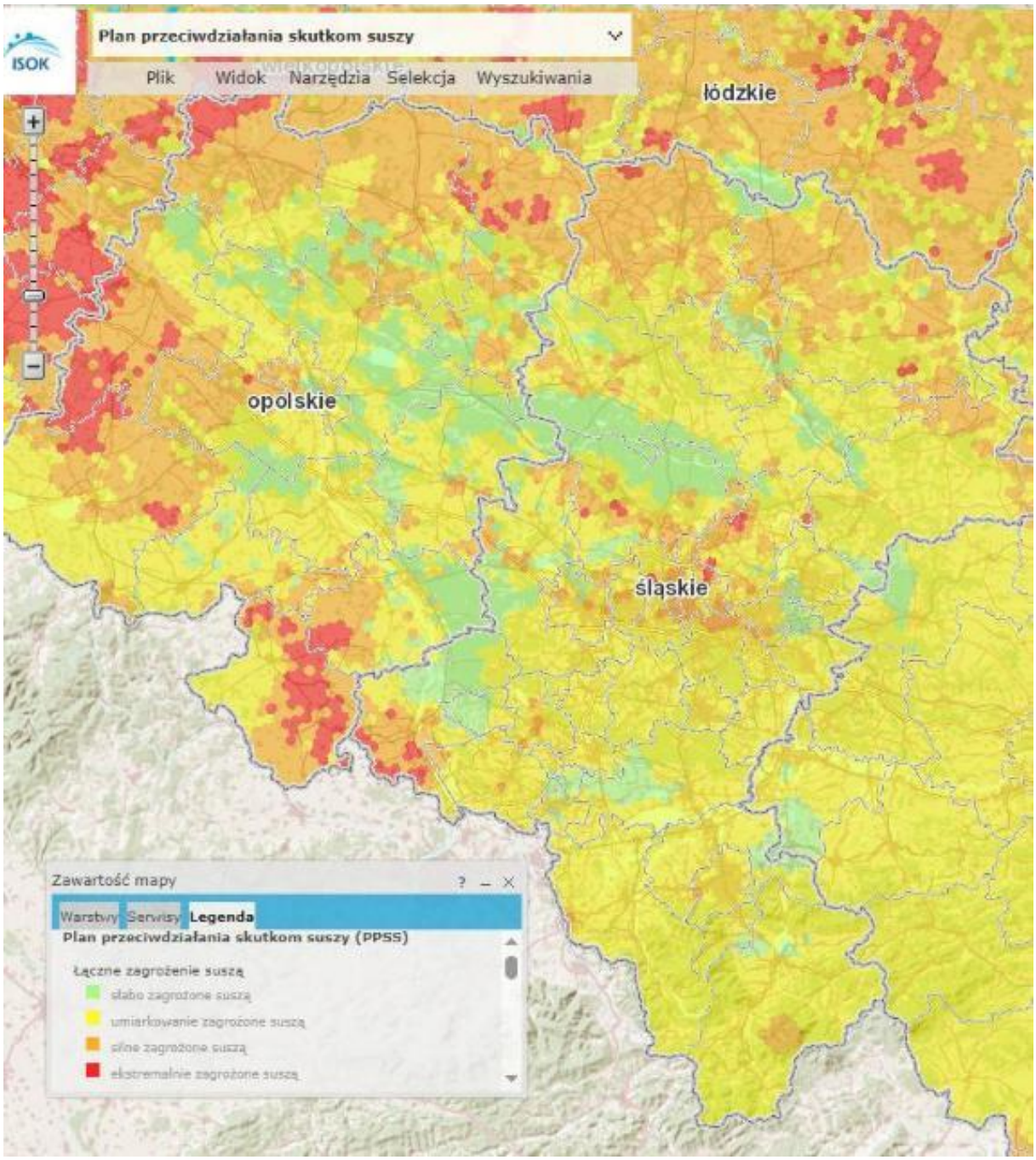

Rysunek 23 Mapa łącznego zagrożenia suszą - województwo śląskie

Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/

Obszary łącznego zagrożenia suszą na terenie Gminy Kobiór przedstawia poniższy rysunek.

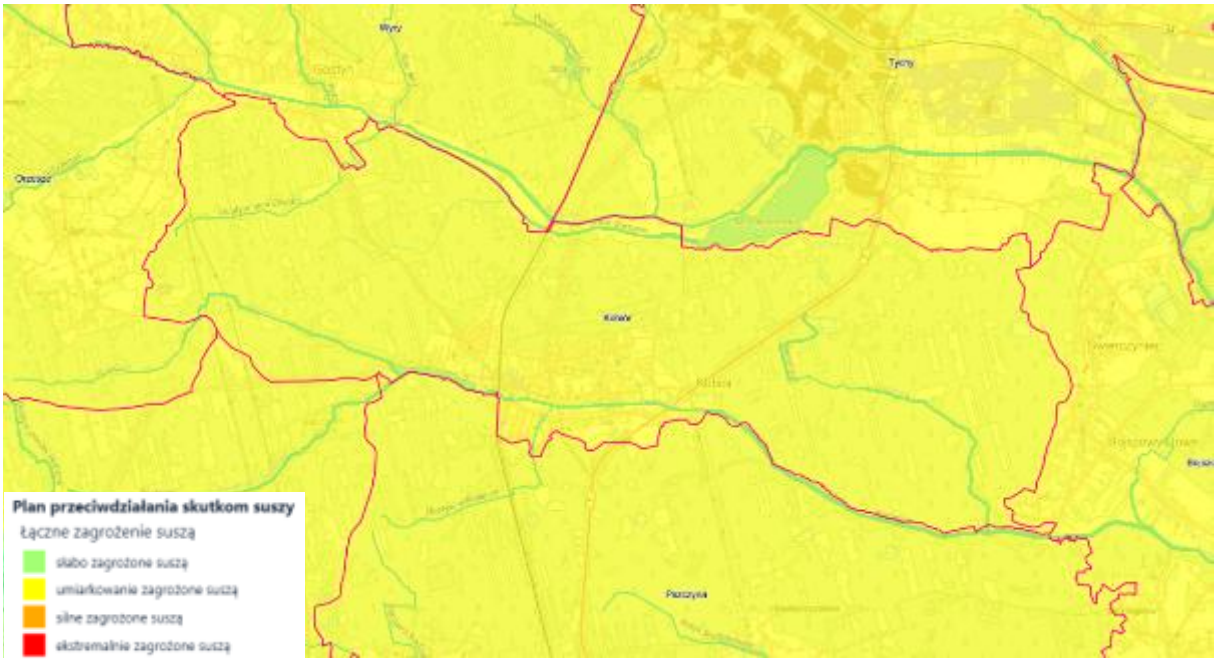

Rysunek 24 Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie Gminy Kobiór
Źródło: https://wody.isok.gov.pl/imap_kzgw/?gpmap=gpPDF

Analizując mapy łącznego zagrożenia suszą rolniczą, hydrologiczną i hydrogeologiczną dla Gminy Kobiór, można stwierdzić, że cały obszar Gminy jest umiarkowanie zagrożony suszą.

5.5.5. Zagrożenie zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych

Głównymi zagrożeniami mogącym wpływać na stan jakości wód podziemnych oraz powierzchniowych znajdujących się na obszarze Gminy Kobiór mogą być:

- intensywna produkcja rolna oraz szerokie stosowanie nawozów,
- rolnicze wykorzystanie gnojowicy,
- eutrofizacja wód wywołana zanieczyszczeniami pochodzącymi ze źródeł komunalnych i rolniczych,
- odprowadzanie ścieków komunalnych do przydomowych zbiorników bezodpływowych (o złym stanie technicznym) z przeznaczeniem do wywożenia,
- odprowadzanie bezpośrednio do gruntu wód opadowych i roztopowych,
- niewłaściwe przechowywanie i składowanie stałych odpadów komunalnych, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin oraz gnojowicy.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi

Zjawiska ekstremalne związane z gospodarowaniem wodami, a więc występowanie powodzi, podtopień oraz suszy powodowane są zmianami klimatu. W celu zapobiegania dalszym zmianom klimatu istotne jest prowadzenie działań związanych z ochroną wód. Do działań tych zaliczyć można:

1. Ochrona wód powierzchniowych poprzez:
   - Regularne konserwowanie i utrzymywanie rowów melioracyjnych i stawów na terenie Gminy, aby zapobiegać zalewaniu i zatapianiu terenu;
   - Wykonywanie prac konserwacyjnych na rzekach w obrębie Gminy (zadanie RZGW);
   - Budowa zbiorników retencyjnych, aby przechwytywać i retencjonować nadmiar wód;
   - Ograniczenie rozwoju zabudowy na terenach na których występują podtopienia i zapewnienie działań minimalizujących straty wśród istniejącej zabudowy. Preferowanie zagospodarowania rolniczego w formie użytków zielonych na terenach podtopień.
2. Ochrona wód podziemnych poprzez:
   - Stałą kontrolę jakości wód podziemnych poprzez prowadzenie systemu monitoringu (zadanie PIG-PIB i GIOŚ oraz Wód Polskich jako organu nadzorującego);
   - Zmniejszenie presji na wody podziemne, w szczególności poprzez ograniczenie poboru punktowego z ujęć, presji obszarowej rozproszonej związanej z rolnictwem (poprzez kontrolę i edukację rolników w zakresie stosowania pestycydów) i gospodarką komunalną (poprzez kontrolę pracy oczyszczalni ścieków);
   - Przeciwdziałanie zagrożeniom związanym z działalnością człowieka, w tym ściekami komunalnymi i przemysłowymi, składowiskami odpadów komunalnych, stosowaniem środków ochrony roślin i nawozów mineralnych.
3. Przeciwdziałanie podtopieniom, poprzez:
   - Uwzględnianie obszarów na których występują podtopienia w planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach inwestycyjnych;
   - Właściwe utrzymanie rowów melioracyjnych;
   - Rozwijanie sieci zbiorników wodnych, które są w stanie przejąć wodę podczas powodzi i zapewnić jej dostatek w okresach suszy.
4. Przeciwdziałanie suszy, poprzez:

- Realizację retencjonowania wody poprzez budowę obiektów inżynieryjnych i zbiorników;
- Wykorzystanie istniejących warunków hydrologicznych, gruntowo-wodnych, szaty roślinnej, tzw. retencji naturalnej (retencja leśna, glebowo-gruntowa, koryt i dolin rzecznych, naturalnych zbiorników wodnych).

5. Ograniczenia zanieczyszczeń, w tym:
   - Ograniczenie intensywnej produkcji rolnej i szerokiego stosowania nawozów;
   - Kontrola rolniczego wykorzystania gnojowicy (zadanie WIOŚ/GIOŚ, ARiMR, Samorządu Gminnego – np. na zgłoszenie o zanieczyszczeniu środowiska);
   - Zapobieganie eutrofizacji wód wywołanej zanieczyszczeniami komunalnymi i rolniczymi (zadanie WIOŚ/GIOŚ, ARiMR, Wód Polskich, Samorządów Gminnych);
   - Kontrole stanu technicznego przydomowych zbiorników bezodpływowych;
   - Ograniczenie odprowadzania bezpośrednio do gruntu wód opadowych i roztopowych;
   - Właściwe przechowywanie i składowanie stałych odpadów komunalnych, nawozów sztucznych, środków ochrony roślin oraz gnojowicy.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 30 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Duża ilość dostępnych zasobów wodnych. – Dobry stan jakościowy wód podziemnych. – Zrealizowane inwestycje w budowę zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków, które poprawią jakość wód powierzchniowych i podziemnych.	– Zanieczyszczenie cieków wodnych. – Brak kanalizacji sanitarnej na obszarze całej Gminy. – Występowanie terenów zagrożonych podtopieniamii. – Napływ zanieczyszczeń z innych rejonów.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 31 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Rozwój systemu monitoringu jakości wód płynących. – Kontrola sprawności działania sieci kanalizacyjnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków i szczelności zbiorników bezodpływowych. – Edukacja ekologiczna społeczeństwa w zakresie właściwego gospodarowania wodami.	– Zanieczyszczenie chemiczne wód podziemnych i powierzchniowych.

Źródło: Opracowanie własne.

5.6. Zasoby geologiczne i kopaliny

5.6.1. Budowa geologiczna

Według regionalizacji geologicznej obszar gminy Kobiór położony jest w obrębie zapadliska przedkarpackiego. W budowie geologicznej terenu wyróżnia się utwory karbonu, trzeciorzędu (miocenu) oraz czwartorzędu. Utwory karbońskie są najstarszymi utworami występującymi na tym terenie. Reprezentowane są one przez piaskowce, łupki i iłowce z pokładami węgla kamiennego warstw orzeskich i załęskich.

Skały karbonu przykryte są utworami trzeciorzędowymi, które wykształcone są w postaci iłów piaszczystych i marglistych, piasków, żwirów i łupków ilastych z gipsem i anhydrytem oraz soli kamiennych warstw skawińskich, wielickich i grabowieckich miocenu (badenu).

Utwory te występują na całej powierzchni omawianego obszaru, lecz nigdzie spod osadów trzeciorzędowych nie odsłaniają się utwory karbońskie, czy inne warstwy przedkenozoiczne. Skały trzeciorzędu na całym obszarze są przykryte pokrywą osadów czwartorzędowych, nigdzie też nie odsłaniają się bezpośrednio na powierzchni.

Najstarszymi utworami czwartorzędowymi na tym terenie są gliny zwałowe zlodowacenia południowopolskiego. Odsłaniają się one jedynie w zachodniej części gminy Kobiór. Wyżej w profilu litostratygraficznym leżą iły i mułki zastoiskowe zlodowacenia środkowopolskiego, występujące w centralnej i zachodniej części gminy w postaci płatów. Osady czwartorzędowe na terenie gminy Kobiór reprezentowane są również przez piaski i żwiry wodnolodowcowe z mułkami i iłami zastoiskowymi zlodowacenia środkowopolskiego, występujące na przeważającym obszarze gminy, a także przez piaski i żwiry rzeczne tarasów nadzalewowych zlodowacenia północnopolskiego, zlokalizowane w północnych i południowych krańcach gminy, w obrębie dolin rzecznych.

Z kolei najmłodszymi utworami na omawianym obszarze są piaski eoliczne odsłaniające się w postaci niewielkich płatów w centralnej i północnej części gminy, a także holoceńskie piaski i żwiry terenów nadzalewowych oraz namuły i namuły torfiaste, występujące w dolinach rzek Gostynka i Korzeniec oraz w dolinach ich dopływów.[25]

5.6.2. Złoża kopalin

Złoża kopalin to naturalne nagromadzenia minerałów, skał oraz innych substancji, których wydobywanie może przynieść korzyść gospodarczą. Są one rozmieszczone nierównomiernie w skorupie ziemskiej, a ich występowanie i możliwość wykorzystania zależą między innymi od

[25] Źródło: Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kobiór. III Edycja

takich czynników jak głębokość położenia względem powierzchni terenu, sposób jego zagospodarowania, czy też forma w jakiej występują.

Zasady poszukiwania czy dokumentowania złóż kopalin oraz wydobywania kopalin regulowane są przepisami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku Prawo geologiczne i górnicze (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1290 z późn. zm.).

Przedsiębiorca posiadający koncesję na wydobycie złoża kopaliny jest zobowiązany zastosować środki niezbędne zarówno do ochrony złoża jak i do ochrony wód i powierzchni ziemi. Po zakończonej eksploatacji zobowiązany jest prowadzić rekultywację oraz przywracać do właściwego stanu elementy przyrodnicze.

W przypadku złóż nieeksploatowanych, które zostały udokumentowane złoże zabezpiecza się, jako zaplecze surowcowe. Państwowa Służba geologiczna w ramach swych ustawowych obowiązków opracowuje corocznie (wg stanu na rok poprzedni) zestawienie zasobów udokumentowanych złóż kopalin występujących na terenie Polski. Dane przestrzenne prezentowane w serwisie Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS.

Zgodnie z serwisem Gospodarki i Ochrony Bogactw Mineralnych Polski MIDAS na terenie Gminy Kobiór znajdują się udokumentowane złoża węgli kamiennych.[26]

Dane dotyczące udokumentowanych złóż i ich charakterystykę zawiera poniższe zestawienie.

[26] Źródło: https://midas-app.pgi.gov.pl/

Tabela 32 Złoża na terenie Gminy Kobiór

Lp.	Nr (MIDAS)	Nazwa złoża	Kopalina	Opis położenia	Stan zagospodarowania złoża	Zasoby geologiczne [tys. t]/	Wydobycie tys. t
1	WK 301	Ćwiklice-Międzyrz.-Bieruń	węgle kamienne	na terenie gmin: Bojszowy, Kobiór, Miedźna, Pszczyna	[M] złoże skreślone z bilansu zasobów	-	-
2	WK 373	Kobiór-Pszczyna	węgle kamienne	Kobiór, Pszczyna, Goczałkowice - Zdrój, Tychy, Suszec	[P] złoże rozpoznane wstępnie	3 063 506	-
3	WK 7389	Studzienice	węgle kamienne	Tychy	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	327 106	-
4	WK 17700	Studzienice 1	węgle kamienne	na terenie gmin: Bojszowy, Kobiór, Miedźna, Pszczyna	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	1 335 563	-
5	WK 391	Za Rowem Bełckim	węgle kamienne	Łaziska Górne, Wyry, Orzesze, Kobiór, Gostyń	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	721 338	-
6	WK 314	Żory-Suszec	węgle kamienne	na terenie gmin: Czerwionka-Leszczyny, Kobiór, M. Żory, Orzesze, Suszec	[R] złoże rozpoznane szczegółowo	888 173	-

Źródło: https://midas-app.pgi.gov.pl/ „Bilans zasobów złóż kopalin w Polsce wg stanu na 31.12.2025 r.

Lokalizacja złóż w Gminie Kobiór przedstawiona została na rysunku poniżej.

Rysunek 25 Lokalizacja złóż na terenie Gminy Kobiór
Źródło: opracowanie własne na bazie https://geologia.pgi.gov.pl

Duże złoże węgla kamiennego „Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) obejmuje swym zasięgiem prawie cały teren gminy Kobiór. W części zachodniej i północno-zachodniej umiejscowione są dwa złoża: „Za rowem bełckim” (ID Midas 391) i „Żory-Suszec” (ID Midas 314). Z kolei w części wschodniej i północno-wschodniej zlokalizowane są złoża „Studzienice” (ID Midas 7389) i „Studzienice 1” (ID Midas 17700).

Poniżej zamieszczono opis udokumentowanych złóż węgli kamiennych w Gminie Kobiór.

„Żory-Suszec” (ID Midas 314) – powierzchnia złoża wynosi 3744,23 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Żory oraz gmin: Orzesze, Kobiór, Suszec i Czerwionka-Leszczyny. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34, węgiel kamienny typ 31+32, węgiel kamienny typ 35 oraz węgiel kamienny typ 36. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 54,6 do 331,5 m. Średnia grubość nadkładu wynosi 150 m. Średnia miąższość złoża wynosi 850 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 84 pokładów węgla. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

„Kobiór-Pszczyna” (ID Midas 373) – powierzchnia złoża wynosi 17200 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Czechowice-Dziedzice, Wyry, Goczałkowice-Zdrój, Kobiór, Pszczyna i Suszec. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Forma złoża: pokładowa. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. Średnia miąższość złoża wynosi 16,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce(pyłowvce), piaskowce i iłowce. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

„Za rowem bełckim” (ID Midas 391) – powierzchnia złoża wynosi 2770 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Orzesze, Wyry, Łaziska Górne i Kobiór. Dopływ wód do wyrobiska wynosi 24 m3/min. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, oraz węgiel kamienny typ 31+32. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 229 do 472 m. Miąższość złoża waha się w granicach od 0,6 do 2,5 m. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. W złożu występuje 17 pokładów węgla. Złoże zostało rozpoznane wstępnie.

Studzienice (ID Midas 7389) – powierzchnia złoża wynosi 2653 ha. Złoże położone jest w obrębie miasta Tychy oraz gmin: Bieruń, Bojszowy i Kobiór. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 25 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.

Studzienice 1 (ID Midas 17700) – powierzchnia złoża wynosi 3490 ha. Złoże położone jest w obrębie gmin: Bojszowy, Kobiór, Miedźna i Pszczyna. W złożu występują podtypy kopaliny: węgiel kamienny typ 33, węgiel kamienny typ 34 oraz węgiel kamienny typ 31+32. Grubość nadkładu mieści się w granicach od 2 do 495 m. W złożu występuje 38 pokładów węgla. Średnia głębokość spągu złoża wynosi 1000 m. Skały otaczające złoże to: mułowce, piaskowce i iłowce. Złoże zostało rozpoznane szczegółowo.[27]

W 2015 r. pojawiły się ze strony prywatnych inwestorów plany eksploatacji węgla kamiennego ze złoża „Studzienice” i „Studzienice 1”. Plany te spotkały się z dużym protestem mieszkańców, czego wyrazem była Uchwała Rady Gminy z 25 lutego 2016 r. Nr RG.0007.93.2016 w sprawie negatywnego stanowiska wobec planów budowy kopalni w Lasach Kobiórskich na obszarze Gminy Kobiór.

W granicach Gminy Kobiór nie występują obszary i tereny górnicze. Na terenie gminy eksploatacja nie była prowadzona w przeszłości, ani obecnie.

W niewielkiej odległości od południowo-zachodniej granicy gminy położony jest obszar i teren górniczy „Suszec IV”, od północnej granicy obszar i teren górniczy „Bieruń II”, a od południowo-wschodniej granicy obszar i teren górniczy „Wola I”.

Na obszarze gminy Kobiór nie występuje zagrożenie osiadaniem terenu w wyniku działalności górniczej.

[27] Źródło: https://midas-app.pgi.gov.pl/

5.6.3. Zjawiska osuwiskowe

System Osłony Przeciwosuwiskowej SOPO jest projektem o znaczeniu ogólnopaństwowym, który jest realizowany w kilku etapach. Jego podstawowym celem jest rozpoznanie i udokumentowanie wszystkich osuwisk oraz terenów potencjalnie zagrożonych ruchami masowymi w Polsce.

W bazie danych SOPO na terenie Gminy Kobiór nie występują tereny zagrożone ruchami masowymi oraz obszary oznaczone jako osuwiska.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami

W rejonie Gminy Kobiór występują złoża węgli kamiennych. Złoża nie są i nie były eksploatowane. Na terenie gminy nie występują obszary oznaczone jako osuwiska oraz tereny zagrożone ruchami masowymi ziemi.

Zaleca się następujące działania:

1) Działania w kierunku rozpoznawania nowych zasobów naturalnych
2) Monitorowanie potencjalnego zainteresowania inwestorów złożami.
3) W przypadku pojawienia się wniosków o eksploatację, Gmina powinna dokładnie analizować ich wpływ na środowisko, krajobraz i mieszkańców, prowadząc transparentne konsultacje społeczne.
4) Prowadzenie działalności edukacyjnej w zakresie zrównoważonego wykorzystania i eksploatacji surowców naturalnych.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi i kopalinami na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony zasobów geologicznych przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami geologicznymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Brak terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi i osuwisk. – Posiadanie dokumentacji geologicznej dla złóż eksploatowanych, rozpoznanych oraz na których zaniechano eksploatację.	– Ograniczenia w budownictwie niektórych terenów ze względu na eksploatowane, rozpoznane złoża i złoża, na których zaniechano wydobycie.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 34 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Rozwój nowych technologii poszukiwania i eksploatacji surowców mineralnych.	- Utrata wartości użytkowej terenów poeksploatacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne.

5.7. Warunki glebowe i ukształtowanie terenu

Ukształtowanie terenu

Cały obszar gminy Kobiór jest usytuowany na rozległej wodnolodowcowej Równinie Pszczyńskiej, która, pod względem rzeźby terenu jest mało urozmaicona. Przepływające równoleżnikowo przez omawiany obszar dwa cieki: Gostyńska wraz dopływami oraz Korzeniec dzielą ją na wydłużone garby o wierzchowinach obniżających się w kierunku wschodnim. Doliny rzek, wcięte w utworach plejstoceńskich, zostały w holocenie przekształcone w niecki o szerokich i płaskich dnach. Towarzyszą im niewysokie garby o łagodnych stokach ze spadkami do 5° i spłaszczonych wierzchowniach. Charakterystycznym elementem naturalnej rzeźby terenu są pola sandrowe powstałe w wyniku kumulacji erozji lodowcowej i wodnolodowcowej. Pośród równiny wodnolodowcowej wyróżnia się również równiny zastoiskowe oraz równiny erozyjne wód roztopowych.

Deniwelacja terenu wynosi około 28 m. Najwyższy punkt wznosi się na wysokość ok. 266 m n.p.m. i znajduje się w zachodniej części gminy, w pobliżu granicy z Orzeszem. Z kolei najniżej położone miejsce usytuowane jest w południowo-wschodniej części gminy, przy granicy z Międzyrzeczem (ok. 238 m n.p.m.), w dolinie Korzeńca. Na terenie gminy, ze względu na budowę geologiczną podłoża ukształtowaną przez lodowce, nie występują znaczące naturalne formy morfologiczne. Również spośród form antropogenicznych nie występują tu duże formy np. hałdy, składowiska odpadów, odkrywkowe kopalnie itp. Formami antropogenicznymi są nasypy towarzyszące linii kolejowej i drogom, a także groble stawowe, nie są one jednak zwykle zbyt znaczące dla ukształtowania terenu gminy.[28]

Przeważającymi typami krajobrazów naturalnych w obrębie Równiny Pszczyńskiej są:

- Krajobrazy równinne i faliste fluwioglacjalne, faliste i pagórkowate peryglacjalne, zalewowych den dolin.

Gleby

Wytworzenie się określonych profilów glebowych oraz ich przydatność rolnicza pozostaje w ścisłym związku z budową geologiczną i morfologią danego obszaru.

Na terenie Gminy Kobiór, ze względu na jej specyficzna strukturę, gleby o charakterze rolniczym w zdecydowanej większości grupują się na terenie Polany. Na otaczających centrum gminy lasach występują gleby o charakterze leśnym. Spośród typów gleb o charakterze rolniczym na terenie gminy zdecydowanie dominują gleby bielicowe i pseudobielicowe.

[28] Źródło: Studium Uwarunkowań I Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Kobiór. III Edycja

W dolinach cieków, a przede wszystkim w szerokiej dolinie Korzeńca, a także w dolinach Dopływu spod Chałup i Dopływu z jez. Paprocańskiego występują mady oraz w dużo mniejszych ilościach czarne ziemie. Pozostałe typy gleb pojawiają się w znikomych ilościach.

Kompleksy przydatności rolniczej

Na terenie Gminy Kobiór wyróżnić można następujące kompleksy rolniczej przydatności gleb: 5 – kompleks żytni dobry, 6 – kompleks żytni słaby, 8 – kompleks zbożowo-pastewny mocny oraz 2z – użytki zielone średnie. Pozostałe kompleksy gleb mają zdecydowanie mniejsze rozprzestrzenienie. Na północ od Korzeńca dominują gleby kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego oraz żytniego słabego, natomiast na południe od tego cieku gleby kompleksu żytniego dobrego. W dolinach cieków dominują użytki zielone średnie, jedynie w górnych częściach ich dolin występują użytki zielone słabe i bardzo słabe.

Gmina Kobiór charakteryzuje się niewielkim odsetkiem obszarów rolniczych. W 2014 roku użytki rolne zajmowały 452 ha – 9,4% powierzchni całej gminy (4 815 ha), w tym grunty orne 240 ha (źródło GUS stan na 31.12.2014 r.)

W podziale na klasy przydatności rolniczej gleb przeważają gleby średniej jakości oraz słabe i najsłabsze. Gleb klasy III jest na terenie gminy zaledwie 26,55 ha, czyli 6,34%. Gleby klasy IV zajmują łącznie ok. 254,43 ha, czyli 60,78% wszystkich gruntów rolnych na terenie gminy. Gleby słabe i najsłabsze klas V i VI zajmują ok. 137,62 ha, czyli 32,88% gruntów rolnych.

Geograficznie gleby najlepsze lokują się w północno-wschodniej części polany, w rejonie tzw. Osiedla. Gleby klas średnich występują w obrębie polany, na północ od Korzeńca, zaś gleby klas słabych i najsłabszych występują na terenach położonych na południe od Korzeńca.

Dane dotyczące Gminy Kobiór pochodzące ze Spisu Rolnego w 2020 roku wskazują, że w 2020 r. ogółem na terenie Gminy w 2020 roku funkcjonowało 37 gospodarstw rolnych, o łącznej powierzchni 166,45 ha, z czego 149,77 ha stanowiły użytki rolne. Największą grupę gospodarstw stanowiły gospodarstwa rolne o powierzchni użytków rolnych w grupie od 1 do 5 ha – ich liczba wyniosła 25.

Średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego wynosiła 4,50 ha, w tym 4,05 ha stanowiły użytki rolne ogółem.

Powierzchnia zasiewów ogółem wyniosła 93,1 ha, w tym:

- powierzchnia zasiewów, zboża razem - 77,67 ha,
- powierzchnia zasiewów; kukurydza na ziarno - 5,72 ha,
- powierzchnia zasiewów; ziemniaki - 5,18 ha.[29]

[29] Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/bdl/dane/teryt/tablica# stan na 31.12.2020 rok

Stan gruntu

W zakresie Państwowego Monitoringu Środowiska jakości gleb i ziemi jest badana w ramach programu "Monitoring chemizmu gleb ornych Polski". Celem programu jest ocena stanu zanieczyszczenia i zmian właściwości gleb w wymiarze czasowym i przestrzennym. Obowiązek prowadzenia takich badań wynika z zapisów krajowych aktów prawnych m.in. Ustawy Prawo Ochrony Środowiska (t.j. Dz.U. z 2025 r. poz. 647).

Monitoring chemizmu gleb ornych Polski jest realizowany od roku 1995. W 5-letnich odstępach czasowych pobierane są próbki glebowe z 216 stałych punktów pomiarowo-kontrolnych, zlokalizowanych na gruntach ornych charakterystycznych dla pokrywy glebowej kraju. Siódma edycja Monitoringu przypadła na rok 2025. Była ona realizowana przez Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach na zlecenie Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska

Wyniki badań prowadzonych w latach 1995-2020 pozwalają na ocenę jakości gleb i stanu ich zanieczyszczenia w 25-letniej perspektywie czasowej, w zależności od czynników antropogenicznych, takich jak regionalne zróżnicowanie produkcji rolniczej, jej intensyfikacja, oddziaływanie przemysłu, transportu i urbanizacji, oraz warunków środowiskowych, decydujących o przebiegu procesów glebowych.

Punkty pomiarowe reprezentują użytki rolnicze o różnym stopniu intensyfikacji produkcji rolnej znajdujące się w obszarach oddziaływania rolniczej i pozarolniczej działalności człowieka. Odzwierciedlają zróżnicowanie warunków glebowych kraju pod względem typów i tekstury gleb. W województwie śląskim zlokalizowano 18 punktów pomiarowych.

Lokalizację punktów monitoringowych w województwie śląskim w 2025 roku zaprezentowano na rysunku poniżej.

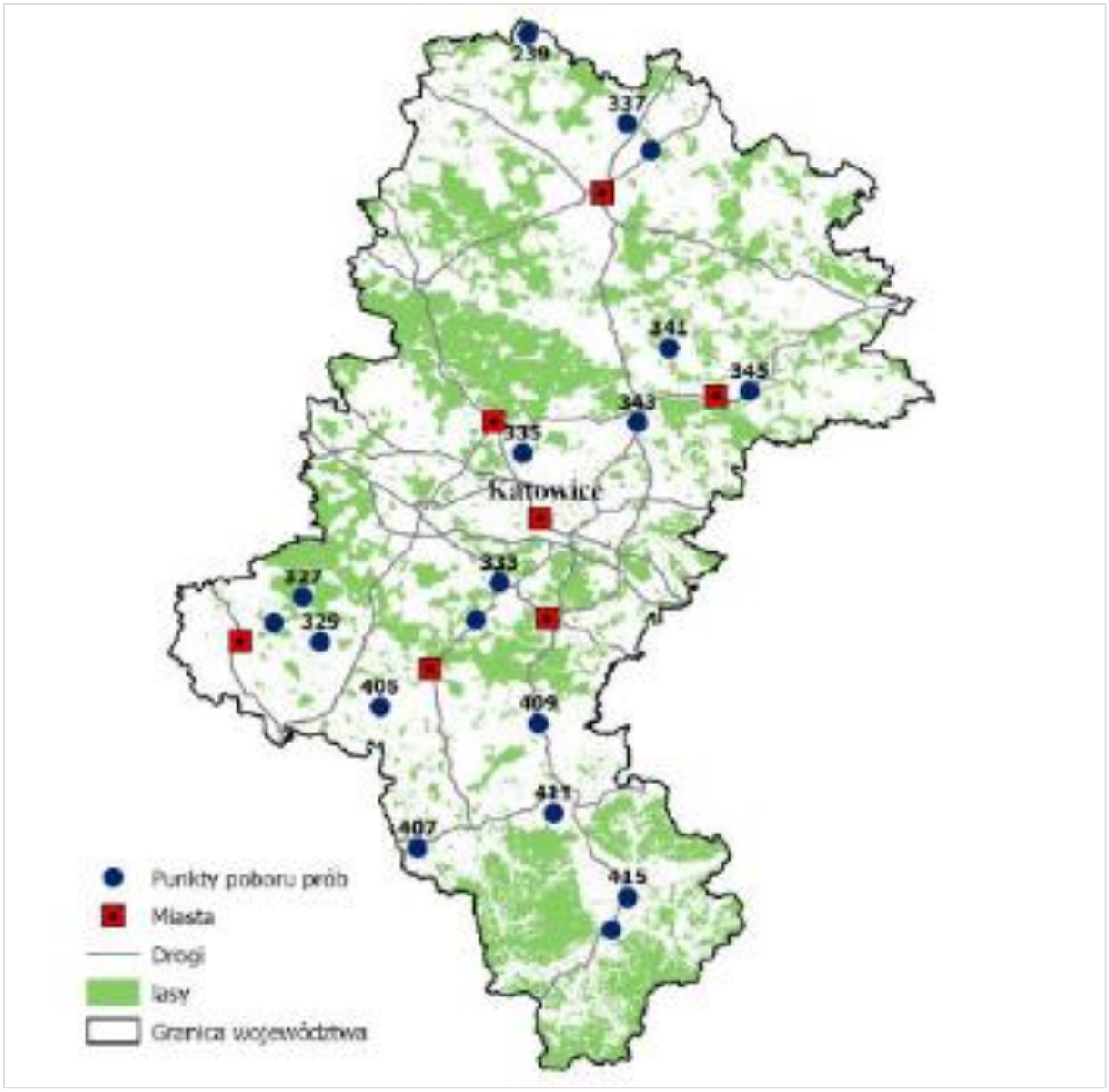

Rysunek 26 Rozmieszczenie punktów monitoringowych w województwie śląskim.
Źródło: Chemizm gleb ornych Polski w 2025 r.

Na terenie Gminy Kobiór nie zlokalizowano punktów pomiarowych jakości gleby Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska.[30]

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi.

Na terenie Gminy Kobiór występują głównie gleby o średniej przydatności rolniczej klas bonitacyjnych IV, V i VI, które wymagają dobrej pogody i kultury rolnej, aby wydać wysokie plony.

[30] *Źródło: https://www.gios.gov.pl/chemizm_gleb*

W celu utrzymania jakości gleb, proponowane są następujące zadania:

1. Wspieranie zrównoważonego rolnictwa i ochrony gleby, poprzez:
   - Organizowanie szkoleń i warsztatów dla rolników w zakresie nowoczesnych i zrównoważonych praktyk agrotechnicznych, ze szczególnym uwzględnieniem minimalizacji orki, uprawy konserwującej i płodozmianu, aby poprawić strukturę gleby, zwiększyć jej żyzność i retencję wody.
   - Propagowanie optymalnego wapnowania i nawożenia dostosowanego do potrzeb gleby i roślin, z naciskiem na ograniczenie nadmiernego stosowania nawozów mineralnych i środków ochrony roślin.
   - Zapewnienie, by miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego chroniły najlepsze grunty rolne przed przeznaczaniem na cele nierolnicze.
   - Współpraca z Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w zakresie wsparcia dla rolników oraz edukacji rolniczej.
2. Zarządzanie zasobami wodnymi w rolnictwie, poprzez:
   - Wspieranie budowy małych zbiorników retencyjnych, rowów chłonnych, grobli czy oczek wodnych na gruntach rolnych, w celu zwiększenia retencji glebowej i gruntowej;
   - Inicjowanie i wspieranie nasadzeń, zadrzewień śródpolnych, które pomagają w zatrzymywaniu wody, ograniczają erozję wietrzną i wodną oraz stanowią schronienie dla dzikiej fauny.
   - Kontynuowanie i rozszerzanie programów dotacyjnych dla rolników na rzecz zwiększania retencji wodnej na ich gruntach.
   - Edukacja rolników w zakresie racjonalnego wykorzystania wody do nawadniania, promowanie energooszczędnych i precyzyjnych systemów nawadniających (np. kropelkowych), szczególnie w uprawach warzywnych i sadowniczych.
   - Zachęcanie do stosowania technik monitorowania wilgotności gleby, aby nawadnianie było prowadzone tylko w razie rzeczywistej potrzeby.
3. Wspieranie lokalnych inicjatyw i zróżnicowanie produkcji, poprzez:
   - Wspieranie tworzenia lokalnych rynków zbytu dla produktów rolnych, co pozwoli rolnikom na lepsze ceny i zmniejszy koszty transportu.
   - Kampanie promujące produkty pochodzące z obszaru Gminy, podkreślające ich jakość i lokalny charakter.
   - Wspieranie rozwoju agroturystyki jako dodatkowego źródła dochodu dla gospodarstw rolnych, co może przyczynić się do zwiększenia świadomości na temat rolnictwa.

- Utrzymywanie ścisłej współpracy z Ośrodkami Doradztwa Rolniczego, Izbami Rolniczymi oraz innymi instytucjami wspierającymi rozwój rolnictwa, w celu zapewnienia rolnikom dostępu do aktualnej wiedzy i wsparcia.
- Regularne analizowanie danych dotyczących struktury zasiewów i produkcji rolnej w Gminie (np. dane z kolejnych Spisów Rolnych), aby identyfikować trendy i dostosowywać strategie wsparcia.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 35 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami glebowymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Dobre warunki wodne i klimatyczne. – Brak skażonych gleb.	– Brak punktu monitoringu jakości gleby na terenie Gminy. – Występowanie rzek i potoków wpływających na ryzyko występowania i podtopień.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 36 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Prowadzenie działań edukacyjnych z zakresu zasobów glebowych. – Prowadzenie projektów zalesiania ograniczających erozję i spływ powierzchniowy.	– Wzrost zaludnienia i budowa obiektów mieszkalnych na obszarach przeznaczonych pod działalność rolniczą.

Źródło: Opracowanie własne.

5.8. Gospodarka wodno-ściekowa

5.8.1. Gospodarka wodociągowa

Zgodnie z ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków (tj. Dz.U. 2024 r., poz. 757), do zadań własnych Gminy należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków.

Eksploatacją sieci wodociągowej na terenie Gminy Kobiór zajmuje się:

- Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach Spółka Akcyjna. w której gmina Kobiór posiada swoje udziały oraz przedstawiciela w radzie nadzorczej.

Usługi w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków świadczone są na podstawie:

- ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków;
- Uchwały Nr 431/45/02 Zarządu Gminy Kobiór z dnia 04.10. 2002 r.- na mocy Uchwały Zarząd Gminy udzielił Rejonowemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji w Tychach, ul. Sadowa 4, zezwolenie na prowadzenie zbiorowego zaopatrzenia w wodę na czas nieokreślony począwszy od dnia 1 lipca 2002r.
- Uchwały nr RG.0007.31.2019 Rady Gminy Kobiór z dnia 28 lutego 2019 r. w sprawie Regulaminu dostarczania wody i odprowadzania ścieków na terenie gminy Kobiór, ze zmianą wprowadzoną Uchwałą nr RG.0007.225.2021 z dnia 30 września 2021 r.

Zaopatrzenie w wodę na terenie Gminy Kobiór jest realizowane z powierzchniowego ujęcia wody na zbiorniku goczałkowickim ze stacji uzdatniania wody w Strumieniu. Woda z SUW w Strumieniu transportowana jest dwoma magistralami przesyłowymi o średnicach ø 1 300 i ø 1 600 przechodzącymi przez teren gminy Kobiór. Sama gmina zaopatrywana jest z wodociągu ciśnieniowego ø 300 relacji Paprocany – Mikołów, z pompowni Paprocany (własność Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.).

Niezależnie od zaopatrzenia w wodę z sieci część mieszkańców w dalszym ciągu korzysta z istniejących studni kopanych.

Nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi prowadzony jest:

- w ramach nadzoru sanitarnego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach;
- w ramach wewnętrznej kontroli jakości wody prowadzonej przez Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w Tychach SA.

Gmina Kobiór posiada dobrze rozwiniętą sieć wodociągową.

Wg danych GUS (stan na 31.12.2024 r.) 98,8 % mieszkańców Gminy Kobiór zaopatrywanych było ze zbiorowego systemu zaopatrzenia w wodę; długość sieci wodociągowej rozdzielczej i przesyłowej na terenie gminy wynosiła 45,5 km. Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych znajdujące się na terenie gminy stanowiły 1379 sztuk.

Ludność korzystająca z sieci to 5 034 mieszkańców gminy. Zużycie wody na jednego mieszkańca wyniosło 30,6 m^3. Szczegółowe dane na temat sieci wodociągowej w latach 2020-2024 przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 37 Dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie Gminy Kobiór

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023	2024
przedsiębiorstwa świadczące usługę (dostarczające wodę)	ob.	1	2	2	2	2
woda dostarczana do wodociągu	tys. m^3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
woda sprzedana z wodociągu ogółem	tys. m^3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
woda sprzedana z wodociągu gospodarstwom domowym	tys. m^3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
długość czynnej sieci wodociągowej (rozdzielczej i przesyłowej)	km	39,0	41,5	45,2	45,3	45,5
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 267	1 299	1 334	1 357	1 379
awarie sieci wodociągowej	szt.	62	39	49	49	40
woda dostarczona gospodarstwom domowym	tys. m^3	144,4	146,8	149,2	150,8	156,7
ludność korzystająca z sieci wodociągowej	osoba	5 004	5 020	5 63	5 041	5 034
zużycie wody w gospodarstwach domowych na wsi na 1 mieszkańca	m^3	28,8	28,9	29,1	29,6	30,6
Korzystający z instalacji w % ogółu ludności (Wymiary: Lokalizacje; Rodzaje instalacji)	%	98,7	98,7	98,8	98,8	98,8

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/jednostka#

5.8.2. Gospodarka ściekowa

Na terenie Gminy Kobiór działalność w zakresie zbiorowego odprowadzania ścieków prowadzi Kobiórski Zakład Komunalny, który zarządza oczyszczalnią ścieków oraz sieciami kanalizacyjnymi.

Na terenie gminy działa sieć kanalizacji sanitarnej składająca się z kolektorów z PCV o średnicach ø 200, ø 300 i ø 400 oraz przyłączy. Ścieki odprowadzane kanalizacją transportowane są na gminną mechaniczno – biologiczną oczyszczalnię ścieków „Wschód".

Na terenie Gminy Kobiór została utworzona aglomeracja zgodnie z Krajowym programem oczyszczania ścieków komunalnych.

Aglomeracja oznacza teren, na którym zaludnienie lub działalność gospodarcza są wystarczająco skoncentrowane, aby ścieki były zbierane i przekazywane do oczyszczalni ścieków komunalnych.

- Aglomeracja Kobiór wyznaczona została Uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego nr RG.0007.164.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wyznaczenia Aglomeracji Kobiór.

  Aglomeracja Kobiór o równoważnej liczbie mieszkańców 4 790 (RLM), obejmuje swym zasięgiem miejscowość Kobiór:

  - Oczyszczalnia ścieków „Wschód", lokalizacja oczyszczalni ścieków: Kobiór, ul. Rzeczna 5;
  - typ oczyszczalni: oczyszczalnia mechaniczno - biologiczna spełniająca standardy odprowadzanych ścieków dla aglomeracji > 2 000 RLM;
  - odbiornik ścieków oczyszczonych: rzeka Korzeniec;
  - przepustowość oczyszczalni ścieków:
    - Q = 650 m^3/d.

Oczyszczalnia ścieków „Wschód", zmodernizowana w 2011 r.,. jest mechaniczno – biologiczną oczyszczalnią ścieków komunalnych. Oczyszczanie ścieków i przeróbka osadów składa się z następujących procesów:

- w części mechanicznej: usuwane grubszych zanieczyszczeń, usuwanie skratek, usuwanie piasku w sito-piaskownikach poziomych oraz tłuszczów w flotatorach;
- w części biologicznej: biologiczne oczyszczanie ścieków w dwóch równoległych działających ciągach technologicznych ze wspólną komorą stabilizacji tlenowej (procesy prowadzone w komorach nitryfikacji obejmują: denitryfikację wstępną, utlenianie związków organicznych, nitryfikację), sedymentacja zawiesin osadu czynnego w osadnikach wtórnych oraz pompowanie ścieków oczyszczonych do odbiornika;
- w części osadowej: osad podlega tlenowej stabilizacji, sedymentacji oraz mechanicznemu odwadnianiu. Odwodniony osad poddawany jest procesowi higienizacji.

Oczyszczalnia ścieków składa się z następujących obiektów i urządzeń:

- w części mechanicznego i biologicznego oczyszczania ścieków: komora pompowni ścieków; stacja zlewcza, zbiornik retencyjny, zbiornik ścieków dowożonych, studnia rozdzielcza, sito-piaskownik, flotownik, komora napowietrzania 1, komora napowietrzania 2;

- w części osadowej: osadniki wtórne, pompownia osadu, komora tlenowej stabilizacji osadu.

Obecnie Gmina Kobiór jest dobrze skanalizowana. Według danych GUS na dzień 31.12.2024 r długość sieć kanalizacyjnej w Gminie Kobiór wynosiła 35,0 km. Liczba przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania wynosiła 1287 sztuk, w 2024 r. 87,0 % mieszkańców gminy korzystało z sieci kanalizacyjnej. Szczegółowe dane w latach 2020 – 2024 prezentuje tabela poniżej.

Tabela 38 Dane statystyczne dotyczące systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kobiór

Wyszczególnienie	Jednostka miary	2020	2021	2022	2023	2024
długość czynnej sieci kanalizacyjnej	km	35,0	35,0	35,0	35,0	35,0
przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania	szt.	1 183	1 210	1 239	1273	1287
Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną	dam3	161,0	164,0	162,0	152,0	152,0
Ścieki oczyszczane odprowadzone	dam3	244,0	253,0	243,0	260,0	257
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	szt.	4 355	4 382	4 434	4 432	4 432
Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej	%	85,9	86,2	86,5	86,9	87,0

Źródło: Bank Danych Lokalnych GUS, https://bdl.stat.gov.pl/BDL/dane/teryt/jednostka#

Nieruchomości nie posiadające możliwości podłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej są wyposażone w indywidualne oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe, z których ścieki są odbierane i transportowane przez uprawniony w tym zakresie podmiot. W Gminie Kobiór wg danych GUS na 31 grudnia 2025 r. znajdowało się 27 przydomowych oczyszczalni ścieków i 29 bezodpływowych zbiorników ścieków, ilość nieczystości ciekłych (ścieki komunalne) odebranych w ciągu roku wynosiła 1 697,0 m^3.

Na stronie internetowej Gminy znajduje się wykaz firm posiadających zezwolenia na opróżnianie zbiorników bezodpływowych i wywóz nieczystości płynnych z terenu Gminy Kobiór.

Wody opadowe i roztopowe z terenu gminy odprowadzane są do odbiorników bez podczyszczania.

Zgodnie z informacją Gminy Kobiór w latach 2021-2025 zrealizowano poniższe inwestycje w zakresie sieci wodociągowych oraz kanalizacyjnych:

2021 r.:

- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz wodociągowej w gminie Kobiór.

W zakres projektu wchodziła budowa sieci kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej o długości 766,0 mb w rejonie ul. Stobika, ul. Wróblewskiego i ul. Paproci oraz sieci wodociągowej o długości 798,5 mb w rejonie ul. Stobika, ul. Wróblewskiego i łącznika między ul. Kwiatową i ul. Wróblewskiego (obecnie ul. Wrzosowa). W wyniku realizacji projektu zostaną podłączone do kanalizacji budynki mieszkalne zamieszkałe przez 25 osób oraz do sieci wodociągowej budynki zamieszkane przez 20 osób.;

2025 r.:

- w roku 2025 wybudowano fragment sieci kanalizacyjnej o dł. 16mb (przewiert – ul. Rodzinna) oraz przejęto do użytkowania kanalizację o długości 194mb (ul. Rodzinna – Kwiatowa).(Kobiórski Zakład Komunalny).

Modernizacja sieci kanalizacji sanitarnej realizowana jest zgodnie z Uchwałą NR RG.0007.36.2024 Rady Gminy Kobiór z dnia 26 września 2024 r. w sprawie Wieloletniego Planu Rozwoju i Modernizacji Urządzeń Kanalizacyjnych w Gminie Kobiór na lata 2024-2028 (od dnia 01.01.2024 r. do dnia 31.12.2028 r.):

Inwestycje planowane do realizacji:

- Budowa fragmentów sieci kanalizacji sanitarnej na obszarze aglomeracji Kobiór wraz z dokumentacją projektową 2024-2028;
- Przygotowanie dokumentacji projektowej związanej z rozbudową, modernizacją urządzeń kanalizacyjnych 2024-2028;
- Wykup urządzeń kanalizacyjnych od inwestorów, którzy wybudowali te urządzenia z własnych środków 2024-2028.

W ramach powyższych zadań planowane są;

- Rozbudowa oczyszczalni ścieków „Wschód” - zwiększenie przepustowości oczyszczalni wraz z modernizacją linii odwadniania osadu – perspektywa do 2033r.;
  - „Modernizacja oczyszczalni ścieków „Wschód” w Kobiórze (etap I) wymiana stacji zlewnej wraz z unowocześnieniem systemu odbioru ścieków” Termin realizacji: do 15 grudnia 2028 r. Wartość projektu: 500 000,00 zł;
  - „Modernizacja oczyszczalni ścieków „Wschód” w Kobiórze (etap II) unowocześnienie systemu odbioru osadu odwodnionego ” Termin realizacji: do 15 grudnia 2029 r. Wartość projektu: 1 500 000,00 zł;
- Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej:
  - 2026 – budowa fragmentu kanalizacji przy ul. Nad Zalewem w Kobiórze o dł. 122,5mb;
  - 2027 – 2029 – budowa fragmentów kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Na Kąty, Nowej, Cichej w Kobiórze o dł. ok. 350mb.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową

Gmina Kobiór jest dobrze zwodociągowana, 98,8 % ludności korzysta z sieci wodociągowej. Skanalizowanie Gminy jest również dobre 87 % ludności korzysta z sieci kanalizacyjnej. Nieruchomości nie posiadające możliwości podłączenia do istniejącej sieci kanalizacji sanitarnej są wyposażone w indywidualne oczyszczalnie przydomowe oraz zbiorniki bezodpływowe, z których ścieki są odbierane i transportowane przez uprawniony w tym zakresie podmiot.

W Gminie Kobiór infrastruktura komunalna w obszarze gospodarki wodno-ściekowej z roku na rok ulega niewielkiej poprawie.

Konieczność utrzymania wysokiej jakości usług i zgodności z regulacjami środowiskowymi, wymagają ciągłego planowania i inwestycji. Zaleca się, aby realizować następujące zadania:

1. Gospodarka Wodociągowa:
    - Kontynuowanie rozbudowy sieci wodociągowej Należy priorytetowo traktować obszary, które nadal nie mają dostępu do sieci.
    - Promocja racjonalnego zużycia wody w gospodarstwach domowych. Prowadzenie kampanii informacyjnych na temat oszczędzania wody, a także wspieranie inicjatyw promujących instalowanie urządzeń oszczędzających wodę.
2. Gospodarka Ściekowa:
    - Dążenie do zwiększenia skanalizowania Gminy, zwłaszcza na terenach nowo powstającej zabudowy i w miejscach, gdzie nadal funkcjonują zbiorniki bezodpływowe.
    - Regularny monitoring i konserwacja istniejącej oczyszczalni ścieków, aby utrzymać wysoką efektywność oczyszczania i zgodność z wydanymi pozwoleniami wodnoprawnymi. Analiza możliwości dalszej optymalizacji procesów technologicznych.
    - Kontynuacja prowadzenia ewidencji przydomowych oczyszczalni ścieków i zbiorników bezodpływowych. Zwiększenie częstotliwości i skuteczności kontroli w zakresie regularności opróżniania zbiorników bezodpływowych oraz prawidłowości działania przydomowych oczyszczalni, aby zapobiegać zanieczyszczaniu wód gruntowych i powierzchniowych.
    - Udzielanie informacji i wsparcia mieszkańcom w kwestiach podłączania do sieci kanalizacyjnej, a w przypadku braku takiej możliwości, w zakresie prawidłowego funkcjonowania indywidualnych systemów.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 39 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Posiadanie rozbudowanej sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie Gminy. – Posiadanie oczyszczalni ścieków. – Planowana rozbudowa sieci kanalizacyjnej i wodociągowej.	– Brak sieci kanalizacyjnej na terenie całej Gminy. – Wysokie ceny usług wodociągowych i kanalizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 40 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Wzrost świadomości społeczeństwa oraz poprawa stanu środowiska w wymiarze lokalnym. – Systematyczne inwestycje w rozwój sieci wodociągowej i kanalizacyjnej.	– Możliwość występowania skażeń bakteriologicznych z nieszczelnych przydomowych zbiorników kanalizacyjnych. – Zwiększenie kosztów związanych z oczyszczaniem ścieków, a przez to zwiększenie nielegalnych rzutów ścieków. – Ograniczone możliwości finansowe rozwoju sieci kanalizacji sanitarnej.

Źródło: Opracowanie własne.

5.9. Gospodarka odpadami

Ustawa z dnia 14 grudnia 2012 r. o odpadach (t.j. Dz. U. 2023 poz. 1587 z późn. zm.– dalej: UO) nakłada na samorząd wojewódzki obowiązek aktualizacji wojewódzkich planów gospodarki odpadami (dalej: WPGO) wraz z opracowaniem tzw. planów inwestycyjnych w formie załączników. Celem planów inwestycyjnych ma być wskazanie infrastruktury niezbędnej do osiągnięcia zgodności z dyrektywami Unii Europejskiej (dalej: UE) w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi, w tym wdrożenia hierarchii sposobów postępowania z odpadami, osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu oraz ograniczenia składowania odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W zawiązku z powyższym Sejmik Województwa Śląskiego Uchwałą Nr VII/6/8/2024 z dnia 21 października 2024 roku przyjął Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028.

Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 (dalej: Pgowś2028) stanowi aktualizację Planu gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2016-2022 przyjętego Uchwałą Nr V/37/7/2017 z dnia 24 kwietnia 2017 roku podjętą przez Sejmik Województwa Śląskiego.

Pgowś2028 zawiera między innymi: analizę aktualnego stanu gospodarki odpadami, prognozowane zmiany w zakresie gospodarki odpadami, cele w zakresie gospodarki odpadami, kierunki działań w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów oraz kształtowania systemu gospodarki odpadami, harmonogram, określenie wykonawców i sposobu finansowania oraz przewidywane koszty zadań wynikających z przyjętych kierunków działań, wskazanie instalacji komunalnych na obszarze województwa, informację o strategicznej ocenie oddziaływania Pgowś2028 na środowisko, określenie sposobu monitoringu i oceny wdrażania Pgowś2028 pozwalającego na określenie sposobu oraz stopnia realizacji celów i zadań zdefiniowanych w Pgowś2028.

Nadrzędnym celem Pgowś2028 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu.

W planach gospodarki odpadami dla województwa śląskiego gospodarka odpadami była planowana w przeszłości w oparciu o ustalone regiony gospodarki odpadami komunalnymi. W aktualnym stanie prawnym regionalizacja nie obowiązuje, dlatego w Pgowś2028 przyjęte założenia systemowe w zakresie gospodarki odpadami odniesiono do skali całego województwa.

Podstawowe założenia budowy kompleksowego i nowoczesnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi w województwie śląskim są następujące:

- zachowanie hierarchii postępowania z odpadami,
- utrzymywanie wystarczającej sieci instalacji gospodarowania odpadami,
- zasada samowystarczalności w skali województwa i zasada bliskości,
- osiągnięcie celów środowiskowych, w tym uzyskiwanie wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów.

Planowany docelowy system gospodarowania odpadami komunalnymi powinien kłaść szczególny nacisk na selektywne zbieranie odpadów najbliżej miejsca ich powstawania. System ten będzie ograniczał mieszanie odpadów u samego źródła i umożliwi pozyskanie czystych surowców wtórnych i bioodpadów oraz poddanie ich recyklingowi. Stąd też nacisk powinien zostać położony na dalszą rozbudowę infrastruktury do przetwarzania selektywnie zbieranych odpadów komunalnych i ich zbierania.

Na infrastrukturę gospodarowania odpadami komunalnymi w województwie śląskim składają się:

- punkty gromadzenia i odbierania odpadów, punkty ich zbierania (PSZOK, punkty skupu, ew. inne) oraz
- instalacje do przetwarzania odpadów:
    - sortownie odpadów komunalnych,
    - kompostownie odpadów zielonych i innych bioodpadów,
    - instalacje do fermentacji odpadów,
    - instalacje do recyklingu poszczególnych frakcji materiałowych, w tym również papiernie, huty szkła, huty metali;
    - instalacje do odzysku, w tym recyklingu OBiR (odpadów budowlanych i rozbiórkowych,
    - instalacje do mechaniczno-biologicznego przetwarzania odpadów,
    - instalacje do produkcji paliw z odpadów (tzw. paliw alternatywnych; dalej: RDF),
    - składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne.

Na terenie województwa śląskiego w 2018 r działało 29 sortowni odpadów selektywnie zbieranych, 26 instalacji do biologicznego przetwarzania odpadów, w tym 17 instalacji komunalnych MBP oraz 10 kompostowni, 17 składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, przyjmujących odpady komunalne, 2 instalacje termicznego przetwarzania odpadów z sektora komunalnego.

Plan gospodarki odpadami dla województwa śląskiego na lata 2023-2028 zawiera wykazy poszczególnych instalacji przetwarzania odpadów.

Dla potrzeb Pgowś2028, dokonano podziału odpadów na:

- odpady komunalne, w tym odpady żywności i inne odpady ulegające biodegradacji,
- odpady niebezpieczne, w tym m.in. odpady zawierające PCB, oleje odpadowe, zużyte baterie i akumulatory, odpady medyczne i weterynaryjne, pojazdy wycofane z eksploatacji, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady zawierające azbest, przeterminowane środki ochrony roślin,
- pozostałe odpady, w tym m.in. zużyte opony, odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych oraz infrastruktury drogowej, komunalne osady ściekowe, odpady ulegające biodegradacji inne niż komunalne, odpady opakowaniowe, odpady z wybranych gałęzi gospodarki.

Na podstawie prognozowanej ilości wytwarzanych odpadów oraz zdefiniowanych problemów w dokumencie wyznaczone zostały cele w zakresie gospodarki odpadami.

Nadrzędnym celem Pgowś2028 jest rozwój i doskonalenie na terenie województwa śląskiego systemu gospodarki odpadami uwzględniającego hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w szczególności zapobieganie ich powstawaniu oraz przygotowanie do ponownego użycia i recyklingu.

W dokumencie wskazano cele szczegółowe dla odpadów w podziale na grupy i rodzaje. W gospodarce odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji zgodnie z KPGO 2028, przyjęto następujące cele główne:

1) zmniejszenie ilości powstających odpadów;
2) wspieranie działań związanych z ponownym użyciem produktów;
3) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zapobiegania powstawaniu odpadów (ZPO) i postępowania z odpadami;
4) osiągnięcie następujących poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
   - 55% dla roku 2025,
   - 60% dla roku 2030,
   - 65% dla roku 2035;
5) minimalizacja ilości składowanych odpadów:
   - do 30% w roku 2025,
   - do 20% w roku 2030,
   - do 10% w roku 2035;

6) zwiększenie recyklingu organicznego poprzez propagowanie kompostowania bioodpadów „u źródła” przez mieszkańców;
7) zapewnienie selektywnego zbierania bioodpadów od mieszkańców oraz zakładów zbiorowego żywienia;
8) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie selektywnego zbierania odpadów;
9) zmniejszenie udziału niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych w strumieniu odbieranych odpadów;
10) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych selektywnie odpadów, aby mogły one zostać skierowane do procesu recyklingu;
11) utrzymanie występującego trendu w zakresie celu dotyczącego zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska, aby nie było składowanych więcej niż 35% masy tych odpadów względem masy wytworzonych w 1995 r.;
12) ograniczenie powstawania tzw. dzikich wysypisk,
13) zwiększanie świadomości społeczeństwa w zakresie zagrożeń związanych z nielegalnym postępowaniem z odpadami.

Na terenie województwa śląskiego, przyjęto ponadto następujące cele szczegółowe:

1) zmniejszenie ilości powstających odpadów poprzez:
   a) ograniczenie marnotrawstwa żywności,
   b) wspieranie i promowanie działalności lokalnych banków żywności,
   c) wprowadzenie selektywnego zbierania bioodpadów z zakładów zbiorowego żywienia,
2) zwiększanie świadomości społeczeństwa na temat właściwego gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym odpadami żywności i innymi odpadami ulegającymi biodegradacji;
3) doprowadzenie do funkcjonowania systemów zagospodarowania odpadów zgodnie z hierarchią sposobów postępowania z odpadami w celu osiągnięcia wymaganych poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych:
   a) udziału masy termicznie przekształcanych odpadów komunalnych oraz odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych w stosunku do wytworzonych odpadów komunalnych nie przekraczającej 30%,
   b) redukcji składowania odpadów komunalnych do maksymalnie 10% do 2035 r,
4) zwiększenie udziału odpadów zbieranych selektywnie poprzez:
   a) zapewnienie jak najwyższej jakości zbieranych odpadów przez odpowiednie systemy selektywnego zbierania odpadów, w taki sposób, aby mogły one zostać w możliwie najbardziej efektywny sposób poddane recyklingowi;
   b) wdrożenie od 1 stycznia 2025 r. selektywnego zbierania tekstyliów;

5) zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowiska odpadów, aby nie było składowanych ich więcej niż 35% masy tych odpadów w stosunku do masy odpadów wytworzonych w 1995 r.

System gospodarki odpadami komunalnymi w województwie śląskim oparty jest na zasadach określonych w ustawie o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Ustawa z 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, t.j. Dz.U. z 2024 r. poz. 399).] oraz w UO. Zgodnie z ww. przepisami gminy mają obowiązek zorganizowania systemu gospodarowania odpadami, zapewniając tym samym czystość i porządek na swoim terenie. Obowiązek ten realizowany jest poprzez objęcie nieruchomości, na których zamieszkują mieszkańcy, z możliwością rozszerzenia tego systemu na pozostałe nieruchomości, na których wytwarzane są odpady komunalne znajdujących się na terenie gminy systemem gospodarowania odpadami komunalnymi w zamian za wnoszoną przez właścicieli nieruchomości odpłatność. Gmina na podstawie deklaracji, pobiera opłaty od wytwórców odpadów, które uwzględniają koszty związane z odbieraniem odpadów, transportem, zbieraniem, odzyskiem (w tym recyklingiem) i unieszkodliwianiem odpadów komunalnych zgodnie z hierarchią postępowania z odpadami.

W 2019 r. w wyniku zmian prawnych dotyczących gospodarki odpadami wynikających z aktualizacji UO nastąpiło zniesienie regionalizacji gospodarki odpadami komunalnymi na terenie województw, natomiast funkcjonujące uprzednio jako regionalne instalacje przetwarzania odpadów komunalnych (dalej: RIPOK), stały się instalacjami komunalnymi. Zgodnie z UO są nimi instalacje do przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych lub pozostałości z przetwarzania tych odpadów zapewniające:

- mechaniczno-biologiczne przetwarzanie niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych i wydzielenie z niesegregowanych odpadów komunalnych frakcji nadających się w całości lub części do odzysku, lub
- składowanie odpadów powstałych po procesie mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, oraz pozostałości z sortowania odpadów komunalnych.

Szczegółowe zasady gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie gminy określa regulamin utrzymania czystości i porządku uchwalany zgodnie z UCPG, stanowiący akt prawa miejscowego. Zgodnie z obowiązującym prawem gmina odpowiada za osiągnięcie wymaganego poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych oraz ograniczenie masy odpadów przekazywanych do składowania. Podmiot odbierający odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, jest obowiązany przekazywać niesegregowane (zmieszane) odpady do instalacji komunalnej zapewniającej przetwarzanie

i wydzielanie z niesegregowanych odpadów frakcji nadających się w całości lub części do odzysku i recyklingu.

Zasady selektywnego zbierania odpadów komunalnych określa rozporządzenie Ministra Klimatu i Środowiska z dnia 10 maja 2021 r. w sprawie sposobu selektywnego zbierania wybranych frakcji odpadów (Dz. U. z 2021 r. poz. 906). W rozporządzeniu wskazano kolory pojemników do selektywnego zbierania odpadów i wzór ich opisu tj.:

- papier zbiera się w pojemnikach lub workach koloru niebieskiego, oznaczonych napisem „Papier”,
- szkło zbiera się w pojemnikach lub workach koloru zielonego, oznaczonych napisem „Szkło”,
- metale, tworzywa sztuczne i odpady opakowaniowe wielomateriałowe zbiera się w pojemnikach lub workach koloru żółtego, oznaczonych napisem „Metale i tworzywa sztuczne”,
- bioodpady zbiera się w pojemnikach lub workach koloru brązowego, oznaczonych napisem „Bio” lub „Odpady biodegradowalne”.

Selektywnemu zbieraniu odpadów, które stanowi bardzo ważny element systemu gospodarowania odpadami komunalnymi służą również PSZOK, do których mieszkańcy mogą dostarczać między innymi posegregowane odpady w tym bioodpady, odpady niebezpieczne, igły i strzykawki, zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny, odpady wielkogabarytowe, OBiR z gospodarstw domowych, zużyte opony, oraz tekstylia (najpóźniej od 1 stycznia 2025 r. odpady tekstyliów mają być zbierane selektywnie). Gminy powinny organizować i utrzymywać punkty napraw i ponownego użycia produktów lub części produktów niebędących odpadami.
Selektywne zbieranie odpadów stanowi kluczowy element gospodarowania odpadami, zwłaszcza z uwagi na wymagania prawne związane z obowiązkiem osiągnięcia poziomu przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych sukcesywnie do 65% wagowo za 2035 r. i za każdy kolejny rok. Rada gminy może stosować zróżnicowaną stawkę opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi, która wynika z uwarunkowań lokalnych. Dotyczy to także nieruchomości, na których znajdują się domki letniskowe, rodzinne ogrody działkowe oraz te posesje, na których prowadzone jest kompostowanie odpadów zielonych we własnym zakresie.
Uwzględniając kierunki działań władz województwa śląskiego zadaniem Gminy Kobiór jest rozwój i wdrażanie nowoczesnego systemu gospodarki odpadami, w szczególności w zakresie odpadów komunalnych, ograniczenia ilości ich wytwarzania oraz skutecznego sortowania i przetwarzania w celu osiągnięcia wymaganych poziomów odzysku i recyklingu odpadów.

Kluczowe znaczenie dla efektu końcowego będzie prowadzenie edukacji ekologicznej i uświadamianie społeczeństwa.

Regulacje prawa miejscowego obowiązujące na terenie Gminy Kobiór w zakresie gospodarowania odpadami to:

- Uchwała nr RG.0007.135.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 września 2020 r. w sprawie Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy Kobiór, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałami: nr RG.0007.263.2021 z dnia 30 grudnia 2021 r. , nr RG.0007.326.2022 z dnia 30 listopada 2022 r., nr RG.0007.431.2024 z dnia 29 lutego 2024 r., nr RG.0007.101.2025 z dnia 18 czerwca 2025 r, nr RG.0007.109.2025 z dnia 18 września 2025 r.;
- Uchwała nr RG.0007.136.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 września 2020 r. w sprawie szczegółowego sposobu i zakresu świadczenia usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości i zagospodarowania tych odpadów, w zamian za uiszczoną przez właściciela nieruchomości opłatę za gospodarowanie odpadami komunalnymi ze zmianami wprowadzonymi uchwałami: nr RG.0007.327.2022 z dnia 30 listopada 2022 r., nr RG.0007.432.2024 z dnia 29 lutego 2024 r., nr RG.0007.102.2025 z dnia 18 czerwca 2025 r.;
- Uchwała nr RG.0007.251.2021 Rady Gminy Kobiór z dnia 2 grudnia 2021 r. w sprawie terminu, częstotliwości i trybu uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi;
- Uchwała nr RG.0007.142.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 października 2020 r. w sprawie ustalenia wzoru deklaracji o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi składanej przez właścicieli nieruchomości oraz warunków i trybu jej składania za pomocą środków komunikacji elektronicznej, ze zmianami wprowadzonymi Uchwałami: nr RG.0007.149.2020 z dnia 26 listopada 2020 r. i nr RG.0007.250.2021 z dnia 2 grudnia 2021 r.;
- Uchwała nr RG.0007.193.2017 Rady Gminy Kobiór z dnia 12 kwietnia 2017 r. w sprawie wyboru metody ustalenia opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi oraz ustalenia stawki tej opłaty ze zmianami wprowadzonymi Uchwałami: nr RG.0007.80.2019 z dnia 12 grudnia 2019 r., nr RG.0007.161.2020 z dnia 29 grudnia 2020 r., nr RG.0007.264.2021 z dnia 30 grudnia 2021 r., nr RG.0007.48.2024 z dnia 28 listopada 2024 r., nr RG.0007.119.2025 z dnia 27 listopada 2025 r.;
- Uchwała nr RG.0007.141.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 października 2020 r. w sprawie zwolnienia w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi

kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym, ze zmianą wprowadzoną Uchwałą nr RG.0007.148.2020 z dnia 26 listopada 2020 r.;

- Uchwała nr RG.0007.328.2022 Rady Gminy Kobiór z dnia 30 listopada 2022 r. w sprawie ustalenia ryczałtowej stawki opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla właścicieli nieruchomości, na której znajduje się domek letniskowy lub innej nieruchomości wykorzystywanej na cele rekreacyjno-wypoczynkowe.

Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 10 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w Gminach (tj. Dz. U. z 2025 r. poz. 733), Gminy zapewniają czystość i porządek na swoim terenie i tworzą warunki niezbędne do ich utrzymania, a także dokonują corocznej analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi, w celu weryfikacji możliwości technicznych i organizacyjnych Gminy w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi.
Analizę stanu gospodarki odpadami komunalnymi sporządza wójt, burmistrz lub prezydent miasta na podstawie sprawozdań złożonych przez podmioty odbierające odpady komunalne od właścicieli nieruchomości, podmioty prowadzące punkty selektywnego zbierania odpadów komunalnych, rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu gospodarowania odpadami komunalnymi oraz innych dostępnych danych wpływających na system gospodarki odpadami komunalnymi.

Analiza gminnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2025 dla Gminy Kobiór opublikowana w kwietniu 2026 dotyczyła roku 2025.

Na terenie Gminy Kobiór w 2025 r. działał system gospodarowania odpadami komunalnymi zgodny z Regulaminem utrzymania czystości i porządku na terenie Gminy Kobiór (Uchwała nr RG.0007.135.2020 Rady Gminy Kobiór z dnia 29 września 2020 r., ze zmianami wprowadzonymi Uchwałami: nr RG.0007.263.2021, nr RG.0007.326.2022, nr RG.0007.431.2024, nr RG.0007.101.2025, nr RG.0007.109.2025 z dnia 18 września 2025 r).

W wyniku zakończonej w listopadzie 2024 r. procedury przetargowej na okres 12 m-cy począwszy od 1 stycznia 2025 r. do 31 grudnia 2025 r. usługi odbioru, transportu oraz zagospodarowania odpadów komunalnych z terenu Gminy Kobiór, świadczyła firma „Master – Odpady i Energia Sp. z o.o.” z siedzibą w Tychach przy ul. Lokalnej.

System gospodarowania odpadami komunalnymi na terenie Gminy Kobiór obejmuje zarówno nieruchomości zamieszkałe jak i nieruchomości, na których nie zamieszkują mieszkańcy a powstają odpady komunalne, tj. obiekty użyteczności publicznej (ośrodek zdrowia, placówki oświatowe, przedszkole, Gminny Dom Kultury), oraz infrastruktury (handel, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych między innymi odpady z koszy ulicznych, przystanków autobusowych, cmentarza.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, przedsiębiorcy samodzielnie wyposażają się w pojemniki do gromadzenia odpadów oraz na podstawie złożonych deklaracji, wnoszą opłaty. Opłata za gospodarowanie odpadami na terenie nieruchomości niezamieszkałych, stanowi iloczyn liczby pojemników, stawki opłaty oraz ilości opróżnień.

Liczba nieruchomości niezamieszkałych (przedsiębiorców) w tym nieruchomości „mieszanych" tj. w części stanowiących nieruchomość na której zamieszkują mieszkańcy i w części nieruchomość na której nie zamieszkują mieszkańcy, objętych systemem na dzień 31.12.2025 r. wyniosła 96, (w tym 20 nieruchomości mieszanych).

Czynnikiem decydującym o ilości wytwarzanych odpadów komunalnych na terenie gminy jest liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami:

- liczba ludności w Gminie Kobiór na dzień 31.12.2025 r. według ewidencji ludności wynosiła 4864 osoby;
- liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, zgodnie z danymi pochodzącymi z deklaracji na koniec 2025 roku wynosiła 4689 osób;

Różnica pomiędzy liczbą osób zameldowanych i liczbą osób zadeklarowanych w systemie, wynika między innymi z faktu, iż wiele osób jest zameldowanych na terenie gminy, ale ze względu na miejsce pracy, nauki lub założenie własnej rodziny, zamieszkuje poza terenem gminy.

Gmina prowadzi działania zmierzające do uszczelnienia systemu gospodarowania odpadami z nieruchomości zamieszkałych, polegające na objęciu czynnościami kontrolnymi nieruchomości, w których wynikają rozbieżności pomiędzy osobami zameldowanymi a zamieszkałymi.

W 2025 r. wszystkie nieruchomości z terenu gminy zostały objęte gminnym systemem gospodarowania odpadami komunalnymi, nie odnotowano konieczności wydania przez Wójta Gminy Kobiór decyzji administracyjnej wobec właścicieli nieruchomości, którzy nie zawarli umowy.

Odpady komunalne z terenu Gminy Kobiór odbierane są w postaci zmieszanej i selektywnej.

Zgodnie z Regulaminem utrzymania czystości i porządku, w gminie Kobiór prowadzona jest selektywna zbiórka następujących frakcji odpadów odbieranych z nieruchomości („u źródła"):

- Papier i tektura (worki i pojemniki w kolorze niebieskim);
- Metale, tworzywa sztuczne oraz opakowania wielomateriałowe (worki i pojemniki w kolorze żółtym);
- Szkło (worki i pojemniki w kolorze zielonym);

- Bioodpady z podziałem na kuchenne i zielone (worki i pojemniki w kolorze brązowym);
- Odpady niesegregowane (zmieszane) (pojemniki w kolorze antracytowym);
- Popiół (pojemniki w kolorze szarym).

Na terenie gminy odpady komunalne z nieruchomości „zamieszkałych" w zabudowie jednorodzinnej i tzw. „mieszanej" odbierane są w systemie pojemnikowo-workowym.

Z nieruchomości „niezamieszkałych" oraz z nieruchomości „zamieszkałych" w zabudowie wielorodzinnej – w systemie pojemnikowym.

Odpady odbierane są z nieruchomości zgodnie z harmonogramem.

Dzięki mobilnej aplikacji na telefon ECOHARMONOGRAM, wdrożonej przez Spółkę Master, wszyscy mieszkańcy Gminy mają możliwość skorzystania z szybkiego i łatwego dostępu do aktualnego harmonogramu wywozu odpadów oraz dodatkowych informacji i powiadomień związanych z właściwą gospodarką odpadami na terenie gminy.

Na terenie Gminy Kobiór funkcjonuje jeden Punkt Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych, przy ul. Centralnej, do którego właściciele nieruchomości w ramach opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi mogli dostarczać następujące frakcje odpadów komunalnych:

- papier, tektura,
- tworzywa sztuczne,
- opakowania wielomateriałowe,
- metale,
- szkło budowlane i lustra,
- zużyty sprzęt elektryczny, elektroniczny i świetlówki
- zużyte baterie i akumulatory,
- przeterminowane lekarstwa,
- tekstylia,
- chemikalia (farby, lakiery, przeterminowane środki ochrony roślin),
- rozebrane na elementy meble, okna bez szyb i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlane i rozbiórkowe w tym gruz, pochodzące z drobnych prac remontowych wykonywanych we własnym zakresie,
- zużyte opony z samochodów osobowych,
- odzież i tekstylia,
- odpady niekwalifikujące się do odpadów medycznych powstających w wyniku przyjmowania produktów leczniczych w formie iniekcji i prowadzenia monitoringu poziomu substancji we krwi, w szczególności igieł i strzykawek.
- inne odpady wydzielone ze strumienia odpadów komunalnych (styropian, papa, materiały izolacyjne).

Na PSZOK-u obowiązuje limit ilościowy dostarczanych odpadów obejmujący odpady budowlane i rozbiórkowe, odpady wielkogabarytowe, meble, okna, opony z samochodów osobowych i dostawczych. Można je dostarczać bezpłatnie w ilości do 1,0 tony/rok na mieszkanie (w budynkach wielolokalowych) i 1,0 tony/rok na nieruchomość (w zabudowie jednorodzinnej). W przypadku przekroczenia tej ilości, odpady te są przyjmowane w systemie odpłatnym wg. obowiązującego cennika. PSZOK posiada wagę elektroniczną, umożliwiającą prowadzenie dla każdego zarejestrowanego właściciela, kartoteki nieruchomości dla grupy odpadów podlegających limitowi.

PSZOK jest czynny od poniedziałku do piątku w godz. od 8^{00}-16^{00}, oraz w sobotę od 8^{00}-15^{00}.

W gminie funkcjonuje segregacja bioodpadów u „źródła" z podziałem na tzw. bioodpady zielone - pochodzące z pielęgnacji terenów zielonych i bioodpady żywności i kuchenne. Od września 2020 r. bioodpady żywności i kuchenne gromadzone są w brązowych pojemnikach, natomiast bioodpady zielone w brązowych workach.

Od 2021 r. w gminnym systemie gospodarki odpadami funkcjonuje zwolnienie w części z opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi właścicieli nieruchomości zabudowanych budynkami mieszkalnymi jednorodzinnymi kompostujących bioodpady w kompostowniku przydomowym. Wysokość zwolnienia w części z opłaty wynosi 10 zł od nieruchomości/mc. Do końca roku 2025r. z częściowego zwolnienia z opłaty skorzystało 136 właścicieli nieruchomości..

Na terenie Gminy Kobiór nie ma możliwości przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych, bioodpadów stanowiących odpady komunalne oraz przeznaczonych do składowania pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i pozostałości z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych.

Wobec powyższego wszystkie odpady niesegregowane (zmieszane) zostały przekazane na instalacje: Master – Odpady i Energia Sp. z o.o. oraz FCC Śląsk Sp. z o.o., IMBPO, gdzie zostały poddane przetworzeniu w procesach odzysku R12.

Bioodpady stanowiące odpady komunalne zostały przekazane do instalacji Master Odpady i Energia Sp. z o.o., Instalacji MBPO FCC Śląsk Spółka z o.o., oraz Instalacji biologicznego przetwarzania selektywnie zebranych odpadów zielonych – system NNP, FCC Śląsk Sp. z .o.o., gdzie zostały poddane procesom R3.

Odpady pozostałe po sortowaniu i mechaniczno – biologicznym przetwarzaniu niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przekazano na składowiska odpadów zlokalizowane w miejscowościach: Gliwice, Sosnowiec, Tychy, Kielcza, Jastrzębie Zdrój, Krzyżanowice, Tworków, Jastrzębie Zdrój, Sobuczyna.

W roku 2025 na terenie Gminy Kobiór nie realizowano zadań inwestycyjnych z tytułu składowania, recyklingu czy odzysku odpadów komunalnych, i z tego tytułu nie poniesiono żadnych kosztów.

Opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi w przypadku nieruchomości zamieszkałych, stanowi iloczyn liczby mieszkańców danej nieruchomość oraz stawki opłaty ustalonej uchwałą Rady Gminy Kobiór. W okresie od 01.01.2025 r. do 31.12.2025 r. stawka opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi wynosiła 35,00 zł miesięcznie od osoby za odpady zbierane w sposób selektywny. Dla właściciel nieruchomości, którzy nie wypełniali obowiązku selektywnego zbierania odpadów komunalnych, obowiązywała stawka trzykrotnie wyższa, tj. 105,00 zł/os.

Zgodnie z uchwałą nr RG.0007.328.2022 z dnia 30.11.2022r, roczna ryczałtowa opłata za gospodarowanie odpadami komunalnymi dla nieruchomości na których znajdują się domki letniskowe lub innych nieruchomości wykorzystywanych na cele rekreacyjno – wypoczynkowe, w 2025r. wynosiła 206 zł /rok.

Koszty poniesione w związku z odbiorem, transportem i zagospodarowaniem odpadów komunalnych za rok 2025 r. wyniosły 2 461 693,93 zł, w tym:

- odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych 2 298 937,48 zł,
- wydatki administracyjne związane z obsługą systemu 162 756,45 zł.

W oparciu o deklaracje o wysokości opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, złożone przez właścicieli nieruchomości „zamieszkałych” i „niezamieszkałych”, łączna wysokość należności z tytułu „opłaty śmieciowej” w roku 2025 wyniosła 2 642 032,48 zł.

Do budżetu wpłynęło 2 318 516,30 zł (w tym 322,00 zł koszty upomnienia i 5 349,86 zł odsetki za nieterminowe wpłaty).

System wygenerował niedobór w wysokości 143 177,63 zł, który gmina pokryła z dochodów własnych.

Na podstawie sprawozdań podmiotów odbierających i zbierających odpady komunalne oraz podmiotu prowadzącego punkt selektywnego zbierania odpadów, na terenie gminy Kobiór w roku 2025 wytworzono łącznie 2402,71 ton odpadów komunalnych. W tym, w ramach gminnego systemu gospodarki odpadami odebrano, zebrano i zagospodarowano 2390,02 ton. Bezpośrednio z nieruchomości odebrano 1953,17 ton odpadów komunalnych, w tym w ramach systemu gminnego – 1942,80 ton, oraz umów z właścicielami nieruchomości - 10,37 ton. W punktach zbiórki zebrano łącznie 449,541 ton, w tym 447,219 tony w PSZOK przy ul. Centralnej, oraz 2,322 tony przez punkt złomu Trans Mar Marcin Marks.

Zestawienie ilości odpadów komunalnych odebranych wytworzonych na terenie Gminy Kobiór w roku 2025 przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 41 Rodzaje i ilości odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości w 2025r.

Rodzaj odpadu	Odpady komunalne odebrane z nieruchomości w 2025r. (Mg)		
	System gminny	Umowa z właścicielami nieruchomości	SUMA
tworzywa sztuczne (20 01 39), opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02)	157,74	1,02	158,76
papier i tektura (20 01 01), opakowania z papieru i tektury (15 01, 01)	87,40	1,53	88,93
szkło (20 01 02), opakowania ze szkła (15 01 07)	128,10	1,65	129,75
bioodpady zielone (20 02 01)	377,92	2,08	380,00
bioodpady kuchenne (20 01 08)	206,77	0	206,77
popiół (10 01 01)	129,49	0	129,49
odpady zmieszane (20 03 01)	855,07	4,09	859,16
sorbenty, materiały filtracyjne (15 02 02*)	0,05	0	0,05
inne oleje silnikowe, przekładniowe (13 02 08*)	0,12	0	0,12
odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach (20 03 99)	0,14	0	0,14
	1942,80	**10,37**	**1953,17**

Źródło: Analiza gminnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2025.

Tabela 42 Ilości poszczególnych frakcji odpadów zebranych w 2025r. z terenu gminy

Rodzaj odpadu	Odpady komunalne zebrane w 2025r. (Mg)		
	PSZOK	Skup złomu	SUMA
tworzywa sztuczne (20 01 39), opakowania z tworzyw sztucznych (15 01 02)	33,34	0	33,34
papier i tektura (20 01 01), opakowania z papieru i tektury (15 01, 01)	20,09	0	20,09
szkło, (20 01 02), opakowania ze szkła (15 01 07)		0	
elektroodpady (20 01 36)	15,57	0	15,57
wielkie gabaryty (20 03 07)	169,69	0	169,69
zużyte opony (16 01 03)	22,21	0	22,21
metale (20 01 40), opakowania z metali (15 01 01)	8,26	2,322	10,582
budowl.rozbiórkowe (17 01 07)	148,97	0	148,97
papa (17 03 80)	2,95	0	2,95
materiały izolac. (17 06 04)	1,75	0	1,75
przeterminowane leki* (20 01 31)	0,212	0	0,212
oleje silnikowe* (13 02 08)	0,881	0	0,881
lampy fluoresc.* (20 01 21)	0,096	0	0,096
baterie* (20 01 33)	0,32	0	0,32
farby, tusze, kleje* (20 01 28)	3,68	0	3,68
odzież (20 01 10)	19,20	0	19,20
	447,219	**2,322**	**449,541**

Źródło: Analiza gminnego stanu gospodarki odpadami komunalnymi za rok 2025.

Z terenu gminy Kobiór odebrano łącznie 859,16 tony odpadów komunalnych w postaci zmieszanej, w tym 855,07 tony w ramach systemu gminnego.

Masa bioodpadów odebranych w 2025 r. wyniosła 586,77 ton, w tym:

- (20 02 01) bioodpady zielone 380,00 ton;
- (20 01 08) bioodpady kuchenne 206,77 ton;
- pozostałości z sortowania odpadów komunalnych i z procesu mechaniczno-biologicznego przetwarzania niesegregowanych (zmieszanych) odpadów komunalnych przeznaczonych do składowania wyniosły 558,1977 tony.

Zgodnie z art. 3b ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 399) oraz Rozporządzeniem Ministra Klimatu

i Środowiska z dnia 3 sierpnia 2021 r. w sprawie sposobu obliczania poziomów przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych gmina Kobiór osiągnęła w 2025 roku:

- poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych wyniósł 52,13 %. (wymagany poziom za 2025 rok - 55%);
- poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania wyniósł: 33,95 %
- poziom składowania odpadów – 25,27 % (wymagany nie większy niż 30 % wagowo-za każdy rok w latach 2025 – 2029.

Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025 wytworzono/zebrano ilości odpadów komunalnych, zawarte w poniższej tabeli.

Tabela 43 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych/zebranych z terenu Gminy Kobiór w latach 2021-2025

Rok	Odpady komunalne wytworzone w ciągu roku ogółem [Mg]	Odpady zebrane selektywnie w ciągu roku ogółem [Mg]	Zmieszane odpady zebrane w ciągu roku ogółem [Mg]	Odpady zebrane selektywnie w relacji do ogółu odpadów ogółem [%]	Odpady komunalne wytworzone przez jednego mieszkańca kg
2021	1 955,81	1 165,31	790,50	59,6	385
2022	1 828,45	1 053,92	774,53	57,6	357
2023	1 828,54	1 045,79	782,75	57,2	358
2024	2 137,13	1 287,54	849,59	60,2	418
2025	2 223,46	1 364,16	859,30	61,4	438

Źródło: https://bdl.stat.gov.pl/

W ostatnich latach na terenie gminy masa odpadów wytworzonych oraz ilość odpadów komunalnych wytworzonych przez jednego mieszkańca rośnie, nastąpił wzrost ilości odpadów zbieranych selektywnie w relacji do ogółu odpadów.

5.9.1. Utylizacja azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Kobiór

„Program oczyszczania kraju z azbestu na lata 2009 - 2032” nakłada na gminy następujące zadania:

- uwzględnianie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest w gminnych planach gospodarki odpadami,
- współpracę z lokalnymi mediami celem rozpowszechniania informacji dotyczących zagrożeń powodowanych przez azbest oraz wyroby z azbestem,

- przygotowywanie wykazów obiektów zawierających azbest oraz rejonów występującego narażenia na ekspozycję azbestu,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań finansowych z realizacji zadań „Programu”.

Zgodnie z Programem usuwania wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski, całkowita ilość wyrobów wbudowanych w obiektach budowlanych powinna zostać usunięta i unieszkodliwiona do roku 2032.

Koszty zdjęcia pokrycia dachowego wykonanego z materiałów zawierających azbest z budynków użyteczności publicznej lub będących własnością Gminy oraz koszty transportu i unieszkodliwienia odpadów powstałych w wyniku wymiany takiego pokrycia dachowego, powinny być pokrywane w całości lub części ze środków publicznych. Koszty zdjęcia pokrycia dachowego, wykonanego z materiałów zawierających azbest, na terenie prywatnej posesji pokrywa właściciel posesji. Koszty transportu powstałych odpadów zawierających azbest do miejsca ich unieszkodliwienia oraz koszty unieszkodliwienia odpadów azbestowych mogą być natomiast pokryte z funduszy gminnych.

Warunkiem powodzenia działań związanych z usuwaniem wyrobów zawierających azbest jest zapewnienie środków finansowych na odbiór odpadów zawierających azbest z gospodarstw indywidualnych. Obietnice dawane mieszkańcom chcącym usunąć azbest ze swoich posesji muszą być bezwzględnie dotrzymywane. W przeciwnym razie, utrata zaufania może być przyczyną zaniechania działań ze strony właścicieli obiektów lub deponowania odpadów bezpośrednio na posesji co zwiększa zagrożenie dla zdrowia ludzi.

W Gminie Kobiór obowiązuje Program likwidacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Kobiór na lata 2012 – 2032. Program jest kontynuacją programu prowadzonego w 2007 r. W programie uaktualniono dane dotyczące występujących zanieczyszczeń azbestem na terenie gminy. Uaktualniono również mechanizmy i zasady pomocy, której gmina może udzielić osobom fizycznym, decydującym się na usunięcie azbestu ze swoich posesji. Pomoc ta ma na celu zachęcić do podejmowania tego rodzaju działań oraz zmniejszyć ryzyko związane z nieprawidłowym ich wykonaniem.

Zgodnie z obowiązującym stanem prawnym właściciele i zarządcy wyrobów zawierających azbest zobligowani są do corocznego składania informacji o wyrobach zawierających azbest wraz z przeprowadzoną oceną stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest.

Właściciele nieruchomości znajdujących się na terenie Gminy Kobiór mają możliwość skorzystania z pomocy w zakresie bezpłatnego odbioru i unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.

Uchwałą NR RG.0007.391.2023 Rady Gminy Kobiór z dnia 31 sierpnia 2023 r. przyjęto regulamin dofinansowania kosztów usuwania i unieszkodliwiania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych położonych na terenie Gminy Kobiór.
W 2025 r. wpłynął jeden wniosek dotyczący likwidacji 0,5 Mg azbestu, za kwotę 3888 zł. Został on częściowo dofinansowany ze środków Starostwa Powiatowego w Pszczynie w kwocie 2200 zł.
Łącznie od 2007 r. usunięto w Kobiórze 70,5 Mg wyrobów. Pozostało jeszcze do usunięcia ok.7 Mg na 7 nieruchomościach.
Wszystkie dane inwentaryzacyjne o ilości wyrobów zawierających azbest zostały umieszczone w Bazie Azbestowej, dane te corocznie w oparciu o ilości wyrobów zawierających azbest usunięte z terenu Gminy Kobiór są aktualizowane.

Dane dotyczące wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych, usuniętych i pozostałych do usunięcia w Gminie Kobiór wg Bazy Azbestowej zestawiono w poniższej tabeli.

Tabela 44 Ilość wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Kobiór

Masa wszystkich wyrobów azbestowych – Gmina Kobiór [kg]			
	Zinwentaryzowane	**Unieszkodliwione**	**Pozostałe do unieszkodliwienia**
Razem	61 358	43 646	17 712
osoby fizyczne	50 246	41 534	8 712
osoby prawne	11 112	2 112	9 000

Źródło: https://bazaazbestowa.gov.pl/pl/usuwanie-azbestu/zestawienie-statystyczne - dane na dzień 17.09.2026 r.

Według danych Bazy Azbestowej na terenie Gminy Kobiór pozostało do usunięcia 17 712 kg wyrobów azbestowych, w tym:

- W01 - płyty azbestowo-cementowe płaskie stosowane w budownictwie – 3 462
- W02 - płyty azbestowo-cementowe faliste dla budownictwa – 14 250 kg.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami

Systemem gospodarowania odpadami komunalnym zostały objęte nieruchomości zamieszkałe. Gmina Kobiór dostosowuje gospodarkę odpadami do potrzeb mieszkańców. Gmina realizuje również program usuwania azbestu, z sukcesami w ostatnich latach, choć

znaczna ilość wyrobów azbestowych nadal pozostaje do unieszkodliwienia. Aby osiągnąć zamierzone plany Gmina powinna zrealizować następujące zadania:

1. W zakresie Gospodarowania Odpadami Komunalnymi:
   - Dalsze promowanie i rozwijanie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych, w tym bioodpadów.
   - Intensyfikacja działań edukacyjnych skierowanych do mieszkańców, w szczególności w zakresie prawidłowej segregacji odpadów, ograniczenia ich wytwarzania i kompostowania bioodpadów w przydomowych kompostownikach. Wykorzystanie różnych kanałów komunikacji (lokalne media, spotkania z mieszkańcami, materiały informacyjne).
   - Dążenie do maksymalnego ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych, zgodnie z obowiązującymi przepisami.
2. W zakresie usuwania Azbestu:
   - Zintensyfikowanie działań w zakresie usuwania wyrobów zawierających azbest, biorąc pod uwagę, że na terenie gminy pozostało do usunięcia 17 712 kg azbestu; analiza możliwości zwiększenia środków finansowych przeznaczonych na ten cel.
   - Aktywne informowanie mieszkańców o możliwościach uzyskania dofinansowania na usuwanie azbestu oraz o zagrożeniach związanych z jego obecnością.
   - Zapewnienie bieżącej aktualizacji danych w Bazie Azbestowej, w oparciu o ilości usuniętego azbestu.
   - Prowadzenie monitoringu stanu wyrobów azbestowych na terenie gminy, w celu identyfikacji obiektów wymagających pilnego usunięcia azbestu.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawiają tabele poniżej.

Tabela 45 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – słabe i mocne strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Dostosowanie częstotliwości odbierania odpadów do potrzeb mieszkańców. – Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych zlokalizowany na terenie Gminy, dostępny w dogodnych dla mieszkańców godzinach. – Kampanie informacyjno-edukacyjne. – Dofinasowanie do usuwania wyrobów zawierających azbest.	– Rosnące opłaty za odbiór śmieci.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 46 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Wzrost świadomości mieszkańców i aktywny udział w realizacji nowoczesnego systemu gospodarki odpadami. – Promocja Gminy i szansa na rozwój. – Poprawa jakości środowiska w skali lokalnej.	– Niechęć do zmian części społeczeństwa (brak zaufania do nowych technologii). – Niezadowolenie z wyższych kosztów opłat za odbiór odpadów, co może prowadzić do utylizacji odpadów w sposób zabroniony. – Kary i grzywny wynikające z braku osiągnięcia obowiązkowych poziomów recyklingu.

Źródło: Opracowanie własne.

5.10. Awarie przemysłowe

Jednym z zagrożeń środowiskowych, mających wpływ na wszystkie jego komponenty, są awarie przemysłowe mogące powstać w obrębie instalacji technologicznych, magazynach lub urządzeniach transportowych. W wyniku awarii, wybuchu lub pożaru do otoczenia uwolnione zostają substancje chemiczne, które przedostają się do atmosfery, wód i gleb na terenie zagrożonym, a także mogą negatywnie wpływać na florę, faunę czy człowieka. Zgodnie z dyrektywami, a także realizacją celów polityki w zakresie ochrony środowiska, życia i zdrowia ludzi, podejmowane są działania zapobiegające awariom i ograniczające ich skutki.

W związku z możliwościami wystąpień awarii przemysłowych przyjęto dzielić przedsiębiorstwa na zakłady o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) i zakłady o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR). Dla obu grup zakładów prowadzone są działania monitorujące, a także plan działania w przypadku wystąpienia możliwych zdarzeń niekontrolowanych prowadzących do zagrożenia środowiskowego.

Na analizowanym obszarze Gminy Kobiór nie występuje żaden zakład o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR), ani zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR).

Najbliższe tego typu zakłady zlokalizowane są w odległości większej niż 10 km od granic Gminy, są to m.in.: PPG Cieszyn S. A. w Cieszynie (ZDR), EKO-TRANS A.Rafalik, J.Rafalik, A.Budziński Sp. j. w Jastrzębiu-Zdroju (ZDR), a także: ALUPROF S. A. w Bielsku-Białej (ZZR), "BIOAGRA-OIL S. A. Zakład Produkcji Estrów Metylowych" w Tychach (ZZR), Envien Biopaliwa Polska Sp. z o. o. w Czechowicach-Dziedzica (ZZR), Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S. A. Zakład Uzdatniania Wody Goczałkowice w Goczałkowicach (ZZR), Kompania Piwowarska S. A. Tyskie Browary Książęce w Tychach (ZZR).

Wszystkie zakłady zaliczane do zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR) oraz o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) posiadają wdrożone oraz zatwierdzone sposoby powiadamiania i alarmowania mieszkańców oraz sposoby ich zachowania się na wypadek zagrożenia na terenie zakładu. Podlegają one również kontrolom Inspekcji Ochrony Środowiska.

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu samochodowego substancji niebezpiecznych. Należy pamiętać także o tym, iż paliwa płynne przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi

Na analizowanym obszarze Gminy Kobiór nie występuje żaden zakład o dużym ryzyku wystąpienia awarii (ZDR) ani zakład o zwiększonym ryzyku wystąpienia awarii (ZZR).

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawia tabela poniżej.

Tabela 47 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Brak zakładów o dużym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZDR) oraz zakładów o zwiększonym ryzyku wystąpienia poważnej awarii przemysłowej (ZZR) na terenie Gminy Kobiór. – Najbliższe zakłady ZZR i ZDR zlokalizowane są poza granicami Gminy. – Zakłady ZZR i ZDR objęte są systemem kontroli i nadzoru właściwych służb i organów. – Funkcjonowanie systemów powiadamiania i alarmowania na wypadek wystąpienia poważnych awarii w zakładach ZZR i ZDR.	– Przebieg przez teren Gminy dróg o dużym natężeniu ruchu, którymi mogą być transportowane substancje i materiały niebezpieczne. – Możliwość wystąpienia lokalnych zdarzeń awaryjnych związanych z transportem drogowym substancji niebezpiecznych, w tym paliw płynnych. – Brak możliwości całkowitego wyeliminowania ryzyka zdarzeń losowych i awarii związanych z transportem oraz użytkowaniem substancji niebezpiecznych.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 48 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Utrzymanie niskiego poziomu ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej na terenie Gminy. – - Rozwój systemów monitorowania, ostrzegania i reagowania kryzysowego. – - Doskonalenie procedur współpracy służb odpowiedzialnych za reagowanie na zdarzenia awaryjne. – - Rozwój technologii oraz podnoszenie standardów bezpieczeństwa transportu i magazynowania substancji niebezpiecznych. – - Podnoszenie świadomości mieszkańców dotyczącej zasad postępowania w sytuacjach awaryjnych.	– Możliwość wystąpienia zdarzeń awaryjnych podczas transportu drogowego substancji niebezpiecznych. – Możliwość wystąpienia awarii poza granicami Gminy, której skutki mogą oddziaływać na jej obszar. – Ryzyko pożarów, wybuchów lub uwolnienia substancji niebezpiecznych powodujących zanieczyszczenie powietrza, wód lub powierzchni ziemi. – Możliwość powstania nowych zakładów ZZR lub ZDR na terenie Gminy albo w jej otoczeniu. – Wzrost natężenia transportu drogowego, w tym przewozu paliw i innych substancji niebezpiecznych.

Źródło: Opracowanie własne

5.11. Pozostałe elementy wpływające na środowisko

Alternatywne źródła energii zyskają na znaczeniu ze względu na trwającą transformację energetyczną regionu i kraju, w tym stopniowe odejście od wykorzystania paliw kopalnych. Ze względu na położenie Gminy Kobiór istnieje możliwość realizowania inwestycji związanych z odnawialnymi źródłami energii.

5.11.1. Energia wodna

Możliwości wykorzystania energii wodnej na terenie Gminy Kobiór są uwarunkowane przede wszystkim charakterem lokalnej sieci hydrograficznej, wielkością przepływów oraz występującymi spadkami cieków. Gmina położona jest w dorzeczu Wisły, a jej obszar obejmuje zlewnie Gostyni i Pszczynki.

Sieć hydrograficzną Gminy tworzą przede wszystkim Korzenica, Swornica, Dopływ spod Chałup, Stara Gostynia, Dopływ w Kobiórze oraz Korzeniec, a także mniejsze cieki i rowy melioracyjne. Istotnym elementem systemu wód powierzchniowych są również liczne stawy i niewielkie zbiorniki wodne. Na terenie Gminy zinwentaryzowano 49 zbiorników o łącznej powierzchni około 30,41 ha. W południowo-zachodniej części Gminy znajduje się m.in. ciąg czterech stawów pełniących funkcje hodowlane i retencyjne. Do większych zbiorników należą także Staw Wspólny, Staw Dąbrowica oraz Stawy Bidermany.

Z punktu widzenia potencjalnego wykorzystania hydroenergetycznego istotne znaczenie ma fakt, że lokalne cieki mają charakter niewielkich cieków nizinnych, a część z nich została przekształcona i uregulowana w wyniku prowadzonych prac hydrotechnicznych i melioracyjnych. Pełnią one przede wszystkim funkcje związane z odprowadzaniem i retencjonowaniem wód oraz regulacją stosunków wodnych na terenach leśnych i zabudowanych. Występujące na terenie Gminy zbiorniki wodne mają natomiast przede wszystkim funkcje retencyjne, hodowlane i przyrodnicze.

Uwarunkowania hydrograficzne Gminy Kobiór nie wskazują na występowanie znaczącego potencjału dla rozwoju energetyki wodnej. Na jej terenie brak jest dużych cieków charakteryzujących się znacznymi i stabilnymi przepływami oraz odpowiednimi spadkami, które mogłyby stanowić podstawę lokalizacji większych elektrowni wodnych. Również występowanie stosunkowo licznych stawów i innych zbiorników nie przesądza o możliwości ich wykorzystania energetycznego, ponieważ podstawowe znaczenie mają w tym przypadku wielkość przepływu oraz dostępny spad hydrauliczny.

Ewentualne wykorzystanie energii wód mogłoby zatem dotyczyć wyłącznie mikro- lub małych instalacji hydroenergetycznych, przede wszystkim w miejscach występowania istniejących urządzeń piętrzących. Rozwiązanie takie byłoby możliwe jedynie w przypadku potwierdzenia

odpowiednich warunków hydrologicznych i technicznych oraz braku znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko i stosunki wodne.

Potencjał poszczególnych lokalizacji wymagałby każdorazowo przeprowadzenia szczegółowej analizy obejmującej m.in. przepływy charakterystyczne, dostępny spad, sposób gospodarowania wodą, obecność istniejących budowli hydrotechnicznych oraz konieczność zachowania odpowiednich warunków dla ekosystemów wodnych i od wód zależnych. Szczególnego uwzględnienia wymagałyby przy tym funkcje retencyjne i przyrodnicze lokalnej sieci hydrograficznej, istotne również z punktu widzenia adaptacji Gminy do zmian klimatu.

W konsekwencji energia wodna nie stanowi obecnie istotnego kierunku rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy Kobiór. Możliwości realizacji pojedynczych instalacji mikroenergetycznych nie można całkowicie wykluczyć, jednak ich zasadność powinna być oceniana indywidualnie na podstawie szczegółowych badań hydrologicznych, środowiskowych i technicznych.

5.11.2. Energia wiatrowa

Energia wiatru jest jednym z odnawialnych źródeł energii, którego możliwość wykorzystania zależy przede wszystkim od lokalnych warunków anemologicznych, ukształtowania i pokrycia terenu, sposobu zagospodarowania przestrzeni oraz występujących ograniczeń środowiskowych i technicznych. Ilość energii możliwej do pozyskania z wiatru jest silnie uzależniona od jego prędkości, dlatego rzeczywisty potencjał energetyczny powinien być określany dla konkretnej lokalizacji i wysokości pracy planowanej turbiny.

W przypadku Gminy Kobiór uwarunkowania przestrzenne należy ocenić jako niekorzystne dla rozwoju energetyki wiatrowej. Charakterystyczną cechą Gminy jest bardzo duży udział terenów leśnych otaczających stosunkowo zwarty obszar zabudowy. Rozległe kompleksy leśne zwiększają szorstkość terenu i powodują zaburzenia przepływu powietrza, co ogranicza możliwość efektywnego wykorzystania energii wiatru. Z kolei koncentracja zabudowy na pozostałej części obszaru Gminy istotnie ogranicza dostępność terenów, na których możliwe byłoby lokalizowanie dużych turbin.

Dodatkowym ograniczeniem jest konieczność uwzględnienia wymaganych odległości od zabudowy mieszkaniowej, istniejącej infrastruktury technicznej i komunikacyjnej oraz uwarunkowań przyrodniczych i krajobrazowych. W przypadku Kobióra szczególne znaczenie ma potrzeba ochrony rozległych kompleksów leśnych i ich funkcji przyrodniczych. W konsekwencji możliwości wyznaczenia terenów spełniających wymagania dla lokalizacji dużych elektrowni wiatrowych są bardzo ograniczone.

Na terenie Gminy Kobiór nie funkcjonują elektrownie wiatrowe. Nie wyznaczono również terenów przeznaczonych pod lokalizację tego rodzaju inwestycji. Biorąc pod uwagę strukturę

użytkowania gruntów, rozmieszczenie zabudowy oraz uwarunkowania przyrodnicze i przestrzenne, nie przewiduje się, aby duża energetyka wiatrowa stanowiła istotny kierunek rozwoju odnawialnych źródeł energii na terenie Gminy.

Teoretycznie możliwe pozostaje wykorzystanie małych lub mikroinstalacji wiatrowych przeznaczonych do produkcji energii na potrzeby własne pojedynczych obiektów. Również w tym przypadku warunki lokalne mogą jednak istotnie ograniczać ich efektywność. Otaczające Kobiór kompleksy leśne, zabudowa oraz inne przeszkody terenowe powodują turbulencje i zmniejszenie prędkości wiatru na niewielkich wysokościach, przez co rzeczywista produkcja energii może być niewspółmierna do kosztów instalacji.

W konsekwencji potencjał wykorzystania energii wiatru na terenie Gminy Kobiór należy ocenić jako niewielki. Brak istniejących elektrowni wiatrowych oraz terenów wyznaczonych pod tego rodzaju inwestycje, w połączeniu z lokalnymi uwarunkowaniami przestrzennymi i przyrodniczymi, wskazuje, że energetyka wiatrowa nie stanowi perspektywicznego kierunku rozwoju OZE w Gminie. Znacznie większe możliwości należy wiązać przede wszystkim z energią słoneczną, możliwą do wykorzystania na dachach budynków i innych już zagospodarowanych powierzchniach.

5.11.3. Energia słoneczna

Energia słoneczna stanowi jedno z najbardziej dostępnych i perspektywicznych odnawialnych źródeł energii możliwych do wykorzystania na terenie Gminy Kobiór. Może być wykorzystywana przede wszystkim do produkcji energii elektrycznej w instalacjach fotowoltaicznych, a także do wytwarzania ciepła przy wykorzystaniu kolektorów słonecznych.

Warunki nasłonecznienia występujące na terenie Gminy umożliwiają wykorzystanie instalacji fotowoltaicznych zarówno w budynkach mieszkalnych, jak i obiektach użyteczności publicznej, usługowych oraz związanych z działalnością gospodarczą. Szczególnie korzystnym kierunkiem jest rozwój instalacji prosumenckich, umożliwiających produkcję energii bezpośrednio w miejscu jej zużycia.

Ze względu na specyficzną strukturę przestrzenną Gminy Kobiór, w tym bardzo duży udział terenów leśnych oraz koncentrację zabudowy na stosunkowo niewielkiej części powierzchni Gminy, preferowanym sposobem wykorzystania energii słonecznej powinno być lokalizowanie instalacji przede wszystkim na dachach budynków mieszkalnych, usługowych, gospodarczych i użyteczności publicznej oraz na innych powierzchniach już zabudowanych lub przekształconych antropogenicznie. Pozwala to zwiększać udział energii ze źródeł odnawialnych bez konieczności zajmowania nowych terenów oraz ogranicza ryzyko wystąpienia konfliktów przestrzennych, krajobrazowych i przyrodniczych.

Na terenie Gminy przy ul. Rodzinnej dz. 1544/32 wybudowano farmę fotowoltaiczną o mocy projektowej 2,25 MW.

Możliwości rozwoju wielkopowierzchniowych instalacji naziemnych są ograniczone przede wszystkim ze względu na strukturę użytkowania gruntów, znaczny udział lasów oraz stosunkowo niewielką dostępność niezabudowanych terenów odpowiednich do realizacji tego rodzaju przedsięwzięć. Ewentualna lokalizacja większych instalacji powinna uwzględniać istniejące zagospodarowanie przestrzenne, uwarunkowania przyrodnicze i krajobrazowe, ochronę terenów leśnych oraz dostępność infrastruktury elektroenergetycznej i możliwości przyłączenia do sieci.

Rozwój energetyki słonecznej na terenie Kobióra powinien zatem opierać się przede wszystkim na energetyce rozproszonej i prosumenckiej, w tym instalacjach dachowych, które mogą być uzupełniane magazynami energii oraz rozwiązaniami zwiększającymi poziom autokonsumpcji wytwarzanej energii.

Energia słoneczna może stanowić istotny kierunek rozwoju odnawialnych źródeł energii w Gminie Kobiór, przyczyniając się do ograniczenia zużycia energii ze źródeł konwencjonalnych, zmniejszenia emisji zanieczyszczeń i gazów cieplarnianych oraz zwiększenia lokalnego bezpieczeństwa energetycznego. W lokalnych uwarunkowaniach większy potencjał należy wiązać z rozwojem małych instalacji prosumenckich niż wielkoskalowych farm fotowoltaicznych.

5.11.4. Adaptacja do zmian klimatu

Zmieniający się klimat, w szczególności wzrost średniej temperatury powietrza oraz zwiększająca się częstotliwość i intensywność ekstremalnych zjawisk pogodowych, stanowi istotne wyzwanie dla rozwoju społecznego, gospodarczego i przestrzennego jednostek samorządu terytorialnego. Skutki zmian klimatu obejmują m.in. występowanie fal upałów, okresów suszy, intensywnych opadów atmosferycznych i lokalnych podtopień, a także zmiany warunków funkcjonowania ekosystemów oraz zagrożenia dla zdrowia i jakości życia mieszkańców.

W odpowiedzi na te wyzwania opracowany został „Strategiczny Plan Adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” (SPA2020). Jego głównym celem jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmieniającego się klimatu. Dokument wskazuje kierunki działań adaptacyjnych odnoszące się m.in. do gospodarki wodnej, leśnictwa, różnorodności biologicznej, zdrowia, energetyki, budownictwa, gospodarki przestrzennej i transportu.

W przypadku Gminy Kobiór szczególnego znaczenia nabierają działania związane z gospodarowaniem wodami opadowymi i roztopowymi, przeciwdziałaniem skutkom suszy i intensywnych opadów, ochroną rozległych kompleksów leśnych oraz zwiększaniem odporności zabudowy i infrastruktury technicznej na ekstremalne zjawiska pogodowe. Ze względu na znaczny udział terenów leśnych lasy stanowią jeden z najważniejszych elementów lokalnego systemu przyrodniczego, a jednocześnie pełnią istotną funkcję w łagodzeniu skutków zmian klimatu poprzez retencjonowanie wody, ograniczanie wzrostu temperatury oraz pochłanianie dwutlenku węgla.

Istotnym kierunkiem działań pozostaje również ograniczanie emisji gazów cieplarnianych, w tym poprzez poprawę efektywności energetycznej budynków, rozwój odnawialnych źródeł energii oraz wspieranie nisko- i zeroemisyjnych form transportu. W przypadku Kobióra znaczenie ma także rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury pieszej i rowerowej, zwłaszcza w kontekście znacznego natężenia ruchu samochodowego na drogach przebiegających przez teren Gminy.

Podsumowanie oraz analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko

Gmina Kobiór posiada uwarunkowania sprzyjające prowadzeniu działań zarówno w zakresie łagodzenia zmian klimatu, jak i adaptacji do ich skutków. Szczególne znaczenie mają rozległe kompleksy leśne otaczające tereny zabudowane, które pełnią funkcje klimatyczne, retencyjne i przyrodnicze. Jednocześnie postępujące zmiany klimatu mogą zwiększać ryzyko suszy, fal upałów, intensywnych opadów, lokalnych podtopień oraz pogarszania kondycji ekosystemów leśnych.

W związku z powyższym działania Gminy powinny koncentrować się przede wszystkim na:

1. Rozwoju odnawialnych źródeł energii i poprawie efektywności energetycznej, w tym poprzez:
    a. wspieranie rozwoju mikroinstalacji fotowoltaicznych, magazynów energii oraz innych instalacji OZE, z uwzględnieniem lokalnych uwarunkowań przestrzennych i środowiskowych;
    b. kontynuowanie termomodernizacji budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej;
    c. wykorzystywanie OZE w obiektach gminnych tam, gdzie jest to technicznie, ekonomicznie i środowiskowo uzasadnione;
    d. prowadzenie działań informacyjnych dotyczących efektywności energetycznej, OZE oraz dostępnych programów dofinansowania.
2. Zwiększaniu odporności Gminy na skutki zmian klimatu, w tym poprzez:

a. rozwój małej retencji oraz zatrzymywanie wód opadowych możliwie blisko miejsca ich wystąpienia;
b. stosowanie rozwiązań opartych na przyrodzie, takich jak ogrody deszczowe, powierzchnie przepuszczalne, niecki i zbiorniki retencyjne;
c. ograniczanie nadmiernego uszczelniania powierzchni oraz uwzględnianie potrzeb retencji wody w planowaniu przestrzennym;
d. utrzymywanie i rozwój zieleni na terenach zabudowanych, w szczególności drzew zapewniających zacienienie podczas fal upałów;
e. dostosowywanie systemów odwodnienia do występowania intensywnych opadów atmosferycznych.

3. Ochronie terenów leśnych i różnorodności biologicznej, w tym poprzez:
   a. zachowanie ciągłości rozległych kompleksów leśnych otaczających Kobiór;
   b. ograniczanie fragmentacji siedlisk oraz presji inwestycyjnej na tereny o wysokich walorach przyrodniczych;
   c. zwiększanie odporności ekosystemów leśnych na suszę, wysokie temperatury, pożary, choroby i gradacje szkodników;
   d. ochronę lokalnych cieków, terenów podmokłych i innych obszarów pełniących funkcje naturalnej retencji.
4. Rozwoju zrównoważonego transportu, w tym poprzez:
   a. poprawę dostępności transportu autobusowego i kolejowego;
   b. rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej oraz jej powiązań z sąsiednimi gminami;
   c. poprawę integracji różnych form transportu, w szczególności w rejonie stacji kolejowej Kobiór;
   d. ograniczanie negatywnych oddziaływań transportu samochodowego na jakość powietrza, klimat akustyczny i emisję gazów cieplarnianych.

Istotnym elementem działań adaptacyjnych powinno być również podnoszenie świadomości mieszkańców w zakresie skutków zmian klimatu oraz sposobów ograniczania ich negatywnego oddziaływania. Gmina powinna wykorzystywać możliwości pozyskiwania środków zewnętrznych na realizację przedsięwzięć związanych z retencją wód, ochroną różnorodności biologicznej, efektywnością energetyczną, OZE oraz zrównoważonym transportem.

Syntetyczną analizę SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko na podstawie, której wskazane zostaną cele w zakresie ochrony środowiska przedstawia tabela poniżej.

Tabela 49 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko – mocne i słabe strony

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
– Bardzo duży udział terenów leśnych pełniących funkcje klimatyczne, retencyjne i przyrodnicze. – Zwarty charakter zabudowy miejscowości. – Możliwość rozwoju energetyki prosumenckiej i poprawy efektywności energetycznej. – Dostęp do transportu kolejowego i autobusowego.	– Narażenie infrastruktury i terenów zabudowanych na skutki ekstremalnych zjawisk pogodowych; – Presja komunikacyjna związana z przebiegiem dróg o dużym natężeniu ruchu; – Występowanie powierzchni uszczelnionych ograniczających naturalną retencję wód; – Ograniczona możliwość przestrzennej ekspansji zabudowy ze względu na otoczenie terenami leśnymi.

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 50 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko – szanse i zagrożenia

SZANSE	ZAGROŻENIA
– Możliwość pozyskania środków zewnętrznych na adaptację do zmian klimatu, OZE, retencję i efektywność energetyczną. – Rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i małej retencji. – Rozwój transportu zbiorowego oraz infrastruktury pieszej i rowerowej. – Zwiększanie wykorzystania OZE i magazynowania energii. – Wykorzystanie potencjału kompleksów leśnych w kształtowaniu odporności klimatycznej Gminy.	– Wzrost częstotliwości fal upałów i okresów suszy. – Występowanie intensywnych opadów mogących powodować lokalne podtopienia. – Pogarszanie kondycji ekosystemów leśnych wskutek suszy, wysokich temperatur, chorób i szkodników. – Wzrost zagrożenia pożarowego terenów leśnych. – Dalszy wzrost presji transportowej i emisji związanych z ruchem drogowym.

Źródło: Opracowanie własne.

6. CELE PROGRAMU OCHRONY ŚRODOWISKA

Analiza obecnego stanu środowiska wraz ze zdefiniowanymi zagrożeniami i problemami z podziałem na obszary interwencyjne pozwala na wyznaczenie kierunków, w którym powinna nastąpić realizacja zadań w celu spełnienia określonych założeń poprawy stanu środowiska, a także ograniczenia emisji negatywnych czynników i presji. Obecne cele i kierunki działań dla Gminy zostały przedstawione w formie tabeli zgodnie z wynikami analizy SWOT, a ich podjęcie na szczeblu samorządowym przyczyni się do realizacji założeń wojewódzkich i krajowych wpisanych w dokumentach strategicznych.

Tabela 51 Wyznaczone cele wraz z kierunkami działań i obszarami interwencyjnymi na terenie Gminy

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Poprawa jakości powietrza poprzez zmniejszenie zużycia energii końcowej i zastosowanie odnawialnych źródeł energii	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (wg klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C, PM2,5: C1	Zgodnie z założeniami POP	Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych/ docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Aktualizacja i wdrażanie założeń przyjętych w gminnym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania; niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców
							Prowadzenie działań kontrolnych w zakresie zakazu spalania odpadów, paliw zabronionych uchwałą „antysmogową” w indywidualnych systemach grzewczych oraz spalania pozostałości roślinnych na powierzchni ziemi		
			Liczba wymienionych źródeł ciepła w ramach Programów dotacji (dane WFOŚiGW, dane Gminy)	177	200		Modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych		

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Czujnik pomiarowy na terenie Gminy (szt.) Dane Gminy	3	wg bieżących potrzeb		Monitoring jakości powietrza – montaż czujnika pomiaru jakości powietrza	Gmina Kobiór	Awaryjność czujnika
			Długość ścieżek rowerowych (km) (dane GUS)	4,7 [2025]	Wg bieżących potrzeb	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Wdrożenie rozwiązań transportu niskoemisyjnego	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania
			Długość dróg Gminnych o nawierzchni gruntowej [km]	4,0 [2024]	Zgodnie z planami inwestycyjnymi		Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza oraz wprowadzanie zmian w organizacji ruchu komunikacyjnego	Zarządcy dróg/ Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	0	Wykonanie aktualizacji dokumentu	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Powiatu	Opracowanie projektu założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania OZE w gminie	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania
		Uwzględnienie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu	Liczba wprowadzonych zmian w dokumentach strategicznych związanych z aspektami klimatycznymi	0	wg bieżących potrzeb	Uwzględnienie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu	Uwzględnianie aspektów klimatycznych w dokumentach planistycznych powiatu i gmin Powiatu	Gmina Kobiór /Powiat	-
							Uwzględnianie aspektów klimatycznych w planach zarządzania kryzysowego (np. ostrzeganie przed ekstremalnymi sytuacjami pogodowymi)	Gmina Kobiór /Powiat	-

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Adaptacja do zmian klimatu	Elementy należące do zielono-błękitnej infrastruktury	0	wg bieżących potrzeb	Adaptacja do zmian klimatu	Realizacja zielono-błękitnej infrastruktury	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania; brak świadomości ekologicznej mieszkańców
		Zwiększeni świadomości mieszkańców w zakresie problemów związanych z ograniczeniem niskiej emisji	Kampania promocyjna (szt./rok) (dane Gminy)	1	Wg bieżących potrzeb	Działania edukacyjne skierowane do mieszkańców w zakresie ograniczania niskiej emisji i wykorzystania OZE	Kampania promocyjna	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania
		Zmniejszenie liczby przypadków łamania zasad wynikających z Uchwały antysmogowej	Liczba kontroli (szt./rok) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	25 [2025]	Wg bieżących potrzeb i PDK	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Działania kontrolne w zakresie jakości powietrza dotyczące spalania odpadów przez gospodarstwa domowe oraz zgodnością z Uchwałą antysmogową	Gmina Kobiór	Niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
2	Zagrożenie hałasem	Ograniczenie negatywnego wpływu hałasu na zdrowie ludzi i oddziaływanie na środowisko	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego wg POŚ przed hałasem na drogach w obrębie powiatu i Gminy[dB]	LDWN: 10, LN: 10	wg POŚ przed hałasem dla woj. śląskiego	Minimalizacja uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym	Rozbudowa ciągów pieszych i rowerowych w celu ograniczenia lokalnego ruchu samochodowego	Gmina Kobiór	Konieczność tworzenia projektów partnerskich i współpracy ponadregionalnej oraz pozyskania dofinansowania
							Modernizacja nawierzchni dróg lokalnych, usprawnianie organizacji ruchu drogowego	Gmina Kobiór /Powiat/Zarządcy dróg	Konieczne nakłady inwestycyjne;
							Stosowanie zabezpieczeń akustycznych na wymagających tego odcinkach dróg, zapewnienie możliwości wprowadzania zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych	Gmina Kobiór/ zarządcy dróg	Konieczne nakłady inwestycyjne; nie dość wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Poprawa klimatu akustycznego na terenie Gminy	Ilość zakładów z decyzją o dopuszczalnym poziomie hałasu na terenie powiatu	0	0	Ograniczenie uciążliwości związanych z hałasem przemysłowym	Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie hałasu z zakładów poprzez stosowanie barier, wyciszeń, tłumików, ekranów	Gmina Kobiór/Powiat/ podmioty prowadzące działalność gospodarczą	Konieczne nakłady inwestycyjne; nie dość wysoka świadomość ekologiczna mieszkańców
			Liczba kontroli (szt.) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	0	Wg bieżących potrzeb	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Działania kontrolne w zakresie wpływu hałasu na zdrowie ludzi i oddziaływanie na środowisko	Gmina Kobiór	Brak świadomości ekologicznej mieszkańców
		Zwiększenie świadomości przedsiębiorstw w zakresie konieczności przestrzegania norm związanych z ochroną przed hałasem	Kampania promocyjna (szt.) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	0	wg bieżących potrzeb	Działania edukacyjne	Kampania promocyjna w zakresie konieczności przestrzegania norm związanych z ochroną przed hałasem	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania
3	Pola elektromagnetyczne	Minimalizacja zagrożenia dla bezpieczeństwa mieszkańców ze strony PEM	Liczba punktów z przekroczeniami poziomów dopuszczalnych PEM na terenie Gminy	0	0	Monitoring stanu środowiska w zakresie PEM	Prowadzenie bieżącej działalności kontrolnej i inspekcyjnej w zakresie PEM na terenie Gminy	GIOŚ/WSSE	Brak kwalifikowanej kadry

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Liczba zgłoszeń nowych eksploatacji instalacji	0	Wg potrzeb	Działania w zakresie kontroli i planowania przestrzennego	Weryfikacja zgłoszeń instalacji emitujących PEM pod kątem spełniania wymagań przepisów prawa	Powiat	Brak kwalifikowanej kadry
4	Gospodarka wodno-ściekowa	Kompleksowe gospodarowanie wodami w regionie wodnym	Zwiększenie liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej [szt.] GUS	1 310 [2025]	Wg bieżących potrzeb	Ochrona wód poprzez poprawę stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania, konieczność prowadzenia spójnej polityki zagospodarowania przestrzennego.
			Długość sieci kanalizacyjnej [km] GUS	36 [2025]	Wg bieżących potrzeb			Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania, konieczność prowadzenia spójnej polityki zagospodarowania przestrzennego.
			Wskaźnik skanalizowania gminy [%]	87	wg planów inwestycyjnych i KPOŚK		Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej	Gmina Kobiór/ przedsiębiorstwa wodnokanalizacyjne	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.] GUS	27 [2025]	wg bieżących potrzeb		Realizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie	Gmina Kobiór, właściciele nieruchomości	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania, konieczność prowadzenia spójnej polityki zagospodarowania przestrzennego
			Realizacja inwestycji dot. małej retencji (szt.) (dane Gminy)	0	1		Realizacja inwestycji małej retencji	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne
			Liczba kontroli (szt./rok) (dane Gminy)	0	Wg bieżących potrzeb	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Działania kontrolne w zakresie prawidłowego u użytkowania zbiorników bezodpływowych	Gmina Kobiór	Opór mieszkańców, wysokie koszty
			Kampania promocyjna [szt./rok] (dane Gminy)	1	1	Działania edukacyjna	Kampania promocyjna	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Przeciwdziałanie skutkom suszy	Elementy należące do zielono-błękitnej infrastruktury	0	Według potrzeb	Adaptacja do zmian klimatu	Tworzenie zielonej i niebieskiej infrastruktury (w tym elementów zatrzymywania wód opadowych)	Gmina Kobiór/Nadleśnictwo	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania
				0	Według potrzeb		Uwzględnianie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury w planowaniu przestrzennym	Gmina Kobiór	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania
				0	Według potrzeb		Zwiększanie retencji naturalnej mikroretencji na terenach leśnych	Gmina Kobiór/Nadleśnictwo	Wysokie nakłady inwestycyjne i konieczność pozyskania dofinansowania
5	Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie obszarów leśnych oraz form ochrony przyrody	Utrzymanie gruntów leśnych [ha] GUS	0,30	0,30	Ochrona zasobów przyrodniczych i leśnych	Zalesianie nieużytków oraz ochrona i pielęgnacja terenów cennych przyrodniczo	Gmina Kobiór /RDOŚ/LP	Wysokie nakłady inwestycyjne; Wpływ zanieczyszczeń napływowych na strefę ochronną
			Uproszczone plany urządzenia lasów (szt.) (komplet)	1	1		Sporządzenie nowych uproszczonych plany urządzenia lasów.	Powiat	Wysokie nakłady inwestycyjne

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Liczba obiektów przyrodniczych (pomniki przyrody, użytki itp.) (szt.) (dane CRFOP)	6	6		Utrzymanie aktualnego stanu pomników przyrody i form ochrony przyrody	Gmina Kobiór	Brak wystarczających środków finansowych
							Oznakowanie pomników przyrody i obszarów uznanych za formy ochrony przyrody oraz postawienie tablic informacyjnych		
		Zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie bioróżnorodności i georóżnorodności oraz ochrona krajobrazu.	Powierzchnia terenów prawnie chronionych na terenie gminy [ha]	0	wg RDOŚ	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu także poza terenem obszarów chronionych	Gmina Kobiór /organizacje pozarządowe	Brak wystarczających środków finansowych
			Usuwanie roślinności inwazyjnej (szt./rok)	1 [2026]	według potrzeb		Usuwanie roślinności inwazyjnej z terenu Gminy	Gmina Kobiór	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
			Ujęcie działań związanych z ochroną bioróżnorodności i terenów zielonych w strategii gminy	Opracowana strategia Gminy	Aktualizacja wg bieżących potrzeb	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności , terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznym poprzez adekwatne zapisy z mpzp lub/i decyzjach o warunkach zabudowy.	Gmina Kobiór	
							Integracja działań w ramach wdrażania zapisów Strategii Ochrony Przyrody Województwa Śląskiego	CDPGŚ, GIOŚ, Nadleśnictwa, PGW WP	Niewystarczające poparcie społeczne dla podejmowanych działań w ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska oraz inicjatyw prośrodowiskowych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie utrzymania istniejących zasobów przyrodniczych	Kampania promocyjna [szt./rok] (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	5	Wg bieżących potrzeb	Działania edukacyjna w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych	Kampania promocyjna związana z ochroną zasobów przyrodniczych	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania
6	Zasoby geologiczne	Zrównoważona gospodarka zasobami surowców naturalnych.	Udokumentowane Złoża kopalin [szt.]	6	6	Ograniczenie presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych oraz ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalnianych	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż	Gmina Kobiór	Brak działań profilaktycznych ze strony kopalń oraz niewiadomy kierunek restrukturyzacji górnictwa
							Ograniczenie presji wywieranej na środowisko podczas prowadzenia prac rozpoznawczych, eksploatacyjnych i magazynowania kopalin poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii pozyskiwania surowców mineralnych.	Podmioty prowadzące działalność	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Ochrona rejonów występowania udokumentowanych złóż oraz eliminacja nielegalnego wydobycia poprzez system kontroli.	Gmina Kobiór/Organy koncesyjne	
			Ilość: - osuwisk. - terenów zagrożonych osuwiskami na terenie gminy	0 0	0 0	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	Aktualizacja rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy, w przypadku ich zidentyfikowania	Właściciele terenów/Powiat/Gmina Kobiór	Niewystarczające poparcie społeczne dla podejmowanych działań w ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska
7	Warunki glebowe	Ochrona i zapewnienie właściwego sposobu użytkowania powierzchni ziemi	Opracowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Opracowany wykaz	Aktualizowany wykaz	Ochrona gleb przed degradacją chemiczną i fizyczną	Utrzymywanie i systematyczne aktualizowanie bazy danych o terenach poprzemysłowych i zdegradowanych.	RDOŚ, Powiat	Niewystarczające środki finansowe

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Identyfikacja potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi oraz sporządzenie wykazu zgodnie z POŚ	Powiat	
			Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem [ha]	0	wg potrzeb dot. rekultywacji	Minimalizacja stopnia i łagodzenie degradacji gleb	Rekultywacja terenów i rewitalizacja terenów, w tym zagospodarowanie krajobrazowo-przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne, terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Podmioty zobowiązane na mocy decyzji administracyjnych/Gmina Kobiór /właściciele gruntów	Znaczna powierzchnia obszarów wymagających rekultywacji Brak zaangażowania podmiotów zobowiązanych (sprawców) Brak wystarczających środków finansowych na realizację zadań inwestycyjnych

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
8	Gospodarka odpadami	Poprawa systemu gospodarki odpadami	Zwiększenie masy odpadów nadających się do recyklingu [Mg/rok] [GUS]	1 364,16 [2025]	1 400,00	Minimalizacja składowanych odpadów poprzez: - rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, - budowę nowych oraz rozbudowę instalacji służących do odzysku (w tym recyklingu), -udoskonalanie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Promocja działalności PSZOK	Gmina Kobiór	Opór mieszkańców, wysokie koszty, niewystarczająca świadomość ekologiczna mieszkańców.
			Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg/rok]	859,30 [2025]	wg bieżących potrzeb		Udział gmin w realizacji regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi obejmującego działania m. in. w zakresie: selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem: odpadów ulegających biodegradacji oraz surowców wtórnych, - przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania,		
			Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]	61,4 [2025]	65				

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
		Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez usunięcie wyrobów zawierających azbest	Masa usuniętych wyrobów zwierających azbest [Mg]	43 646 [2026]	61 358	Usuwanie wyrobów zwierających azbest	Program usuwania azbestu na terenie Gminy Kobiór	Powiat/ Gmina Kobiór	Opór mieszkańców, wysokie koszty
		Zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie poprawnej gospodarki odpadami	Liczba kontroli [szt./rok] (dane Gminy)	25 [2025]	Wg bieżących potrzeb	Działania kontrolne w zakresie poprawności segregacji odpadów	Działania kontrolne w zakresie prawidłowego segregowania odpadów	Gmina Kobiór	Opór mieszkańców, wysokie koszty, brak edukacji ekologicznej mieszkańców
			Kampania promocyjna [szt./rok] (dane Gminy)	2	Wg bieżących potrzeb	Działania edukacyjna	Kampania promocyjna w zakresie niebezpieczeństwa związanego z azbestem i poprawną gospodarką odpadami i recyklingiem	Gmina Kobiór	Konieczność pozyskania dofinansowania

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
9	Awarie przemysłowe	Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków	Liczba zakładów ZZR i ZDR na terenie gminy	0 0	0 0	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych.	Edukacja i informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania i prawidłowych zachowaniach w sytuacji wystąpienia zagrożeń.	PSP, OSP, Powiat/Gmina Kobiór / organizacje pozarządowe	Niewystarczające poparcie społeczne dla podejmowanych działań w ramach realizacji Programu Ochrony Środowiska
			Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku na terenie gminy	0	0	Zmniejszenie zagrożenia oraz minimalizacja skutków w przypadku wystąpienia awarii	Nadzór nad logistyką transportową, w tym wyprowadzenie transportu substancji niebezpiecznych poza obszary zamieszkałe	Powiat/ Gmina Kobiór /zarządcy dróg/Policja	

Lp.	Obszar interwencji	Cel	Wskaźnik			Kierunek interwencji	Zadania	Podmiot odpowiedzialny	Ryzyka
			Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa				
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
							Wsparcie jednostek straży pożarnej w sprzęt do ratownictwa Techniczno-chemiczno-ekologicznego oraz w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania poważnym awariom	Powiat/ Gmina Kobiór	

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 52 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Modernizacja źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych	Ograniczenie „niskiej emisji" i poprawa efektywności energetycznej	Gmina mieszkańcy Gminy / WFOŚiGW	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki własne mieszkańców środki zewnętrzne - WFOŚiGW
		Aktualizacja i wdrażanie nowych założeń przyjętych w gminnym Planie Gospodarki Niskoemisyjnej	Zmniejszanie zanieczyszczeń do powietrza do dopuszczalnych/docelowych poziomów dla B(a)P i pyłów zawieszonych, w tym pochodzących z sektora komunalno – bytowego.	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy
		Monitoring jakości powietrza – montaż czujników	Ograniczenie „niskiej emisji" i poprawa efektywności energetycznej	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Poprawa jakości transportu samochodowego poprzez budowę ścieżek rowerowych	Wdrożenie mechanizmów ograniczających negatywny wpływ transportu na jakość	Gmina / Powiat	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Rozwój i modernizacja infrastruktury drogowej, uwzględnienie w planach rozwoju transportu działań mających wpływ na jakość powietrza oraz wprowadzanie zmian w organizacji ruchu	powietrza poprzez efektywną politykę transportową do poziomu nie powodującego negatywnego oddziaływania na jakość powietrza	Zarządcy dróg/Powiat/Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Aktualizacja założeń do planów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe z określeniem możliwości wykorzystania OZE w gminie	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii na terenie gmin Powiatu	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Uwzględnianie aspektów klimatycznych w dokumentach planistycznych powiatu i Gminy	Uwzględnienie zagrożeń związanych ze zmianami klimatu	Gmina/Powiat	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących
		Uwzględnianie aspektów klimatycznych w planach zarządzania kryzysowego (np. ostrzeganie przed ekstremalnymi sytuacjami pogodowymi)				W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Realizacja zielono-błękitnej infrastruktury	Adaptacja do zmian klimatu	Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Kampania promocyjna	Działania edukacyjna skierowane do mieszkańców w zakresie ograniczania niskiej emisji	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Działania kontrolne w zakresie jakości powietrza dotyczące spalania odpadów przez gospodarstwa domowe oraz zgodnością z Uchwałą antysmogową	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					środki własne Gminy, w ramach zadań bieżących
2	Zagrożenie hałasem	Rozbudowa ciągów pieszych i rowerowych w celu ograniczenia lokalnego ruchu samochodowego	Minimalizacja uciążliwości związanych z hałasem komunikacyjnym	ZDP/Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy i jednostek zewnętrznych, środki zewnętrzne
		Modernizacja nawierzchni dróg lokalnych, usprawnianie organizacji ruchu drogowego		Gmina/Powiat/ Zarządcy dróg	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					
		Nasadzenia zieleni izolacyjnej		Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					
		Działania kontrolne w zakresie wpływu hałasu na zdrowie ludzi i oddziaływanie na środowisko	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Powiat/WIOŚ/Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					środki własne jednostek, w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Prowadzenie działań mających na celu ograniczenie hałasu z zakładów poprzez stosowanie barier, wyciszeń, tłumików, ekranów	Ograniczenie uciążliwości związanych z hałasem przemysłowym	Podmioty prowadzące działalność gospodarczą/Gmina/Powiat	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					środki własne jednostek, w ramach zadań bieżących
		Kampania promocyjna w zakresie konieczności przestrzegania norm związanych z ochroną przed hałasem	Działania edukacyjna skierowane do przedsiębiorstw	Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
3	Gospodarka wodno-ściekowa	Modernizacja sieci kanalizacyjnej	Ochrona wód poprzez poprawę stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Realizacja Programu budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie	Ochrona wód poprzez poprawę stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Gmina/właściciele nieruchomości	2026-2033	W ramach zadań własnych					Środki własne Gminy
		Realizacja inwestycji dot. małej retencji	Ochrona wód poprzez poprawę stanu gospodarki wodno-ściekowej na terenie Gminy	Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Działania kontrolne w zakresie prawidłowego użytkowania zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków	Działania kontrolne w zakresie utrzymania dobrego stanu środowiska	Gmina	2026-2033	W ramach zadań własnych					środki własne Gminy, w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Uwzględnianie elementów zielonej i niebieskiej infrastruktury w planowaniu przestrzennym	Adaptacja do zmian klimatu	Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących
		Tworzenie zielonej i niebieskiej infrastruktury (w tym elementów zatrzymywania wód opadowych)		Gmina/Nadleśnictwo	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Zwiększanie retencji naturalnej mikroretencji na terenach leśnych									
		Rozbudowa systemu kanalizacji deszczowej na terenach zabudowanych i w ciągach dróg	Rozwój kompleksowej gospodarki ściekowej pod kątem optymalnego wykorzystania, rozbudowy, modernizacji oraz gospodarowania wodami deszczowymi	Gmina/Zarządcy dróg	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne, środki zewnętrzne
		Kampania promocyjna	Działania edukacyjna	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
4	Zasoby przyrodnicze	Zalesianie nieużytków oraz ochrona i pielęgnacja terenów cennych przyrodniczo	Ochrona zasobów przyrodniczych i leśnych	Gmina, RDOŚ, LP	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Utrzymanie aktualnego stanu pomników przyrody i form ochrony przyrody	Ochrona zasobów przyrodniczych i leśnych	Gmina, podmioty odpowiedzialne za ochronę środowiska	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					środki własne, w ramach zadań bieżących
		Zachowanie i odtwarzanie właściwego stanu siedlisk, cennych gatunków, elementów przyrody nieożywionej oraz krajobrazu także poza terenem obszarów chronionych	Zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu ekosystemów i gatunków oraz przeciwdziałanie zagrożeniom dla bioróżnorodności i georóżnorodności	Gmina/RDOŚ/organizacje pozarządowe	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Usuwanie roślinności inwazyjnej		Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Zapewnienie właściwej ochrony bioróżnorodności terenów zieleni i krajobrazu w planowaniu przestrzennym, ze szczególnym uwzględnieniem korytarzy ekologicznym poprzez adekwatne zapisy z mpzp lub/i decyzjach o warunkach zabudowy	Wdrożenie narzędzi spójnego systemu zarządzania zasobami przyrody i krajobrazem zarówno na obszarach chronionych, jak i użytkowanych gospodarczo	Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Kampania promocyjna związana z ochroną zasobów przyrodniczych	Działania edukacyjna w zakresie ochrony zasobów przyrodniczych	Gmina, mieszkańcy Gminy,	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
5	Zasoby geologiczne	Uwzględnianie w planach zagospodarowania przestrzennego wszystkich udokumentowanych złóż	Ograniczenia presji na środowisko, związanej z eksploatacją kopalin i prowadzeniem prac poszukiwawczych oraz ochrona i zrównoważone wykorzystanie zasobów kopalin oraz	Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących
		Ochrona rejonów występowania udokumentowanych złóż		Gmina/ Organy koncesyjne	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących
		Aktualizacja rejestru terenów zagrożonych ruchami masowymi ziemi oraz terenów na których występują te ruchy, w przypadku ich zidentyfikowania	Zapobieganie ruchom masowym ziemi i ich skutkom	Właściciele terenów/Powiat /Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
6	Warunki glebowe	Rekultywacja terenów i rewitalizacja terenów, w tym zagospodarowanie krajobrazowo przyrodnicze, rekreacyjne oraz na cele inwestycyjne, terenów poprzemysłowych i zdegradowanych, w pierwszej kolejności stwarzających największe zagrożenie dla środowiska i zdrowia ludzi	Minimalizacja stopnia i łagodzenie zasklepiania gleb	Podmioty zobowiązane do rekultywacji/ Gmina /właściciele gruntów	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
7	Gospodarka	Promocja działalności PSZOK	Minimalizacja składowanych odpadów poprzez:	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
	odpadami	Udział gmin w realizacji regionalnego systemu gospodarki Odpadami komunalnymi obejmującego działania m. in. W zakresie: selektywnego zbierania odpadów, ze szczególnym uwzględnieniem: odpadów ulegających biodegradacji oraz surowców wtórnych, - przetwarzania odpadów w celu przygotowania do odzysku lub unieszkodliwiania	- rozbudowę infrastruktury do selektywnego zbierania odpadów komunalnych, - udoskonalanie systemu selektywnego zbierania odpadów komunalnych	Gmina	2026-2033	Zgodnie z kosztorysem przygotowanym na etapie realizacji					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Realizacja Programu usuwania azbestu	Usuwanie wyrobów zwierających azbest	Gmina/Powiat	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
		Działania kontrolne w zakresie prawidłowego segregowania odpadów	Działania kontrolne w zakresie poprawności segregacji odpadów	Gmina	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					Nie dotyczy, w ramach zadań bieżących

Lp.	Obszar interwencji	Zadania	Kierunek interwencji	Podmiot odpowie-dzialny	Termin realizacji	Szacunkowe koszty realizacji zadania (w tys. zł)					Źródła finansowania
						2026	2027	2028	od 2029	RAZEM	
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L
		Kampania promocyjna w zakresie niebezpieczeństwa związanego z azbestem i poprawną gospodarką odpadami i recyklingiem	Działania edukacyjna	Gmina	2026-2033	Zgodnie z budżetem na dany rok					Środki własne Gminy, środki zewnętrzne
8	Awarie przemysłowe	Edukacja i informowanie społeczeństwa o sposobach postępowania i prawidłowych zachowaniach w sytuacji wystąpienia zagrożeń.	Kreowanie właściwych zachowań społeczeństwa w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu wystąpienia awarii przemysłowych	PSP/OSP/Powiat/Gmina/organizacje pozarządowe	2026-2033	W ramach zadań administracyjnych					Nie dotyczy, w ramach zadań bieżących

Źródło: Opracowanie własne.

7. DOSTĘPNE ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Realizacja wszystkich założeń Programu Ochrony Środowiska nie byłaby możliwa jedynie przy finansowaniu własnym Gminy Kobiór, istotne jest więc zewnętrzne wsparcie finansowane planowanych zadań inwestycyjnych. Zaproponowane programy finansowania wskazują jedynie możliwe kierunki działań, wraz z opisem priorytetów czy celów, na które można uzyskać dofinansowanie i zostały dobrane do odpowiednich zadań w ramach obszarów interwencyjnych. Dodatkowo, wskazane zostały również programy, których realizacja zależy, w głównej mierze, od wnioskodawcy, jakim mogą być na przykład osoby fizyczne czy przedsiębiorstwa. Ponadto działania gminy w zakresie edukacji ekologicznej mogą wspomóc proces i uzyskać wymierne korzyści środowiskowe.

7.1. Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach co roku realizuje zadania określone w Liście przedsięwzięć priorytetowych. W ostatnich latach skupione one były wokół następujących zakresów tematycznych:

- Transformacja energetyczna gospodarki;
- Jakość powietrza;
- Adaptacja do zmian klimatu;
- Gospodarka w obiegu zamkniętym, w tym: gospodarowanie odpadami;
- Kształtowanie świadomości proekologicznej i ochrona przyrody;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Inne działania z zakresu ochrony środowiska

Do najistotniejszych zadań spójnych z programem ochrony środowiska, które można dofinansować w ramach funduszy WFOŚiGW należą:

- Ochrona wód,
- Gospodarka wodna,
- Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi,
- Ochrona atmosfery,
- Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów,
- Edukacja ekologiczna.

Zadania obejmujące **ochronę wód** to inwestycje mające na celu ochronę wód powierzchniowych i podziemnych. Zakres ten obejmuje głównie: budowę i modernizację oczyszczalni ścieków oraz budowę lub modernizację systemów odprowadzania ścieków.

Zadania obejmujące **gospodarkę wodną** to wszystkie projekty i inicjatywy mające na celu ochronę przed powodzią i suszą oraz zaopatrzenie w wodę. Zakres ten obejmuje głównie: budowę lub modernizację zbiorników retencyjnych, urządzeń monitorujących, lub zwiększających bezpieczeństwo przeciwpowodziowe, doposażenie w sprzęt przeciwpowodziowy, usuwanie skutków powodzi oraz zapewnienie mieszkańcom dostępu do wody o jakości odpowiadającej normom wody do picia.

Zadania obejmujące **gospodarkę odpadami i ochronę powierzchni ziemi** mają na celu ochronę gleby i zasobów przyrodniczych.

Do zadań które mogą być realizowane w ramach tej dziedziny należą:

- działania ograniczające i zapobiegające powstawaniu odpadów,
- unieszkodliwianie odpadów,
- budowę, rozbudowę i modernizację składowisk odpadów,
- usuwanie i unieszkodliwianie azbestu,
- rewitalizację terenów poprzemysłowych i zdegradowanych,
- wapnowanie gleb.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę atmosfery** mają na celu poprawę jakości powietrza oraz ograniczenie zużycia energii i wzrost wykorzystania energii z odnawialnych źródeł. Zadania te związane są z:

- wymianą ogrzewania,
- wdrażaniem programów PONE,
- termoizolacją budynków,
- zastosowanie alternatywnych i odnawialnych źródeł energii.

Zadanie w ramach tego priorytetu spójne są ze wszystkimi działaniami podejmowanych w ramach strategii niskoemisyjnych na terenie Gminy.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **ochronę różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów** obejmują ukształtowanie regionalnego systemu obszarów chronionych, ochronę roślin i zwierząt, ochronę lasów i terenów zielonych. Ich celem jest zachowanie, odtworzenie i zrównoważone użytkowanie różnorodności biologicznej.

Zadania z kategorii dziedzinowej obejmującej **edukację ekologiczną** mają na celu kształtowanie świadomości ekologicznej mieszkańców oraz propagowanie działań proekologicznych i zasady zrównoważonego rozwoju. W ramach tych działań można realizować warsztaty i konkursy ekologiczne, doposażać w sprzęt i pomoce dydaktyczne

szkoły oraz inne pomieszczenia przeznaczone dla mieszkańców, organizować seminaria, sympozja i konferencje dotyczących ochrony środowiska, a także znakować ścieżki dydaktyczne.

Projekty realizowane w ramach tych zadań mogą być finansowane w ramach dotacji oraz pożyczek.

Z uwagi na aktualizowanie ww. listy niezbędne jest monitorowanie i każdorazowe sprawdzanie, czy dany program Priorytetowych nie uległ zmianie.

7.2. Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zgodnie z uchwałą nr 36/16 RN NFOŚiGW z dnia 5 czerwca 2020 roku planuje wdrażanie różnych programów priorytetowych. Aktualna (Zatwierdzona: Uchwałą Rady Nadzorczej nr 12/26, z dnia 22 stycznia 2026 roku z późniejszymi zmianami) lista programów priorytetowych obejmuje następujące możliwości:

1. Grupa Programów Priorytetowych nr 1: Transformacja energetyczna
2. Grupa Programów Priorytetowych nr 2: Poprawa jakości powietrza.
3. Grupa Programów Priorytetowych nr 3: Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym gospodarowanie odpadami, ochrona wód i gospodarka wodna.
4. Grupa Programów Priorytetowych nr 4: Ochrona różnorodności biologicznej i funkcji ekosystemów.
5. Grupa Programów Priorytetowych nr 5: Monitoring środowiska.
6. Grupa Programów Priorytetowych nr 6: Ekspertyzy środowiskowe.
7. Grupa Programów Priorytetowych nr 7: Edukacja ekologiczna.
8. Grupa Programów Priorytetowych nr 8: Innowacyjność.
9. Grupa Programów Priorytetowych nr 9: Adaptacja do zmian klimatu.

W celu realizacji celów określonych przez Program Ochrony Środowiska najważniejsze są następujące programy z grupy nr 2,4, 7 i 9.

Z uwagi na aktualizowanie ww. listy niezbędne jest monitorowanie i każdorazowe sprawdzanie, czy dany program Priorytetowych nie uległ zmianie.

7.2.1. Program priorytetowy Czyste powietrze

Program priorytetowy Czyste powietrze to obecnie jedna z głównych możliwości finansowania działań określonych do realizacji przez osoby prywatne w budynkach jednorodzinnych. W ramach programu przewidziany został budżet w wysokości 103 miliardów złotych do wykorzystania do 2029 roku na wymianę/zakup i montaż źródeł ciepła oraz termomodernizację.

Cel ma być realizowany poprzez wsparcie właścicieli budynków jednorodzinnych poprzez udzielnie dotacji i/ lub pożyczek na działania z zakresu:

1. Termomodernizacji, w zakresie:

a) docieplenia przegród zewnętrznych budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

b) docieplenia przegród wewnętrznych budynku mieszkalnego jednorodzinnego,

c) wymiany i montażu stolarki zewnętrznej w budynku mieszkalnym jednorodzinnym,

d) wymiany źródła ciepła i dostosowania instalacji wewnętrznej w starym budynku.

2. Zakupu i montażu instalacji źródeł energii odnawialnej .

3. Zamontowaniu nowego niskoemisyjnego źródła ciepła w budynku mieszkalnym jednorodzinnym.

Wysokość dofinansowania uzależniona jest od zakresu inwestycji. Możliwe są trzy poziomy dotacji uzależnione od dochodu.

7.2.2. Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 (FEnIKS)

Program Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027 to krajowy program wspierający gospodarkę niskoemisyjną, ochronę środowiska, przeciwdziałanie i adaptację do zmian klimatu, transport i bezpieczeństwo energetyczne. Głównym celem Programu jest poprawa warunków rozwoju kraju poprzez budowę infrastruktury technicznej i społecznej zgodnie z założeniami rozwoju zrównoważonego, w tym poprzez:

a) obniżenie emisyjności gospodarki transformację w kierunku gospodarki przyjaznej środowisku i o obiegu zamkniętym,
b) budowę efektywnego i odpornego systemu transportowego o jak najniższym negatywnym wpływie na środowisko naturalne,
c) dokończenie realizacji odcinków sieci bazowej TEN-T do roku 2030,
d) poprawę bezpieczeństwa transportu zapewnienie równego dostępu do opieki zdrowotnej oraz poprawę odporności systemu ochrony zdrowia,
e) wzmocnienie roli kultury w rozwoju społecznym i gospodarczym.

W ramach programu przewidziano realizację następujących priorytetów:

- PRIORYTET I: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z Funduszu Spójności.
- PRIORYTET II: Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR.
- PRIORYTET III: Transport miejski.
- PRIORYTET IV: Wsparcie sektora transportu z Funduszu Spójności
- PRIORYTET V: Wsparcie sektora transportu z EFRR
- PRIORYTET VI: Zdrowie
- PRIORYTET VII: Kultura

- PRIORYTET VIII: Pomoc techniczna

7.3. Fundusze Europejskie dla Śląskiego na lata 2021-2027

Program „Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027" służy realizacji wizji i celów rozwojowych regionu, zawartych w jednogłośnie uchwalonej Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2030" – Zielone Śląskie i stanowi jeden z najistotniejszych instrumentów polityki regionalnej. Realizacja Programu wesprze procesy rozwojowe województwa w stawaniu się nowoczesnym regionem europejskim o konkurencyjnej gospodarce, będącej efektem odpowiedzialnej transformacji i zapewniającym możliwości rozwoju mieszkańcom oraz oferującym wysoką jakość życia w czystym środowisku.

Cele programu wpisują się w wizję rozwoju Unii Europejskiej zawartą w komunikacie oraz regulacjach dotyczących Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie przekształcenia UE w sprawiedliwe i dobrze prosperujące społeczeństwo, żyjące w nowoczesnej, zasobooszczędnej i konkurencyjnej gospodarce, która w 2050 r. osiągnie zerowy poziom emisji gazów cieplarnianych netto. Program stanowi także instrument realizacji Umowy Partnerstwa 2021-2027 – dokumentu określającego strategię interwencji funduszy europejskich w ramach unijnej polityki spójności i wspólnej polityki rybołówstwa w Polsce i wykazuje z nią pełną zgodność. Zadania realizowane w związku ze zmniejszeniem emisji dwutlenku węgla wynikające z Planu mogą otrzymać dofinasowanie w ramach osi priorytetowej: II. Ekologiczne Śląskie.

Z uwagi na aktualizowanie listy i harmonogramów konkursów niezbędne jest monitorowanie i każdorazowe sprawdzanie, czy dany program Priorytetowych nie uległ zmianie.

7.4. Ustawa z dnia 20 maja 2016 r. o efektywności energetycznej (Dz.U. 2025 r., poz. 711) tzw. „białe certyfikaty"

Białe certyfikaty, czyli świadectwa efektywności energetycznej, można otrzymać za działanie proefektywnościowe, które dopiero jest w planach. Następnie można je sprzedać na rynku. Zgodnie z obecną wykładnią prawa, świadectwo efektywności energetycznej wydaje Prezes Urzędu Regulacji Energetyki (URE) na wniosek podmiotu, u którego będzie realizowane przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia tego samego rodzaju służące poprawie efektywności energetycznej. Wyjątek od niniejszej reguły stanowią przedsięwzięcia zakończone przed dniem wejścia w życie ustawy (tj. 1 października 2016 roku), a nie wcześniej niż przed dniem 1 stycznia 2014 roku dla których do dnia 30 września 2017 roku można było ubiegać się o świadectwa efektywności energetycznej.

Białe certyfikaty stanowią prawa majątkowe notowane na Towarowej Giełdzie Energii, mające realną wartość pieniężną. Są one kupowane przez „podmioty zobowiązane" określone w art. 10 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2025 r. poz. 711),

w celu uniknięcia ponoszenia tzw. opłat zastępczych. Prawa majątkowe wynikające z posiadania świadectw energetycznych powstają z chwilą wpisania świadectwa efektywności energetycznej po raz pierwszy na koncie w rejestrze świadectw efektywności energetycznej, na podstawie informacji Prezesa URE i przysługują podmiotom, które są właścicielami danego konta. Po uzyskaniu praw majątkowych konieczne jest zgłoszenie świadectwa na giełdę towarową w celu ich sprzedaży (upoważniony do tego jest właściciel lub inny podmiot przez niego upoważniony). Po sprzedaży świadectwa, środki uzyskane z transakcji trafiają na rachunek maklerski inwestora, następnie na jego konto bankowe.

Nowe przepisy znoszą obowiązek organizacji przetargu na świadectwa efektywności energetycznej. Aby uzyskać białe certyfikaty należy złożyć do Prezesa URE wniosek o świadectwo efektywności energetycznej wraz z audytem efektywności energetycznej.

Szczegółowa lista przedsięwzięć służących poprawie efektywności energetycznej za które można otrzymać białe certyfikaty jest opublikowana w obwieszczeniu Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016 r. (M.P. 2016, poz. 1184) dostępnym w BIP w zakładce Obowiązujące prawo>Energetyka.

Gmina spełnia ogólne warunki pozyskania świadectw efektywności energetycznej zgodnie z artykułem 20 Ustawy z dnia 20 maja 2016 roku o efektywności energetycznej (tj. Dz. U. 2025 r., poz. 711), w związku z czym może przyszłych zadań inwestycyjnych pozyskać Świadectwa efektywności energetycznej, tzw. białe certyfikaty.

7.5. Krajowy Plan Odbudowy

Krajowy Plan Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO) to projekt polskiego planu finansowanego z europejskiego budżetu Funduszu Odbudowy na lata 2020-2026. Łączne środki przeznaczone na realizację budżetu europejskiego w latach 2020-2026 wynoszą ponad 723,8 mld euro. Pomoc z tego funduszu będzie przyznawana w postaci bezzwrotnych grantów i niskooprocentowanych pożyczek. W ramach Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności Polska będzie dysponowała środkami w wysokości około 58,1 mld euro, w tym:

- 23,9 mld euro przeznaczona będzie na pomoc w formie dotacji (grantów),
- 34,2 mld euro przeznaczona będzie na pomoc w formie pożyczek.

W ramach planu przewidziano pięć komponentów w ramach części grantowej i pięć komponentów o tej samej tematyce w ramach części związanej z pożyczkami. Należą do nich:

- Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki”,
- Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności”,
- Komponent C „Transformacja cyfrowa”,
- Komponent D „Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia”,

- Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność”.

W ramach ww. komponentów przewidziano cele, planowane inwestycje i wynikające z nich reformy.

Na komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki” planowane jest przeznaczenie 4 455 milionów euro. Celem tego komponentu jest zapewnienie odporności gospodarki na kryzysy, wzrostu produktywności oraz tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy. Ma on zostać zrealizowany przez następujące cele szczegółowe:

- A1. Ograniczenie wpływu COVID-19 i skutków spowodowanego przez niego kryzysu na przedsiębiorstwa
- A2. Rozwój narodowego systemu innowacji: wzmocnienie koordynacji, stymulowanie potencjału innowacyjnego oraz współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i organizacjami badawczymi, w tym w zakresie technologii środowiskowych
- A3. Doskonalenie systemu edukacji, mechanizmów uczenia się przez całe życie w kierunku lepszego dopasowania do potrzeb nowoczesnej gospodarki, wzrostu innowacyjności, zwiększania transferu nowych technologii oraz zielonej transformacji
- A4. Zwiększenie dopasowania strukturalnego, efektywności i odporności kryzysowej rynku pracy

Konstrukcję celów i reform tego planu przedstawia schemat na kolejnych stronach.

Tabela 53 Cele programu – Komponent A

	CEL SZCZEGÓŁOWY	**REFORMA**	**INWESTYCJE**
Komponent A „Odporność i konkurencyjność gospodarki” **Cel: Zapewnienie odporności gospodarki na kryzysy, wzrostu produktywności oraz tworzenia wysokiej jakości miejsc pracy**	A1. Ograniczenie wpływu COVID-19 i skutków spowodowanego przez niego kryzysu na przedsiębiorstwa	A1.1. Reforma ram fiskalnych	-
		A1.2. Dalsze ograniczenia obciążeń regulacyjnych i administracyjnych	A1.2.1. Inwestycje dla przedsiębiorstw w produkty, usługi i kompetencje pracowników oraz kadry związane z dywersyfikacją działalności A1.2.2. Wsparcie przygotowania terenów inwestycyjnych pod potrzeby inwestycji o kluczowym znaczeniu dla gospodarki
		A1.3. Reforma planowania i zagospodarowania przestrzennego	A1.3.1. Wdrożenie reformy planowania i zagospodarowania przestrzennego
		A1.4. Reforma na rzecz poprawienia warunków konkurencyjności i	A1.4.1. Inwestycje na rzecz dywersyfikacji i skracania łańcucha

		ochrony producentów/ konsumentów w sektorze rolnym	dostaw produktów rolnych i spożywczych oraz budowy odporności podmiotów uczestniczących w łańcuchu
		A1.5. Zwiększenie jakości stanowienia prawa oraz rozwój partnerstwa z organizacjami społecznymi	-
	A2. Rozwój narodowego systemu innowacji: wzmocnienie koordynacji, stymulowanie potencjału innowacyjnego oraz współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami i organizacjami badawczymi, w tym w zakresie technologii środowiskowych	A2.1. Przyśpieszenie procesów robotyzacji i cyfryzacji i innowacji	A2.1.1. Inwestycje wspierające robotyzację i innowacje w przedsiębiorstwach
		A2.2. Stworzenie warunków do przejścia na model gospodarki o obiegu zamkniętym GOZ	A2.2.1. Inwestycje we wdrażanie technologii i innowacji środowiskowych, w tym związanych z GOZ
		A2.3. Zapewnienie instytucjonalnych i prawnych podstaw rozwoju BSP Inwestycja: bezzałogowych statków powietrznych	A2.3.1. Rozbudowa i wyposażenie centrów kompetencji (specjalistyczne ośrodki szkoleniowe, wsparcia wdrożeń, centra monitorowania) oraz infrastruktura do zarządzania ruchem
		A2.4. Wzmocnienie mechanizmów współpracy pomiędzy sektorem nauki oraz przemysłem	A2.4.1. Inwestycje w rozbudowę potencjału badawczego
	A3. Doskonalenie systemu edukacji, mechanizmów uczenia się przez całe życie w kierunku lepszego dopasowania do potrzeb nowoczesnej gospodarki, wzrostu innowacyjności, zwiększania transferu nowych technologii oraz zielonej transformacji	A3.1. Kadry dla nowoczesnej gospodarki - poprawa dopasowania umiejętności i kwalifikacji do wymogów rynku pracy w związku z wdrażaniem nowych technologii w gospodarce oraz zieloną i cyfrową transformacją	A3.1.1. Wsparcie rozwoju nowoczesnego kształcenia zawodowego, szkolnictwa wyższego oraz uczenia się przez całe życie
	A4. Zwiększenie dopasowania strukturalnego,	A4.1. Efektywne instytucje na rzecz rynku pracy	A4.1.1. Inwestycje wspierające reformę instytucji rynku pracy

	efektywności i odporności kryzysowej rynku pracy	A4.2. Reforma na rzecz poprawy sytuacji rodziców na rynku pracy poprzez zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3	A4.2.1. Wsparcie programów dofinansowania miejsc opieki nad dziećmi 0-3 lat (żłobki, kluby dziecięce i dzienni opiekuni) w ramach MALUCH+
		A4.3. Wdrożenie ram prawnych dla rozwoju ekonomii społecznej	A4.3.1. Programy wsparcia inwestycyjnego umożliwiające w szczególności rozwój działalności, zwiększenie udziału w realizacji usług społecznych, podniesienie jakości reintegracji w podmiotach ekonomii społecznej
		A4.4. Uelastycznienie form zatrudnienia, w tym wprowadzenie pracy zdalnej	A4.4.1. Inwestycje związane z doposażeniem pracowników/przedsiębiorstw umożliwiającym pracę zdalną
		A4.5. Rozwiązania na rzecz dłuższego pozostawania na rynku pracy osób w wieku średnim i starszych (50+)	-

Źródło: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/102479/KPO_projekt_30042021.pdf

Komponent B „Zielona energia i zmniejszenie energochłonności" zakłada transformacje kluczowych sektorów gospodarki do modelu niskoemisyjnego przy wykorzystaniu szans rozwoju w obszarze zielonych technologii, jak również efektywna adaptacja najbardziej zagrożonych obszarów i sektorów do zmian klimatu. Celem tego działania jest *ograniczenie negatywnego oddziaływania gospodarki na środowisko przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego kraju*. Określono dla tych działań 3 cele szczegółowe:

- B1. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki,
- B2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii,
- B3. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie degradacji środowiska.

Na realizację tych zadań przewidziano około 5 696 mln euro. Konstrukcję celów i reform tego planu przedstawia schemat poniżej.

Tabela 54 Cele programu – Komponent B

Komponent B „Zielona energia i	CEL SZCZEGÓŁOWY	REFORMA	INWESTYCJE

zmniejszenie energochłonności” **Cel: Ograniczenie negatywnego oddziaływania gospodarki na środowisko przy jednoczesnym zapewnieniu konkurencyjności i bezpieczeństwa energetycznego oraz ekologicznego kraju.**	B1. Poprawa efektywności energetycznej gospodarki	B1.1. Czyste powietrze i efektywność energetyczna	B1.1.1. Inwestycje w źródła ciepła (chłodu) w systemach ciepłowniczych
			B1.1.2. Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej w budynkach mieszkalnych
			B1.1.3. Wymiana źródeł ciepła i poprawa efektywności energetycznej szkół
			B1.1.4. Wsparcie dla zwiększenia efektywności energetycznej obiektów lokalnej aktywności społecznej
	B2. Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii	B2.1. Poprawa warunków dla rozwoju technologii wodorowych oraz innych gazów zdekarbonizowanych	B2.1.1. Inwestycje w technologie wodorowe, wytwarzanie, magazynowanie i transport wodoru
		B2.2. Poprawa warunków dla rozwoju odnawialnych źródeł energii	B2.2.1. Rozwój sieci przesyłowych, inteligentna infrastruktura elektroenergetyczna
			B2.2.2. Instalacje OZE realizowane przez społeczności energetyczne
			B2.2.3. Budowa infrastruktury terminalowej offshore
	B3. Adaptacja do zmian klimatu oraz ograniczenie degradacji środowiska	B3.1. Wsparcie zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej na terenach wiejskich	B3.1.1. Inwestycje w zrównoważoną gospodarkę wodno-ściekową na terenach wiejskich

Źródło: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/102479/KPO_projekt_30042021.pdf

Komponent C „Transformacja cyfrowa” ma doprowadzić do zapewnienia rozwoju infrastruktury łączności cyfrowej oraz rozwiązań w zakresie e-usług, wykorzystania potencjału technologii przełomowych, cyfrowej edukacji, wzrostu kompetencji cyfrowych społeczeństwa, a także cyberbezpieczeństwa. Celem tych działań będzie wzmocnienie przemian cyfrowych w sektorze publicznym, społeczeństwie i gospodarce. Realizowane będzie ono w oparciu o 3 cele szczegółowe:

Na realizację komponentu C przewidziano około 5 696 mln euro. Konstrukcję celów i reform tego planu przedstawia schemat poniżej

Tabela 55 Cele programu – Komponent C

	CEL SZCZEGÓŁOWY	REFORMA	INWESTYCJE
Komponent C „Transformacja cyfrowa" **Cel: Wzmocnienie przemian cyfrowych w sektorze publicznym, społeczeństwie i gospodarce.**	C1. Poprawa dostępu do szybkiego Internetu.	C1.1. Zapewnienie powszechnego dostępu do szybkiego internetu – rozwój infrastruktury sieciowej	C1.1.1 Zapewnienie dostępu do bardzo szybkiego internetu na obszarach białych plam
	C2. Rozwój e-usług i ich konsolidacja, tworzenie warunków dla rozwoju zastosowań przełomowych technologii cyfrowych w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie oraz usprawnienie komunikacji między instytucjami publicznymi, obywatelami i biznesem	C2.1. Zwiększenie skali zastosowań rozwiązań cyfrowych w sferze publicznej, gospodarce i społeczeństwie	C2.1.1. E-usługi publiczne, rozwiązania IT usprawniające funkcjonowanie administracji i sektorów gospodarki oraz technologie przełomowe w sektorze publicznym, gospodarce i społeczeństwie
			C2.1.2. Wyrównanie poziomu wyposażenia szkół w przenośne urządzenia multimedialne
			C2.1.3. E-kompetencje
	C3. Wzrost bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni, zabezpieczenie infrastruktury przetwarzania danych oraz cyfryzacja infrastruktury służb odpowiedzialnych za bezpieczeństwo.	C3.1. Zwiększenie cyberbezpieczeństwa systemów informacyjnych, wzmocnienie infrastruktury przetwarzania danych	C3.1.1. Cyberbezpieczeństwo – CyberPL oraz infrastruktura przetwarzania danych i dostarczania usług cyfrowych

Źródło: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/102479/KPO_projekt_30042021.pdf

Komponent D „Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia" zakłada dążenie do wyższej jakości i lepszego dostępu do usług zdrowotnych oraz wzmocnienie możliwości szybkiego reagowania systemu ochrony zdrowia na zagrożenia epidemiczne. Celem tego komponentu jest osiągnięcie sprawnego funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych. Przewidziano realizację szeregu inwestycji w ramach 3 celów szczegółowych:

- D1. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych, w szczególności w kluczowych obszarach ze względu na zagrożenia epidemiologiczne, choroby cywilizacyjne oraz sytuację demograficzną.

- D2. Rozwój kadr systemu ochrony zdrowia oraz wzmocnienie potencjału uczelni medycznych i podmiotów leczniczych biorących udział w kształceniu kadr medycznych.
- D3. Rozwój badań naukowych i sektora farmaceutycznego w odpowiedzi na wzmocnienie odporności systemu ochrony zdrowia.

Na realizację komponentu D przewidziano około 4 092 mln euro. Konstrukcję celów i reform tego planu przedstawia schemat poniżej.

Tabela 56 Cele programu – Komponent D

	CEL SZCZEGÓŁOWY	REFORMA	INWESTYCJE
Komponent D „Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia" **Cel: Sprawne funkcjonowanie systemu ochrony zdrowia oraz poprawa efektywności, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych.**	D1. Poprawa efektywności funkcjonowania systemu ochrony zdrowia, dostępności oraz jakości świadczeń zdrowotnych, w szczególności w kluczowych obszarach ze względu na zagrożenia epidemiologiczne, choroby cywilizacyjne oraz sytuację demograficzną.	D1.1. Zwiększenie efektywności, dostępności i jakości świadczeń zdrowotnych	D1.1.1. Rozwój i modernizacja infrastruktury centrów opieki wysokospecjalistycznej i innych podmiotów leczniczych
			D1.1.2. Przyspieszenie procesów transformacji cyfrowej ochrony zdrowia poprzez dalszy rozwój usług cyfrowych w ochronie zdrowia
	D2. Rozwój kadr systemu ochrony zdrowia oraz wzmocnienie potencjału uczelni medycznych i podmiotów leczniczych biorących udział w kształceniu kadr medycznych	D2.1. Stworzenie odpowiednich warunków dla zwiększenia liczebności kadry medycznej	D2.1.1. Inwestycje związane z modernizacją i doposażeniem obiektów dydaktycznych w związku ze zwiększeniem limitów przyjęć na studia medyczne
	D3. Rozwój badań naukowych i sektora farmaceutycznego w odpowiedzi na wzmocnienie odporności systemu ochrony zdrowia	D3.1. Wzmocnienie zaplecza naukowego w dziedzinie nauk medycznych i nauk o zdrowiu	D3.1.1. Inwestycje w utworzenie specjalistycznych centrów badawczych i analitycznych na potrzeby nauk medycznych

Źródło: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/102479/KPO_projekt_30042021.pdf

Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność" zakłada rozwój zrównoważonego transportu służącego konkurencyjnej gospodarce i inteligentnej mobilności. Przewidziano realizację dwóch celów szczegółowych:

- E1. Zwiększenie udziału zero i niskoemisyjnego transportu oraz przeciwdziałanie i zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko
- E2. Zwiększenie dostępności transportowej, bezpieczeństwa i cyfrowych rozwiązań

Zadaniem tego komponentu jest:

- utworzenie spójnego systemu transportowego opartego na infrastrukturze charakteryzującej się wysoką jakością i dostępnością,
- dążenie do zwiększenia udziału zrównoważonych form mobilności. Zmniejszenie presji na środowisko,
- poprawa bezpieczeństwa.

Na realizację komponentu E przewidziano około 6 818 mln euro, co stanowi największą część budżetu KPO. Konstrukcję celów i reform tego planu przedstawia schemat na kolejnej stronie.

Tabela 57 Cele programu – Komponent E

	CEL SZCZEGÓŁOWY	REFORMA	INWESTYCJE
Komponent E „Zielona, inteligentna mobilność” **Cel: Rozwój zrównoważonego transportu służącego konkurencyjnej gospodarce i inteligentnej mobilności.**	E1. Zwiększenie udziału zero i niskoemisyjnego transportu oraz przeciwdziałanie i zmniejszenie negatywnego oddziaływania transportu na środowisko	E1.1. Wzrost wykorzystania transportu przyjaznego dla środowiska	E1.1.1. Wsparcie dla gospodarki
			E1.1.2. Zero i niskoemisyjny transport zbiorowy (autobusy)
	E2. Zwiększenie dostępności transportowej, bezpieczeństwa i cyfrowych rozwiązań	E2.1. Zwiększenie konkurencyjności sektora kolejowego	E2.1.1. Linie kolejowe
			E2.1.2. Pasażerski tabor kolejowy
			E2.1.3. Transport intermodalny
		E2.2. Zwiększenie bezpieczeństwa transportu	E2.2.1. Bezpieczeństwo transportu
			E2.2.2. Cyfryzacja transportu

Źródło: https://www.funduszeeuropejskie.gov.pl/media/102479/KPO_projekt_30042021.pdf

7.6. Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych

Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez JST. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez BGK. Zakres wsparcia reguluje Uchwała nr 84/2021 Rady Ministrów z 1 lipca 2021 r. w sprawie

ustanowienia Rządowego Funduszu Polski Ład: Programu Inwestycji Strategicznych wraz z późniejszymi zmianami

Dotacje mogą być udzielane jednostką samorządu terytorialnego na działania inwestycyjne w następujących obszarach:

1) budowa lub modernizacja infrastruktury drogowej;
2) budowa lub modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, w tym oczyszczalni;
3) budowa lub modernizacja źródeł ciepła sieciowego zeroemisyjnego;
4) budowa lub modernizacja indywidualnych źródeł ciepła zeroemisyjnego;
5) budowa lub modernizacja infrastruktury gospodarki odpadami, w tym spalarnie, przetwarzanie biologiczne, segregacja;
6) odnawialne źródła energii;
7) tabor z napędem zeroemisyjnym;
8) budowa lub modernizacja źródeł ciepła sieciowego niskoemisyjnego;
9) budowa lub modernizacja sieci ciepłowniczej;
10) budowa lub modernizacja infrastruktury elektroenergetycznej, w tym oświetleniowej;
11) cyfryzacja usług publicznych i komunalnych;
12) poprawa efektywności energetycznej budynków i instalacji publicznych;
13) innowacyjne rozwiązania w elektroenergetyce;
14) rewitalizacja obszarów miejskich;
15) budowa lub modernizacja infrastruktury kulturalnej;
16) budowa lub modernizacja infrastruktury turystycznej;
17) budowa lub modernizacja infrastruktury sportowej;
18) budowa lub modernizacja infrastruktury technicznej drogowej;
19) budowa lub modernizacja infrastruktury tramwajowej, w tym zajezdni;
20) budowa lub modernizacja infrastruktury kolejowej, w tym stacji utrzymaniowo-naprawczej;
21) budowa lub modernizacja infrastruktury transportu wodnego;
22) tabor transportu kolejowego;
23) tabor transportu tramwajowego;
24) tabor z napędem niskoemisyjnym;
25) budowa lub modernizacja kanalizacji deszczowej;
26) gospodarka wodna, w tym melioracja, retencja, osuszanie;
27) budowa lub modernizacja indywidualnych źródeł ciepła niskoemisyjnego;
28) budowa i modernizacja infrastruktury społecznej;
29) budowa lub modernizacja infrastruktury edukacyjnej;
30) rewitalizacja obszarów i/lub budynków zdegradowanych i/lub poprzemysłowych;

31) tabor zbiorowego transportu drogowego;
32) tabor zbiorowego transportu wodnego;
33) budowa lub modernizacja infrastruktury telekomunikacyjnej;
34) budowa i organizacja inkubatorów przedsiębiorczości;
35) budowa i organizacja parków naukowo-technologicznych;
36) rozbiórka obiektów i urządzeń budowlanych;
37) inne wskazane przez Prezesa Rady Ministrów, biorąc pod uwagę zasady zrównoważonego rozwoju oraz mające na celu przeciwdziałanie COVID-19.

Dofinansowanie przyznawane jest w wysokości nie wyższej niż 98% wartości zadania inwestycyjnego.

8. SYSTEM REALIZACJI PROGRAMU

8.1. Informacje ogólne

Program Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór wyznacza jedynie ramy czasowe i kierunki niezbędnych działań, wraz z zadaniami kontrolnymi. Nie jest to dokument skończony, a jego aktualizacja i ewaluacja jest konieczna w celu dostosowywania się do zmiennych komponentów środowiskowych.

Zapisy Programu powinny zostać realizowane przez jednostki wskazane w harmonogramie we współpracy z podmiotami zewnętrznymi i wyższymi jednostkami administracyjnymi. Realizacja założeń spoczywa na Gminie przy jednoczesnej współpracy z interesariuszami. Ponadto, niezbędna jest kontrola i współpraca w przypadku działań podmiotów zewnętrznych na terenie Gminy jak i na obszarze przyległym mogących wpływać na analizowany teren.

Okresowa aktualizacja zapisów przedstawionych w Programie nie wynika jedynie z zapisów ustawowych, ale i z konieczności dopasowywania planów inwestycyjnych Gminy i nowych form współpracy czy możliwości dotacyjnych.

Niezbędnym warunkiem skutecznej realizacji założeń Programu jest ścisła współpraca z mieszkańcami, przedsiębiorcami i organizacjami działającymi na obszarze Gminy.

8.2. Struktura organizacyjna

Realizacja poszczególnych zadań wskazanych w Programie i Wieloletniej Prognozie Finansowej jest każdorazowo poprzedzona stworzeniem szczegółowych planów z wyznaczeniem odpowiedzialnych osób i harmonogramu realizacji. Ponadto obejmuje, jeśli to będzie konieczne, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wraz z propozycją działań ograniczających ewentualny, negatywny wpływ. W celu stworzenia niezbędnego nadzoru organizacyjnego i monitoringu działań za realizację tych zadań odpowiadać będą pracownicy merytoryczni w poszczególnych Referatach.

Osoby odpowiedzialne które będą pełniły nadzór, cechować będzie znajomość problematyki środowiskowej. Do jej bezpośrednich zadań, oprócz nadzoru nad realizacją założeń Programu poprzez podmioty zależne, jak i działania Gminy, należy współpraca i wsparcie nad inwestycjami przedsiębiorstw, podmiotów niezależnych i działaniami własnymi mieszkańców. Dodatkowymi zadaniami osób merytorycznych jest raportowanie postępów prac związanych z wdrażaniem zapisów Programu wraz z monitoringiem dostępności zewnętrznych źródeł finansowania i prowadzeniem akcji informacyjnej wśród mieszkańców.

8.3. Plan wdrażania, monitorowania i weryfikacji

Program ochrony środowiska jest dokumentem podlegającym bieżącej ocenie i regularnemu monitoringowi z uwagi na jego istotny wpływ na politykę środowiskową i inwestycje. Zalecane jest sporządzenie sprawozdań, w których zostanie wskazany obecny stan realizacji, określony stan środowiska, a także prognozowany dalszy etap wdrażania zapisów i działań koordynujących.

Kluczową rolę w monitoringu i weryfikacji będą pełniły osoby merytoryczne z poszczególnych wydziałów, które, dzięki systemowi zarządzania, będą w stanie na bieżąco sporządzać raporty, a także ocenić postęp wdrażania wpisanych w Programie zadań.

Raport informować będzie o działaniach zrealizowanych i ich wpływie na ochronę środowiska. Odpowiednio sporządzony raport stanowi podstawę do analizy wdrażania zapisów, a tym samym ocenę realizacji założonych celów i może posłużyć do podjęcia przez Gminę decyzji o konieczności przeprowadzenia aktualizacji Programu.

Raport będzie zawierał informacje w postaci:

1) Odniesienie się do ogólnych celów wskazanych w Programie:
    a) przywołanie celów,
    b) aktualny stan realizacji celów (na podstawie wskaźników monitorowania).
2) Opis stanu realizacji Programu:
    a) przydzielone środki i zasoby do realizacji,
    b) realizowane działania,
    c) napotkane problemy w realizacji.
3) Ocena realizacji oraz propozycja działań korygujących.
4) Stan realizacji działań:
    a) zestawienie aktualnie osiąganych rezultatów zrealizowanych działań.

Każde wskazane w Programie działanie ma ustalony wskaźnik monitorowania zgodnie z tabelą poniżej. W związku z powyższym wskaźniki określone jako cele dla realizacji ochrony środowiska mogą się zmieniać w czasie obowiązywania i realizacji Programu. Zmiany te będą wynikały z bieżących możliwości finansowych oraz uwarunkowań formalno-prawnych.

Tabela 58 Wskaźniki monitorowania

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
1	Ochrona klimatu i jakość powietrza	Substancje, których stężenia przekroczyły wartości dopuszczalne (wg klasyfikacji dla strefy śląskiej)	PM10: C, B(a)P: C, PM2,5: C1	Zgodnie z założeniami POP
		Liczba wymienionych źródeł ciepła w ramach Programów dotacji (dane WFOŚiGW, dane Gminy)	177	200
		Czujniki pomiarowe na terenie Gminy (szt.) Dane Gminy	3	wg bieżących potrzeb
		Długość ścieżek rowerowych(km) (dane Gminy)	4,7 [2025]	Wg bieżących potrzeb
		Długość dróg Gminnych o Nawierzchni gruntowej [km]	4,0 [2024]	Zgodnie z planami inwestycyjnymi
		Opracowanie Projektu założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe	0	Wykonane aktualizacji dokumentu
		Liczba wprowadzonych zmian w dokumentach strategicznych związanych z aspektami klimatycznymi	0	wg bieżących potrzeb
		Elementy należące do zielono-błękitnej infrastruktury	0	wg bieżących potrzeb
		Kampania promocyjna (szt.) (dane Gminy)	1	Wg bieżących potrzeb
		Liczba kontroli (szt./rok) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	25 [2025]	Wg bieżących potrzeb i PDK
2	Zagrożenie hałasem	Maksymalna wartość przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu drogowego wg POŚ przed hałasem na drogach w obrębie powiatu i Gminy[dB]	LDWN: 10, LN: 10	wg POŚ przed hałasem dla woj. śląskiego
		Ilość zakładów z decyzją o dopuszczalnym poziomie hałasu na terenie powiatu	0	0
		Liczba kontroli (szt.) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	0	Wg bieżących potrzeb

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
		Kampania promocyjna (szt.) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	0	Wg bieżących potrzeb
3	Pola elektromagnetyczne	Liczba punktów z przekroczeniami Poziomów dopuszczalnych PEM na terenie Gminy	0	0
		Liczba zgłoszeń nowych eksploatacji instalacji	0	Wg bieżących potrzeb
4	Gospodarka wodno-ściekowa	Zwiększenie liczby przyłączy do sieci kanalizacyjnej (szt.) GUS	1 310 [2025]	wg bieżących potrzeb
		Długość sieci kanalizacyjnej (km) GUS	36 [2025]	Wg bieżących potrzeb
		Wskaźnik skanalizowania gminy [%]	87	wg planów inwestycyjnych i KPOŚK
		Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.) GUS	27 [2025]	Wg bieżących potrzeb
		Realizacja inwestycji dot. małej retencji (szt.)	0	1
		Liczba kontroli (szt./rok)	0	Wg bieżących potrzeb
		Kampania promocyjna (szt./rok)	1	1
		Elementy należące do zielono-błękitnej infrastruktury	0	Wg bieżących potrzeb
5	Zasoby przyrodnicze	Utrzymanie gruntów leśnych [ha] GUS	0,30	0,30
		Uproszczone plany urządzenia lasów [szt.] (komplet)	1	1

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
		Liczba obiektów przyrodniczych (pomniki przyrody, użytki itp.) [szt.] (dane CRFOP)	6	6
		Powierzchnia terenów prawnie chronionych na terenie gminy [ha]	0	wg RDOŚ
		Usuwanie roślinności inwazyjnej (szt./rok)	1 [2026]	według potrzeb
		Ujęcie działań związanych z ochroną bioróżnorodności i terenów zielonych w strategii gminy	Opracowana strategia Gminy	Aktualizacja wg bieżących potrzeb
		Kampania promocyjna [szt./rok]	5	Wg bieżących potrzeb
6	Zasoby geologiczne	Udokumentowane Złoża kopalin [szt.]	6	6
		Ilość: - osuwisk. - terenów zagrożonych osuwiskami na terenie gminy	0 0	0 0
7	Warunki glebowe	Opracowanie wykazu potencjalnych historycznych zanieczyszczeń powierzchni ziemi	Opracowany wykaz	Aktualizowany wykaz
		Powierzchnia gruntów zrekultywowanych w ciągu roku ogółem (ha)	0	według potrzeb
8	Gospodarka odpadami	Zwiększenie masy odpadów nadających się do recyklingu [Mg/rok] GUS	631,30 [2025]	700

Lp.	Obszar interwencji	Wskaźnik		
		Nazwa (+ źródło danych)	Wartość bazowa	Wartość docelowa
A	B	D	E	F
		Masa zebranych odpadów komunalnych (ogółem) [Mg/rok]	859,30 [2025]	wg bieżących potrzeb
		Udział odpadów komunalnych zebranych selektywnie w ogólnej masie zebranych odpadów [%]	61,4 [2025]	65
		Masa usuniętych wyrobów zwierających azbest [Mg]	43 646 [2026]	61 358
		Liczba kontroli (szt./rok) (dane Gminy)	25 [2025]	Wg bieżących potrzeb
		Kampania promocyjna (szt.) (dane Gminy, dane jednostek zewnętrznych)	2	Wg bieżących potrzeb
9	Awarie przemysłowe	Liczba zakładów ZZR i ZDR na terenie gminy [szt.]	0 0	0 0
		Liczba poważnych awarii i miejscowych zagrożeń w ciągu roku na terenie gminy	0	0

Źródło: Opracowanie własne

W trakcie realizacji założeń Programu będzie istniała możliwość jego aktualizowania w związku ze zmianami wynikającymi z bieżących potrzeb, planów inwestycyjnych, uwarunkowań formalno-prawnych, a także technicznej i organizacyjnej możliwości wykonania założonych planów. Wprowadzanie zmian w Programie wraz z aktualizacjami listy inwestycji będzie odbywać się poprzez Uchwałę Rady Gminy, po wcześniejszym zaopiniowaniu dokumentu przez jednostki odpowiedzialne za ochronę środowiska w zakresie przeprowadzania procedury oddziaływania na środowisko

8.4. Identyfikacja interesariuszy

W opracowanie Programu włączyło się wiele podmiotów instytucjonalnych, prywatnych oraz osób fizycznych. Interesariusze ci, przede wszystkim, przekazywali niezbędne do stworzenia Programu informacje, w tym także o planowanych inwestycjach, które opisane zostały

w rozdziale 6 Programu. Utrzymywany był stały kontakt z interesariuszami, w tym drogą elektroniczną. Udział interesariuszy nie ogranicza się jednak tylko do przekazywania informacji. Są oni odpowiedzialni za realizację działań, które opisane zostały w niniejszym Programie.

Poniżej przedstawiono listę głównych interesariuszy Programu:

1. Władze Gminy jako Zleceniodawca Programu i główny podmiot odpowiedzialny za jego wykonanie.
2. Przedsiębiorcy, podmioty świadczące usługi na terenie Gminy (Gestorzy, infrastruktura wodno-kanalizacyjna, transport publiczny) – przekazywali informacje na temat stanu aktualnego oraz planowanych inwestycji.
3. Mieszkańcy Gminy - mieszkańcy na etapie konsultacji społecznych, w zakresie wdrażania działań objętych Programem oraz jako beneficjenci poprawy stanu środowiska.

9. SPIS TABEL

Tabela 1 Dane na temat podziału administracyjnego Gminy Kobiór 25
Tabela 2 Stan ludności Gminy Kobiór w latach 2021-2025 26
Tabela 3 Podmioty gospodarcze według klasyfikacji wielkości na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025 27
Tabela 4 Podmioty gospodarcze według rodzaju działalności na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025 27
Tabela 5 Użytki rolne na terenie Gminy Kobiór w 2020 roku 28
Tabela 6 Powierzchnia gruntów leśnych na terenie Gminy Kobiór w latach 2021-2025 28
Tabela 7 Zestawienie dróg powiatowych na terenie Gminy Kobiór 31
Tabela 8 Zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2025 33
Tabela 9 Wskaźniki opisujące zasoby mieszkaniowe na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2025 roku .. 34
Tabela 10 Urządzenia techniczno-sanitarne w mieszkaniach na terenie Gminy Kobiór w latach 2020-2024 34
Tabela 11 Kryteria klasyfikacji stref ze względu na ochronę zdrowia ludzi w zakresie: SO2, NO2, CO, C6H6, PM10, PM2,5, Pb, As, Cd, Ni, B(a)P i O3 44
Tabela 12 Kryteria dodatkowej klasyfikacji stref dla ozonu (O_3) ze względu na ochronę zdrowia ludzi (w odniesieniu do poziomu celu długoterminowego - do osiągnięcia w 2020 r.) 45
Tabela 13 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji dla poszczególnych zanieczyszczeń wg kryterium ustanowionych w celu ochrony zdrowia ludzi - klasyfikacja podstawowa uzyskane w ocenie za 2025 rok 47
Tabela 14 Zbiorcze zestawienie wyników klasyfikacji strefy śląskiej wg kryterium ochrona roślin w 2025 roku 48
Tabela 15 Zestawienie informacji dotyczących obszarów przekroczeń dla poszczególnych zanieczyszczeń w roku 2025 w strefie śląskiej wg kryteriów określonych w celu ochrony zdrowia ludzi i ochrony roślin .. 48
Tabela 16 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – słabe i mocne strony 57
Tabela 17 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem i powietrzem – szanse i zagrożenia 57
Tabela 18 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – mocne i słabe strony 74
Tabela 19 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z klimatem akustycznym – szanse i zagrożenia 74
Tabela 20 Pomiary radioaktywności na stacjach wczesnego wykrywania skażeń promieniotwórczych IMGW – Zestawienie wyników uzyskanych w roku 2024 76
Tabela 21 Poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową 78
Tabela 22 Poziomy dopuszczalne pól elektromagnetycznych dla miejsc dostępnych dla ludności 78
Tabela 23 Wyniki pomiarów monitoringu badawczego w 2024 – punkt pomiarowy S_2024_GW_20 w Kobiórze 79
Tabela 24 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi – mocne i słabe strony 84
Tabela 25 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z polami elektromagnetycznymi – szanse i zagrożenia 84

Tabela 26 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – mocne i słabe strony 96
Tabela 27 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami przyrodniczymi – szanse i zagrożenia 96
Tabela 28 Ocena JCWP powierzchniowych rzecznych na terenie Gminy Kobiór na podstawie danych z lat 2019-2024 106
Tabela 29 Podsumowanie oceny stanów i celów środowiskowych dla JCWPd w obrębie Gminy Kobiór 110
Tabela 30 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – mocne i słabe strony..... 118
Tabela 31 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami wodnymi – szanse i zagrożenia 118
Tabela 32 Złoża na terenie Gminy Kobiór..... 121
Tabela 33 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami geologicznymi – mocne i słabe strony 125
Tabela 34 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami geologicznymi – szanse i zagrożenia 125
Tabela 35 Analiza SWOT dla obszaru związanego z zasobami glebowymi – mocne i słabe strony 131
Tabela 36 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z zasobami glebowymi – szanse i zagrożenia 131
Tabela 37 Dane statystyczne dotyczące sieci wodociągowej na terenie Gminy Kobiór 133
Tabela 38 Dane statystyczne dotyczące systemu kanalizacji sanitarnej na terenie Gminy Kobiór 135
Tabela 39 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – mocne i słabe strony 138
Tabela 40 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką wodno-ściekową – szanse i zagrożenia 138
Tabela 41 Rodzaje i ilości odpadów komunalnych odebranych z nieruchomości w 2025r. 151
Tabela 42 Ilości poszczególnych frakcji odpadów zebranych w 2025r. z terenu gminy 152
Tabela 43 Ilość odpadów komunalnych wytworzonych/zebranych z terenu Gminy Kobiór w latach 2021-2025 153
Tabela 44 Ilość wyrobów azbestowych zinwentaryzowanych na terenie Gminy Kobiór 155
Tabela 45 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – słabe i mocne strony..... 157
Tabela 46 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z gospodarką odpadami – szanse i zagrożenia 157
Tabela 47 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – mocne i słabe strony 159
Tabela 48 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z awariami przemysłowymi – szanse i zagrożenia 159
Tabela 49 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko – mocne i słabe strony 166
Tabela 50 Analiza SWOT dla obszaru interwencyjnego związanego z pozostałymi elementami wpływającymi na środowisko – szanse i zagrożenia 166
Tabela 51 Wyznaczone cele wraz z kierunkami działań i obszarami interwencyjnymi na terenie Gminy.. 168
Tabela 52 Harmonogram realizacji zadań własnych wraz z ich finansowaniem 186
Tabela 53 Cele programu – Komponent A..... 202

Tabela 54 Cele programu – Komponent B..... 204
Tabela 55 Cele programu – Komponent C..... 206
Tabela 56 Cele programu – Komponent D..... 207
Tabela 57 Cele programu – Komponent E..... 208
Tabela 58 Wskaźniki monitorowania..... 213

10. SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Mapa Gminy Kobiór 26
Rysunek 2 Średnie temperatury i opady na terenie Gminy 37
Rysunek 3 Dni o dużym zachmurzeniu, słoneczne i z opadami na terenie Gminy Kobiór 38
Rysunek 4 Prędkość wiatru na terenie Gminy Kobiór 39
Rysunek 5 Róża wiatrów dla Gminy Kobiór 40
Rysunek 6 Podział województwa śląskiego na strefy dla celów oceny jakości powietrza za 2025 rok 43
Rysunek 7 Dane pomiarowe PM10 dla stacji Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24 52
Rysunek 8 10 Dane pomiarowe PM10 dla stacji Pszczyna , ul. Stefana Batorego 24 52
Rysunek 9 Szlaki drogowe na terenie Gminy Kobiór 58
Rysunek 10 Wartość wskaźnika N_{HA}, w odniesieniu do hałasu kolejowego na terenie powiatów pszczyńskiego i bielskiego – arkusz 5/5 70
Rysunek 11 Plan sytuacyjny z orientacyjne zaznaczoną siecią elektroenergetyczną TAURON Dystrybucja S.A. na terenie Gminy Kobiór 82
Rysunek 12 Lokalizacja Gminy Kobiór względem mezoregionów Polski 85
Rysunek 13 Położenie Gminy Kobiór względem Nadleśnictwa Kobiór 90
Rysunek 14 Lokalizacja formy ochrony przyrody na terenie Gminy Kobiór 94
Rysunek 15 Rzeki znajdujące się na terenie Gminy Kobiór 98
Rysunek 16 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu 101
Rysunek 17 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu 103
Rysunek 18 Zlewnia jednolitej części wód powierzchniowych rzecznych (JCWP RW) z lokalizacją presji poboru i zrzutu 105
Rysunek 19 Wyniki oceny ryzyka dla poszczególnych JCWPd 108
Rysunek 20 Lokalizacja JCWPD 145 i 156 na mapie 110
Rysunek 21 Lokalizacja obiektów hydrogeologicznych w obrębie Gminy Kobiór 111
Rysunek 22 Obszary zagrożone podtopieniami na terenie Gminy Kobiór 113
Rysunek 23 Mapa łącznego zagrożenia suszą - województwo śląskie 114
Rysunek 24 Mapa łącznego zagrożenia suszą na terenie Gminy Kobiór 115
Rysunek 25 Lokalizacja złóż na terenie Gminy Kobiór 122
Rysunek 26 Rozmieszczenie punktów monitoringowych w województwie śląskim. 129

Raport z konsultacji i opiniowania Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór

Kobiór, październik 2026 roku

Zamawiający:

Gmina Kobiór

Urząd Gminy Kobiór
Kobiórska 5
43-210 Kobiór

Telefon: 32 218 81 82, 32 218 82 88,
Adres do e-doręczeń: AE:PL-16449-94701-URWIC-20
E-mail: gmina@kobior.pl
strona www: www.kobior.pl

Wykonawca:

ATsys.pl Sp. z o.o. Spółka Komandytowa

ul. Lompy 7/3
40-030 Katowice
NIP: 6342817144

e-mail: info@niskaemisja.pl
WWW: www.niskaemisja.pl
www.atsys.pl

Opracowanie zbiorowe pod kierownictwem
Katarzyny Budzisz

Spis treści

I. Ramowy przebieg konsultacji opiniowania..... 4

I. Ramowy przebieg konsultacji opiniowania

Informacje o konsultacjach zamieszczono na stronie BIP Urzędu Gminy. Link do ogłoszenia o konsultacjach to: https://samorzad.gov.pl/web/gmina-kobior/konsultacje-spoleczne-projektu-uchwaly-w-sprawie-przyjecia-programu-ochrony-srodowiska-dla-gminy-kobior
oraz w Urzędzie Gminy Kobiór pok. nr 16, w dniach i godzinach urzędowania.

Wnioski, zastrzeżenia i uwagi można było wnosić na formularzu:

- złożenie w Urzędzie Gminy w godzinach pracy urzędu
- przesłanie na adres e-mail: os@kobior.pl
- ustnie do protokołu.

Konsultacje trwały w dniach od 01.10.2026 roku do 21.10.2026 roku.

Zgłoszone uwagi i wnioski można było składać do dnia 21.10.2026 roku.

W toku konsultacji społecznych i opiniowania nie wpłynęły uwagi do przedstawionego dokumentu.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 17 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.) wójt sporządza projekt programu ochrony środowiska, celem jego przyjęcia przez radę. Ponadto art. 18 ust. 2 przedmiotowej ustawy nakłada na organ stanowiący samorządu obowiązek uchwalenia takiego dokumentu.

Głównym celem przygotowania i przyjęcia Programu Ochrony Środowiska dla Gminy Kobiór jest określenie polityki ekologicznej na szczeblu lokalnym oraz wyznaczenie kierunków działań zmierzających do poprawy stanu środowiska naturalnego i zrównoważonego rozwoju.

Dokument jest strategicznym instrumentem zarządzania środowiskiem w samorządzie. Diagnozuje on aktualny stan poszczególnych komponentów środowiska (m.in. jakość powietrza, gospodarka odpadami, gospodarka wodno-ściekowa, ochrona przed hałasem, różnorodność biologiczna) oraz wskazuje zadania inwestycyjne i pozainwestycyjne wraz z harmonogramem ich realizacji i źródłami finansowania.

Projekt programu został sporządzony przy zachowaniu wymogów formalnoprawnych. Zapewniono możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonych w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, poprzez przeprowadzenie konsultacji społecznych w dniach 01.10.2026r. do 21.10.2026r. W tym czasie nie wpłynęły żadne uwagi.

Projekt został zaopiniowany pozytywnie w dniu 20.10.2026r. przez Zarząd Powiatu Pszczyńskiego zgodnie z przedmiotową ustawą.